

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

GÖÇÜN KAYSERİ ÖRNEĞİNDE GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS

Sedanur OCAK

EYLÜL-2022
GÜMÜŞHANE

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

GÖÇÜN KAYSERİ ÖRNEĞİNDE GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

SECURIZATION OF MIGRATION IN THE CASE OF KAYSERİ

YÜKSEK LİSANS

Sedanur OCAK

**EYLÜL-2022
GÜMÜŞHANE**

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

GÖÇÜN KAYSERİ ÖRNEĞİNDE GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

SECURIZATION OF MIGRATION IN THE CASE OF KAYSERİ

YÜKSEK LİSANS

Sedanur OCAK

Danışman: Doç. Dr. Metin AKSOY

**EYLÜL-2022
GÜMÜŞHANE**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Göçün Kayseri Örneğinde Güvenlikleştirilmesi**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

07/09/2022

.....
Sedanur OCAK

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluşumunda ve yürütülmesinde bana yol gösteren, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, öğrencisi olmaktan onur duyduğum tez danışman hocam sayın Doç. Dr. Metin AKSOY'a teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her anında aldığım her kararda beni destekleyen ve tez çalışmam boyunca moral kaynağım olan kıymetli annem Hüsne OCAK'a, eğitim-öğretim hayatımın şekillenmesinde, bugün gelmiş olduğum bu noktada çokça emeği olan ve fikirlerinden yararlandığım kıymetli babam Rafet OCAK'a ve manevi desteğini her zaman hissettiğim kıymetli ablam Mukaddes OCAK'a teşekkür ederim. Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitimimi birlikte tamamladığım sevgili dostum Şahturna TÜRKASLAN'a, bu çalışmanın başladığı zamandan bitiş zamanına kadar her anında manevi desteğini sunmasından, fikirleri ve pozitif enerjisi ile yanımda olmasından dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Sedanur OCAK
GÜMÜŞHANE - 2022

ÖZET

Göç, güvenlikle sıkı sıkıya ilişkilendirilebilen bir olgudur. Gerçekleştirildiği yerde meydana getirebileceği kimi olumsuz etkiler ile güvenliğe tehdit olarak görülebilen göç, güvenlik söylemleri içerisinde yer alarak, güvenliğe tehdit şeklinde nitelendirilip güvenlikleştirilebilmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada Kayseri’de göçün güvenliğe tehdit teşkil edip etmediği, eğer güvenliğe bir tehdit teşkil ediyor ise bu tehdidin hangi alanlarda ne gibi bir güvenlik tehdidi meydana getirdiğinin araştırılarak ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Kayseri ilinde güvenlikleştirici aktörler olarak belirlenmiş; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, İyi Parti, Halkların Demokratik Partisi, Yeniden Refah Partisi, Zafer Partisi, Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı’ndan ve Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü’nden yetkili kişiler ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilerek, konu dâhilinde hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulara başvurulmuş ve elde edilen bilgiler betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda bağlam olarak ele alınan Kayseri ilinde göç konusu, yoğun olarak güvenlik meselesi olarak değerlendirilmiştir. Kayseri ilinde yaşayan göçmenler; kente olan etkilerinden kaynaklı ekonomiye, topluma ve çevreye güvenlik tehdidi olarak belirtilmişlerdir. Ayrıca göçün, ekonomik, toplumsal ve çevre alanı ilişkili olarak aktörler tarafından güvenlikleştirme perspektifinden ele alınabilen bir konu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Göç, Güvenlik, Güvenlikleştirme

SUMMARY

Migration is a phenomenon that can be firmly associated with security. Migration, which is seen as a threat to security with some negative effects it may cause in the place where it is carried out, can be classified as a threat to security by taking place in security discourses and can be securitized. In this context, in this study, it is aimed to determine whether migration poses a threat to security in Kayseri, and if it poses a threat to security, by investigating what kind of security threat this threat poses in which areas. For this purpose, they were determined as securitizing actors in the province of Kayseri; In-depth interviews were conducted with authorized persons from the Justice and Development Party, Republican People's Party, İYİ Party, People's Democratic Party, New Welfare Party, Victory Party, Felicity Party Kayseri Political Party Presidency and Provincial Directorate of Migration Management, and semi-structured questions prepared on the subject were asked and the obtained information was evaluated by descriptive analysis method.

As a result of the study, the issue of migration in Kayseri, which is considered as a context, has been extensively evaluated as a security issue. Immigrants living in Kayseri; They are stated as a security threat to the economy, society and environment due to their effects on the city. In addition, it has been seen that migration is a subject that can be dealt with from the perspective of securitization by the actors in relation to the economic, social and environmental fields.

Keywords: Migration, Security, Securization

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	II
TEŞEKKÜR.....	III
ÖZET.....	IV
SUMMARY	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar DİZİNİ	X
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XI
1. GİRİŞ	1
2. GÜVENLİK	5
2.1. Güvenlik Kavramı	5
2.2. Uluslararası İlişkilerde Güvenliğin Yeri	7
2.3. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi	8
2.4. Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Güvenlik	12
2.4.1. Geleneksel Güvenlik Yaklaşımları	12
2.4.1.1. Klasik Realizm	12
2.4.1.2. Neorealizm	14
2.4.2. Yeni Güvenlik Yaklaşımları	18
2.4.2.1. Eleştirel Kuram	19
2.4.2.2. Postmodern Teori	21
2.4.2.3. Feminizm	23
2.4.2.4. Sosyal İnşacılık Kuramı	25
2.5. Kopenhag Güvenlik Çalışmaları Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi	26
2.5.1. Güvenlikleştirme	28
2.5.1.1. Güvenlikleştirme Analizi	31
2.5.2. Güvenlik Sektörleri	33
3. GÖÇÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	35
3.1. Göç Kavramı	35
3.2. Göç Türleri	43
3.3. Göç ve Güvenlik İlişkisi	47
3.4. Göçün Güvenlikleştirilmesi	49
4. GÖÇÜN KAYSERİ ÖRNEĞİNDE GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ	54
4.1. Göç ve Göçmen Kavramına Bakış	58

4.1.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	58
4.1.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri İl Başkanlığı	58
4.1.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	59
4.1.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	59
4.1.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	60
4.1.1.5. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	60
4.1.1.6. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	61
4.1.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü.....	62
4.2. Göçe Karşı Genel Tutum	62
4.2.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	62
4.2.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri İl Başkanlığı	62
4.2.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	63
4.2.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	63
4.2.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	67
4.2.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	67
4.2.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	69
4.2.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	69
4.2.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü	70
4.3. Göç ve Ekonomi İlişkisi.....	70
4.3.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	71
4.3.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	71
4.3.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	72
4.3.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	72
4.3.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	73
4.3.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	75
4.3.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	75
4.3.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	78
4.3.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü	79
4.4. Göç ve Din, Dil, Kültür İlişkisi.....	80
4.4.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	80
4.4.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	80
4.4.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	81
4.4.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	81
4.4.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	82
4.4.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	83
4.4.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	84

4.4.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	85
4.4.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü	87
4.5. Göç, Uyum ve Entegrasyon İlişkisi	87
4.5.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	88
4.5.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	88
4.5.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	89
4.5.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	89
4.5.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	90
4.5.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	91
4.5.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	92
4.5.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	92
4.5.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü.....	93
4.6. Göç ve Suç İlişkisi	93
4.6.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	94
4.6.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	94
4.6.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	94
4.6.1.3. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	95
4.6.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	96
4.6.1.5. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	96
4.6.1.6. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	97
4.6.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü.....	98
4.7. Göç ve Çevre İlişkisi.....	98
4.7.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	99
4.7.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	99
4.7.1.2. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	99
4.7.1.3. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	100
4.7.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	100
4.7.1.5. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	101
4.7.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü.....	102
4.8. Göç Sayısındaki Artış	102
4.8.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı	102
4.8.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı	102
4.8.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	103
4.8.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı.....	103
4.8.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı	104
4.8.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı	104

4.8.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	105
4.8.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı.....	106
4.8.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü.....	106
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	108
KAYNAKÇA.....	115
ETİK KURUL KARARI	127
ÖZGEÇMİŞ	128

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Görüşme gerçekleştirilen kurum ve kuruluşlar görüşmecilerin görevleri	56
Tablo 2. Görüşmecilere yönlendirilen sorular ve soruların yer alacağı başlık	56

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Age	: Adı Geçen Eser
Çev	: Çeviren
Der	: Derleyen
E.T.	: Erişim Tarihi
İŞİD	: Irak ve Şam İslam Devleti
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PTT	: Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
Vb	: Ve benzeri
Vd	: Ve diğerleri

1. GİRİŞ

Dünya tarihi içerisinde insanlık var olduğundan bu yana gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye devam edecek olan göç; nedenleri ve sonuçları ile göç alan ve göç veren yerde meydana getirebileceği kimi etkiler ile olumlu veya olumsuz değerlendirilebilecek kapsamlı bir olgudur.

Gerçekleştirilme nedeni, süresi, yeri gibi çeşitli değişkenlere bağlı olarak çok sayıda türü olan göçün; gerçekleştirildiği ülkede, bölgede veya şehirde ekonomik, sosyal, siyasi, toplumsal sorunlara yol açabileceğine duyulan endişe ile zaman içerisinde gerek uluslararası yapı içerisinde gerekse de ulusal yapılar içerisinde bir güvenlik meselesi olarak ele alınmaya başlanmıştır.

İçinde bulunulan küreselleşme çağının etkileriyle birlikte geçmiş yüzyıllara göre sınırların gitgide geçirgen bir hal almaya başlaması, artan insan hareketliliği ve bu hareketlilikten kaynaklanan çeşitli sorun alanları günümüzde göçü, güvenlik meseleleri arasında yer alan başat konulardan biri haline getirmiştir.

Çok sayıda türü olduğu bilinen göçün özellikle kitlesel şekilde gerçekleştirileni ile ilgili olarak “göç türleri arasında en çok problemli olanıdır” şeklinde bir yorumlamada bulunulabilmektedir. Bir ülkeden başka bir ülkeye çok sayıda insan hareketi ile gerçekleştirilen kitlesel göçler, gerçekleştirildiği ülkenin sosyal, ekonomik ve toplumsal yapısı üzerinde istenmeyen ciddi sonuçlar meydana getirebilmektedir. Özellikle bir toplumun farklı ekonomik, toplumsal ve kültürel yapıya sahip başka bir toplumun bulunduğu bir yere göç etmesi, o yerde kimlik temelli çatışmaların, uyum sorunlarının, ekonomik sıkıntıların meydana gelme olasılığını çok fazla artırmaktadır. Her zaman böylesine sıkıntıların yaşanacağına dair bir kesinlik yoktur ancak geçmişten günümüze farklı toplumları bir araya getirmiş kitlesel göçler incelendiğinde bu göçlerin fazlaca istenmeyen sonuçlar meydana getirdiği görülmüştür.

Yine kitlesel göçlerle birlikte yasa dışı göçler de günümüzde göçün güvenlik perspektifinden ele alınmasına sebebiyet veren bir göç türüdür. Belirli prosedürlere uygun olarak gerçekleştirilmesi gereken göçlerin bu prosedürler dışında kanuna aykırı bir şekilde gerçekleştirilmesi ile ortaya çıkan yasa dışı göç durumu ülkelerin ve toplumların güvenliği için bir tehdit olarak nitelendirilebilmektedir. Yasa dışı bir şekilde bir ülkeye göç etmiş bir kişinin o ülkede terörist faaliyetlere katılabileceği veya ülke ve topluma zararı bulunacak eylemlerde bulunabileceği ihtimali ile bu göç türü de güvenlik perspektifinden yoğun bir şekilde ele alınmaktadır ve bu şekilde gerçekleştirilen insan

hareketliliğinin önüne geçebilmek adına devletler çok sayıda ciddi önlemlere başvurmaktadırlar.

Bir ülke sınırları içerisinde bölgeden bölgeye, şehirden şehre yoğun bir şekilde gerçekleştirilen göçler de zaman zaman meydana getirdiği çeşitli sosyo-ekonomik etkiler ile istenmeyen bir durum olarak betimlenerek bir güvenlik meselesi haline dönüşebilme kapasitesine sahip olabilmektedir.

Gerçekleştirilme şekline göre meydana getirdiği etkilerde farklılıklar bulunsa dahi göç günümüzde istenmeyen bir durum olarak algılanmaya/algılatılmaya ve güç sahibi aktörlerce güvenlik sorunsalı olarak empoze edilmeye başlanmıştır. Göç gerçekleştiren kişiler, göç ettikleri yerlerde; toplumsal yapıya zarar verebilecekleri, işsizliğe, çatışmalara ve huzursuzluklara sebep olabilecekleri, kaynakların haksız kullanımına yol açabilecekleri gibi durumlar dâhilinde istenmeyen kişiler olarak nitelendirilebilmektedirler. Bu gibi etkiler ile de göç; göç alan yerdeki siyasi liderler, bürokrasi, hükümet, sivil toplum kuruluşları gibi toplumda etkisi bulunan, çeşitli nüfuza sahip aktörlerin güvenlik söylemleri içerisinde yerini alıp, bir güvenlik tehdidi olarak dile getirilmesi ile güvenlikleştirilebilmektedir.

Bu kapsamda bu çalışmada, göçün güvenlik alanına dâhil edilmesi konusunun; gelişmiş sanayisi, iş olanakları, eğitim olanakları, sosyal yapısı ile Türkiye'nin öne çıkan illerinden biri olup, geçmiş yıllardan bu yana çok sayıda göçe ev sahipliği yapmış, göç alan bir ili olan Kayseri ilinde incelenmesi amaçlanmıştır ve bu incelemenin, Kopenhag Okulu yazarlarınca temelleri atılan ve geliştirilen “güvenikleştirme” kavramı temelinde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Başka bir ifade ile belirtilecek olursa bu çalışmada; göçün Kayseri ilinde bir güvenlik meselesi olarak değerlendirilip değerlendirilmediği, çeşitli alanlarda güvenliğe bir tehdit teşkil edip etmediği, eğer güvenliğe bir tehdit teşkil ediyor ise bu tehdidin hangi alanlarda ne gibi bir güvenlik tehdidi meydana getirdiğinin araştırılarak ortaya konması amaçlanmıştır.

Göç, güvenlik çerçevesinden ele alınırken uluslararası ve ulusal düzeyin ön planda tutularak yerel düzeyin ihmal edilmesinden kaynaklı literatürde göçün güvenlikleştirilmesi alanında yapılan çalışmalarda il düzeyinde gerçekleştirilmiş bir incelemenin olmaması ile birlikte Kayseri gibi göç almaya elverişli bir ilde göç konusunun güvenlik perspektifinden çeşitli alanlarla ilişkili olarak değerlendirilmemesinin yokluğunu doldurması planlanan bu çalışma, gerek literatüre sağlayacağı katkı bakımından gerekse de göç gibi önemli bir konunun ilde güvenlik alanından değerlendirilirken hangi yönlerinin ortaya çıkarıldığının ve buna etki eden faktörlerin anlaşılması bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca konuya makro alandan

ziyade il düzeyinde mikro alandan yaklaşmanın, eğer varsa ki problemlere getirilecek çözüm önerilerinin uygulanabilirliği açısından daha etkili olacağı düşünülmektedir.

Bu kapsamda çalışma; göç ve güvenlik ilişkisini ortaya çıkarırken güvenliğe ilişkin teorik yaklaşımlardan Güvenlikleştirme Teorisi temelinde işlenmesi ve bağlam olarak yerel düzeyde göç alan bir il olan Kayseri ilinin konu edinilmesi ile sınırlandırılmıştır.

Çalışma ile amaçlananların ortaya çıkarılması için şu yöntem izlenmiştir; öncelikle çalışmanın kavramsal ve kuramsal çerçevesi için ele alınan konu ile ilgili kitap, makale, bildiri gibi türü artırabilecek yazılı kaynaklara başvurulmuştur. Araştırma bölümü için ise çalışmada teorik çerçevesinden yararlanılacak Güvenlikleştirme kavramının, pratikteki yansımalarını ortaya çıkarmak için konu ile ilişkili olarak çalışma sınırları çerçevesinde Kayseri ilinde güvenlikleştirici aktörler olarak belirlenmiş Ak Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, İyi Parti, Halkların Demokratik Partisi, Yeniden Refah Partisi, Zafer Partisi, Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı'ndan ve Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü'nden yetkili kişiler ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir, konu dâhilinde hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulara başvurulmuştur.

Güvenlikleştirmede en çok ön plana çıkan aktörler olarak siyasi parti liderleri yer almaktadır. Bu durum il düzeyinde düşünüldüğünde; bir ilde çeşitli siyasi partilerin savlarını yansıtacak ve çeşitli kesimler üzerinde etkileri bulunabilen, toplum ile iletişim halinde olup görüşlerini topluma empoze edebilen yapılar olarak siyasi partilerin illerdeki uzantıları şeklinde nitelendirilebilen siyasi parti teşkilatlarının ön plana çıktığı söylenebilmektedir. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü de doğrudan ilde göç ile ilgili faaliyetleri ve işlevi olan bir kurum olmasından ötürü önem taşımaktadır. Bu sebeplerden ötürü çalışmada yukarıda bahsi geçen kurum ve kuruluşlardan yetkililer ile görüşme gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür. Yetkililere yöneltilen yarı yapılandırılmış sorulara verilen cevaplar ile yetkililerin konuyu ele alış şekilleri ve konuya dair düşünceleri, güvenlikleştirme perspektifinden incelenmiştir ve elde edilen bilgiler betimsel analiz yöntemi değerlendirilmiştir.

Çalışma yürütülürken; “göç bir güvenlik meselesi midir”, “göç, gerçekleştirildiği yerde hangi alanlarda ne gibi güvenlik tehditlerine yol açabilmektedir”, “göç konusu ele alınırken güvenliği ön plana çıkarılan birim hangisi olmuştur”, “göç-göçmen kavramları içinde bulunulan çağda neler ifade etmektedir”, “göç Kayseri ilinde önemli bir sorun alanı olarak görülmekte midir”, “göçün Kayseri ili iş piyasasına etkileri ne yöndedir”, “Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıkları problemlere yol açmakta mıdır”, “Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmaları yeterli görülmekte midir veya bu çalışmaların etkili olduğunu söylemek

mümkün müdür”, “göç Kayseri ilindeki asayiş üzerinde nasıl bir etkiye sahiptir”, “Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıda bozucu etkilere yol açtığı düşünülmekte midir” ve “göç sayısı ve bu sayıdaki artış göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir” gibi sorulara cevap aranmıştır.

Çalışmanın hipotezleri şu şekildedir;

- Göç Kayseri ilinde güvenlik tehditlerine neden olmaktadır.
- Göç Kayseri ilinde ekonomik, toplumsal ve çevresel yapıyı olumsuz etkilemesi ile güvenlikleştirilmiştir.

Yukarıda amacı, önemi, sınırlılıkları, yöntemi, araştırma soruları ve hipotezleri belirtilmiş olan çalışma şu bölümler sırasında işlenmiştir; öncelikle çalışmada güvenlik konusu ele alınarak güvenliğin uluslararası yapı içerisindeki yerine, geçmişten günümüze güvenlik tartışmalarında yaşanan değişim ve dönüşüme, uluslararası ilişkiler teorileri ve güvenlik ilişkisine yer verilerek güvenliğin tarihsel süreç içerisindeki anlamlı değişimine değinilmiştir ve ardından çalışmanın ana konusunu teşkil eden, Kopenhag Okulu yazarlarının katkıları ile temelleri oluşturulmuş Güvenlikleştirme Teorisi işlenerek çalışmanın bir sonraki bölümü oluşturan “Göç” konusuna geçilmiştir. Çalışmanın diğer bir konusu olan göç, kavramsal çerçevede incelemeye tabi tutulmuştur ve göç konusu içerisinde yer alan çok sayıda kavram içerisinden sadece bu çalışma ile ilişkilendirilebilen kavramlar ile ilgili bilgi verilerek göç ve güvenlik konusu işlenmiş daha sonra göçün güvenlikleştirilmesi konusuna geçilmiştir. Kavramsal ve kuramsal çerçevenin işlenmesinin ardından çalışmanın araştırma bölümüne geçilmiştir. Çalışmanın araştırma bölümünde “Göçün Kayseri ili örneğinde güvenlikleştirilmesi” konusu işlenirken öncelikle Kayseri’nin göç alan bir il oluşu ile ilgili bilgi verilmiştir ardından ise çalışma kapsamı dahilinde görüşme gerçekleştirilen aktörlerden konu dahilinde elde edilmiş bilgiler kategorize edilerek aktarılmıştır.

Sonuç bölümünde ise çalışma dahilinde elde edilmiş bilgiler ve gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bulgular değerlendirilerek yukarıda belirtilen araştırma sorularının cevaplarına ve göçün Kayseri ilinde göçün güvenlik perspektifinden ele alınışına çeşitli hatları ile yer verilmiştir.

2. GÜVENLİK

2.1. Güvenlik Kavramı

İnsanlık tarihi kadar eski ve köklü olarak nitelendirilebilen güvenlik, yaşam içerisinde pek çok farklı alanla ilişkilendirilebilen, mevcudiyeti temel bir gereksinim olarak görülen, çeşitli yorumlamalara açık bir kavramdır. Bireylerden toplumlara, toplumlardan devletlere, devletlerden çeşitli aktörlere, uluslararası arenaya kadar her bir basamak içerisinde önemli bir yapı taşı olarak karşımıza çıkan güvenlik; ulaşılması istenilen, her bir basamakta çeşitli durumlar dâhilinde arzulanan bir durumdur. Çünkü güvenliği sarsacak herhangi bir durumun varlığı ya da güvenlik yokluğunun meydana getirebileceği olumsuz çıktıların, adeta domino taşı etkisiyle diğer bütün alanlarda yıkıma yol açabilecek nitelikte olabileceği düşünülmektedir.

Etki alanı böylesine geniş bir olgunun, özellikle çok sayıda aktörden oluşan uluslararası arena için ayrı bir öneme sahip olduğunun altını çizmekte fayda vardır. Uluslararası arenada geçerliliği olan fazlaca sayıda teoriyle ilişkilendirilebilen güvenlik kavramı; mevcut çalışmalara farklı yorumlamalar kazandırırken, yeni çalışmalara da ışık tutmasıyla uluslararası ilişkileri geliştirmiştir ve uluslararası ilişkiler literatürünü zenginleştirmiştir.¹

Güvenlik olgusunun anlaşılabilmesi için öncelikle kavramsal düzeyde bir tanımlama yoluna gitmekte fayda vardır. Öncelikle belirtmek gerekir ki; çok sayıda alanla ilişkilendirilebilen, pek çok açıdan değerlendirilebilmeye müsait bir kavram olması sebebiyle güvenlik üzerine uzlaşmış bir tanımın mevcut olmadığı görüşü oldukça yaygındır.² Bundan ötürü olduğu düşünülen kavram üzerine olan muğlaklık, bir dezavantaj algısı meydana getirirse de bu muğlaklıktan ortaya çıkan çok sayıda düşüncenin kaynaklık ettiği farklı çalışmalar ve yeni yorumlamalar, güvenliğin doğasını dinamik tutmuştur ve tutmaya devam etmektedir.

Temelden başlanıp en basite indirgenmiş haliyle kavram açıklanacak olursa; güvenliğin “tehditten, korkulardan, tehlikelerden arınmışlık hali” olduğu söylenebilmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde; güvenlik, yaşam içerisindeki her bir aktör için sağlanması gereken en önemli unsurlardan birisi olmuştur.

¹ Hakan Kıyıcı, “Uluslararası İlişkiler Teorilerinde Güvenlik Kavramı”, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2012, s. 12.

² John Baylis, “Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 5, Sayı 18, 2008, s. 73.

Kavram üzerine açıklamalarla devam edildiğinde “güvenlikli olmak için ortada bir tehdit olmaması gerekmekte ya da mevcut bir tehdit varsa bu tehdidi yok edecek potansiyele sahip olmak gerekmektedir” gibi yorumlamalar bulunmaktadır.³

Türk Dil Kurumu kavramı şu şekilde açıklamıştır: “*toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet*”⁴. Kavramın anlamsal olarak belirsizliği ve bu belirsizliğin giderilmesindeki zorluğa dikkat çeken Mcsweeney kavramla ilgili; “*tıpkı barış, onur, adalet gibi bir dizi diğer kavramla ilişkilendirilebilen fakat tanımlanmaya direnen bir terim*” ifadesini kullanmıştır.⁵ Güvenlik çalışmalarıyla uluslararası ilişkiler literatüründe yoğun bir şekilde adı geçen Buzan ise kavram için “tıpkı sevgi, güç ve özgürlük kavramları gibi tartışmaya açık ve oldukça muğlak” şeklinde bir anlamlandırmada bulunmuştur.⁶

Kavrama ilişkin diğer tanımlamalar ve yorumlardan devam etmeden önce belirtmekte fayda vardır ki; güvenlik konusunun referans nesnesinin ne/neler, kim/kimler olduğu (güvenliğin aslında ne/neler, kim/kimler için sağlanacağı), güvenliğin sağlayıcısının ne/neler, kim/kimler olduğu tartışmasının varlığı ve kabul edilişliği güvenliğe ilişkin ortak paydayı temsil etmektedir.⁷ Güvenliği “kazanılmış değerlere kasteden tehditlerin ya da bu tehditlerin varlığına dair korkuların bulunup bulunmaması” olarak belirten Wolfers⁸, bir güvenlik tanımlaması içerisinde yukarıda belirtilen güvenliğe ilişkin tartışmaları meydana getiren soruların cevaplarının bulunması gerektiğini belirtmektedir.⁹ Güvenlikle ilgili sorgulamaların oluşturduğu ortak paydanın payları incelendiğinde; güvenliğe ilişkin çözümlemelerin ve temellendirmelerin esas noktası olarak kimi düşünürler ve onların yürüttüğü çalışmalarda güvenliğin referans nesnesi olarak -güvenliğin kimin için sağlanması gerektiği ile ilgili olarak- bireyler gösterilmekteyken kimisinde ise devlet veya devletlerden oluşan sistem gösterilmektedir.¹⁰ Buradan da “*birey güvenliği*”, “*ulusal güvenlik*” ve “*uluslararası güvenlik*” gibi çeşitli araştırma alanları ortaya çıkmaktadır.¹¹ Dolayısıyla güvenliğe dair

³ Hüsmen Akdeniz, “Değişen Güvenlik Konsepti ve Güvenliğin Yeniden Kavramsallaştırılması”, TASAM, 7 Temmuz 2020, https://tasam.org/tr-TR/Icerik/54637/degisen_guvenlik_konsepti_ve_guvenligin_yeniden_kavramsallastirilmasi, Erişim Tarihi: 15.01.2022

⁴ Türk Dil Kurumu, “Güvenlik”, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 07.02.2022

⁵ Bill Mcsweeney, *Security, Identity and Interests: A Sociology of International Relations*, Cambridge: Cambridge University Press, 1999, s. 13.

⁶ Barry Buzan, “New Patterns of Global Security in the Twenty-first Century”, *International Affairs*, Cilt 67, Sayı 3, 1991, s. 432-433.

⁷ Zehra Doğan, “Güvenlikleştirme Süreçlerinde Medyanın Rolü: 28 Şubat Örneği”, Doktora Tezi, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 2019, s. 10.

⁸ Arnold Wolfers, “Discord and Collaboration: Essays on International Politics”, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1962, s. 150.

⁹ David A. Baldwin, “The Concepts of Security”, *Review of International Studies*, Cilt 23, Sayı 1, 1997, s. 23.

¹⁰ Baldwin, a.g.e., s. 11.

¹¹ Taha Baran ve Elçin Macar, “Değişen Güvenlik Yaklaşımları Örneğinde Kopenhag Okulu’nun Toplumsal Güvenlik Yaklaşımı”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 10, Sayı 54, 2017, s. 251.

“güvenliğin ne olduğu, kim için güvenlik, ne için güvenlik, güvenliğin nasıl sağlanacağı” gibi sorgulamalar, kavramı çeşitli yaklaşımlara dâhil eden ve tanımında farklılıkları ortaya çıkaran sorgulamalardır. Ancak belirtmekte fayda vardır ki kavrama dair ne kadar farklılık söz konusu olursa olsun çoğu araştırmacı kavramın anlam bulabilmesi için bir tehdit varlığının gerekliliğinde hemfikir olmuştur.¹²

Güvenlik kavramına ilişkin çeşitli tanımlamalara ve farklı açılara kısaca yer verdikten sonra kavramın ve bu kavram temelinde yürütülen çalışmaların uluslararası arena bağlamında nasıl bir yer teşkil ettiği, zaman içerisinde nasıl bir değişim ve dönüşüme uğradığı açıklanacaktır.

2.2. Uluslararası İlişkilerde Güvenliğin Yeri

Her biri farklı yapıya ve güce sahip çok sayıda devleti içerisinde barındıran, egemen devletler üzerinde belirli hiyerarşik bir üst otoritenin olmadığı varsayılan uluslararası arenada ve bu arenadaki ilişkilerde; mevcudiyeti bulunan ve karşılaşılmaması muhtemel görünen her bir sorunda, her bir tehditte öncelikle kendi çıkarını maksimize etmeye çalışan devletler tarafından “güvenlik” kavramına ve “güvenlikli olma” durumuna büyük bir önem atfedilmiştir.¹³

Birinci Dünya Savaşı sonrası kurulan Milletler Cemiyeti’nin mirası niteliğinde düşünülebilen uluslararası arena oluşumu ile uluslararası ilişkilerin akademik yapılanmasının başlangıcının paralel olduğunu söylemek mümkündür.¹⁴ Uluslararası ilişkiler akademik yapılanmasının içerisinde güvenlik konusunun yoğun bir şekilde işlendiği dönem ise İkinci Dünya Savaşı ve sonrası olarak bilinmektedir.¹⁵ Gerek uluslararası ilişkiler teorileriyle ilişkilendirilmesi gerekse de strateji çalışmalarına konu olmasıyla uluslararası ilişkilerde güvenlik konusu ve güvenlik çalışmaları diğer alanlarla ilişkilendirilebilen ayrı ve ehemmiyeti yüksek bir alan olarak kabul görmüştür.¹⁶

Literatüre kazandırılmış çalışmalar incelendiğinde güvenlik kavramına yüklenen anlam ve sorgulamalar ile hayat bulan güvenlik çalışmalarının çeşitli dönemlere ayrılarak incelendiği görülmektedir. Büyük çoğunlukla bu dönemlerin geleneksel güvenlik yaklaşımlarını yansıtan Soğuk Savaş öncesi, Soğuk Savaş’ın yaşandığı belli bir dönem

¹² Ronnie D. Lipschutz, *on Security*, NewYork: Columbia University Press, 1995, s.1

¹³ Benjamin Miller, “The Concept of Security: Should it be Redefined?”, *The Journal of Strategic Studies*, Cilt 24, Sayı 2, 2001, s. 15.

¹⁴ Çiğden Şahin, “Güvenlikleştirme: Soğuk Savaş Sonrasında Türkiye Örneğinde Yeni Bir Güvenlik Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, 2004, s. 37.

¹⁵ Kadir Sancak, “Güvenlik Kavramı Etrafındaki Tartışmalar Ve Uluslararası Güvenliğin Dönüşümü”, *KTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 6, s. 128.

¹⁶ Baran ve Macar, a.g.e., s. 252.

ve genişletmeci-derinleştirmeci güvenlik yaklaşımlarında pik yaşanan Soğuk Savaş sonrası dönem olarak kategorize edildiği tespit edilmiştir.

Uluslararası ilişkilerin seyrinde belirleyiciliği yüksek ve kilit rol oynayan güvenlik konusu üzerine geçmişten günümüze artan bir önem ve hassasiyet mevcuttur. Bu kapsamda çalışmanın bu bölümünde güvenliğin tarihsel gelişimi, tarihsel süreç içerisinde güvenliğe yapılan vurgular ve bu vurguların değişim ve dönüşümü incelenecektir.

2.3. Güvenliğin Tarihsel Gelişimi

Güvenlik; içinde barındırdığı olaylar, durumlar, etkiler bakımından farklılık arz eden çeşitli dönemler bakımından irdelendiğinde farklı yorumlamalar ve anlamlarla şekillendirilen, bireyler gibi küçük bir tabakadan toplumlara, toplumlardan devletlere, devletlerin oluşturduğu sistemlere kadar her bir birim için ayrı bir öneme sahip olduğu hakkında konsensüse sahip bir olgudur. Her bir birimde farklı yorumlamalarla buluşturulmuş güvenliğin özellikle savaşların ve çatışmaların yaşandığı dönem ile savaş sonraları dönemlerde yoğun bir şekilde gündemde tutulduğu tarih sahnesi içerisinde gözler önüne serilmiştir.

Tarih içerisindeki en kanlı savaş olarak nitelendirilen ve hemen hemen her bir devlet için ciddi sonuçlar meydana getirmiş olan Birinci Dünya Savaşı'nın sonrasında, İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan sürede uluslararası arenadaki tartışmalar barış ortamının oluşturulması ve barışın sürekliliğinin sağlanması meseleleri temelinde yürütülmüştür.¹⁷ Bundan dolayı güvenlik meselesine dar çerçevede “barışı koruma, savaştan kaçınma” temelinde yaklaşmıştır ve güvenlik üzerine çeşitli analiz düzeylerinde farklı açılardan yaklaşımların sergilendiği yoğun irdelemeler yapılmamıştır.¹⁸ Güvenlikle ilişkilendirilebilecek; silahların kontrolü, devletlerarası çatışmaları önleyecek potansiyele sahip işbirlikleri, totaliter rejimlerin güvensizliği tetiklediği savında demokrasi savunulması ve müşterek güvenlik konuları üzerinde durulmuştur.¹⁹

Güvenlikle yakından ilgilenilmesini ve bu alanda yürütülen çalışmaların artmasını tetikleyen unsurun, meydana getirdiği sonuçları itibariyle İkinci Dünya Savaşı ve iki kutuplu dünya düzeninin başlangıcı olduğunu söylemek mümkündür.²⁰

¹⁷ Burchill, Scott ve Andrew Linklater, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, çev., Ali Aslan ve Muhammed Ali Ağcan, İstanbul: Küre Yayınları, 2012, s. 19-20.

¹⁸ Sahra Nur Mumcu, “Bir Güvenlikleştirme Örneği Olarak Brexit Referandum Kampanyası”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, 2019, s. 19.

¹⁹ Hakan Akmanlar, “Soğuk Savaş Sonrasında Güvenlik Algısının Değişimi: Doğu Avrupa Ve Türkiye Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2019, s. 10.

²⁰ Sancak, a.g.e., s. 128.

İkinci Dünya Savaşı'nın sebep olduğu kimi etkilerle bu dönemde güvenlikle ilgili şu konular gündeme getirilmiştir²¹: geçmişten o an ki zamana kadar “sahip olunması gereken değerler kapsamında güvenliğe tek başına çok büyük bir önem atfedilmeli” tabusu sarsılarak güvenliğe tek başına verilen önem bölünerek, bu önem ekonomik gelişimler ve bireysel özgürlükleri geliştirme gibi konularla da anılmıştır. Dolayısıyla güvenliğe göreceli bir kavram olarak yaklaşılmıştır ve güvenliğin ancak diğer değerlerle ilişkilendirilebildiğinde ve onların devamlılığını sağlamada rolü bulunduğunda anlam bulacağı ifade edilmiştir.²² O dönem askeri ve askeri olmayan yöntemler aracılığıyla güvenliğinin sağlanması gereken temel değer devlet olmuştur, ulusal güvenliğe büyük önem atfedilmiş ve ulusal güvenliği sağlama, koruma hedefi uğruna artan silahlanma isteğine dikkat çekilmiştir. Her bir devletin kendi varlığını koruma ve sürdürme çıkarlarının peşinde olduğu varsayılan, tek bir egemenin kabul edilmediği uluslararası arenanın anarşik yapısına istinaden bu arena içerisindeki kimi devletlerin kendi varlığı ve istikrarına tehdit olarak bir başka devlete/devletlere kuşkuyla yaklaşması ve “yok olmamak için güçlenmek” ana fikrinden hareketle sürekli bir güç artırma mücadelesine girmesi, güvenlik artırılırken güvensizlik döngüsü içerisinde kalınması durumu olarak özetleyebileceğimiz güvenlik ikilemi²³, devletlerin politikalarını şekillendirmiştir. Sınırlar içerisinde meydana gelen ekonomik, siyasi, sosyal konuların her birinin ulusal güvenlikle olan bağlantısına vurgu yapılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki iki kutuplu dünya düzeninde (1955-1985) uluslararası arenada; süper güç olarak sistemi yönlendirebilme tekeline sahip olarak nitelendirilen Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) temsil ettiği Batı Bloğu ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) temsil ettiği Doğu Bloğu yer almaktadır.²⁴ ABD ve SSCB öncülüğünde taraflar arasında geleneksel savaş araçları kullanılmadan başka yöntemlerle sürdürülmüş olan birçok stratejiyi bünyesinde barındıran, nükleer silahların koz olarak denge ve caydırma politikaları çerçevesinde araç olarak kullanıldığı, “Soğuk Savaş” olarak adlandırılan bu dönemde, güvenliğe yoğun olarak askeri açıdan ek olarak ise ekonomik, emperyalizm ve sosyalizm çatışmasından hareketle ideolojik ve siyasal olarak yaklaşmıştır.²⁵

1970'lerin ortalarına gelindiğinde ise; “*Güvenlik Çalışmalarının Altın Çağı*” olarak adlandırılan bu dönemde güvenlik çalışmalarında pik yaşanmış ve güvenlikle ilgili

²¹ David Baldwin, “Security Studies and the End of the Cold War”, *World Politics*, Cilt 48, Sayı 1, 1996, s. 122.

²² Bernard Brodie, “Strategy as a Science”, *World Politics*, Cilt 1, Sayı 4, 1949, s. 477.

²³ John H. Herz, “Idealist Internationalism and the Security Dilemma”, *World Politics*, Cilt 2, 1950, s. 157.

²⁴ Şenol Kantarcı, “Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Sistem: Yeni Sürecin Adı “Koalisyonlar Dönemi mi?”, *Güvenlik Stratejileri*, Cilt 8, Sayı 16, s. 49-50.

²⁵ Sancak, a.g.e., s. 128.

yapılan çalışmaların sayısındaki artışla birlikte yapılan çalışmaların yöntemi daha bilimsel hale getirilmeye başlanmıştır. Yaşanan bu ilerlemelerle uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde az bir yer kaplayan güvenlik çalışmaları geldiği noktadaki sistematikliği ve ona atfedilen önemin artmasıyla güvenlik çalışmaları sistematik, metodolojisi olan ayrı bir alan olarak kabul görmeye başlamıştır.²⁶ İşte bu yüzden güvenlikle ilgili çalışmalar her ne kadar uluslararası arenanın oluşumuyla birlikte var olmaya başlasa da bu çalışmaların asıl dönemi İkinci Dünya Savaşı sonrası, iki kutuplu dünya dönemidir. Bu dönemde konu olarak; geleneksel savaş yöntemlerinden farklı teknikle yürütülen Soğuk Savaş gündemini yoğun şekilde dolduran nükleer silahların varlığı, uluslararası arenada odak altına alınmıştır ve politikalar nükleer silahlara göre şekillendirilmiştir. Bu silahların kullanılması ve artırılmasına karşılık “silahların kontrolü politikası” ve yürütülme şekline göre amacının ve sınırlılıklarının, taraflarının dar tutulduğu, karşıt tarafların sahip olunan kaynakları hepten ortadan kaldırmaya yönelik amacının olmadığı “sınırlı savaş”²⁷ gibi güvenlikle doğrudan ilişkilendirilebilecek konular gündeme getirilmiştir.²⁸ Nükleer silahların varlığının ve kullanımının tüm dünyada tehdit algısı yarattığı Soğuk Savaş döneminde güvenliğinin sağlanması gereken birincil aktör olarak devlet görülmüş ve bunu sağlayacak güç olarak görülen askeri güce büyük bir önem atfedilmiştir. Ulusal güvenlik başat amaç tutularak devletlerin kendi mevcudiyetine ve çıkarlarına olacak fayda ve kazanımları sadece kendi stratejileriyle oluşturmuş hareketleri ile kazanamayacaklarının ortaya çıktığı bu dönemde işbirliği seçeneğine olumlu yaklaşılmıştır.²⁹ Ulusal güvenliğin ön planda tutulduğu güvenlik çalışmalarının Altın Çağı’nda güvenlik, devlet ve askeri güçle ilişkilendirilerek açıklanmıştır.³⁰

Özetlemek gerekirse; Soğuk Savaş yıllarını kapsayan dönemde tehlikelere karşı korunması gereken unsur olarak devlet başrolde ve güvenlik en önemli mesele olarak görülmüştür hatta şöyle de ifade edilebilir ki; güvenliğin sağlanabilmesi ve artırabilmesi noktasında özgürlükler ve haklar, güvenliğin evleviyetinden kaynaklı geri planda bırakılabilmiştir.³¹

1980’lerde Soğuk Savaş’ın bitimine doğru yaklaşıldıkça dünyada görülen savaş bağlamında askeri meselelerden kaynaklanan problemlerin azalmaya başlamasıyla

²⁶ Stephen M. Waltz, “The Renaissance of Security Studies”, *International Studies Quarterly*, Cilt 35, Sayı 2, 1991 s. 211-239.

²⁷ Ebru Canan Sokullu, “Savaş Türleri”, *Güvenlik Yazıları Serisi*, Cilt 22, 2019, s. 5.

²⁸ Zerrin Ayşe Bakan, “Soğuk Savaş Sonrasında Güvenlik Teorileri ve Türkiye’nin Güvenlik Algılamaları”, 21. *Yüzyıl*, Cilt 1, Sayı 3, 2007, s. 38.

²⁹ Beril Dedeoğlu, *Uluslararası Güvenlik Ve Strateji*, İstanbul: Yeniyüzyıl Yayınları, 2008, s. 38.

³⁰ Bakan, a.g.e., s. 39.

³¹ Sancak, a.g.e., s. 129.

birlikte bu zamana gelene kadar gündemi meşgul eden silahlanma yarışı, silahların kontrolü, güvenlik ikilemi, sınırlı savaş, caydırıcılık gibi konular güvenlik gündeminde başat olmaktan çıkarılarak bunların yanında yeni meselelere eğilimler başlamıştır.³² Askeri güce önemle artırılmaya çalışılan ulusal güvenlik her zaman önemli olmuştur ancak sadece dışardan gelebilecek tehditlere karşı askeri açıdan ele alınacak güvenliğin değerli aktör olan devletin güvenliğini tek başına sağlayabileceği kuşkuludur, bir devletin güvenliğinin tehlikeye düşmesi askeri problemlerin yanında o devletin ekonomik, politik, sosyal olarak istikrarının sarsılmasından da kaynaklanabilmektedir nitekim Soğuk Savaş bitimiyle gündeme getirilen ve üzerine düşünülen meseleler de bunlar üzerine olmuştur.³³ Şöyle ki; Soğuk Savaş'ın bitimiyle dünyada yeni bir düzenin başladığı küreselleşme çerçevesinde, sınırlarının gitgide geçirgen olmaya başladığı dünyanın, küresel bir köy haline dönüşmeye başlaması³⁴, dünyada yeni, önemli sorunların varlığını görünür kılmıştır. Ekonomik krizler, çevre sorunları, 11 Eylül saldırısıyla birlikte akabinde ırkçılık, göç gibi sorunlarla askeri güce atfedilen önem yitirmeye başlanmıştır bununla birlikte bahsi geçen sorunlar hedef gösterilerek yeni dönemde güvenliğin kapsamının genişletilmesi fikirleri ortaya atılmıştır ve güvenlikle ilgili çeşitli sorgulamalar yapılarak tüm bunlar yeni çalışmaların ortaya çıkmasına vesile olmuştur. “Kim için güvenlik” sorusuna mutlak cevabı devlet olan ve güvenliği sağlayacak aracın askeri güç olduğu savındaki geleneksel anlayışın karşısına yeni dönemde ortak güvenlik, demokrasi, insan hakları, sivil toplum iyileştirmeleri gibi çeşitlendirilebilecek konuların gündeme alındığı geniş bir güvenlik anlayışı vurgusu yapılmıştır.³⁵ Buradan hareketle bu çalışmaya; “Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Güvenlik” başlığı altında yer verilen “Geleneksel Güvenlik Çalışmaları” ile güvenliğin kapsamını genişleten genişletmeci, anlamını genişleten derinleştirmeci çalışmalar bütününden oluşan “Yeni Güvenlik Çalışmaları” ele alınarak devam edilecektir.

³² Barry Buzan, “Rethinking Security after the Cold War”, *Cooperation and Conflict*, Cilt 32, Sayı 1, 1997, s.6

³³ Richard H. Ullman, “Redefining Security”, *International Security*, Cilt 8, Sayı 1, 1983, s. 133.

³⁴ Umut Kedikli ve Mehmet Akça, “Soğuk Savaş Sonrası Avrupa’da Artan İslamofobi”, *TESAM Akademi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, 2017, s. 62.

³⁵ Ken Booth, “Security And Self Reflections of a Fallen Realist”, *Strategies in Conflict: Critical Approaches to Security Studies*, 1994, s. 2.

2.4. Uluslararası İlişkiler Teorileri ve Güvenlik

2.4.1. Geleneksel Güvenlik Yaklaşımları

Soğuk Savaş'ın yaşandığı yıllarda uluslararası ilişkilerde ve güvenlik çalışmalarında hâkimiyete sahip³⁶ geleneksel güvenlik çalışmaları, güvenlikle ilgili meselelerde; güvenliğin sağlanması, korunması, sürdürülmesi gereken değerli birim olarak devleti merkez almıştır. Ortak olarak devleti merkeze alan, askeri güce önem atfeden geleneksel güvenlik yaklaşımlarında devletin korunması gereken güvenliğini sağlama hususundaki aracın ne olduğu hakkında geleneksel anlayış çatısında çeşitli anlayışlara göre çeşitli cevaplar bulunmaktadır. Bu noktada güvenlik konusunda başat aktör olarak kabul görülen devletin güvenliğini sağlamada ortaya atılan fikirler, Geleneksel Güvenlik anlayışını temsilen klasik realizm ve neorealizm teorileri çerçevesinde incelenecektir.

2.4.1.1. Klasik Realizm

Uluslararası ilişkiler teorilerinin en köklü teorilerinden biri olan realizm; konu edildiği bir meseleye yaklaşırken gerçekçilik temelinde hareket ederek varsayımlar üzerine yoğunlaşmadan var olan duruma odaklanıp “*olması gereken*”den ziyade “*olan*”ı değerlendirmeye önem atfeden bir ekoldür.

Kökenleri milattan önce 5. yüzyıla kadar dayandırılan realizmin o denli geçmiş zamandan içinde bulunduğumuz yüzyıla kadar -her ne kadar kendi içerisinde temel aldığı analiz birimi ve kullanılan yöntemler bakımından farklılaşan akımları bulunsa da- genel olarak şu sorunsallara cevap arandığı bilinmektedir: “uluslararası ilişkiler nasıl bir yapıya sahiptir, bu arenadaki temel aktör, amaç, araç nedir?”. Bu sorunsalların ortak cevaplarına özetle değinmek gerektiğinde ise; mücadelenin etkin olduğu uluslararası arenada seçilmiş, kabul görmüş bir hâkimin bulunmamasından kaynaklı bir düzensizlik ve anarşi ortamının bulunduğunu, çok sayıda aktörün varlığının kabulüyle birlikte bu aktörler içerisinde devletin başat aktör olarak kabul edildiğini, öncelikli olarak amaçlanan şeyin her daim devletin kalıcılığını sağlamak olduğunu ve bu kalıcılığı yani devletlerin bekasını sağlayacak aracın sahip olunan güçten ileri geldiğinin savunulduğunu söylemek mümkündür.³⁷

³⁶ Mely Cabellero-Anthony, “Understanding Non-traditional Security”, An Introduction To Non-Traditional Security Studies: A Transnational Approach içinde 1. Bölüm, Sage Publication, 2016, s. 5.

³⁷ Eyüp Ersoy, “Realizm”, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, der., Ramazan Gözen, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 165-170.

Realizm ekolü; farklı etnik, dini, kültür, siyasi, ekonomik ve sosyal yapılarının bütününden oluşan çeşitli devletlerin oluşturduğu uluslararası arenada; atılacak her bir adımın, kurulacak her bir ilişkinin perde arkasında bir savaşım, bir rekabet olduğu kanaatindedir. Bu noktada ise güç ön plana çıkarılmıştır. Devletler kapasitelerine kapasite eklemek veya var olan güçlerini artırmak için mücadele yolunu seçmişlerdir.³⁸ Bu durum ise beraberinde güvensizliği meydana getirmiştir buradan hareketle de realizm-güvenlik ilişkisinin başlangıcının bu nokta olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla realizm ekolünce güvensizliğe vurgudan bir güvenlik anlayışı meydana getirilmiştir.

Varlık, beka ve çeşitli önemli kaynaklar gibi değerlere tehdit olarak görülen diğer devletlerle sürdürülen mücadeleler, her bir devlet için sonu gelmeyen bir güvensizlik ortamı yaratmaktadır.³⁹ Sürekli bir rekabetin bulunduğu, mücadelenin etkin olduğu böyle bir yapıda realizm ekolünce güce büyük önem atfedilmiştir. Anarşik bir ortam olarak görülen uluslararası arenada devletlerarasında doğacak problemleri çözme noktasında başvurulacak en etkin yolun güçten geçtiği savunulmuştur.⁴⁰ Fakat bilinmelidir ki; realizm ekolünce güç mutlak değildir, görecelidir. Dolayısıyla bir devletin sahip olduğu güç başka bir devletlerle kıyaslandıkça ortaya çıkacaktır.⁴¹ Kıyaslama yapılan devletlerin gücü arttıkça bir dönem sahip olunan gücün bir başka dönem için yetersiz kalabileceği düşünülmektedir, bundan dolayı güç görecelidir. Realizm ekolünce elde edilmeye, tutulmaya ve geliştirilmeye çalışılan güç, unutulmamalıdır ki; ulusal çıkarların korunması, ulusal güvenliğin sağlanması, devletin bekasının sürdürülmesi ve dışardan gelebilecek tehditlere karşı hazır ve nazırda olarak bu tehditleri kovuşturmak için gereklidir. Ayrıca belirtmek gerekir ki; hiçbir tehdit olmasa bile olabilecek tehditlerin ve tehlikelerin önüne geçebilmek için de bu gereklidir.

Ulusal güvenlik için temel alınan devlet aktörünün güvenliğine önemle birlikte realizm ekolünce bu güvenliğin sağlayıcı birimi olarak askeri güvenliğe büyük bir önem arz edilmiştir. Güvenlik konusunda ön planda tutulan devlet ve askeri güvenlik temasında düşünsel çerçevesi oluşmuş, realizm odaklı geleneksel yaklaşım savunucuları, güvenliği “belirli bir egemenin olmadığı anarşi hâkimiyetindeki uluslararası sistemde devletin varlığı ve mevcudiyetine, kalıcılığına kasıt oluşturma potansiyeline sahip askeri hiçbir tehdidin bulunmaması” şeklinde anlamlandırmışlardır.⁴²

³⁸ Colin Elman, “Realism”, *Security Studies An Introduction* içinde 2. Bölüm, Editör: Paul D. Williams, Routledge Publications, 2013, s. 17.

³⁹ Akmanlar, a.g.e., s. 17.

⁴⁰ Şeref Çetinkaya, “Güvenlik Algılaması Ve Uluslararası İlişkiler Teorilerinin Güvenliğe Bakış Açıları”, 21. *Yüzyılda Sosyal Bilimler*, Sayı 2, 2012-2013, s. 246.

⁴¹ Zeynep Ünsal, “Güvenlik Eksenli Bir Bakış Açısından Avrupa’da Değişen Göç Politikaları”, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, 2007, s. 50.

⁴² Vladimir Šulović. “Meaning of security and theory of securitization”, *Belgrade Centre for Security Policy*, 5 Ekim 2010, s. 2.

Ulusal güvenlik gibi bir konunun içerisinde hiç şüphesiz düşünülmesi gereken birey, toplum güvenliği gibi konuların ayrı bir alan olarak düşünülmeden realistlerce göz ardı edildiğini söylemek mümkündür. Şöyle ki; ulusal güvenliğin sağlanması noktasında devlet güvenliğinin sağlanmasının, beraberinde zaten birey ve toplum güvenliğini de getireceği düşünülmüştür. Dolayısıyla devlet güvenliği ile birey-toplum güvenliği arasında doğru orantı kurulmuştur.⁴³ Ulusal güvenlik bağlamında devlet güvenliğini sağlama noktasında ise askeri politikalarda yoğunlaşmış, askeri meseleleri ilgilendiren konularda oluşturulan her türlü politika yüksek politika, diğer konularda oluşturulan politikalar alçak politika niteliğine tabi tutulmuştur.⁴⁴

Ana noktalarına değinilen klasik realizm ekolünün düşünürlerince direkt, net bir güvenlik teorisi çerçevesince direktifler meydana getirilmemiştir ancak realizm bünyesinde uluslararası arenayla doğrudan ilişkilendirilebilecek görüşler, teorinin güvenlikle ilişkilendirilebilecek noktalarını ortaya koymuştur ki bu da geleneksel güvenlik yaklaşımlarının çekirdeğini oluşturmuştur ve sonraki dönem güvenlik çalışmalarına ışık tutmuştur.⁴⁵

2.4.1.2. Neorealizm

Klasik realizmin daha sistematik ve bilimsel zeminde geliştirilmiş hali olarak bilinen neorealizm, güvenlik konusuna direkt atıfta bulunduğu çeşitli kavramlara ve kurama sahiptir.⁴⁶ Bunlarla ilgili ayrıntılı bilgi verilmeden önce neorealizmin oluşumu ile ilgili bilgi vermek gerekirse; bu ekolün oluşumunun tetikleyicisinin, realizme yöneltilen eleştiriler olduğu söylenebilmektedir.⁴⁷ 1970’li yılların sonuna doğru Kenneth N. Walt öncülüğünde ortaya çıkan neorealizme⁴⁸ kaynak olan eser “*Theory of International Politics*” ile birlikte Hedley Bull’un kaleminden çıkan “*The Anarchical Society*” olmuştur.⁴⁹ Kenneth Waltz’a ait olan “*The Renaissance of Security Studies*” de neorealizmin güvenlikle ilişkisini açıklamak bakımından öncü bir eserdir.

⁴³Atilla Sandıklı ve Bilgehan Emeklier, “21’inci Yüzyılda Uluslararası Örgütlerin Güvenlik Yaklaşımları ve Balkanlar’ın Güvenliği”, *Uluslararası Balkan Kongresi*, Editör; Hasret Çomak ve Caner Sancaktar, 2011, s. 28-29.

⁴⁴Atilla Sandıklı ve Bilgehan Emeklier, “Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim Ve Dönüşüm”, *Teoriler Işığında Güvenlik, Savaş, Barış ve Çatışma Çözümleri*, Editör: Atilla Sandıklı, İstanbul: Bilge Adamlar Stratejik Araştırma Merkezi Yayınları, 2012, s. 7.

⁴⁵Sandıklı ve Emeklier, “21’inci Yüzyılda...”, s. 22.

⁴⁶Sandıklı ve Emeklier, “Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim...”, s. 8.

⁴⁷Birkan Ertoý, “Uluslararası İlişkilerde Realist Geleneğin Dönüşümü ve Neoklasik Realizm”, *Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2019, s. 23.

⁴⁸Mücahit Özdoğan, “Realizm Ve Neorealizm Bağlamında Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik Anlayışının Değerlendirilmesi”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2019, s.7.

⁴⁹Mustafa Aydın, “Uluslararası İlişkilerin “Gerçekçi” Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 1, Sayı 1, 2004, s. 48.

Neorealizm tıpkı klasik realizm gibi anarşi, güç gibi konulara vurgu yapmıştır ancak neorealizmin bu konular temelinde klasik realizmden farklılaştığı noktalar mevcuttur. Örneğin; klasik realizm savlarına göre güç bir amaç iken neorealizm gücün devletlerin güvenliği sağlamada ve bu durumun devamlılığını korumada bir araç olduğunu savunmaktadır.⁵⁰ Gücün kontrolsüz artışının en nihayetinde güvensizliği beraberinde getireceği düşünülmektedir bu yüzden güç bir amaçtan ziyade araç olmalıdır fikri savunulmaktadır. Ayrıca belirtmekte fayda var ki; neorealistler için güçten geçen yolun sadece askeri güçten var olmadığı bunun yanında ekonomik, siyasi, demografik güç kapasitelerinin de önem taşıdığı bilinmektedir.⁵¹ Devletin bekası konusunda her iki ekolün vurguları aynı çizgidedir, devlet uluslararası arenada açık ara en önemli aktördür.⁵² Klasik realizm devletlerin davranışlarından hareketle uluslararası arena yapısı hakkında yorumlamalarda bulunup, söz yerinde ise küçük parçalardan büyük anlamlı parçaya ulaşma yolu olarak nitelendirilebilen, tek tek olgulardan genel bir önermeye ulaşma olarak kullanılan “endüksiyon” yöntemini kullanırken, neorealizm uluslararası arenanın yapısından tek tek devletlerin davranış haritalarını ortaya sererek büyük parçadan anlamlı küçük parçaya ulaşmayı sağlayan “dedüksiyonist” bir yaklaşım benimsemektedir.⁵³ Dolayısıyla neorealizmce anlamlandırılmaya çalışılan şey sistemdir. Buradan hareketle söylenebilmektedir ki; her iki ekol analiz yöntemi açısından farklı iki uçta yer almaktadır.⁵⁴

Neorealizm uluslararası güvenlik konusunda “*sistem analizi*”ni ön plana çıkararak uluslararası arenanın yapısı üzerine savlarını inşaa etmiştir. Devletlerin kalıcılığı ve güvenliği noktasında sistem üzerinden yorumlamalarda bulunarak güvenlikle ilgili bağlantıları ortaya çıkarmıştır. Neorealizm birim düzeyinde yapılan analizlerle bir ilerleme kaydedilemeyeceği eleştirisinden hareketle doğrultusunu sistem düzeyinde bir analizde oluşturmuştur.⁵⁵ Kuram, kendisine has analiz yöntemi olmasından ötürü “*yapısal realizm*” olarak da adlandırılmaktadır.

⁵⁰ Faruk Seten, “Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı”, Uluslararası Politika Akademisi, 31 Mayıs 2020, <http://politikaakademisi.org/2020/05/31/uluslararasi-iliskilerde-guc-kavrami/#:~:text=%C3%87at%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1n%20nedenini%20insan%20do%C4%9Fas%C4%B1%20yerine,gereken%20bir%20ara%C3%A7%20olarak%20tan%C4%B1mlan%C4%B1r,Tarihi: 25.03.2022>

⁵¹ Ergin Güneş, “Günümüz Uluslararası Siyasal Sistemin Yapısı Ve Güç Dağılımı”, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 12, Sayı 23, 2012, s. 82.

⁵² Seda G. Tokatlı, “Klasik Realizm Ve Neorealizm Kuramının İncelenmesi: Devlet Kavramına Yönelik Analiz”, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 11, Sayı 21, 2022, s. 132.

⁵³ Kenneth N. Waltz, “Realist Thought and Neorealist Theory”, *Journal of International Affairs*, Cilt 44, Sayı 1, 1990, s. 33-34.

⁵⁴ İskender Serdar, “Neorealizm, Neoliberalizm, Konstruktivizm Ve İngiliz Okulu Modellerinde Uluslararası Sistemsel Değişikliklere Bakış”, *The Journal Of Europe-Middle East Social Science Studies*, Cilt 1, Sayı 1, 2015, s. 16.

⁵⁵ Ersoy, a.g.e., s. 178-180.

İnsan doğasının kötü oluşunun uluslararası arenadaki sorunlara, kargaşalara kaynaklık ettiği düşüncesi neorealizm ekolünce reddedilmektedir. Sorunun kaynağının insan doğasının kötülüğüyle bağdaştırılması ve bunun üzerinden çözümler üretilmeye çalışılması, sorunun çözümünde etkisiz eleman olarak kalmaktadır. İnsan doğasının kötü oluşu ve bunun anlaşmazlıklara yol açabileceği olağan bir durumdur ancak insan doğasının yapısından ziyade sorunlara asıl kaynaklık edenin uluslararası sistemin kendi yapısı olabileceği göz önünde bulundurulması gereken önemli bir noktadır.⁵⁶ Ekolün öncü ismi Walt uluslararası sistemi ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel gibi çok yönlü yapıya sahip, devlet dışında farklı aktörlerin bulunduğu ve bunların hepsinin birbiriyle ilişkisi olduğu bir sistem olarak açıklamaktadır. Ancak devlet tıpkı klasik realizmde olduğu gibi neorealizm ekolünce de temel aktördür ve sistem içerisindeki diğer aktörlere nazaran güç kapasitesi daha yüksek, yönlendiriciliği daha etkin bir aktördür.⁵⁷ Her biri farklı yapıdan oluşan devletlerin, farklı çıkarlarının olduğu uluslararası arena sisteminde; gündem belirleyiciliği yüksek, sistemin tekeli elinde bulunduran egemen devletlerin, sistem içerisinde değerlendirildiğinde her birinin hukuki olarak eşit olan konumları ve sistem içerisinde meydana gelebilecek herhangi bir konuda devletler üzerinde bir üst otorite olmamasından kaynaklı bir anarşi söz konusudur.⁵⁸ Bu sebeple uluslararası arenada devletler üzerinde üst otoritenin olmayışı ve tüm devletler üzerinde bağlayıcılığı olan bir normun eksikliğinden dolayı devletler güvensizlik içindedirler ve devletlerin her biri bir başka devlet üzerinde kendi bağlayıcı unsurlarını kendileri oluşturmak durumunda kalarak güvenliklerini kendi yöntemleriyle artırma yolunu seçmişlerdir. Uluslararası arenanın anarşik yapısından kaynaklı, devletlerin içinde bulunduğu güvensizlik durumuna çözüm olarak realistlerin savunduğu askeri gücün artırılması yönündeki görüşlere neorealistler de katılmaktadır ancak neorealistler güvenliğin sağlanması hususunda yalnızca askeri kapasitenin artırılması, mutlak bir askeri güce sahip olunması tek başına güvenlik getirmediğini, askeri gücün yanında bir devletin siyasi, ekonomik, toplumsal kapasitesini de artırması gerektiğini savunmaktadır. Özellikle ekonomik gücün doğru koşullar altında askeri güce dönüşebilme özelliğine atfen ayrı bir öneme sahip olduğu vurgulanmıştır. Bundan dolayı ekonomik açıdan güçlü devletler bir başka devlet için risk unsuru olabilmektedir.⁵⁹ Var olan kaynakların kapasitelerinin artırılmasıyla veya

⁵⁶ Emine Tezel, "Kenneth Waltz", TUIÇ Akademi, 5 Mart 2014, <https://www.tuicakademi.org/kenneth-waltz-ve-neorealizm/>, Erişim Tarihi: 25.03.2022

⁵⁷ Muhammed F. İmamoğlu ve Ayşe G. Uygun, "Türkiye ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Doğu Akdeniz Enerji Politikalarının Neorealist Perspektiften Karşılaştırmalı Analizi", *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 2021, s. 189.

⁵⁸ Sadık Ünay, "Yapısal Realizm Ve Ötesi Kenneth Waltz'un "Uluslararası Siyaset Teorisi"Ne Eleştirel Bir Yaklaşım", *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 4, 1998, s. 210.

⁵⁹ John Mearsheimer, *The Tragedy of Great Power Politics*, New York: Norton, 2001, s. 143-144.

yeni kaynaklar elde edilmesiyle aralarında anlaşmazlık bulunan, risk teşkil eden, güvensizlik yaratan bir devlete karşı bu kaynakların varlığı ve geliştirilmesi, o devlet üzerinde bir korku yaratacaktır. Başka bir deyişle; alınan önlemlerin ilgili devlet açısından güvensizlik yaratması ile o devlet caydırılacaktır. Ancak, böyle bir durumda - neorealizmin güvenlikle doğrudan ilişkilendirilebilecek, literatüre kazandırılmış kavramı olan- “*Güvenlik İkilemi*” ortaya çıkmaktadır. Güvenlik ikilemi; devletlerin kendi güvenliklerini artırmaya yönelik attığı adımların sonucunda atılan bu adımları risk olarak görüp tehdit olarak algılayan diğer devletlerin de güvenliklerini artırmaya yönelmesi ve döngünün sürekli bu şekilde tekrar etmesiyle güvenlik amaçlanırken sürekli bir güvensizlik halinin varlığına işaret eder. Güvenlik ikilemi, devletlerarasında karşılıklı olarak kapasite ve güç artırmanın çıktısı olarak da nitelendirilebilmektedir.⁶⁰

Uluslararası arenada var olan durumunu devam ettirme gayesi içerisinde tutum ve eylemlerini mevcut durumunu korumak adına gerçekleştiren devletlerin yarattığı “*güç dengesi*”, güvenliğin sağlanması ve barışın sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir. Örneğin Soğuk Savaş’ın yaşandığı yıllarda, iki kutuplu dünya düzeninde; her iki kutbun birbirine karşı geliştirdiği güç dengeleme stratejileriyle o dönemde savaşın önüne geçilmiştir bundan dolayı neorealistlerce güç dengesinin, barışı ve istikrarı sağlayıcı bir etmen oluşuna dikkat çekilmektedir.⁶¹

Geleneksel güvenlik yaklaşımları kapsamında değerlendirilen realizm ve neorealizmin güvenlikle ilgili temel bağlantılarının ortaya konulmasından sonra özetle söylenebilir ki geleneksel güvenlik yaklaşımları güvenliğin sağlanması ve sürdürülmesi gereken temel değerli birim olarak ulusal güvenlik bağlamında devletin güvenliğini ön plana çıkaran yaklaşımlar etrafında şekillenmiştir. Güvenlikle doğrudan bağlantılı görülen tehdit unsuru, geleneksel güvenlik yaklaşımlarınca; bir devletin başka bir devlete karşı sahip olduğu kaynaklardaki artışla ve tutumlarda meydana gelebilecek değişimlerdeki artışla doğru orantılı olarak tehditlerin de artacağı düşünülmüştür.⁶²

Soğuk Savaş döneminde uluslararası arenaya hâkim yaklaşımların güvenlikle bağlantısı aktarıldıktan sonra Soğuk Savaş sonrası dünyada meydana gelen değişimler hiç şüphesiz tehdit algılamalarını da etkilemiştir. Soğuk Savaş sonrası küreselleşmenin etkisiyle de birlikte güvenliğe tehdit teşkil edecek konular hakkında eleştirel bağlamda tartışmalar yürütülmeye başlanmıştır. Geleneksel güvenlik yaklaşımlarının güvenlik konusunda ulusal güvenlik bağlamında devleti başat aktör olarak askeri güce önem

⁶⁰ Nursena Yaşar ve Hayati Aktaş, “Savaş: Modern Devletin Var Oluş Amacı”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Cilt 1, Sayı 53, 2022, s. 117.

⁶¹ Hasan Basri Yalçın, “Uluslararası Sistem ve İstikrar: Kavramsal Bir Değerlendirme”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, 2015, s. 216.

⁶² Sandıklı ve Emeklier, “Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim...”, s. 12.

atfetmesi eleştirilerek dünya üzerindeki tehditlerin sadece ulusal güvenliğe yönelik tehditler olmadığı dolayısıyla güvenliğı sağlanacak unsurun devlet dışında toplum, birey, çevre, ekonomi gibi alanlar da içine alınarak düşünülmesi gerektiğı fikri savunulmuştur.

Soğuk Savaş sonrası güvenliğın, tehditlerin, temel aktörlerin yeniden düşünölmeye başlandığı güvenlik çalışmalarının güvenliğı genişletici ve derinleştirici unsurlar üzerinden inşa edildiğı Yeni Güvenlik Çalışmalarının ortaya çıktığı bir dönem olmuştur.

2.4.2. Yeni Güvenlik Yaklaşımları

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğı ile Amerika Birleşik Devletleri'nin iki ayrı kutbunu oluşturduğı, mağlubunun Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğı olduğı Soğuk Savaş döneminin sonlanması, meydana getirdiğı sonuçlar ile birlikte dünyada yeni bir düzen başlangıcını tetiklemiştir. Uluslararası arenada yoğun savaş stratejileri ve ulusal güvenlik üzerinden inşa edilen tek tip konuların disipline hâkimiyeti Soğuk Savaş sonrası yeni dönemde sorgulanmaya başlanmıştır. Soğuk Savaşın sona ermesiyle uluslararası ilişkiler gündemi içerisinde o dönem için artık tehdit teşkil etmeyen savaş konusu yerine yeni konular gündeme getirilmeye başlanmıştır.⁶³

Güvenlik ile ilişkilendirilen askeri konular üzerine daha fazla yoğunlaşmanın diğerkonuları göz ardı etmeye yol açmasından ötürü uluslararası arenada askeri konular dışında değışen dünya gündemi çerçevesinde ekonomik, toplumsal, etnik, çevresel konular üzerine çalışılmaya başlanmıştır. Başka bir ifade ile belirtmek gerekirse askeri sorunların gündemden düşmesiyle birlikte diğerkonular görünür kılınmaya çalışılmıştır.⁶⁴

Güvenlik meseleleri içerisinde devletin değerkli tek birim olarak görülmesi de Soğuk Savaş sonrası yoğun eleştiriyeye maruz kalmıştır. Böylelikle uluslararası arenada güvenlik bağlamında yeni bir dönem başladığını söylemek mümkündür. Geleneksel Yaklaşımın savlarının sorgulanmasıyla birlikte ortaya çıkan Yeni Güvenlik Yaklaşımları uluslararası ilişkiler alanında o dönem yer edinmeye başlamıştır. Güvenlik konusunun sınırlarının darlığı eleştirisinden doğan bu yaklaşımların ortak noktasını, güvenlik konusunda bazı alınan konuların genişletilmesi gerektiğı fikri üzerinde yoğunlaşılması oluşturmaktadır. Uluslararası sistemi, ulusal sistemi, bir toplumu zarara uğratabilecek tek konunun askeri meseleler olmadığı, başka konuların da kimi boyutları ile olumsuz ve güvenliğı tehdit edici yönlerinin olabileceğı açıkça savunulmuştur. Askeri konular dışında güvenlik konusu çerçevesinden değerklendirilmesi mümkün konular dâhilinde ekonomik meseleler,

⁶³ Mehlika Ö. Ultan, "Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik Yaklaşımları Ve Genişletilmiş Güvenlik Kavramları",

Uluslararası Güvenlik Kongresi, Editör: Hasret Çomak, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları, 2014, s. 648.

⁶⁴ Elif Yıldırım, "Uluslararası İlişkiler Yaklaşımlarında Güvenlik Kavramı", *Turkish Studies- Economy*, Cilt 15, Sayı 3, 2020, s. 1710-1711.

çevresel meseleler, toplumsal meseleler gibi sayısı ve kapsamı daha da artırılabilir konular yer almaktadır.⁶⁵

Güvenlik içerisinde değerlendirilecek konuların askeri meselelerden çok daha fazlası olduğuna vurgu yapan güvenliği genişletme fikirlerinin yanında, güvenliğin kim veya ne için sağlanacağı konusunda tek değerli birim olarak devletin baz alınması üzerine sorgulamalar da yapılarak güvenlik konusunda analiz birimlerinin çoğaltılması ve bu çoğalma içerisinde birey, toplum gibi analiz düzeylerinin de yerleştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.⁶⁶

Yapılan tüm bu vurgularla Soğuk Savaş sonrası güvenlik yaklaşımları postpozitivist kuramlar çerçevesince şekillendirilmiştir. Bu yeni güvenlik yaklaşımları içerisinden öne çıkan “eleştirel Kuram”, “postmodern kuram”, “feminizm”, “sosyal inşacılık kuramı” gibi bazı kuramların güvenlikle ilişkisi aşağıda anlatılacaktır. Ardından Kopenhag Güvenlik Çalışmaları Okulu ile ilgili bilgi verilerek bu çalışmanın konusu için ayrı bir önem arz eden “güvenikleştirme” teorisine geçiş yapılacaktır daha sonra ise “güvenlik sektörleri” yaklaşımı konusuna geçilecektir.

2.4.2.1. Eleştirel Kuram

Frankfurt merkezli Toplumsal Araştırmalar Enstitüsü’nde temelleri atılan eleştirel teori, ortaya çıktığı yerin baz alınmasıyla Frankfurt Okulu olarak da adlandırılmaktadır. Okul bünyesindeki düşünürlerin zaman zaman farklı konulara yoğunlaştıkları görülse de Frankfurt Okulu temsilcileri ortak olarak modernitenin olumsuz çıktılarına yaptıkları eleştirilerle ortak paydada buluşmuşlardır.⁶⁷

Eleştirel kuramın önemli temsilcilerinden olan Robert W. Cox’un teorilerle ilgili yaptığı önemli bir yorumlama ile Eleştirel teorinin uluslararası ilişkiler disiplindeki yerini daha net hale getirdiği söylenebilmektedir. Cox, tarih içerisinde hangi dönemde olursa olsun ortaya çıkarılan her bir teorinin, her bir perspektifin; oluşturucusunun fikirleri doğrultusunda yönlendirildiği, destekçilerine ve hedeflenen amaçlara yönelik ileri sürüldüğünü belirtmektedir.⁶⁸ Değişkenlik gösteren sosyal ve siyasi yapıdan türetilen teoriler Cox’a göre iki grupta belirtilmektedir. Mevcut sorunlar üzerinden çözüm üretme

⁶⁵ Pınar Bilgin, “Güvenlik Çalışmalarında Yeni Açılımlar: Yeni Güvenlik Çalışmaları”, *Stratejik Araştırmalar*, Cilt 8, Sayı 14, 2010, s. 78-80.

⁶⁶ İlhan O. Akdemir ve Ayşegül Arslan, “Yeni Güvenlik Epistemolojisi Ve Çevresel Güvenlik Paradigması”, Küresel Ekolojik Güvenlik Uluslararası Sempozyum, Editörler: Nesrin Algan, Duygu Ö. Demiralp ve Feza S. Çörtoğlu, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2020, s. 2.

⁶⁷ Klevis Kolasi, “Eleştirel Teori Ve Güvenlik: Kimin İçin Güvenlik?”, *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı: Teorik Değerlendirmeler*, Editörler: Emre Çıtak ve Osman Şen, İstanbul: Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, 2014, s. 139.

⁶⁸ Robert W. Cox, “Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory”, *Millennium: Journal of International Studies*, Cilt 10, Sayı 2, 1981, s. 128.

gayesi taşıyan “*sorun çözücü teoriler*” ile kabul edilmiş bir düzeni, bir yapıyı veya bir probleme getirilen çözümü geniş bir perspektiften anlamlandırmaya çalışan, bunu yaparken de olayları veya durumları tarihsel süreci göz önünde bulundurarak açıklamaya çalışan “*eleştirel teori*” Cox’un ayrıştırdığı iki farklı teori grubudur.⁶⁹ Olgular ve soyut nitelik taşıyan değerler arasına aşlamayacak bir duvar örmek ve bunu bilime, gerçekliğe ulaşma adına gerekli görmek geleneksel teorilere ait olup eleştirel teorinin değişime ve özgürleşmeye olan olumlu bakış açısına ters düşmektedir.⁷⁰

Teorilerin doğrultularının yönlendirilebilirliğine yapılan vurgu güvenlik konusunda da göze çarpmaktadır. Şöyle ki; güvenliğin sağlanması gereken unsurun ne olduğu, tehditlerin kime ve neye göre sınıflandırıldığı, hangi değere ne kadar önem atfedildiği, güvenliği sağlama hususunda başvurulacak yollardan hangisinin daha etkili olduğu gibi sorulara verilecek cevapların her biri bir ağacın farklı dallarındaki farklı yapraklara benzetilebilmektedir. Ağacın kökünü temsil eden güvenliğin, farklı sorgulamalarına verilen farklı cevaplar ayrı dallardaki birbirinden ayrı yaprakları temsil etmektedir. Buradan hareketle söylenebilir ki güvenliğe yönelik ortaya atılan fikirler, teoriler de görecelidir ve farklı fikirler doğrultusunda değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla sorun çözücü teoriler ve eleştirel teori ayrımında eleştirel teori çerçevesinde güvenlik konusuna bakılabilmektedir. Eleştirel kuramın klasik güvenlik anlayışına eleştirisinin ana kaynağı bu nokta oluşturmaktadır. Ulusal güvenliği her şeyin üzerinde tutan, güce önem atfeden, askeri meselelerle diğer sosyal politik ekonomik meseleleri ayrı kefelere koyan ve kefenin askeri meselelerden oluşan tarafının ağır geldiği klasik güvenlik anlayışı, güvenliği geniş bir perspektiften ele alamadığı, böylesine yorumlamaya açık bir konunun çok sınırlı ele aldığı için eleştirel kuramca eleştirilmiştir.⁷¹ Eleştirel kuram, geleneksel yaklaşımların ahlaki değerler gibi soyut konuları gerçeği ararken uzak durulması gereken, hesaba katılmaması gereken olgular olarak görmesine ve güvenlik temelinde birey düzeyinde bir analizi reddetmesine karşı çıkıp bireylerin ve kimi değerlerin uluslararası ilişkilerde kilit rol oynayabileceğine, algıların ilişkileri ve fikirleri etkilediğine vurgu yapmıştır.⁷² Eleştirel kuramın bu vurgusu kuramın önemli düşünürlerinden olan Andrew Linklater’a atıfla kullanılmaktadır.⁷³ Ulusal güvenliğin sağlanmasının birey ya da toplum güvenliğini beraberinde getireceği fikri eleştirel kuramca güvenliğin sınırlarının

⁶⁹ a.g.e., s. 128-130.

⁷⁰ Mehmet A. Okur ve Hakan Ö. Ongur, “Uluslararası İlişkilerde Eleştirel Teori”, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, der., Ramazan Gözen, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 330.

⁷¹ Sandıklı ve Emeklier, a.g.e., s. 28.

⁷² Andrew Linklater, *Beyond Realism And Marxism: Critical Theory And International Relations*, London: The Macmillan Press, 1990, s. 8-9.

⁷³ Bilal Karabulut, “Uluslararası İlişkiler Kuramlarının Güvenlik Yaklaşımları: Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *Uluslararası Kriz Ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 2021, s. 68.

daraltılması, kavramın tek boyutlu olarak incelenmesi demektir. Birey güvenliği veya toplum güvenliği hesaba katılmadan sadece askeri politik meselelerin güvenlik çatısı altında değerlendirilmesinin eleştirildiği eleştirel kuramda güvenlik hususunda devletin bir araç olması gerektiği, asıl olanın devlet güvenliği adı altında meşruiyet kazandırılan politikalara yoğunlaşmaktan ziyade vatandaşların güvenliğinin sağlanması hususunda adımlar atılması gerektiğine yapılan vurgudur.⁷⁴ Eleştirel teorinin önemli bir diğer ismi Ken Booth geçmiş zamandan süregelen içinde bulunulan zamana kadar birtakım hâkim unsurların (hâkim ideolojiler, hâkim devletler, hâkim akımlar) kendi direktiflerine uygun bir düzen inşa ettiklerini, çıkarların hâkim gruplar lehine işlediğini, aşılana düzen dışında hareket edenlerin ötekileştirildiği, kendinden olmayanın düşmanlaştırıldığı bu düzende güvenliğin varlığını sarsacak veya onu yok edecek tehditlerin hâkim unsurlar tarafından oluşturulduğunu savunmaktadır.⁷⁵ Bu noktada yapılması gereken “özgürleştirme” yoluna gitmektir. Bireylerin ulaşmak istedikleri hedeflerde engel teşkil eden unsurların ortadan kaldırılması, yapmak istenilen şey için özgür seçimin sağlanması ile ifade edilebilecek özgürleştirme; bir nevi insanı zincirlerinden kurtaracak anahtar niteliği taşımaktadır. Güvenlik ile özgürleştirmenin bir bütünün ayrılmaz parçaları olduğu, güvenliğin özgürleştirme ile sağlanacağı belirtilmiştir. Bireylerin özgür seçimlerine önemin vurgulandığı özgürleştirme kabulüne göre bireylerin güvenliğinin sağlanması hususunda devletin bir araç olmasının gerekliliği söz konusudur.⁷⁶ Eleştirel kuramın güvenlikle ilgili genel savlarını, devletin klasik görüşlerdeki gibi amaç olarak bireyler ve toplumlar karşısında yüceltilmesine karşın devletin bir araç olması gerektiğine yapılan vurgular oluşturmaktadır.

2.4.2.2. Postmodern Teori

Sanattan edebiyata, siyasete, uluslararası ilişkilere sirayet etmiş postmodernizm, disiplinlerarası bir kavram olma özelliği taşımaktadır. Bundan dolayı farklı perspektiflerce ayrı yorumlamaları bünyesinde barındıran kavrama ilişkin net bir tanımlamanın mevcut olmadığını belirtmek yanlış olmayacaktır.⁷⁷

Modernizm içinden modernizme eleştiri olarak ortaya çıktığı savunulan postmodernizm; özü itibarıyla her türlü kalıplaşmaya karşı çıkmakta, hangi alanda olursa olsun bütünleştirme ve birleştirme çabası karşısında durarak parçaların ayrılığından

⁷⁴ Pınar Bilgin, “Individual and Societal Dimensions of Security”, *International Studies Review*, Cilt 5, Sayı 2, 2003, s. 203.

⁷⁵ Ken Booth, *Theory of World Security*, Cambridge University Press, 2007, s. 11-12.

⁷⁶ Ken Booth, “Security and Emancipation”, *Review of International Studies*, Cilt 17, Sayı 4, 1991, s. 319-320.

⁷⁷ Cahide Bayraktar, “Postmodernizm ve İktisattaki Uzanımları”, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, Cilt 5, Sayı 11, 2014, s. 4-5.

doğacak özgürleşmeyi savunmaktadır.⁷⁸ Gerçeklere ulaşmada hangi bilimsel yöntem kullanılırsa kullanılsın tek bir gerçeğin varlığının bir dayatma bir yanılsama olduğunu savunan postmodernizm kuramı; kabul görmüş bir bilginin, bir doğrunun farklı yerlerde farklı açılardan değerlendirildiğinde değişkenlik gösterebileceği, dolayısıyla evrensel bir bilginin, gerçekliğin olamayacağı kanaatindedir. Postmodernistler, bir bilgiyi, savı şekillendiren, onu anlamlı kılan unsur olarak yorumlamaya önem atfederek mutlak gerçeklik arayışını ve kabulünü reddetmişlerdir.⁷⁹ Bilginin bir hacmi olduğu varsayılırsa bu hacmin deneysel ve rasyonel süzgeçten geçirilerek ortaya konulması bilginin toplam hacminden azaltarak onu tek tip hale getirmektedir. Dolayısıyla bilgi ve gerçeklik farklı toplumlarca farklı zamanlarda yeniden değerlendirilmeye açık halde olmalıdır, bilginin değiştirilemez ve her yerde aynı şekilde geçerli oluşu kabul edilmemelidir.⁸⁰

Tek tipleştirilmiş gerçeklik ve modernite eleştirisinden doğan farklılıkların bilgiyi anlamlı kılacak doğasına olan kabulü ile postmodernizmin uluslararası ilişkiler kapsamında güvenlik ile bağlantısı ortaya konulduğunda öncelikle söylenebilir ki postmodernizm; içeri-dışarı, yerli-yabancı, dost-düşman, savaş-barış karşıtlığı ile temellendirilmiş klasik uluslararası yapıda içerinin yerli ve barışla, dışarının ise yabancı ve savaşla ilişkilendirilmesini doğru bulmamaktadır.⁸¹ Bu ilişkilendirmenin eleştirmeye açık olduğu, sorgulanması gerektiği savunulmuştur. Postmodernistlerce tezatlıklar üzerinden kurgulanmış güvenlik algısının, güvenlik sağlamada yetersiz kaldığı ve küreselleşmenin etkisiyle birlikte dünya üzerinde artan kimlik çatışmasının ve içeri dışarı ayrımının beslediği ötekileştirme durumu karşısında klasik güvenlik anlayışlarının çözüm üretmediği belirtilmiştir. Klasik güvenlik anlayışının farklı coğrafyaları dışlayarak batı merkezli oluşturularak bireyi dışlayan yapısının güvenlik arayışında bir eksikliği olduğu, temel aldıkları güç, çıkar, savaş barış gibi kavramların devletler temelinde düşünülerek çerçevesinin çizilmesinin insan ve toplum güvenli karşısında risk teşkil ettiği belirtilmiştir. Aynı zamanda güvenlik tehditlerinin artık sınır ve coğrafya tanımadığı, içinde bulunulan çağda kitle-iletişim araçlarının, sanal unsurlarının büyük bir tehdit mekanizması haline geldiğine vurgu yapılmıştır.⁸²

⁷⁸ Seyfettin Aslan ve Abdullah Yılmaz, “Modernizme Bir Başkaldırı Projesi Olarak Postmodernizm”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2001, s. 99.

⁷⁹ Gürsoy Akça, “Moderninden Postmoderne Kültür ve Kimlik”, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 15, 2005, s. 2.

⁸⁰ Tuncay Kardaş ve Ramazan Erdağ, “Postyapısalcılık ve Uluslararası İlişkiler”, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, der., Ramazan Gözen, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 418.

⁸¹ Kardaş ve Ramazan, a.g.e., s. 418.

⁸² Sandıklı ve Emeklier, a.g.e., s. 34-35.

2.4.2.3. Feminizm

Uluslararası ilişkilerde geleneksel teorilerin hâkimiyetinin eleştirel teorilerle sarsılmaya başladığı dönemde uluslararası ilişkilere getirdiği yeni yorumlamalarla katkıda bulunan feminizm, 1980'lerin sonuna doğru uluslararası yapı içerisinde belirgin bir yer edinmeye başlamıştır.⁸³ Feminizm görüşleri ilk olarak mevcut uluslararası yapıda kadınların göz ardı edilmesine getirdiği eleştirilerle, uluslararası yapı içerisinde ve bu yapı içerisinde alınan kararlarda kadınların görünür kılınmasını hedefleyen bir yaklaşım benimsemiştir.⁸⁴ Feminizm çatısı altındaki düşünceler zaman zaman farklı konulara yoğunlaşsa da feminizm bünyesinde literatüre kazandırılan “*toplumsal cinsiyet*” kavramının, uluslararası yapıyı ve bu yapı içerisinde meydana gelen ilişkileri anlamlandırmak adına önemli bir kavram olduğu ileri sürülmektedir.⁸⁵ Toplumsal cinsiyet kavramıyla temelde anlaşılması gereken cinsel kimliklerin biyolojik olarak ayrıştırılmasından ziyade cinsel kimliklerin toplum tarafından biçilen anlamlarla inşa edilmesidir.⁸⁶ Realizmin yüksek önem attığı ulusal çıkar, güç, askeri meseleler feminizme göre erkeksi bir çağrışıma sahip olmakla birlikte bu kavramlara erkeksi bir anlamlandırma yüklenmiştir. Dolayısıyla uluslararası yapının gelenekçilerce belirlenen yüksek politikalarının erkeksi çağrışımlara sahipliği eleştirilmiştir.⁸⁷ Her alanda güvenliğe direkt tehdit arz eden savaşların önüne geçmek için ya da bir savaş halinde nasıl stratejiler izlenmesi ile ilgili savlardan ziyade feminizm savaş konusunda nedenlerden ziyade savaşın olumsuz çıktılarının kadınları ilgilendiren noktalarına yoğunlaşmıştır. Savaşların kararının, nasıl yürütüleceğinin, hangi yollar izleneceğinin karar vericileri olarak erkekler rol almaktayken kadınlara bu konuda sorumluluk verilmemesi, bu alandan dışlanmasına dikkat çekilerek yadsınmıştır. Savaşın sebebiyetlerinden kadınlar da erkeklerle birlikte etkilendiği aşikârdır ancak yine de kadınlar bu alanda görünmez kılınmışlardır.⁸⁸ Dolayısıyla savaş konusunda feminizmin getirdiği eleştiri savaşlardan en çok etkilenenler arasında kadınlar olmasına rağmen kadınların yok sayılması üzerine olmuştur.

⁸³ Çiğdem A. Koyuncu, “Feminist Uluslararası İlişkiler Yaklaşımları Açısından Güvenlik Konusunun Analizi”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 67, Sayı 1, 2012, s. 114.

⁸⁴ J. Ann Tickner ve Laura Sjoberg, “Feminism”, *International Relations Theories: Discipline and Diversity*, der., Tim Dunne, Milja Kurki, Steve Smith, Oxford University Press, 2007, s. 186.

⁸⁵ Fazlı Doğan ve Duygu Özlük, “Feminist Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası İlişkiler Eleştirisi: Cinsiyet, Devlet Ve Güvenlik”, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 16, Sayı 32, 2016, s. 54.

⁸⁶ Bulut Gürpınar, “Feminist Uluslararası İlişkilerde Güvenlik ve Barış: Suriye İçsavaşı ve Kadınlar”, *Alternatif Politika*, Cilt 9, Sayı 3, 2017, s. 477.

⁸⁷ Hatice Tatar, “Feminist Uluslararası İlişkiler Yaklaşımı Kapsamında Feminist Güvenlik ve Yapısal Şiddet”, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, 2021, s. 115.

⁸⁸ Mehmet E. Eken, “Feminizm, Maskülinite ve Uluslararası İlişkiler Teorisi: Uluslararası Siyasetin Toplumsal Cinsiyeti”, *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, der., Ramazan Gözen, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 494.

Geleneksel olarak güvenlik kapsamında yapılan tanımlamaların devlet temelli yapılmasını eleştiren feministler güvenliğin kimin için sağlanacağı noktasında devlet güvenliği altında gölgelenmiş birey güvenliğini ön plana çıkararak birey güvenliği kapsamında kadınların güvenliği konusu ile ilgilenmişlerdir.⁸⁹

Güvenlik konusuyla doğrudan ilişkilendirilebilecek şiddet konusu feministlerce dikkate alınarak “doğrudan şiddet” ve “yapısal şiddet” ayrımı ile incelenmiştir. Doğrudan şiddet; bünyesinde bir atak barındıran genelde devlet içerisinde veya devletlerarasında saldırı araçlarıyla gerçekleştirilen bir çatışmaya sirayet ederken, doğrudan bir çatışma hali olmadan, saldırsız-çatışmasız gerçekleştirilebilecek hasar türleri de bulunmaktadır. Doğrudan bir şiddete maruz kalmadan dolaylı yollarla zarara uğratmak ifadesi yapısal (dolaylı) şiddette karşılık bulmaktadır. Yapısal şiddet konusu çerçevesinde incelenen; bireyler, sosyal gruplar ve çevredir.⁹⁰ Doğrudan şiddet örneğinde gösterilebilecek savaşlarda, kadınların güvenliklerinin tehlikeye düşmesi ile yapısal şiddete örnek olarak gösterilebilecek toplumsal alan içerisinde ayrımcılığa maruz kalarak kadınların çeşitli sıkıntılar yaşamaları durumu arasında sıkı bir bağlantı vardır çünkü doğrudan şiddet yapısal şiddete zemin hazırlamaktadır ve etkilerini artırmaktadır.⁹¹ Feministlerce yapısal şiddet üzerinde oldukça durulmuştur ve gerek sosyo-ekonomik sebeplerden gerek çevresel faktörlerden doğan açlık, hastalık, maddi yoksunluk gibi yapısal şiddetten meydana gelen güvenliğe tehdit olarak görülen unsurlar kadınlar temel alınarak çalışılmıştır.⁹²

Feminizm kuramı açısından uluslararası yapının önemli konusu olan güvenlik ile ilgili çözümlemeler yapılmaya çalışılmış, güvenlik nedir sorusuna karşın kabaca “şiddetin her boyutunun azaltılması” cevabına sahiptir.⁹³ Kapsayıcı ve genelleyici güvenlik politikalarını doğru bulmayan feminist kuram⁹⁴ güvenliğin referans nesneleri olarak birey ve toplum üzerinde yoğunlaşmıştır. Bireyler arasında toplumun veya uluslararası yapının cinsiyetlere göre atfettiği rollerin kadın erkek arasında ayrıştırılmasının bir güvensizlik yarattığı ve bunun üstesinden ancak toplumsal cinsiyet tabuları yıkıldıkça gelinebileceği düşünülmüştür. Bir başka ifadeyle; kadınlarla bağdaştırılan güçsüzlük ve korunmaya muhtaçlık durumlarının erkeksi güce meşruiyet kazandırmasının aslında bir güvensizlik

⁸⁹ Koyuncu, a.g.e., s. 121-123.

⁹⁰ J. Ann Tickner, “Introducing Feminist Perspectives into Peace and World Security Courses”, *Women's Studies Quarterly*, Cilt 23, Sayı ¾, 1995, s. 48.

⁹¹ Sandıklı ve Emeklier, a.g.e., s. 37.

⁹² Muhittin Ataman, “Feminizm: Geleneksel Uluslararası İlişkiler Teorilerine Alternatif Yaklaşımlar Demeti”, *Alternatif Politika*, Cilt 1, Sayı 1, 2009, s. 24.

⁹³ J. Ann Tickner, *Gendering World Politics: Issues and Approaches in the Post-Cold War Era*, New York: Colombia University Press, 2001, s. 62.

⁹⁴ Ayşe Ö. Atmaca ve Pınar G. Ercan “Uluslararası Güvenliği Yeniden Düşünmek: Uluslararası İlişkiler Disiplininde Feminist Eleştiriler”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 13, Sayı 59, 2018, s. 31.

meydana getirdiği, kadınlara güçsüz veya korunmaya muhtaç algısının olmadığı bir yapıda kadınların daha güvende olacağı düşünülmektedir.⁹⁵

Feminizmin güvenlik konusundaki genel anlayışını özetle vermek gerekirse; uluslararası yapının ve bu yapı içerisinde güvenlikle bağlantısı bulunan ve oldukça önem atfedilen güç, otorite, çıkar, egemenlik gibi pek çok kavramının erkeksi çağrışımlarla anlamlandırılması yanlış bulunmuş, savaş konusunda kadınların sesinin dikkate alınmaması ve savaşın sonuçlarından kadınların oldukça kötü etkilenmelerine vurgu yapılmış, yapısal şiddetin varlığının bireyler üzerinde meydana getirdiği güvensizliğin göz ardı edilmesine değinilmiş ve güvenlik konularının bireyleri ve toplumu kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.⁹⁶

2.4.2.4. Sosyal İnşacılık Kuramı

Uluslararası ilişkiler temelinde pozitivist ve postpozitivist yaklaşımlar arasında değerlendirilebilen sosyal inşacılık yaklaşımı hem pozitivist hem de post pozitivist unsurları bünyesinde taşıyan kendine özgü savları olan özgün bir yaklaşımdır. Tıpkı diğer eleştirel teoriler gibi sosyal inşacılık kuramının uluslararası ilişkiler alanında etkin olmaya başladığı tarih 1980'lerin sonlarına dayandırılmaktadır.⁹⁷

Kuramın uluslararası ilişkiler alanında öncü ismi *Greenwood Onuf* olmakla birlikte kuram *Alexander Wendt*'in katkıları ile uluslararası ilişkiler teorileri açısından daha etkin ve yaygın hale getirilmiştir.⁹⁸

Uluslararası ilişkilerde sosyal inşacılık kuramının anahtar kavramları kimlik, kültür, norm, fikirler olmuştur.⁹⁹ Uluslararası yapı içerisinde güvenlik konularının her bir boyutunun gerek güvenliği sekteye uğratabilecek nedenlerin gerekse de güvenlik yoksunluğunda meydana gelebilecek durumların; kimlikler ve kimlik temelinde devletlerin sahip olduğu algılardan yola çıkılarak açıklanabileceğini savunan sosyal inşacılık kuramına göre; güvenlik konusunda kimlik olgusu hayati bir önem taşımaktadır; devletlerarası güvenlik tehditleri konusunda devletlerin sahip oldukları kimlikler ve bu kimliklerin karşı devlet tarafından olumlu ya da olumsuz yöndeki algısı her iki devlet arasındaki güven ilişkisinde belirleyici bir unsurdur.¹⁰⁰ Başka bir ifade ile devletlerin

⁹⁵ İlknur Çetinsay ve Metin Aksoy, "Feminizmin Tarihsel Dönüşümü ve Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramına Yaklaşımı", *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, Cilt 9, Sayı 18, 2020, s. 216.

⁹⁶ Hüsnü N. Koçak, "Feminist Güvenlik Teorileri ve Yapısal Şiddet: Türkiye'de Kadın Güvenliğine Eleştirel Bir Bakış", Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, 2019, s. 57.

⁹⁷ Alperen K. Zengin, "Rusya Federasyonu'nun Ulusal Güvenlik Politikalarına Yön Veren Belgeler ve Etki Eden Güvenlik Yaklaşımları", Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, 2019, s. 35.

⁹⁸ Önder Arı ve Abdullah Kıran, "Uluslararası İlişkilerde Sosyal İnşacılık", *EKEV Akademi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 46, 2011, s. 59.

⁹⁹ a.g.e., s. 51.

¹⁰⁰ Mesut İnal, "Güvenlik ve Sosyal İnşacılık Bağlamında Suriye Savaşı Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, 2021, s. 27.

sahip oldukları gücü artırma yoluna gitmeleri ve sahip oldukları kaynakları artırmalarında karşı devlet için tehdit unsuru yaratacak şeyin gücün miktarı olmadığı veya maddi olarak güçlendirilen kaynaklar karşısında yetersizliğin tehdit teşkil etmediği asıl tehdidin tüm bu artırılan gücün ve sahip olunan kaynakların karşı devlette uyandıracağı anlamda olduğudur. Sahip olunan güç kaynaklarına göre güvenlik tehdidi şekillenseydi eğer Amerika için İngiltere, Kuzey Kore'den daha çok tehdit kaynağı teşkil ederdi. Ancak Kuzey Kore'nin sahip olduğu güç kaynaklarının İngiltere'den az olduğu durumlarda bile Kuzey Kore Amerika için İngiltere'den daha fazla tehdit içermektedir.¹⁰¹ Bir devletin gücünü ve kapasitesini artırmasına karşılık diğer devletlerin de olası bir olumsuz duruma hazırlıklı olmak adına kendi güçlerini karşı devlet baz alınarak artırdığında ortaya çıkan güç kazanma yarışı; güvenlik elde etmek isterken sürekli bir güvensizlik sarmalında hareket edilmesine karşılık gelmekle birlikte güvenlik ikilemi olarak adlandırılmaktadır. Geleneksel yaklaşım dâhilinde ortaya atılan güvenlik ikilemi sosyal inşacılık teorisiyle değişime uğratılmıştır. sosyal inşacılık teorisine göre bir devletin güvenliğini artırması amaçlı güç kazanma hareketlerini artırmasının karşılığı olarak başlatılan silahlanma yarışı yerine tüm devletlerin güvensizlik sarmalına girmeden, güvenlik toplumu oluşturarak bürokratik ilişkiler aracılığıyla güveninin sağlanacağı vurgulanmaktadır.¹⁰²

Dolayısıyla sosyal inşacılık yaklaşımına göre güvenlik kimlik ve algılarla ilişkilendirilerek anlaşılan bir olgudur. Bir devlet için diğer bir devleti güvenilir ya da güvenilmez kılan o devletin sahip olduğu kimlik ile karşı devletin kimliğinin çatışmamasıdır.

2.5. Kopenhag Güvenlik Çalışmaları Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi

Kopenhag Güvenlik Çalışmaları Okulu 1985 yılında, Kopenhag Barış Araştırmaları Enstitüsü tarafından yürütülen Avrupa güvenliği çerçevesinde çalışmalarını yürüten bir grup bilim insanının öncülüğünde ortaya çıkmış bir okuldur. Okulun en önemli isimleri olarak karşımıza Barry Buzan ve Ole Waever çıksa bile Jaap de Wilde, Morgan Kelstrup, Pierre Lemaitre ve Elzbiata Tromer gibi bilim insanları okulun oluşumu ve gelişiminde katkı sağlamışlardır.¹⁰³ Güvenlik alanında kendine özgü kuram ve yöntemi olan bir okul haline gelen Kopenhag Okulu, güvenlik literatürüne yapmış olduğu doğrudan katkılarla birlikte güvenlik dışındaki alanlara da yapmış olduğu dolaylı katkılarla uluslararası ilişkiler akademik yazınında oldukça önem atfedilen bir ekoldür.

¹⁰¹ Alexander Wendt, "Constructing International Politics", *International Security*, Cilt 20, Sayı 1, 1995, s. 73.

¹⁰² İnal, a.g.e., s. 28.

¹⁰³ Başar Baysal ve Çağla Lüleci, "Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi", *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, Cilt 11, Sayı 22, 2015, s. 70.

Kopenhag Okulu'nun güvenlik alanında öncü bir ekol haline gelme sebebinin, okulun kendi bünyesinde geliştirmiş olduğu yaklaşımlar olduğunu söylemek mümkündür. Kopenhag Okulu denince akla gelen iki ismin -Barry Buzan ve Ole Waever- çalışmalarıyla geliştirilen Kopenhag Okulu çatısı altında üç önemli yaklaşım bulunmaktadır, bunlar; güvenlikleştirme, sektörel güvenlik analizi ve bölgesel güvenlik analizidir. İşte bu yaklaşımlar Kopenhag Okulu'nu güvenlik çalışmaları alanında öncü ekollerden biri haline getiren yaklaşımlardır.

Yukarıda ifade edilen her bir yaklaşım ayrı ayrı ele alınmadan önce Kopenhag Okulu'nun genel olarak güvenliğe yaklaşımını ele almak gerekirse, öncelikle güvenlik disiplinleri içerisinde Kopenhag Okulu'nun konumu ile söylenebilir ki; Kopenhag Okulu, güvenlik kapsamını dar tutup güvenliğin referans nesnesini devlet ile sınırlandıran gelenekselciler ile güvenliğin gündeminin salt askeri meselelerle sınırlandırılmasını eleştiren, gelişen ve değişen dünya düzeninde güvenlik meselesi içerisine birçok konunun dâhil edilebileceğini ve bunların her birinin en az askeri meseleler kadar önem taşıdığını savunan, güvenliğin anlamını ve kapsamını genişleten ve derinleştirenlerin arasında konumlandırılmıştır. Bu noktada Kopenhag Okulu'nun hem geleneksel güvenlik yaklaşımlarından hem de yeni güvenlik yaklaşımlarından parçalar taşıdığını söylemekle birlikte kendine has bir yöntem ve yaklaşıma sahip olmasından kaynaklı güvenlik tartışmalarında iki kutup arasında üçüncü bir alternatif olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır.¹⁰⁴ Daha açık bir şekilde ifade edildiğinde; Kopenhag Okulu, güvenliğin yalnızca askeri meseleler ile gündemde tutulmasına karşı tavır sergileyerek güvenliğin kapsamının genişletilmesine katkıda bulunurken bir yandan da güvenlik kavramı dâhiline her şeyin tartışılmasının kavramını muğlaklığa sürükleyeceği ve kavramı anlamsızlaştıracığı eleştirisiyle güvenlik kavramını muğlaklaştırmaktan kaçınmaktadır¹⁰⁵ ki bu kaçınma tutumu, gelenekselci yaklaşımların paralelinde bir tutumdur.

Bu yaklaşımlarla birlikte Kopenhag Okulu güvenlik çalışmalarında analiz yöntemi olarak söylem analizini alana entegre ederek dil teorisinden faydalanmıştır.¹⁰⁶

Kopenhag Okulu'nun güvenliğe olan bakışının genel olarak ifade edildiği yukarıdaki bölümün ardından, okulun literatüre kazandırmış olduğu “güvenlikleştirme yaklaşımı” ve “güvenlik sektörleri” konusu incelenecektir. Çalışmanın konusu dâhilinde olmadığı için her ne kadar Kopenhag Okulu'na ait bir yaklaşım olsa da “bölgesel güvenlik kompleksi” konusu inceleme dışında bırakılmıştır.

¹⁰⁴ Sinem Akgül-Açıkmeşe, “Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni Klasik Gerçeklikte Güvenlik Tehditleri”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 8, Sayı 30, 2011, s. 57-58.

¹⁰⁵ Jef Huysmans, “Revisiting Copenhagen: Or, on the Creative Development of a Security Studies Agenda in Europe”, *European Journal of International Relations*, Cilt 4, Sayı 4, 1998, s. 482-490.

¹⁰⁶ Şahin, a.g.e., s. 77.

2.5.1. Güvenlikleştirme

Kopenhag Okulu güvenlik çalışmaları içerisinde akademik dünyada oldukça ses getirmiş bir teori olan güvenlikleştirme teorisi, Kopenhag Okulu bünyesinde çalışmalar yürüten ve güvenlik alanında adından çokça söz ettiren Ole Weaver tarafından akademik dünyaya sunulmuştur. Teorinin kurucu ismi olarak Ole Waever karşımıza çıkmaktadır ancak teori Ole Waever, Barry Buzan ve Jaap De Wilde tarafından birlikte geliştirilmiştir.¹⁰⁷ Güvenlikleştirmenin ilk işlendiği eser olarak Ole Waever'a ait "*Securization and Desecurization*" eseri karşımıza çıkmaktayken, güvenlikleştirmenin daha ayrıntılı ve geliştirilmiş halinin konu edildiği eser olarak karşımıza Ole Waever, Barry Buzan ve Jaap De Wilde ortak çalışmasının ürünü olan "*Security: A New Framework for Analysis*" adlı eser çıkmaktadır.¹⁰⁸

Güvenlikleştirme teorisinin; güvenlik meselelerinin ne olduğu, bu meselelerin hangi amaçla, hangi araçlarla ortaya konduğuna cevap aramaya istinaden ortaya çıkmış ve geliştirilmiş bir teori olduğunu söylemek mümkündür.

Genel bir ifade ile güvenlik meselelerinin söz-edim yolu ile oluşturulmuş veya anlamlandırılmış olmasına *güvenlikleştirme (securization)* adı verilmektedir.¹⁰⁹ Güvenlikleştirmede yer alan gerek söz-edimler gerekse de güvenlik meselesi anlamlandırmalarının neye göre yapılacağı ile ilgili tüm detaylar güvenlikleştirme kavramından güvenlikleştirme teorisinin bütününe oluşturan önemli detaylardır.

Söz-edimlerle güvenlik meselelerinin inşasının oluşturulması çok genel bir ifadeye işaret etmektedir. Bundan dolayı güvenlikleştirme kavramından güvenlikleştirme teorisinin oluşu ve akademik alanda kabul görüşü önemli detayları ve irdelemeleri bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla güvenlikleştirme teorisi gerek söz-edimlerin özelliklerini, gerek söz-edimleri gerçekleştirecek aktörlerin kim/kimler olabileceği, gerekse de söz-edimler yoluyla inşa edilmesi beklenen güvenlik meselesinin hangi koşullarda ortaya çıkabileceği ile ilgili pek çok ince ayrıntı ile işlenerek bütünlük halinde oluşturulmuş teoridir.

Güvenlik kavramının muğlaklığından kaynaklı güvenliğe dair yöneltilen sorulardaki ve anlamlandırmalardaki çeşitlik ve zenginliğe güvenlikleştirmenin temellerinin atıldığı Kopenhag Okulu da katkıda bulunmuştur. Güvenlik nasıl sağlanmalıdır, güvenliği sağlanacak nesne nedir, kimin için güvenlik gibi soruların doğuşuna zemin hazırlayan ve güvenlikle ilgili en temel soru şeklinde nitelendirilebilen

¹⁰⁷ Serdar Çukur, "Kopenhag Okulu'nun Güvenlikleştirme Teorisi Bağlamında Abd'nin Irak Politikası: 2000-2008", *UPA Strategic Affairs*, Cilt 1, Sayı 1, 2020, s. 56.

¹⁰⁸ Barry Buzan, Ole Waever ve Jaap De Wilde, *Security: A New Framework for Analysis*, United States of America: Lynne Rienner Publications, 1998

¹⁰⁹ a.g.e., s. 23.

güvenlik/güvensizlik nedir sorusunun cevaplandırılması, Kopenhag Okulu tarafından da gerekli görülmüştür. Güvenlik nedir, güvenlik meselesi nedir sorusuna Kopenhag Okulu; güvenlikleştirmenin de temeli olan “söz-eylemi”ni cevap olarak sunmuştur.¹¹⁰ Şöyle ki; dil ve konuşma aracılığıyla sözler sarf edildiğinde ekstra bir eylem gerekmez o sözler kendiliğinden bir edim niteliği taşımaktadır. Kopenhag Okulu da bu savdan hareketle güvenlikle ilgili şu görüşü savunmuştur: bir şeyin güvenlik meselesi olarak inşa edilmesindeki en büyük ve en temel araç o şeyin dillendirilmesidir, o şeyin dillendirilerek söylemle anlamlandırılmasıdır. Yani bir kişi -bir aktör- bir konuyla ilgili dil aracılığıyla düşüncelerini sözlere dökerek uygun koşullarla birlikte dile getirmiş olduğu bir konudan, bir güvenlik meselesi inşa edebilmektedir. Güvenlik meselesi içerisinde hangi konuların yer alacağı, güvenlik meselesi olan şeyler nelerdir tartışmalarına buradan yola çıkılarak Kopenhag Okulu bağlamında verilecek cevap şudur ki; güvenlik meselesi olarak dillendirilerek anlamlandırılmış, dille ve söylemle inşa edilmiş konular bir güvenlik meselesi niteliği taşıyabilmektedir.¹¹¹ Ancak dikkat çekmekte fayda vardır ki bir şeyin güvenlik meselesi olarak dillendirilmesi, onun güvenlik alanında inşası için temel ve ilk adımdır, bir şeyin bir güvenlik meselesi olarak başarılı bir şekilde inşasının tamamlanabilmesi için başka şartlar da gerekmektedir ki o şartlar da güvenlikleştirme teorisinde işlenmiştir. Dolayısıyla güvenlikleştirme sürecinde bir şeyin güvenlik meselesi olarak dillendirilmesi söz edim teorisinden faydalanılarak kurgulanmış bir adım niteliği taşımaktadır.¹¹²

Güvenlikleştirme teorisi güvenlik gündemini belirleyen hususlar üzerine yürütülen tartışmaların ana sorularından biri olan güvenlik meselesi nedir sorusu ve bir meseleyi güvenlik bağlamından değerli kılan unsurların ne olduğu meselesi ile ilgilenirken odağına söz-edimleri almıştır. Buradan hareketle güvenlikleştirme; bir konunun güvenlik meselesi haline getirilerek, bünyesinde kimi nesnelere yönelik tehdit unsurları barındırıyor olmasının sözlerle inşa edilmesi şeklinde açıklanmaktadır.¹¹³

Güvenlikleştirme ile bir konunun güvenlik meselesi haline getirilerek normal bir politika alanında tartışılmasının önüne geçerek o konunun ivedilikle siyasal alana taşınması ve konuyla ilgili olağanüstü tedbirlerin alınmasına meşruluk sağlamak amaçlanmaktadır.¹¹⁴ Yani bir konu ile ilgili büyük bir tehdidin varlığının söylemlerle inşa edilmesi o konudaki tehditlere olağan şartlarla ve alınacak kararların normal işleyiş

¹¹⁰ Baysal ve Lüleci, a.g.e., s. 71.

¹¹¹ İsmail E. Sula, “Güvenlikleştirme Kuramında ‘Söz Edim’ ve ‘Pratikler’: Türkçe Güvenlikleştirme Yazınında ‘Yöntem’ Arayışı”, *Güvenlik Stratejileri Deergisi*, Cilt 17, Sayı 37, 2021, s. 91-92.

¹¹² a.g.e., s. 94.

¹¹³ Ole Weaver, *Regions and Powers: The Structure of International Security*, Cambridge University Press, 2003, s. 21.

¹¹⁴ Fulya Hisarlioğlu, “Güvenlikleştirme”, *Güvenlik Yazıları*, Sayı 24, 2019, s. 1.

prosedürü ile bir çözüm bulunamayacağına yapılan vurgu ile konunun ehemmiyetini – ona ehemmiyet atfeden kişilerce ehemmiyeti- empoze etmek hedeflenmekte böylelikle tehdit içeren ve güvenliği riske atması ile ele alınan konunun olağanüstü şekilde ele alınmasına zemin hazırlanmaktadır. Bu durumu güvenlikleştirme yazarları; güvenlikleştirici aktör/aktörlerin tehdit söylemleriyle inşa ettikleri bir konunun, politikanın sınırlarını çizip içerisini doldurduğu kaidelerin dışında özel veya olağanüstü politikalarca ele alınması olarak ifade etmektedirler. Böylelikle güvenlikleştirilen konu diğer konular arasında ayrı bir yere ve ehemmiyete sahip olarak o konuda alınacak kararların meşruiyeti sağlam temellerle atılmış olacaktır.¹¹⁵ Güvenlikleştirici aktörlerin bundan faydalanarak çıkarları doğrultusunda her bir konuyu güvenlikleştirme eğiliminde bulunma ihtimalleri güvenlikleştirmenin aslında istenmeyen bir durum olmasını ortaya çıkarmaktadır. Bir konunun normal siyaset alanı içerisinde tartışılmayarak olağanüstü bir alana taşınmasının hedeflenmesini olumsuz ve başarısız bir durum olarak betimleyen Kopenhag Okulu'na göre güvenlikleştirme aslında kaçınılması gereken bir durum olmalıdır. Güvenliğe çoğu görüşün aksine olumsuz bir anlam yükleyen okul bünyesinde güvenlikleştirmeden ziyade güvenlikdışlaştırma daha etkili bir durumdur. Güvenlikdışlaştırma; güvenlik meselesi olarak ele alınıp olağanüstü bir alanda acil önlemler alınmasını gerektiren meselelerin normal siyasi alana taşınarak olağan politikalar aracılığı ile tartışılması veya çözüme kavuşturulması anlamını karşılamaktadır.¹¹⁶

Güvenlikleştirmenin kapsamlı ve detaylı bir olgu olmasına istinaden güvenlikleştirme için bir konunun sadece güvenliğe tehdit oluşturduğu ile ilgili inşası demek eksik bir anlatımdır. Güvenlikleştirme için kullanılan söylemler, gösterilen tehditler güvenlikleştirme hususunda güvenlikleştirmeyi başlatan yalnızca önemli birer adımdırlar. Eksiksiz bir güvenlikleştirmeden bahsedebilmek için güvenlikleştirme teorisinin işaret ettiği şu üç unsurun bir arada bulunması gerekmektedir: tehdit, tedbir, onay. Bu unsurların her birini ayrıntılı işlemek gerekmektedir. Güvenlikleştirme için ilk adım değerli bir öznenin varlığına, işleyişine, sürekliliğine vs. yönelik bir tehdidin var olması gerektiğidir. Çünkü tehdit olmazsa korunması gereken öznenin güvenliğinin sarsılmamasından dolayıyla da o konuyla ilgili acil harekete geçirecek bir husus meydana gelmez. İkinci adım tedbirlerdir. Güvenliğe yönelik tehdit söylemlerinin hedef kitlesindeki kişilere empoze edilmesiyle oluşturulan güvensizlik inşası sonucunda güvenlik meselesi yaratan o konuya ilişkin acil ve gerekirse olağanüstü önlemler alınması

¹¹⁵ Buzan, vd., a.g.e., s. 24.

¹¹⁶ Baysal ve Lüleci, a.g.e., s. 83.

gerekmektedir. Varlığı tehdit söylemleriyle inşa edilmiş güvenlik sorununa ilişkin alınan acil ve olağanüstü tedbirlerden sonra başarılı bir güvenlikleştirme için geriye kalan üçüncü ve son adım ise tüm bu tehdit ve tedbirlerin güvenlik meselesinin alımlayıcı kitlesi tarafından onaylanmasıdır. Şöyle ki eğer güvenlik meselesi olarak sunulmaya çalışılan konuya karşı alımlayıcı kitle güvenlikleştirici kişi gibi konunun önemini kabul etmez ve konunun olağan politikalarla çözüme kavuşturulabileceğini düşünüp olağanüstü önlemleri kabul etmezse orada başarılı bir güvenlikleştirme meydana gelmiş sayılmaz, çünkü en nihayetinde tüm meseleler o meselenin muhataplarına bağlıdır. Buradan hareketle söylenebilmektedir ki güvenlikleştirme tek bir özneye bağlı olmaksızın öznel arasında gerçekleştirilen bir güvenlik inşası sürecidir.¹¹⁷ Güvenlikleştirme unsurlarından her birinin başarıyla tamamlanmasıyla güvenlikleştirme başarılı kabul edilmektedir ancak yukarıda da belirtildiği gibi bu üç adımdan herhangi birinde meydana gelen herhangi bir sorun herhangi bir eksiklik güvenlikleştirmeyi sekteye uğratar ve güvenlikleştirmenin başarısızlığı ile sonuçlanır.

2.5.1.1. Güvenlikleştirme Analizi

Bir meselenin güvenliğe tehdit içeren söylemlerle güvenlik sorunu olarak inşası ile o meselenin başka meselelerin ele alınmasının önceliğinin önüne geçmesinin sağlanması ve gerekli adımların uygulanmasıyla güvenlikleştirmenin mümkün olduğundan bahsedilmişti. Güvenlikleştirme içinde barındırdığı her bir aşama ile araştırmaya, analiz edilmeye ve çözümlenmeye gerek duyulan bir konu olmuştur. Bir meselenin güvenlikleştirilmesinin analizi üzerine yapılacak çalışmada amaçlanan şey güvenlik tehdidi olarak inşa edilmiş bir meselenin gerçekten güvenlik söylemlerinin altını doldurduğunu, gerçekten bir güvenlik tehdidinin varlığını ya da yokluğunu ispatlamak değildir. Güvenlikleştirmenin analizinde amaçlanan şey güvenlik tehdidi olarak dil aracılığıyla söylemlerle inşa edilmiş meselenin inşa sürecini analiz etmek, o inşanın nasıl gerçekleştirildiğini anlamaktır ki burada bu inşa sürecini analiz etmek için gereken şey öncelikle güvenlikleştirmenin olmazsa olmaz unsurlarını yani güvenlikleştirici aktörleri, güvenliği tehdit altında olan nesneleri bir diğer ifade ile referans nesnelerinin neler olduğunu ve arasındaki ilişkiyi açığa çıkarmak gerekmektedir.

Güvenlikleştirme yaklaşımında güvenlikleştirici aktörler olarak karşımıza çıkan gruplardan bahsetmeden önce güvenlikleştirici aktör ne anlama gelmektedir sorusuna cevap bulmakta fayda vardır. Güvenlikleştirici aktör; güvenlik penceresinden ele alınmasını istediği bir meseleyi, değerli bir şeyin varlığına tehdit olarak sözlerinde

¹¹⁷ Buzan vd., a.g.e., s. 25-26.

konumlandırıran ve güvenliğe tehdit olarak sözlerinde inşa ettiği konuya ilişkin olağanüstü önlemlerin vs. alınmasını isteyen kişi/kişiler, birim/birimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; ülkelerin gündemini belirlemede etkili olan *siyasi liderler, siyasi parti üyeleri, bürokratlar, hükümet, sivil toplum kuruluşları* güvenlikleştirici aktör olabilmektedir. Güvenlikleştirici aktörlerden bahsedilirken bu örneklerin dışına da çıkılabilir, güvenlikleştirici aktör olma konusunda önemli olan husus şudur ki; ele alınan konuyu bir güvenlik meselesi olarak sözlerinde dile getiren kişinin, ele aldığı konunun muhatapları üzerinde bir etkisinin olması gerekmektedir. Yani güvenlikleştirici aktör ve kullandığı sözleri, hedeflediği kitle üzerinde bir etkiye sahip olmalıdır ki aktör ele aldığı konuyu güvenliğe tehdit olarak işlemeye devam edebilip, başarılı bir güvenlikleştirme gerçekleştirebilsin.¹¹⁸ Bir meselenin güvenliği tehdit edici yönlerine sözlerinde yer vererek o meselenin güvenlik çerçevesinden aciliyetli bir şekilde ele alınması gerektiğine değinen güvenlikleştirici aktörler kadar güvenliği tehdit edilen nesneler de büyük önem taşımaktadır.

Güvenlikleştirmede güvenliği tehdit altında olduğu belirtilen nesneler çeşitlilik göstermektedir. Aktörlerin ele aldığı konuya ve içinde bulunulan şartlara göre güvenliğinin sağlanması gereken nesneler değişkenlik gösterse de bu nesneler karşımıza genellikle devlet ve toplum olarak çıkmaktadır. Devletin bekası ve/veya toplumun kimliği tehlike altında ise bu tehlike güvenlikleştirici aktörlerce bir güvenlik meselesi olarak çerçeveselendirilebilmektedir.¹¹⁹ Özellikle alımlayıcı kitlenin tehlikelere karşı alınacak önlemlere ikna olması; devletin bekası veya toplumun kimliği temelli konular üzerinden sağlanmaya çalışıldığında daha kolay gerçekleştiği söylenebilmektedir. Devlet ve toplum dışında güvenliği tehlike altında olan bir şeyin varlığına yönelik bir tehdit de güvenlik meselesi haline getirilip güvenlikleştirilebilmektedir. Örneğin güvenliğin nesnesi bir kişi veya küçük bir grup da olabilmektedir ancak devlet, toplum gibi daha yoğunluklu birimlerle kıyaslandığında küçük birimler üzerinden gerçekleştirilecek güvenlikleştirmenin başarıya ulaşması çok zordur.¹²⁰ Küçük birimler için yapılacak güvenlikleştirme ile var olduğu ileri sürülen tehlikelere karşı alınması gereken önlemlerin kabul edilebilirliği büyük kitlelerin iknası açısından zor olabilmektedir bundan dolayı da küçük birimler temelinde gerçekleştirilecek güvenlikleştirmenin başarıya ulaşması düşük bir ihtimal olduğu söylenebilmektedir.

¹¹⁸ Therry Balzacq, "The Three of Securitization: Political Agency, Audience and Context", *European Journal of International Relations*, Cilt 11, Sayı 2, 2005, s. 187.

¹¹⁹ Buzan ve diğerleri, a.g.e., s. 36.

¹²⁰ Baysal ve Lüleci, a.g.e., s. 78.

Güvenlikleştirme yapılırken varlığı tehlike altında olan bir nesne, bu nesneye ilişkin tehditleri dillendirecek ve güvenlik gündemi çerçevesinden söylemlerine aktaracak bir aktör ve aktörün güvenlik meselesi olarak lanse ettiği tehdidin alımlayıcı kitle tarafından kabul edilip tehlide karşı alınması gereken önlemlerin veya uygulanacak prosedürlerin kabul edilip onaylanması gerekmektedir. Güvenlikleştirmenin öznel-arası bir inşa süreci olduğu düşünüldüğünde güvenlikleştirici aktör ve alımlayıcı kitle özneler olarak karşımıza çıkmaktadır ve bir aktör güvenlikleştirdiği mesele alımlayıcı kitle açısından onaylanmazsa orada başarılı bir güvenlikleştirmeden söz edilemez, aktör yalnızca güvenlikleştirme adımıyla bulunmuş olarak kalmaktadır.¹²¹

2.5.2. Güvenlik Sektörleri

Güvenlikleştirme yaklaşımı ile güvenlik alanına yeni bir soluk getiren Kopenhag Okulu bu yaklaşımı daha sonra farklı alanlara entegre ederek güvenlikleştirme yaklaşımının kapsamını genişletmiştir.

Kopenhag Okulu güvenlik meselelerinin sadece askeri meselelerle sınırlı kalmaması gerektiğine fakat bununla birlikte güvenlik alanı içerisinde her konunun değerlendirilmemesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Bundan dolayı Kopenhag Okulu güvenliği beş sektöre ayırarak incelemeye tabi tutmuştur. Yüksek önem atfedilen askeri alan ile birlikte siyasi, ekonomik, toplumsal, ekonomik ve çevresel alanlara güvenlik perspektifinden bir bakış sunulmuştur ve bu alanlarda var olabilecek tehditlerin de güvensizlik meydana getirebileceği savunulmuştur.¹²²

Askeri sektör çerçevesinde askeri güvenlik konusu içerisinde; devletlerin savaşma, çatışma ve savunma kapasiteleri ve etkinlikleri, diğer devletler ile zora dayalı baskı unsurlarını içeren ilişkileri yer almaktadır. Askeri güvenliğe tehdit olarak terörist faaliyetler, devlet içi-dışı çatışmalar tehdit söylemleri içerisinde yer edindirilmiştir.¹²³

Siyasi sektör çerçevesince siyasi güvenlik konusu içerisinde; her bir devletin kendi içerisindeki otoritesi, yönetimi ve ideolojisi, devletlerin örgütsel sürekliliği ve istikrarı yer almaktadır. Siyasi güvenliğe tehdit olarak bir devletin yönetiminin sektöre uğrattığı faaliyetler, devletin bekasını tehlikeye düşürecek ideolojik tehditler güvenliğe risk teşkil etmesi bakımından söylemlerde yer edindirilmiştir.¹²⁴

¹²¹ Zehra Doğan, “Kopenhag Okulu’nun Güvenlikleştirme Teorisi Bağlamında Güvenlik-Medya İlişkisi”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 49, 2019, s. 174.

¹²² Barry Buzan, İnsanlar, Devletler ve Korku- Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Güvenlik Çalışmaları İçin Bir Gündem, Çeviri Editörü: Emre Çıtak, 2. Basımdan Çeviri, Rôle Akademik Yayıncılık, 2015, s. 104-107.

¹²³ Buzan, “İnsanlar, Devletler ve Korku...”, s. 107-108.

¹²⁴ Buzan, “İnsanlar, Devletler ve Korku...”, s. 109-111.

Toplumsal sektör çerçevesince toplumsal güvenlik konusu içerisinde; devletlerarası ilişkilerde veya devlet içerisinde toplumu etkileyecek din, dil, kültür, ulusal kimlik gibi konuları yer almaktadır. Toplumsal kimliğin, dilin, kültürün devamlılığına ve bütünlüğüne yönelik tehditler toplumsal güvenlik başlığı altında değerlendirilmektedir. Toplumdaki “biz” bilincini bozucu etkiler toplumsal güvenliğı tehdit eden unsurlar olarak söylemlerde yer edindirilmiştir.¹²⁵

Ekonomik sektör çerçevesince ekonomik güvenlik konusu içerisinde; piyasa içerisinde devletlerin istikrarını, büyümesini, pazarlara erişimini ve finansmanları yer almaktadır. Ulusal gelirin azalması, para değerindeki kayıp, faiz oranları üzerinde kontrolün kaybedilmesi, piyasanın gerisinde kalınması, pazarlara erişimin kısıtlı olması vb. gibi ekonomik tehditler güvenliğe tehdit olarak söylemlerde yer edindirilmiştir.¹²⁶

Çevresel sektör çerçevesince çevresel güvenlik konusu içerisinde; tüm insanlığı ilgilendiren içinde yaşamların sürdürüldüğü biyosfere ilişkin konular yer almaktadır. Depremler, seller, hastalıklar, kuraklıklar, iklim krizi gibi felaketler çevresel güvenliğı tehdit edici etkiler arasında söylemlerde yer edindirilmiştir.¹²⁷

Güvenlik konusunun teorik çerçevede ele alındığı bu bölümde uluslararası arenada güvenliğin yerine, güvenliğin tarihsel gelişimine, güvenlik yaklaşımlarındaki ayrıma; geleneksel güvenlik yaklaşımlarından yeni güvenlik yaklaşımlarına uzanan bir inceleme ile çalışmanın güvenlik temelinde asıl konusunu teşkil eden Kopenhag Okulu’na ait güvenlikleştirme yaklaşımına ve güvenlik sektörlerine değinilmiştir. Göç ve güvenlik ilişkisi çerçevesinde yürütölen bu çalışmada güvenlik konusunun detaylı işlenmesinin ardından diğör bölüme geçilerek göç konusu aşağıda çalışma sınırları dahilinde detaylandırılacaktır.

¹²⁵ Buzan, “İnsanlar, Devletler ve Korku...”, s. 111-112.

¹²⁶ Buzan, “İnsanlar, Devletler ve Korku...”, s. 112-117.

¹²⁷ Buzan, “İnsanlar, Devletler ve Korku...”, s. 117-119.

3. GÖÇÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Hayatın olağan akışı içerisinde her alanda kendine yer edinmiş ve çok sayıda alana konu olabilme kapasitesini ve çok yönlülüğünü bünyesinde barındıran göç olgusu; gerek yaşamla var olmasıyla gerek bilimin içerisinde önemli bir inceleme alanına sahip olmasıyla kapsamlı bir olgudur. Sosyal bilimler içerisinde sosyoloji, siyaset, iktisat, coğrafya, tarih, antropoloji, filoloji ve daha sayılabileceğimiz pek çok bilim alanı ile ilişkilendirilebilen göç konusu; özellikle insan hareketliliğini kolaylaştırıcı etkileri ile bilinen ve dünyanın “küresel bir köy” şeklinde betimlenmesinin ana kaynağı olan küreselleşmenin getirileriyle birlikte uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde ehemmiyetli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Küreselleşme dışında içinde bulunduğumuz çağda baş gösteren iç savaşlar ve çatışmalar, insan haklarının ihlaline yol açan olaylar, kötü hayat koşulları, ekonomik dengesizlikler, doğal afetler insanları bireysel ya da toplu olarak göç etmeye iten sebepler arasındadır.

Bireysel göçler genellikle daha iyi hayat standartlarında yaşamak için gerçekleştirilen göçler olmakla birlikte ciddi sonuçları meydana getiren bir göç hareketliliği olarak görülmemektedir ancak savaşlardan, doğal afetlerden vb. durumlardan dolayı kitlesel olarak bir yerden başka bir yere gerçekleştirilen göçlerin, gerek göçü gerçekleştiren kitle açısından gerekse de göç edilen yerde meydana gelen etkiler açısından kayda değer bir hareketlilik olduğu söylenebilmektedir. Uluslararası ilişkilerde özellikle uluslararası göçler, kitlesel göçler ve bunların meydana getirdiği etkiler önemle incelemeye tabi tutulmuştur.

Çalışmanın bu bölümünde göç, uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde önemli bir yeri olan Kopenhag Okulu Güvenlik Çalışmaları bünyesinde geliştirilen güvenlikleştirme ile bağlantılı şekilde açıklanacaktır. Bu kapsamda öncelikle göç olgusu kavramsal açıdan genel bir şekilde açıklanarak göçe dair çeşitli tanımlamalara ve göç ile ilişkilendirilen kavramlara yer verilecek ardından göç türlerine geçilecektir. Genel manada göçe dair kavramsal bir bilgi birikimi sunula sonra göçün güvenlikle bağlantısı ortaya konulacak ardından göçün meydana getirdiği sonuçlardan hareketle göçün güvenlikleştirilmesi konusu işlenecektir.

3.1. Göç Kavramı

Göç kavramı yukarıda da bahsi geçtiği üzere çok sayıda alanla ilişkilendirilebilen her bir alan içerisinde farklı anlamlara tabi tutulabilen bir kavramdır. Bazen bir kavramın,

bir olgunun net bir anlam taşıyamayacağına en güzel örneklerden bir tanesi göçtür. Göçün tanım yelpazesinin genişliği göçe farklı bakışlar kazandırarak kavramın içeriğini zenginleştirirken bir yandan da kavramın muğlaklığını güçlendirmektedir ve bu muğlaklık zaman zaman kavramın yanlış, eksik kullanımına yol açarak kimilerince kimi grupları, muhatapları yanlış bilgilendirmeye sebep olabilmektedir.¹²⁸ Bundan dolayı bu başlık altında ince detaylara girmeden genel olarak “göç nedir” sorusuna cevaben çeşitli göç tanımlarına yer verilecektir.

Yüzyıllar boyunca insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar çeşitli sebeplerden dolayı insanlar, bulundukları yerden başka yerlere geçiş yapmak, yerleşmek durumunda kalmışlardır. Bu durum en basit tabiriyle, insanların bulundukları yerden başka bir yere yerleşme eylemi çerçevesinde “göç” olarak adlandırılmaktadır.

Göç, insanların bireysel olarak, grup olarak ya da toplu bir şekilde kitlesel olarak bir coğrafya üzerinden başka bir coğrafyaya hareketidir şeklinde tanımlanabilmektedir.¹²⁹

Başka bir ifadede göçün; bir ülkede, bir bölgede, bir kentte ya da bir köyde yaşayanların, oturanların tümünün, insan popülasyonunun ulusal sınırlar içindeki ya da uluslararası hareketi olduğuna yer verilmiştir.¹³⁰

Göç çalışmalarında adına sıklıkla yer verilen Everett S. Lee “*A Theory of Migration*” adlı çalışmasında göçü; hali hazırda yaşanılan yerden ayrılarak başka bir yere temelli ya da belli bir süreliğine gerçekleştirilen ikamet değişikliği şeklinde açıklamıştır. Göç, temelli veya kısa süreli bir ikamet değişikliği olarak tanımlanabilir ve bu tanımlamadan; bulunulan yer ile varılan yer arasındaki mesafenin, yerleşilen yerdeki kalma süresinin ve ikamet değişikliğinin gönüllü ya da zorunlu olarak yapılmasının göç tanımlaması açısından zorunlu bir kıstas olmadığı anlaşılmaktadır.¹³¹

Göç; kimi nedenlerle gerçekleştirilen, süresi değişkenlik gösterebilen, yerleşim yeri açısından yapılan hareketliliğin genel adı olarak da ifade edilebilmektedir. Bu hareketlilik hem göç edenler açısından hem de göç edilen yer açısından ortaya çıkarabileceği sosyo-ekonomik, siyasal, kültürel etkiler bakımından önem arz etmektedir.¹³² Marshall ise göçün gerçekleştiren kişi ya da kişiler bakımından bir sınır aşma, kalıcı bir hareket

¹²⁸ Orhan Battır, *Dünden Bugüne Uluslararası Göç; Kuram, Algı, Siyasa*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021, s. 5.

¹²⁹ Türken Çağlar, “Göç Çalışmaları İçin Kavramsal Bir Çerçeve”, *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8, 2018, s. 30.

¹³⁰ Enis Aldemir, “Kentleşme ve Göçün Suç Olgusu Üzerine Etkileri”, https://www.academia.edu/36145468/Kentleşme_ve_Göçün_Suç_Olgusu_Üzerine_Etkileri, 2008, s. 6.

¹³¹ Everett S. Lee, “A Theory Of Migration”, *Demography*, Cilt 3, Sayı 1, 1966, s. 49.

¹³² Eren A. Yılmaz, *Türkiye’deki Suriyelilerin Sorunları ve Toplumsal Uyum Süreçleri Aydın İli Örneği*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2019, s. 1.

oluşuna vurgu yapmıştır.¹³³ Göçün kalıcılığı konusunda Faist; göçün kalıcı ya da yarı kalıcı bir yerleşim yeri değişikliği oluşunu belirterek bu durumun değişken olabileceğine vurgu yapmıştır.¹³⁴

Yapılan göç tanımlamalarının literatürdeki izlerinden devam edecek olursak bir diğer açıklamanın Yalçın'a ait olduğunu görebilmekteyiz, Yalçın; göçün çok sayıda farklı nedenlerden kaynaklanabileceğine, gerçekleştirilen hareketin coğrafik, toplumsal ve kültürel bir hareketlilik olarak süresinin değişkenlik gösterebileceğini kapsayan bir tanımlama yapmıştır.¹³⁵

Göç ile ilgili tanımlamalara devam edilmesi gerekirse; Uluslararası Göç Örgütü'ne ait bir yayım olan Göç Terimleri Sözlüğü'ne göre göç:

Bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesi. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mültecilerin, yerinden edilmiş kişilerin, ekonomik göçmenlerin, aile birleşimi gibi farklı amaçlarla hareket eden kişilerin göçü de dâhildir.¹³⁶

Bu tanımlamaya göre bir kişinin yapmış olduğu yer değiştirmenin de birden fazla kişinin yapmış olduğu yer değiştirmenin de göç kapsamında değerlendirildiği, yapılan yer değişikliğinin göç olarak adlandırılabilmesi için bu yer değişikliğinin süresinin ve nedeninin önemli bir kriter olmadığı göçün birbirinden farklı kategorilerde yer alan grupları bünyesinde barındıran geniş kapsamlı bir olgu olduğu sonucuna varılabilmektedir.

Türk Dil Kurumu göç tanımlaması incelendiğinde göçün çeşitli nedenlerle bireysel ya da toplu bir şekilde gerçekleştirilebilecek gerek ülke sınırları içerisinde gerek ülkeler arasında gerçekleştirilebilen hareket olduğu anlaşılmaktadır.¹³⁷ Bu tanımlamada da yukarıdaki tanımlamanın izlerinin görüldüğü açıktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 2013 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren, yabancıların Türkiye'deki çeşitli durumlarını düzenlemek amacı ile yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 3.maddesinin "1" bendinde yer alan göç tanımına yer verildiğinde ise göçün; *"Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını, Türkiye'den çıkışını ve*

¹³³ Gordon Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, Çevirenler: Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1999, s. 685.

¹³⁴ Thomas Faist, *Uluslararası Göç Ve Ulusal Toplumsal Alanlar*, İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2003, s. 41.

¹³⁵ Cemal Yalçın, *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık, 2004, s. 13.

¹³⁶ Richard Perruchoud ve Jillyanne Redpath-Cross, Göç Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü, 2013, s. 35-36.

¹³⁷ Türk Dil Kurumu Sözlük, "Göç", <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 06.06.2022

*Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı”*¹³⁸ ifade ettiği anlaşılmaktadır.

Tüm bu tanımlamaların ortak noktası göçün yerleşmeyi içeren mekânsal bir yer değiştirme olmasıdır ancak göçün sadece bir yer değiştirme olmadığı –yer değişikliği standart olmakla birlikte-; sosyal, ekonomik, siyasi olguları içinde barındıran, meydana getirebileceği sonuçları itibariyle ciddiyetini her zaman koruyan çok daha kapsamlı bir olgu olduğu açıktır. Göç ve değişim birbiriyle doğrudan bir ilişki içindedir. Göçün getirisi muhakkak insanların yaşantısındaki ve bulundukları alandaki meydana gelen değişimlerle kendisini gösterecektir. Buradan hareketle söyleyebiliriz ki göç, uzaklaşılan yerde ve varılan yerde hem mekânsal olarak hem de yaşantı olarak dönüşümlere yol açan bir durumdur.¹³⁹ Göç konusunda uzaklaşılan yer ile varılan yer arasındaki mesafenin anlamlı kılınabilmesi için belirli bir kıstas bulunmadığını, bu konuda net bir uzlaşının olmadığını belirtmekte fayda vardır.¹⁴⁰

Göçün gerçekleştirdiği yerde meydana getirdiği değişimler pek çok çalışmaya konu olmaktadır ve göçün kapsamı sınırlılıkları her geçen gün artmaya devam etmektedir, insanlık tarihinden itibaren var olduğu düşünülen ve savunulan göçten, türetilmiş pek çok kavram bulunmaktadır.

Göçe dair genel bir bilgiye ulaşmada yukarıdaki tanımlamalardan yararlanılmasının ardından göçten türetilmiş çeşitli kavramlara dair temel bilgilere yer verilmesi çalışma açısından gerekli görülmüştür. Bu kapsamda aşağıda göçmen, düzensiz göçmen, göçmen kaçakçılığı, sığınmacı, mülteci, şartlı mülteci, vatansız, geçici koruma, ikincil koruma, kaynak ülke, hedef ülke, transit ülke, kültürleşme, asimilasyon, diaspora, kimlik, toplumsal kimlik, azınlık, entegrasyon, uyum gibi kavramlar ile ilgili kısa ve öz bilgiler verilecektir.

Göçmen: Yaşam kalitesini artırmak amacıyla sosyo-ekonomik nedenlerden ötürü yaşamını sürdürdüğü ana vatanından ayrılarak ana vatani dışındaki başka ülke topraklarına kendi rızası ile yerleşen, bu yerleşmeyi yasal ya da yasa dışı yollarla gerçekleştirip vardığı ülkenin yabancısı olan kişiye göçmen adı verilmektedir.¹⁴¹

Düzensiz Göçmen: Bir ülkeye göç gerçekleştiren bir kişinin göçü gerçekleştirdiği ülkenin yasalarına uygun olmayan şekilde, yasalarla belirtilen göç çerçevesinin dışına çıkarak o ülkeye göç gerçekleştirmesi, aynı şekilde kendi ülkesinden çıkış yaparken

¹³⁸ Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Resmî Gazete (11.04.2013), Kabul Tarihi: 04.04.2013, Cilt 53, Sayı 28615, Tertip 5, Kanun Numarası 6458

¹³⁹ Hüseyin Bal, *Kent Sosyolojisi*, Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları, 2006, s. 85.

¹⁴⁰ Serdar Sağlam, “Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, Cilt 5, Sayı 5, 2006, s. 33-35.

¹⁴¹ Olcay Ziya, “Mülteci-Göçmen Belirsizliğinde İklim Mültecileri”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, Cilt 25, Sayı 99, 2012, s. 232.

yaptığı çıkışı yine yasaların belirttiği şartlar dışında gerçekleştirmesi ve giriş yaptığı ülkede bulunması gereken süreyi aştığı halde halen o ülkede varlığını devam ettirmesi o kişiyi düzensiz göçmen yapmaktadır.¹⁴²

Göçmen Kaçakçılığı: Bir ülkeden başka bir ülkeye göç edilmek istendiğinde ve bunun yasal yollarla mümkünatının olmadığı bir durum halinde, arzu edilen ülkeye yasa dışı yollardan giriş yapmak için göç edecek kişinin kendi rızası ile göçmen kaçakçıları aracılığı ile hedef ülkeye giriş yaptırılmasını sağlayan yasa dışı faaliyettir.¹⁴³

Mülteci: Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi ile düzenlenmiş ardından bu sözleşmeye 1967 Protokolü ile getirilen değişikliklerle tanımı daha net yapılan ve pek çok uluslararası korumayla ilişkili metinlerde tanımına yer verilen mülteci.¹⁴⁴

İrki, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıstır.

Türkiye’de ise mültecilerin hukuki statüsüne 6458 sayılı Kanunun 61. Maddesinde yer verilerek, şu şekilde bir mülteci tanımı yapılmıştır:

Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da hissettiği korku sonucu ülkesine dönemeyen yabancıya veya vatansız kişi.

Yukarıdaki tanıma uygun olduğu belirlendikten sonra o kişiye verilen statü mülteciliktir. Bu tanımlamadan görüldüğü üzere Türkiye, Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen yukarıda bahsi geçen olaylardan mütevellit göç etmek durumunda kalıp mülteci statüsü kazanmak isteyen yabancıları mülteci statüsünde değerlendirmeyerek bu kişilerin göç ettikleri ülke ve Türkiye dışındaki üçüncü bir ülkeye yerleştirilene kadar onlara “*şartlı mülteci*” statüsü verileceğinin hukuksal teminatı oluşturulmuştur.¹⁴⁵

Sığınmacı: Mülteci ile aynı tanıma sahip sığınmacının, mülteciden farkı şudur ki; bir kişi mülteci olarak kabul görülmesi için başvurduğu ilgili yerlerden gelecek olan

¹⁴² Coşkun Doğan, “Düzensiz Göçmenlerin Türkiye’ye Ekonomik Açından Etkileri”, *Tarih Okulu Dergisi*, Cilt 10, Sayı 31, 2017, s. 318.

¹⁴³ Devrim G. Vural, “Uluslararası Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti”, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2007, s. 41.

¹⁴⁴ Battır, a.g.e., s. 111.

¹⁴⁵ Ünal Acar, “Şartlı Mülteciler ve Ulusal Güvenlik”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 23, Sayı 3, 2019, s. 121.

olumlu/olumsuz sonuca kadar o kişi sığınmacı kategorisinde yer almaktadır. Dolayısıyla mültecilik statüsü kazanma sürecinde başvuru sonucu belli olmayan kişiye sığınmacı denmektedir.¹⁴⁶ Sığınmacı statüsü kalıcı bir statüye denk gelmemektedir, geçici bir statüdür, mültecilik başvurusu sonuçlanıncaya kadar sığınmacı olarak adlandırılan kişiler terk ettikleri ve vatandaşı oldukları ülkeye cebir ile geri gönderilemezler.¹⁴⁷

Vatansız: Çeşitli sebeplerden dolayı herhangi bir ülkenin vatandaşlık şartlarını taşımayan, hukuksal çerçevede vatandaş sayılmayan kişilere vatansız denilmektedir.¹⁴⁸

Geçici Koruma: Uluslararası ilişkilerde göç konusunda sıklıkla karşımıza çıkan ancak uluslararası belgelerde genel geçer bir tanımı yapılmamış geçici koruma kavramı; insan hayatını tehlikeye atacak sebeplerden dolayı ülkesinden ayrılmak mecburiyetinde kalmış kişilerin korunmaya muhtaç olması üzerinde o kişinin muhtaçlığı bitene kadar korunması şeklinde açıklanabilmektedir.¹⁴⁹ Geçici koruma için aynı zamanda; bireysel olarak hakkında uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancıların o belirsizlik sürecinde mağdur olmamaları adına sağlanan korumadır şeklinde bir açıklama yapılabilmektedir.¹⁵⁰

İkincil Koruma: Tıpkı mülteci veya şartlı mülteci gibi çeşitli nedenlerden dolayı menşe ülkesinden veya ikamet ülkesinden ayrılmak zorunda kalmış ve göç ettiği nedenlerden dolayı içinde bulunduğu tehlike durumu menşe ülkesi tarafından giderilemeyecek olan yabancı ya da vatansız kişinin koruma talep ettiği ülke tarafından statüsü belirlendikten sonrasında verilen statüdür.¹⁵¹

Kaynak Ülke: Göç veren ülke. Göç eden birey/grup/kitlelerin çıkış noktasının bağlı olduğu ülke.

Transit Ülke: Göç konusunda kaynak ülke ile hedef ülke arasında köprü vazifesi işlevine sahip ülkeler için yapılan adlandırmadır. Kaynak ülkeden çıkış yapıp hedef ülkeye varılmadan önce transit ülkeye transit göçün gerçekleştirilmesindeki amaç; hedef ülkeye ulaşma güdüsündeki göçmenlerin hedef ülkeye yerleşimi için gerekli olacak koşullar sağlanıncaya kadar bir süreliğine transit ülkede yaşam sürdürmektir.¹⁵² Transit ülkeye verilebilecek en güzel örneklerden bir tanesi Türkiye'dir. Asya ve Avrupa yönlü

¹⁴⁶ Murat Urk, "Göç Olgusu Bağlamında Mülteciler, Sığınmacılar Ve İnsan Hakları", Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, 2010, s. 20.

¹⁴⁷ Acar, a.g.e., s. 1215.

¹⁴⁸ Urk, a.g.e., s. 22.

¹⁴⁹ Meltem İ. Cığır, "Uluslararası Hukuka Uygun Geçici Koruma Rejiminin Unsurları Üzerine", *Göç Araştırmaları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, 2016, s. 64.

¹⁵⁰ "Uluslararası Koruma Çeşitleri Nelerdir", <https://Limitlesskurumsal.Com/Uluslararası-Koruma-Cesitleri-Nelerdir/>, Erişim Tarihi: 07.06.2022

¹⁵¹ Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, "İkincil Koruma", <https://www.goc.gov.tr/ikincil-koruma>, Erişim Tarihi: 07.06.2022

¹⁵² Abdurrahman Yılmaz, "Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri", *Turkish Studies*, Cilt 9, Sayı 2, 2014, s. 1967.

göç trafiğinin geçiş noktası olarak tercih edilebilen Türkiye; göç alan ve göç veren bir ülke olmasının dışında aynı zamanda göç konusundaki rollerinden biri transit bir ülke olmasıdır.

Hedef Ülke: Göç etmek için seçilen ve göç hareketinin sonlandığı noktanın bulunduğu ülke. Hedef ülke zaman zaman “*ev sahibi ülke*”, “*kabul eden ülke*”, “*üçüncü ülke*” gibi anlamlara da gelmektedir.¹⁵³

Kültürleşme: Farklı kültürlerden bireylerin/grupların bir araya gelerek etkileşimde bulunması ve bunun sonucunda her iki farklı grupta ortaya çıkan birtakım değişimler genel ifade ile kültürleşmedir.¹⁵⁴ Göç ile ilişkili açıklandığında; göç sebebiyle göç alan yerde bir araya gelen farklı kültürlerden bireylerin birlikte yaşamaya ve karşılıklı iletişim halinde olmaya başlamasıyla karşılıklı bir etkileşim meydana gelmektedir ve bu etkileşimin o yerde o kişiler üzerinde meydana getirdiği veya getirebileceği etkiler kültürleşme olarak ifade edilmektedir. Bu etkiler dilde, davranışlarda, değerlerde, fikirlerde kendini gösterebilmektedir.¹⁵⁵

Asimilasyon: Göç konusuyla bağlantılı şekilde açıklaması yapıldığında asimilasyon; göç edilen yerde bir grubun ya da bir kitlenin azınlık olarak nitelendirilebilecek çoğunlukta olduğu varsayılırsa, göç edilen yerde oluşturulan bu azınlığın kendi kültürünü göç ettiği yerde devam ettiremeyip kendi gelenek göreneklerinden uzaklaşarak göç ettiği yerdeki toplumun kültürünü benimsemesi ve kendi kültüründen kopuşla birlikte başka kültürü yaşamaya başlaması veya o topluluktan biri olma isteğinde olma gibi durumlara karşılık gelmektedir.¹⁵⁶

Diaspora: İnanç ya da ulusal aidiyetleri ortak olan, aralarında bu açılardan bir birlik bulunan bireylerin bu birliğin olduğu yerden başka yerlere dağılması, kimi değerlerce ortak bir bilince sahip bireylerin aidiyeti bulunduğu ülkeden bu bireylerin başka ülkelere dağılması fakat dağıldıkları yerlerde kendi değerlerini sürdürmeye devam eden ulusun bir parçası olarak tanımlanabilmektedir.¹⁵⁷

Kimlik: Birey ve toplum ilişkisinde önemli bir kavram olan ve aidiyet temelli bir kavram olan kimlik: “*Toplumsal bir varlık olarak insana özgü olan belirti, nitelik ve özelliklerle, birinin belirli bir kimse olmasını sağlayan şartların bütünü*” anlamına gelmektedir.¹⁵⁸

¹⁵³ Perruchoud ve Redpath-Cross, a.g.e., s. 41.

¹⁵⁴ David L. Sam, “Acculturation: Conceptual Background And Core Components”, *The Cambridge Handbook Of Acculturation Psychology*, Editörler: David L. Sam ve John W. Berry, Cambridge University Press, 2006, s. 11.

¹⁵⁵ Sezel Saygın, Derya Hasta, “Göç, Kültürleşme ve Uyum”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Cilt 10, Sayı 3, 2018, s. 313.

¹⁵⁶ a.g.e., s. 315.

¹⁵⁷ Stephane Dufoix, *Diasporalar*, Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2011, s. 27-28.

¹⁵⁸ Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, 1998, s. 1324.

Toplumsal Kimlik: Bir toplum içerisinde varlığını sürdüren bir bireyin içinde bulunduğu topluma özgü kazanımlara, değerlere, düzene ve o toplumun diline, dinine, gelenek ve göreneklerini kendi içsel dünyasında sahiplenme ve bunlara karşı kendisinde bir aidiyet duygusu, düşüncesi geliştirmiş olmasına denk gelmektedir.¹⁵⁹ Toplumsal kimlik için uzun süre yaşanmış ve topraklarından yurt edinilmiş yerlerde mevcudiyetini sürdüren bazı etnik grupların diğer gruplarından kimi özelliklerince ayrılma durumuna yapılan vurgu ve bu farklı olma durumuna verilen önem ve bu farkın benimsenmesi şeklinde bir açıklama yapılabilmektedir.¹⁶⁰

Azınlık: Genellikle yabancı topluluğu olarak karıştırılan ancak yabancı topluluğundan yaşamını sürdürdüğü devletin yurttaşı olması özelliği ile ayrılan azınlık.¹⁶¹

Bir devletin nüfusunun geri kalanına göre sayısal olarak az olan, egemen konumda bulunmayan, o devletin vatandaşı olan, üyeleri nüfusun geri kalanından farklı etnik, dinsel ya da dilsel özelliklere sahip olan ve kültürlerini, geleneklerini, dinlerini ya da dillerini korumaya yönelik üstü örtülü de olsa bir dayanışma duygusu gösteren gruptur.¹⁶²

şeklinde bir tanıma sahiptir.

Entegrasyon: Uluslararası ilişkiler disiplini içerisinde göç konusu içerisinde en çok bahsedilen kavramlardan biri olan entegrasyon genel bir ifade göç çerçevesinden düşünüldüğünde göç etmiş birey veya birey topluluklarının göç ettiği yerdeki topluluğun değer ve normlarına adapte olarak ona uygun davranışlar sergilemesi sürecine verilen genel addır. Entegrasyonun başarılı bir şekilde sağlanabilmesi için sonradan yerleşilen yerdeki topluma uyum konusunda göç etmiş bireylerin veya birey topluluklarının gönüllü ve öğrenmeye açık olması ve göç alan toplumun dışarıdan gelen toplumun entegre sürecine yapıcı bir bakışla yaklaşması gerekmektedir.¹⁶³

Uyum: Göç ile ilişkisi kurulan kültürleşmenin kişi ve gruplar üzerinde meydana getirebileceği değersel, kültürel, fikişsel vb. değişimler ile bu değişimden etkilenen kişinin bu değişime verdiği cevap olarak açıklanabilmektedir.¹⁶⁴

Göçe ile ilişkilendirilebilen çeşitli kavramların açıklanmasının ardından göç türleri başlığı altında çeşitli sınıflandırmalara tabi tutularak birtakım aynı ve farklı özelliklere

¹⁵⁹ Cevdet Özdemir, “Kimlik ve Söylem”, *Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 2001, s. 108.

¹⁶⁰ Nuri Bilgin, *Kolektif Kimlik*, İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1999, s. 59.

¹⁶¹ Çağatay Okutan, “Teori ve Uluslararası Metinlerde Azınlık Tanımı”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 59, Sayı 2, 2004, s.62

¹⁶² Naz Çavuşoğlu, *Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Azınlık Hakları*, İstanbul: Bilim Yayınları, 1999, s.25

¹⁶³ Hasan Güler, “Göç ve Entegrasyon: Türkiye’de Uyum Ama Nasıl?”, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2020, s. 255.

¹⁶⁴ Betül D. Şeker, “Göç ve Uyum Süreci: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme”, *Göç ve Uyum*, Derleyenler: Betül Dilara Şeker, İbrahim Sirkeci ve M. Murat Yüceşahin, Londra: Transnational Press, 2015, s. 14-15.

sahip farklı göç türlerine verilecektir, bu göç türleri açıklanırken göçe neden olan kimi sebepler de ortaya konulacaktır.

3.2. Göç Türleri

Göçün, çok sayıda sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel bileşeni içerisinde barındıran geniş kapsamlı bir olgu olduğu açıktır. Böylesine geniş kapsamlı bir olgu olan göçü küçük parçalar halinde incelemek göç konusunun daha iyi analiz edilmesinde olanak sağlamaktadır. Bu kapsamda göçle ilişkilendirilen çeşitli kavramlar açıklanmıştır ve sıra göçün türlerini açıklamaya gelmiştir. Gerçekleştirilme şeklindeki farklılıklardan kaynaklı göçün çok sayıda türü bulunmaktadır. En nihayetinde her biri göç olarak adlandırılrsa da gerçekleştirilen göçün süresi, yeri, amacı, dahil olan kişi sayısı, yöntemin yasal ya da yasa dışı olmasına göre göç kendi içerisinde ayrılmaktadır ve göçün bu kategoriler çatısı altında türleri meydana gelmektedir. En basit tabiri ile bir yerden başka bir yere bir hareketlilik, yerleşmeyi içeren yer değişikliği olan göç konusunda hareketliliğin başladığı egemenlik sınırları içerisinde hareketin sonlandırıldığı egemenlik sınırları arasındaki mesafeye göre, her iki noktanın aynı egemenlik sınırları içerisinde bulunup bulunmadığına göre farklı iki göç türü ortaya çıkmaktadır; iç göç ve dış göç şeklinde, bu iki göç türü literatürde ulusal göç ve uluslararası göç şeklinde de belirtilebilmektedir. Gerçekleştirecek göçün arka planında bireyleri/grupları/kitleleri göç etmeye yönelten olumlu veya olumsuz sebepler bulunmaktadır, sebepsiz gerçekleştirilmeyip muhakkak bir sebebi olan göç, gerçekleştirilme nedenine göre bir sınıflandırmaya tabi tutulursa karşımıza gönüllü göç ve zorunlu göç türleri çıkmaktadır. Gönüllü veya zorunlu gerçekleştirilen göçün süresi de göç türlerinin sınıflandırılmasında ayrı bir başlıktır. Göçler belirli bir süreliğine de gerçekleştirilebilir ve bu kısa bir dönemi kapsayabilir veya göçler kalıcı olarak da gerçekleştirilebilir, bu noktada göçler geçici ve kalıcı göç olarak süresi bakımından iki ayrı grupta ele alınabilmektedir. Gönüllü gerçekleştirilip süresi bakımından kısa dönemli veya kalıcı olabilen göçler çalışma ve iş amaçlı gerçekleştirildiğinde işçi göçü, kendini geliştirme, kariyer yapma ve daha iyi hayat standartlarına ulaşma amaçlı gerçekleştirildiğinde beyin göçü olarak kategorize edilmektedir. Bir de gerçekleştirilen göçlerin yeri, nedeni, süresi, amacı ne olursa olsun bu göçü gerçekleştirirken gerek çıkış yapılan yerin yasalarına gerek giriş yapılan yerin yasalarına uygun şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmemesine göre göçler yasal ve yasal olmayan göçler olarak iki grupta incelemeye tabii tutulabilir.¹⁶⁵

¹⁶⁵ Battır, a.g.e., s. 78.

Yukarıda göç türlerini açıklarken faydalanılacak ayırmadan genel olarak bahsedilmiştir. Şunu belirtmekte fayda vardır ki göç dinamik bir olgudur ve başlangıcı insanlığın varlığıyla paralel olduğu düşünülen ve savunulan göçün insanlık ve medeniyetler gelişirken, çağlar kapanıp açılırken her geçen gün yeni bir dünya düzeni ile karşı karşıya kalınırken yerinde sayması içeriğinin genişlememesi beklenemez. Bundandır ki şu an bu sınırdan verilen göç türlerinin sonraki zamanlarda yeni içeriklerle değişebileceği ve sayısının artabileceğini belirtmekte fayda vardır.¹⁶⁶ Fakat aşağıda yer verilen göç türlerinin içinde bulunduğumuz çağda gerçekleştirilen göçlerin tümünü kapsar nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bireysel Göçler: Bireyin kendi hür iradesi ile –çoğu zaman hür iradesi ile- gerçekleştirmiş olduğu göçtür. Bir bireyden, bir bireyin ailesinden veya birkaç aile topluluğu ile gerçekleştirilen göçler bu kapsamda değerlendirilebilmektedir. Göç kararı almış kişi her ne kadar gerektiği durumlarda çeşitli yerlerden destek alabilse de gerçekleştireceği göçü kendisi planlar ve bu göç için gerekli alt yapıyı kendi bünyesinde karşılar.¹⁶⁷ Az sayıda bireyle gerçekleştirilen bu göçün nedenleri ve sonuçları itibarıyla göçün gerçekleştirdiği yere ekonomik, sosyal, kültürel köklü değişikliklere yol açabileceği düşünülmemektedir. Ancak göç gerçekleştiren bireylerin göç ettiği yere alışma durumu, orayı benimsemesi, yabancılık hali hissetmesi bu bireyler üzerinde etkiye sahip olabilir.

Kitlesel Göç: Çeşitli nedenlerden olabileceği gibi genellikle bir yerde meydana gelen bireylerin hayatını doğrudan veya dolaylı yollardan riske atıp yaşam kalitesini düşürecek olayların vuku bulmasının göç konusunda itici bir rol oynadığı, çok sayıda bireyin genellikle belirli bir mecburiyetten dolayı toplu olarak gerçekleştirdiği göç türüdür.¹⁶⁸ Çok sayıda ve toplu olarak ifadesini karşılayacak net bir sayı veya bu sayıya ilişkin net bir uzlaşma yoktur ancak kitlesel göçte göçü gerçekleştiren kişi sayısı; hem göç veren hem de göç alan yerde etkisini hissettirebilecek bir yoğunluk ile ifade edilebilir. Göç alan yerde etkisini hissettirebilecek birey sayısı ile gerçekleştirilen kitlesel göçler, genellikle olumsuz bir çağrışıma sahip göç türüdür. Kitlesel göçlerin gerçekleştiği yerde hiç şüphesiz ekonomik, sosyal, kültürel alan etkilenmekte ve bu alanlarda değişimler yaşanmaktadır.¹⁶⁹ Bu etkiyle ilgili olumlu veya olumsuz gibi net bir yargılamada bulunması sakıncalı görülmekle birlikte genel olarak kitlesel göçlerin yaşandığı yerlerde

¹⁶⁶ Battır, a.g.e., s. 79.

¹⁶⁷ Türkan Çağlar, “Göç Çalışmaları İçin Kavramsal Bir Çerçeve”, *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8, 2018, s. 33-37.

¹⁶⁸ Zeynep Aksoy, “Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 5, Sayı 20, 2012, s. 293.

¹⁶⁹ I.Uluslararası Göç ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu, “Uluslararası Kitlesel Göçler ve Türkiye’deki Suriyeliler”, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, Rapor No 5, 2016, s. 11.

meydana getirdiği etkiler incelendiğinde bu göçün sorunlu bir alan olarak karşımıza çıktığı görülebilmektedir.

Gönüllü Göç: Göçü gerçekleştiren birey/bireylerin kendi iradesi ile göç kararı verdiği göç tipidir. Göç eden birey göç etmek istediği yere ve göç edeceği zamana herhangi bir baskı sonucunda karar vermez. Bireyin daha iyi yaşam standartlarına ulaşmak için gerçekleştirdiği yerleşim hareketidir.¹⁷⁰

Zorunlu Göç: Bireylerin göç etme konusundaki fikrinin öneme tabi olmadığı, gönüllülük esasına dayanmayan, bireylerin zorlayıcı bir güç tarafından bazı olaylar sebep gösterilerek göç etmesi mecbur bırakılan, zorunluluktan kaynaklanan bir göç tipidir. Burada söz konusu olan zorlayıcı güç devlet ya da otorite sahibi bir güçtür. Savaş, kanlı çatışma, doğal afetlerin yol açtığı felaketler zorunlu göçte tetikleyici olaylara örnek gösterilebilmektedir.¹⁷¹

Kısa Süreli (Geçici) Göç: Bireylerin mevcut yerleşim yerlerinden çeşitli sebeplerden ötürü kısa süreliğine ayrılarak yeni bir yerleşim yerine gerçekleştirdiği göç tipidir. Burada gerçekleştirilen göçün kısa süreli olarak nitelendirilmesinde net olarak belirtilmiş bir süre yoktur ancak genel kaniya göre gerçekleştirilen göçün kısa süreli bir göç olarak nitelendirilebilmesi için ikamet değişikliğinin en azından 3 ay sürmesi gerekmektedir. Bu göç tipinde göç eden birey göç ettiği esas yerleşim yerine kısmi bir süre sonra geri dönmek kaydıyla başka yere göç gerçekleştirir.¹⁷²

Uzun Süreli (Kalıcı) Göç: Tıpkı diğer göç türlerinde olduğu gibi birey ya da bireylerin yerleşim içeren hareketliliğidir. Bu göçler bireylerin hür iradesi dâhilinde kendi isteği ile gerçekleştirilebilmekle beraber mecburi ve elzem olarak da gerçekleştirilebilir. Bu göç türünde fark şuradadır: göç gerçekleştiren birey ya da bireylerin gerçekleştirmiş olduğu bu göç uzun vadeyi kapsayan yerleşilen yerde kalıcı olmayı içeren bir göç tipidir.¹⁷³

İç (Ulusal) Göç: Bir ülkenin egemenlik sınırları aşılmadan, ülke içerisinde gerçekleştirilen göç hareketleri iç göç olarak nitelendirilmektedir. İç göçler ülke nüfusunda etkisizdir ancak bir ülke içerisinde genellikle kırsal kesimlerden kent merkezlerine doğru gerçekleştirilen göçler veya gelişmiş bölgelerden daha az gelişmiş veya gelişmemiş bölgelere doğru gerçekleştirilen göçler bir ülkede nüfusun yoğunluğunun yoğun göç alan kentlerde artmasına ve oradaki niceliksel ve niteliksel

¹⁷⁰ Yüksel Koçak ve Elvan Terzi, “Türkiye’de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri”, *Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3, 2012, s.171

¹⁷¹ Sühal Şemşit, “Avrupa Birliği Politikaları Bağlamında Uluslararası Göç Olgusu ve Türleri: Kavramsal Bakış”, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt 25, Sayı 1, 2018, s. 278.

¹⁷² Battır, a.g.e., s. 84.

¹⁷³ Salih Barışık, “Göç Kavramı, Tanımı ve Türleri”, *Küreselleşen Dünyada Fırsat Eşitliği Arayışında Uluslararası Göç ve Türkiye’nin Suriye Deneyimi*, Gazi Kitabevi, 2020, s. 11.

farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. İç göçler nedeni fark etmeksizin kalıcı veya geçici, iradi veya mecburi gerçekleştirilebilir.¹⁷⁴ İç göçler kırdan kıra, kırdan kente, kentten kente, kentten kırsala doğru gerçekleştirilebilmektedir.¹⁷⁵

Dış (Uluslararası) Göç: Bir ülkenin egemenlik sınırları aşarak, ülke dışına gerçekleştirilen, ülkelerarasında gerçekleştirilen göç, dış göç olarak nitelendirilmektedir.¹⁷⁶ Dış göçler menşe ülkenin nüfusunda azalma meydana getirici etkisi vardır. Dış göçler nedeni ve süresi fark etmeksizin kalıcı, geçici, iradi, mecburi şekilde gerçekleştirilebilir. Dış göçler başlığı altında mübadele göçleri, beyin göçü, işçi göçü gibi göç türleri yer almaktadır.¹⁷⁷

Mübadele Göçü: Değiş-tokuş anlamına gelen mübadele, çoğunlukla savaş sonraları ortaya çıkan bir durum olmakla birlikte bir anlaşma çerçevesinde karşılıklı olarak insanların yer değiştirmesi anlamına gelmektedir. Gönüllülük esasına dayanmayan ve mecburi olan mübadele göçü, bu göçe tabii olma durumunda kalan bireyler içim uyum, alışma gibi zorlu süreçleri meydana getiren bir göç türüdür.¹⁷⁸

Beyin Göçü: Göçü gerçekleştiren bireyin eğitim standartlarıyla bağlantılı olarak gerçekleştirilmesine karar verilen beyin göçü ülke içinde veya ülke dışında kendini çeşitli alanlarda geliştirmiş, eğitim düzeyi yüksek bireylerin ilgili olduğu alanda uzmanlaşmak veya daha iyi bir konuma gelme, daha iyi imkânlardan yararlanma saiki ile gerçekleştirdiği göç tipidir. Bu göçün doğrultusu genellikle gelişmiş ülkelere doğrudur.¹⁷⁹

İşçi Göçü: Gerçekleştirilen göçün tetikleyici unsuru olarak iş imkânlarındaki yoksunluğun ön plana çıktığı işçi göçü; bir bireyin yaşamını sürdürdüğü coğrafyada kendisine uygun bir iş bulamadığı ya da çalıştığı iş bireyin çeşitli beklentilerini karşılamadığı durumlarda bireylerin iş açısından daha iyiye ulaşma amacıyla gerçekleştirdiği göç tipidir.¹⁸⁰

Düzenli Göç: Göçün her aşamasında, bir ülkeden çıkışta bir ülkede beklemede bir ülkeye girişte her bir aşamada uyulması gereken prosedürlere uygun davranılarak gerekli izinler bulundurulur ve yasal herhangi bir kurala aykırı olmadan gerçekleştirilen göç

¹⁷⁴ Şirin Saraçoğlu ve Terry Roe, "Rural-Urban Migration And Economic Growth In Developing Countries", *Society For Economic Dynamics*, Meeting Papers 241, s. 35.

¹⁷⁵ Murat Özdemir, "Türkiye'de İçgöç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, 2008, s. 23.

¹⁷⁶ Mustafa Güder, "Türkiye'deki Dış Göç Olgusuna Sosyoekonomik Bir Yaklaşım ve Avrupa Birliği ile Geri Kabul Anlaşması'nın Olası Etkileri", *Sosyoekonomi*, Cilt 24, Sayı 30, 2016, s. 130.

¹⁷⁷ Şebnem O. Uzuner, "1923 – 1945 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Göçler", *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, 2021, s. 53.

¹⁷⁸ Enver Günay, Dilek Atılğan ve Emine Serin, "Dünyada ve Türkiye'de Göç Yönetimi", *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, 2017, s. 46.

¹⁷⁹ Şenay Gökbayrak, "Uluslararası Göç ve Kalkınma Tartışmaları: Beyin Göçü Üzerine Bir İnceleme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 63, Sayı 3, 2008, s. 72.

¹⁸⁰ Abdurrahman Yılmaz, "Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri", *Turkish Studies*, Cilt 9, Sayı 2, 2014, s. 1687.

tipidir. Düzenli göç gerçekleştiren kişiler göç ettikleri ülkenin şartlarına kurallarına uygun şekilde ülkeye göç edip orada oturma izni alarak yaşamlarına devam eden kişilerin gerçekleştirdiği göçtür.¹⁸¹

Düzensiz Göç: Hem menşe ülke açısından hem de hedef ülke açısından kimi kuralların dışında gerçekleştirilen ve birtakım düzensizlikler meydana getiren göç tipidir. Menşe ülke için değerlendirildiğinde göçü gerçekleştiren birey(ler)in ülkeden çıkışında düzenleyici normlarla belirlenmiş çerçeve dışında ülkeden çıkışını gerçekleştirilmesi, hedef ülke için değerlendirildiğinde ise göçü gerçekleştiren birey(ler)in o ülkeye yerleşme hakkının bulunmadığı halde bazı yollarla ülkeye giriş yaparak o ülkede yaşamaya devam etmesi ya da göçü gerçekleştiren birey(ler)in yerleşme süresi bittiği halde ülkeden çıkışını gerçekleştirmediği durumlarda görülen göç tipidir.¹⁸² Bu göç tipi uluslararası ilişkilerde göç konusunda önemli bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.3. Göç ve Güvenlik İlişkisi

Güvenlik nesnel olarak kazanılmış değerlere yönelen tehditlerin yokluğu ile öznel olarak bu değerlerin saldırıya uğraması korkusunun olmaması anlamına gelmektedir.¹⁸³ Uluslararası ilişkilerde güvenlik konusu İkinci Dünya Savaşı yıllarında salt askeri bazlı meseleler çerçevesince dikkate alınırken, İkinci Dünya Savaşı sonrasında meydana gelen, Soğuk Savaş olarak adlandırılan askeri gücün geri planda kaldığı savaş sonrasında askeri meseleler dışındaki konuların ön plana çıkması ile birlikte güvenlik gündemini meşgul eden konularda değişimler ortaya çıkmıştır. Askeri meselelerle sınırlı tutulan güvenlik gündemi Soğuk Savaş sonrasında ekonomik toplumsal konuların güvenlik gündemine dâhil edilmesi ve bu konulara artan bir önemin olmasıyla genişlemiştir.¹⁸⁴ Güvenlik gündemi içerisinde tartışılan konuların artmasıyla güvenlik genişlerken, güvenliği sağlanacak referans nesnesinin sadece devletle sınırlı kalmaması gerektiği tartışmaları güvenliğin anlamının derinleşmesi ile sonuçlanmıştır. Soğuk Savaşın yaşandığı yıllara kadar güvenlik ile ilgili en önemli referans nesnesi olarak devlet kabul görmekteyken gelişen ve değişen dünya konjonktürü ile güvenliği sağlanması gereken önemli birimler olarak toplum ve birey nesneleri ele alınmaya başlanmıştır.¹⁸⁵ Dolayısıyla değişen

¹⁸¹ Buket Akıncı, Ahmet Nergiz ve Ercan Gedik, “Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul”, *Göç Araştırmaları Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2015, s. 63.

¹⁸² Ayşe Ünsal, “Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomileri Üzerinde Muhtemel Etkileri”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 18, 2019, s. 54.

¹⁸³ Arnold Wolfers, ‘National Security as an Ambiguous Symbol’, *Political Science Quarterly*, Cilt 67, Sayı 4, 1952, s. 484-485.

¹⁸⁴ Güngör Şahin, “Küresel Güvenliğin Dönüşümü; NATO Bağlamında Kavramsal, Tarihsel ve Teorik Bir Analiz”, *Savunma Bilimleri Dergisi*, Cilt 16, Sayı 2, 2017, s. 67-68.

¹⁸⁵ Doğan Ş. Polat, “Ulus-Devletin Değişen Doğası ve Ulusal Güvenliğin Dönüşümü”, *Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları*, Editör: Tolga Sakman, TASAM Yayınları, 2017, s. 82.

güvenlik algılamaları ve dünyada çeşitli ekonomik, toplumsal, çevresel sıkıntıların baş göstermeye başlamasıyla güvenlik problemi meydana getiren meseleler artık askeri konularla birlikte toplumsal, ekonomik konular ile de ilişkilendirilmiştir.¹⁸⁶ Birey güvenliği, çevre güvenliği, ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik gibi konuların, içinde bulunulan çağda güvenlik perspektifinden bakıldığında en önemli konular arasında yer aldığı söylenebilmektedir. Göç de böyle bir konu haline gelmiştir.

Tarihi, insanlık tarihine dayandırılan göç çok kapsamlı bir olgu olması ile birlikte gerek nedenleri gerekse de sonuçları itibariyle devlet güvenliği, ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik, bireysel güvenlik, çevresel güvenlik ile ilişkilendirilmeye çok müsait bir konudur.¹⁸⁷ Genellikle bir kaygıdan, bir sorundan, bir eksiklikten ötürü gerçekleştirilen göçlerin, gerçekleştirildiği yerde zaman içerisinde meydana getirdiği sonuçlar itibari ile doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen her bir birim için göç, bir güvenlik meselesi haline gelebilmektedir.¹⁸⁸ Göç ile bir yere yerleşmiş bireylerin göç ettikleri yerdeki olumsuz algıları; bu bireylerin göç edilen yerdeki yerlilerinin refahına ortak olmaya çalışıp onların refahını tehlikeye atacak bireyler olarak görülmesi, o yerdeki toplumsal normlara aykırı davranışlar sergileyeceklerine dair tabu, bu bireylerin dışlanarak yabancı haline itilmesi ve ötekileştirilerek toplumdan dışlanması, bu bireyler ile terör arasında kurulabilecek bağlantı, bu bireylerin geldikleri yerden çeşitli hastalıklar getirebileceği şeklindeki algılar ve kimi zaman gerçeklikler göçü ve göç etmiş kişileri statüsü ne olursa olsun bir tehdit unsuru haline getirmekte ve bu konuyu güvenlik alanına dâhil etmektedir.¹⁸⁹ Genel olarak uluslararası göçler ve çok sayıda bireyi içeren kitlesel göçler, düzensiz göçmenler; göç ve güvenlik meselesinin ana konularından olsa da iç göçler de yer yer güvenlik çerçevesinden incelenebilmektedir. Örneğin iç göçler kapsamında değerlendirilen kırdan kente göçlerin artması ile kentlerde meydana gelen kimi olumsuz etkiler ki bu olumsuz etkilerden biri olan gecekondulaşma, kültür çatışması ve göçlere bağlı kentlerde suç oranlarının artması gibi unsurlar, iç göçlerin olumsuz etkileri¹⁹⁰ bağlamında güvenlikle ilişkilendirilebilecek meselelerdendir. Dolayısıyla göç; türü, süresi, şekli fark etmeksizin meydana getirdiği kimi etkileri ile güvenlikle ilişkilendirilebilen bir olgudur.

¹⁸⁶ Bahar Rumelili ve Umut C. Adısönmez, “Uluslararası İlişkilerde Kimlik-Güvenlik İlişkisine Dair Yeni bir Paradigma: Ontolojik Güvenlik Teorisi”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 66, 2020, s. 24.

¹⁸⁷ Doğu Şimşek ve Ahmet İçduygu, “Giriş: Uluslararası Göç, Politika ve Güvenlik”, *Toplum ve Bilim*, Sayı 140, 2017, s. 9.

¹⁸⁸ Gökhan Telatar, “Göç ve Güvenlik: Kavramsal ve Teorik Bir Analiz”, *Uluslararası Göç ve Güvenlik*, Editörler: Gökhan Telatar, Umut Kedikli, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2019, s. 20.

¹⁸⁹ Bahar Rumelili ve Sibel Karadağ, “Göç ve Güvenlik: Eleştirel Yaklaşımlar”, *Toplum ve Bilim*, Sayı 140, 2017, s. 70.

¹⁹⁰ Ali Kuyaksil ve Mehmet Özdemir, “Türkiye’de Kırsaldan Kente Göç Ve Güvenlik İlişkisi”, *Assam Uluslararası Hakemli Dergi (Assam - Uhad)*, Cilt 2, Sayı 4, 2015, s. 40.

Göçün güvenlikle ilişkisi ayrıntılı olarak göçün güvenlikleştirilmesi başlığında ele alınacaktır. Göçün güvenlikleştirilmesi başlığı altında göçün hem hangi çerçevelerden güvenlik penceresinden ele alınabildiği ortaya konulacak hem de göçün bir güvenlik alanına taşınması, güvenlik meselesi olarak inşasına güvenlikleştirme kuramından faydalanılarak açığa çıkarılacaktır.

3.4. Göçün Güvenlikleştirilmesi

Nedenleri ve sonuçları itibarıyla güvenlik ile ilişkilendirilebilen göç, içinde bulunulan küreselleşme çağında dünya genelinde artan insan hareketliliğinin hat safhada olması ve bu durumun kimi tehditleri içerisinde barındırması ile sorunlu bir alan haline gelmiştir. Artan insan hareketliliğinin yüksek seviyede olması ve bu yüksek seviyenin kontrol altına alınamadığı durumlarda meydana gelen krizlerin¹⁹¹; gerek uluslararası ilişkiler açısından gerek ulusal açıdan gerekse de toplumsal açıdan göçü önemli gündem konusu haline getirdiği söylenebilmektedir. Özellikle bir savaşın, doğal afetin, çatışmanın, felaketin yaşanması ile çok sayıda insanın korunmaya muhtaç hale gelmesi ve yaşam tehlikelerinin bulunması, çevre ülkelerden yardım, korunma ve sığınma talep edilmesi ile başlatılan göç hareketinden ötürü çok sayıda insana kapısını açmak durumunda olan ülkeler, açtığı kapıdan gelen göçün kontrolünü sağlayamadığında, gelen göçmenlerin kontrol altında yerleşmeleri sağlanamayıp, giriş çıkış yapanların kaydı tutulamadığında, bu düzensizliğin ve kontrolsüzlüğün sınır güvenliğini tehlikeye atmakla birlikte çok sayıda probleme davetiye çıkaracağı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu şekilde düzensiz gerçekleştirilen göç, güvenlik meselesi haline dönüşebilmektedir.¹⁹² Her ne kadar göçün her türünün sebepleri ve sonuçları dâhilinde güvenlik ile bağlantı noktaları bulunsun da uluslararası ilişkiler bağlamında düşünüldüğünde göç ve güvenlik bağlantısı sınır aşan göçler üzerinden ele alınmaktadır. Sınır aşan göçler ile güvenlik arasında ciddi bir bağlantı olduğu açıktır. Şöyle ki; sınır aşan göçler yasallıktan uzak gerçekleştirildiğinde ve ülkelere düzensiz girişler artarak bunun önüne geçilemediğinde göç alan ülkedeki kimi aktörler göçü güvenlik meselesi çerçevesinden tartışarak göçün o ülkede meydana getireceği ekonomik, toplumsal, kültürel, çevresel sorunlarla birlikte sınır güvenliğinin tehlikeye düşmesi, düzensiz girişlerle ülkeye giren çıkanların tespitinin zorlaşmasına ve gelen kişilerin niteliğinin bilinmemesine bağlı olarak terörist faaliyetlerin gerçekleştirilebileceğine zemin hazırlanması argümanları ile göç güvenlik

¹⁹¹ H. Deniz Genç, “Dünya Küreselleştikçe Hareketleniyor, Hareketlendikçe Kısıtlanıyoruz”, *Uluslararası İlişkilerde Göç: Olgular, Aktörler ve Politikalar*, Editörler: N. Aslı Şirin Öner, Suna G. İhlamur Öner, İstanbul: Der Kitabevi, 2018, s. 76-81.

¹⁹² Mithat A. Karasu, “Göç ve Güvenlik Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve”, *Yerel, Ulusal ve Küresel Boyutlarıyla Göç ve Mülteci Sorunu*, Editörler: Yakup Bulut, Soner Akın, İstanbul: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2020, s. 73.

söylemleri içerisinde yerini alarak güvenlikleştirilir. Göçün güvenlikleştirilmesine zemin hazırlayan düşünceler ve savlar arasında;

Göçmenlerin bulundukları yere uyum sağlayamayarak göç ettikleri yerlerde problemlere yol açmaları ve bu problemlerin asayiş olaylarına kadar uzanarak göç etmiş kişilerin çeşitli suçlara karışması bundan dolayı göç etmiş kişilerin göç ettikleri yerlerde suç oranlarını artıran uyumsuz kişiler olarak görülmeleri¹⁹³

Ekonomik açıdan düşünüldüğünde bir yere göç etmiş kimselerin hayatını idame ettirebilmeleri için varsa aldığı yardımlar dışında çalışmaya ve para kazanmaya ihtiyaçları vardır bu sebepten göç eden kişiler göç edilen yerdeki iş gücü piyasasına dâhil olmaktadır ancak bu durum göç edilen yerdeki yerli halkın işini elinden almak olarak görülebilmektedir. Şöyle ki; göç etmiş kişiler eğer vasıfsız olarak çalışacaklar ise para kazanmak için standart ücretlerin altında çalışmayı kabul etme eğilimindedirler, daha doğru bir ifade ile buna mecbur kalmaktadırlar. İşverenlerin bu durumu fırsat olarak görüp ucuz iş gücü olarak yerli halktan kişileri çalıştırmak veya işe almak yerine göçle oraya gelmiş dil bilmeyen, oradaki yasal hakların hukukun, kendini ve emeğini savunacak mekanizmaların bilincinde olmayan göç etmiş kişileri iş gücü olarak istihdam ettirmektedir. Bu durumda da göçle yerleşmiş kişiler göç edilen yerdeki yerli halkın işini elinden alan, onların refahına ortak olmaya çalışan, onları işsiz bırakan, “iş hırsızı”¹⁹⁴ kişiler olarak görülmeleri

Devletin vatandaşlarına sağladığı çeşitli alanlardaki yardım ve imkanları, refah hizmetlerini göç etmiş kişilere de sağladığı zaman bu durumun o devletin kendi vatandaşlarının çeşitli imkanlardan geri kalmasına sebep olarak görülmesi, başka bir ifade ile devletin sunmuş olduğu olanak ve imkanlardan o devletin vatandaşlarının yararlanamama sebebi olarak göçle gelen kişilerin düşünülmesi ve ortaya bir refah şovenizmi çıkması¹⁹⁵

Göç edilen yerin mevcut norm ve kurallarına oraya göçle gelen kişilerin uy(a)maması, uyumu sağlayamaması ve o yerde kendi alışkanlıkları, gelenek göreneklerine göre yaşamaya başlaması ve bunu sürdürmesinin orada çatışma ve huzursuzluk yaratacağının düşünülmesi

Göç eden kişilerin göç edilen yerin diline isteyerek ya da istemeyerek adapte ol(a)maması ve kendi dillerinde topluluk halinde bir arada yaşamlarını sürdürüp göç ettikleri yerde kendi toplum özelliklerini, değerlerini koruyarak oralarda paralel toplumlar

¹⁹³ a.g.e., s. 81-83.

¹⁹⁴ Karasu, a.g.e., s. 92.

¹⁹⁵ Ufuk Alkan, “Avrupa’da Refah Devleti ve Göç İlişkisi: Refah Şovenizmi Örneği”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt 70, Sayı 3, 2015, s. 759.

inşa edebileceklerinin düşünülmesi ve o yerdeki toplumsal kimliği bozucu etkilerinin olabileceği düşüncesi¹⁹⁶

Göç eden kişilerin göç ettikleri yerde doğum oranlarındaki artış hızının o yerdeki vatandaşların doğum hızını geçerek göç etmiş kişilerin demografik çoğunluğunun artmasının iç güvenliğe tehdit olarak görülmesi¹⁹⁷

Dil ve uyum sorununa ilişkin göç etmiş kişilerden okul çağındaki olanların okullarda göç ettikleri yerin vatandaşları ile birlikte ders almaları ve kimi zaman kendi dilleri dışında eğitim almalarının anlamayı ve uyumu zorlaştırması ile eğitim kalitesini olumsuz etkileyeceği düşüncesi

Göç eden kişilerin göç ettikleri yere geldikleri yerlerden çeşitli hastalıklar getirebileceği düşüncesi yer almaktadır.¹⁹⁸

Bu gibi düşünceler ile göç ve göç eden bireyler göçün gerçekleştirildiği yerde kimi aktörlerce bir sorun alanı içerisine çekilerek, göçü ve göçün meydana getirebileceği yukarıdaki etkileri güvenlik meselesi olarak dile getirerek ve o yönde bir algı oluşturarak göçü güvenlikleştirirler.

İçinde bulunduğumuz çağa göre genel bir bakışla değerlendirildiğinde göç; düzensiz ve kontrolsüz gerçekleştirildiğinde meydana gelebilecek insan ticareti, uyuşturucu ticareti, organize suç çeşitleri ve terörist faaliyetlere sebebiyet verebilecek potansiyeli ile devlet güvenliğine tehdit olarak görülmektedir ve bu noktada devletler sınır güvenliğini sağlamak adına sınırlara tel örgüler çekmek, aşılamayacak duvarlar inşa etmek, göçle gelenleri kimi sebeplere bağlı olarak sınır dışı etmek ve temel hak ve özgürlükleri kısıtlamak gibi önlemler alarak göçü güvenlikleştirmektedirler.¹⁹⁹

Ekonomi ile ilişkilendirildiğinde; bir yerden bir yere göç etmiş kişilerin göç ettikleri yerlerde standart ücretlerin altında çalışmayı kabul ederek işverenler tarafından tercih etmeleri ve kaçak olarak çalıştırılmaları sebebi ile o yerdeki yerli halkın işsizliğine sebep olması, piyasadaki ücretlerin işçiler açısından olumsuz şekilde düşmesine sebep olması ile bir problem olarak görülerek güvenlikleştirilmektedir.²⁰⁰

Güvenlikleştirme kuramı ile göçün en önemli ilişkisi toplumsal güvenliktedir. Göçün toplumsal güvenliğe tehdit olması göçün güvenlikleştirilmesindeki en önemli ve en çok atıf alan etmendir. Göçün bir yerdeki toplumun kimliğine zaman içerisinde zarar

¹⁹⁶ Barry Buzan, "New Patterns of Global Security in the Twenty-first Century", *International Affairs*, Cilt 67, Sayı 3, 1991, s. 447.

¹⁹⁷ Sabiha N. Meç, "Göçün Güvenlikleştirilmesi, AFD ve Suriyeli Mülteci Krizi", *ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar*, Sayı 8, 2018, s. 134.

¹⁹⁸ Deniz Kaygusuz, "Uluslararası İlişkilerde Göç Olgusu ve Göçün Güvenlikleştirilmesi", *Akademik Düşünce Dergisi*, Sayı 3, 2021, s. 62.

¹⁹⁹ a.g.e., s. 20-23.

²⁰⁰ Battır, a.g.e., s. 23-25.

verici etkilerinin olabileceği, o yerdeki dile ve kültüre, gelenek görenekleri bozucu etkisinin olabileceği göz önünde bulundurularak toplumsal açıdan güvenlikleştirilmektedir.²⁰¹

Göçün güvenlikleştirilmesi hususunda son olarak göç ve birey güvenliği ilişkisi yer almaktadır. Diğer alanlarda yapılan güvenlikleştirmenin birey güvenliği söz konusu olduğunda fazla ön planda tutulmadığı görülmektedir ancak göçün bireylerin can güvenliğini tehlikeye atıcı boyutu insani güvenlik perspektifinden değerlendirildiğinde göçün bu alanda da güvenlikleştirilebildiği söylenebilmektedir.²⁰²

Yukarıda bahsedilen sebeplerle göçün normal politika alanında tartışılmayarak göçe dair olağanüstü önlemler alınmasına yönelik politikaların öne sürülmesi ve bu olağanüstü politikalarla meselenin çözüme kavuşturulmaya çalışılması, meselenin siyasi alana taşınması/taşınmaya çalışılması durumu, göçün güvenlikleştirildiği zamanlarda ortaya çıkmaktadır.

Çeşitli sebepler ve algılarla güvenlik meselesi olarak değerlendirilen göçün, uluslararası ilişkilerde güvenlik çerçevesinden yoğun bir şekilde ele alınmasını başlatan olaylara; Yugoslavya Savaşı ve Ruanda Soykırımı ile çok sayıda insanın yerinden olması ve Amerika Birleşik Devletleri hedef alınarak gerçekleştirilen “11 Eylül” terörist saldırısı örnek gösterilebilmektedir.²⁰³ Çok sayıda insanın canına ve malını kaybetmesi gibi trajik sonuçları olup Amerika Birleşik Devletleri’nde ekonomik ve toplumsal ciddi bir hasara neden olduğu söylenilebilen 11 Eylül 2001 terörist saldırısı ile göçmen adı altında ülkelere giriş yapan kişilerin bazı suç örgütlerince terörist faaliyetlerde kullanılabileceğinin trajik örneği gözler önüne serilmiştir. 11 Eylül saldırısı ile uluslararası ilişkilerde göçe olan bakış daha olumsuz ve temkinli bir hal almıştır.²⁰⁴ Göçe olan olumsuz bakış ve konunun gündemde tutulması göç ile ilgili bazı adımların atılmasına sebep olmuştur. Atılan bu adımların; göçle ilintili insan hakları ve özgürlük bağlamında düzenleyici adımlar olmadığını ve göçün bir güvenlik meselesi olarak görülüp insan hakları ve özgürlük çerçevesince düzenlemekten ziyade göçü önlemeye çalışan güvenlikleştirici adımlar olduğunu söylemek mümkündür. Bu noktada devletlerin göçün güvenlik temelli kaygılarla önlenmesine yönelik adımlar atması ve yasal yollarla göçe izin vermeyen uygulamalar; göç edecek kişileri yasa dışı yollara sevk edip göçün düzensiz ve kontrolsüz gerçekleştirilmesine neden olarak tekrar bir güvenlik sorunu

²⁰¹ Buzan vd., a.g.e., s. 7-8.

²⁰² Battır, a.g.e., s. 31-32.

²⁰³ Philippe Bourbeau, *The Securitization of Migration: A Study of Movement and Order*, Londra: Routledge, 2011, s. 99-101.

²⁰⁴ Çağdaş Ü. Dikçe, “Türkiye’de Siyasi Elitlerin Suriyeli Göçmenlere Yönelik Söylemlerinin Güvenlikleştirme Kuramı ile Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi, 2020, s. 26.

meydana getirmiştir. Bu noktada açıkça görülmektedir ki güvenlik temelli önüne geçilmeye çalışılan göçe yönelik kısıtlayıcı önlemler yeniden bir güvenlik problemi yaratmakta ve bu durumdan dolayı bir “güvensizlik sarmalı” meydana gelmektedir.²⁰⁵ Ancak devlet güvenliği göçmen güvenliğinden daha ön planda tutulduğundan dolayı göçe dair kısıtlayıcı önlemler alınmaya ve göçün güvenlikleştirilmesine devam edilmektedir.

Göç kimi aktörlerce güvenlikleştirilerek aktörlerin söylemleri yolu ile tehdit unsuru haline getirilse de aslında göçün güvenlikleştirilmesi istenmeyen bir durumdur. Çünkü göçün güvenlikleştirilmesi ırkçılık ve özgürlük ihlalleri ile sonuçlanabilmektedir. Bunun da ülkelerin uluslararası arenadaki saygınlığına gölge düşürücü etkisi olduğu düşünülmektedir.²⁰⁶ Bu noktada güvenlikleştirme söylemleri ile gündeme getirilen göçün aslında güvenlikleştirme yapılmaksızın olağanüstü politikalar dâhilinde değil de normal politika sınırları çerçevesince ele alınması gerektiği konusu da tartışılmaktadır. Yani güvenlikleştirmeden ziyade göçe güvenlikdışlaştırıcı bir bakış ile ele alınması gerektiği savları da mevcuttur ki bunun gerçekleştirilebileceğine verilebilecek en güzel örneklerden bir tanesi 20. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa ülkelerinin iş gücü ihtiyacını karşılamak amacıyla teşviklerle desteklenmiş işçi göçleridir.²⁰⁷ Bu örnekten yola çıkılarak söylenebilmektedir ki göç, ülkelerin ihtiyaçları doğrultusunda algıda şekillenebilen, ülkelerin çıkarlarına göre kimi zamanlarda tehdit unsuru olarak sunulan kimi zamanlarda desteklenen bir olgu haline getirilmiştir.

Göçün kavramsal çerçevesinin verildiği ve göç ve güvenlik ilişkisi ile göçün güvenlikleştirilmesi konusunun ortaya konduğu bu bölümün ardından çalışmanın araştırma bölümünü oluşturan “Göçün Kayseri Örneğinde Güvenlikleştirilmesi” adlı bölüme aşağıda geçilecektir.

²⁰⁵Sühal Şemşit, “Avrupa Birliği Göç Politikasının Güvenlikleştirilmesi ve Dışsallaştırılması: Türkiye’ye Yansımaları”, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2010, s. 56.

²⁰⁶Jef Huysmans, *The Politics Of Insecurity- Fear, Migration And Asylum In The Eu*, London: Routledge, 2006, s. 146.

²⁰⁷Huysmans, a.g.e., s. 125-126.

4. GÖÇÜN KAYSERİ ÖRNEĞİNDE GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

Göçün Kayseri ili örneğinde güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilmesi konusunda öncelikle neden Kayseri ilinin araştırıldığına değinmek gerekirse; Kayseri göç alan bir ildir ve göç alan yerlerde göçten kaynaklı problemler meydana gelebilmekte ve bu problemler bir güvenlik meselesi olarak görülebilmektedir. Kayseri’de de tıpkı diğer göç alan yerlerde olduğu gibi kimi problemlerin meydana gelebilme ihtimali vardır. Bu noktada Kayseri’de göç durumunun meydana getirmiş olduğu veya meydana getirebileceği problemlerin bir güvenlik meselesi olarak değerlendirilip değerlendirilmediği saptanmak istenmiştir. Kayseri’nin göç alan bir kent oluşu şu nedenlerle açıklanabilmektedir; öncelikle Kayseri, Türkiye’nin gelişmiş şehirlerinden bir tanesidir. İç Anadolu Bölgesi’nde yer alan il, çevre şehirlere ulaşımı kolay bir yerdedir. Eğitim olanakları yüksek olan ilde toplam 4 tane üniversite mevcuttur. Her yıl başka illerden ve ülkelerden çok sayıda öğrenci Kayseri ilindeki üniversiteleri tercih etmektedir. Sağlık açısından da çok sayıda imkânın bulunduğu Kayseri ilinde toplam 28 hastane mevcuttur ve ildeki kamu ve özel hastanelerde yabancı hasta kabulü uygulaması ile “sağlık turizmi” yapılmaktadır. Kayseri’nin etrafındaki komşu iller için “ticaret, lojistik ve sağlık merkezi” olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Cumhuriyet yıllarından günümüze kadar pek çok fabrikanın kurulumuna ve işletilmesine ev sahipliği yapan Kayseri sanayisi ve ticareti ile ön plana çıkmış illerden biridir. Ekonomik göstergeler incelendiğinde Kayseri; Türkiye genelinde “büyük sanayi kuruluşları” açısından 7. Sırada yer almaktadır. Yine tekstil üretimi konusunda Kayseri, Türkiye’nin 7. Büyük ihracatçısı konusundadır. “Kayseri Organize Sanayi Bölgesi”nde 1200’den fazla fabrikaya hizmet verilmektedir. “Mimarsinan Organize Sanayi Bölgesi”, “İncesu Organize Sanayi Bölgesi”, “Kayseri Serbest Bölge” ile ekonomik hayatın canlı kalmasına ve gelişmesine olanak sağlayan iş alanları mevcuttur. Araştırma ve geliştirme faaliyetleri için ilde 26 “teknopark” mevcuttur. Çeşitli turistik yerleri ile Kayseri Türkiye’de en çok tercih edilen yerler arasında ilk 10 içerisinde yer almaktadır.²⁰⁸ Bu gibi göstergeler Kayseri’nin gelişmiş bir il olduğuna işaret etmektedir. Gelişmiş bir il olmasından ötürü Kayseri, göç edecek bireyler/gruplar için cazip bir merkez haline gelebilmektedir. Göç almaya elverişli bir il olup almış olduğu göç vermiş olduğu göçten fazla olan, net göçün pozitif olduğu

²⁰⁸ Kayseri Sanayi Odası, “Neden Sanayi”, <https://www.kayso.org.tr/tr/31/Neden-Kayseri.html>, 2020, Erişim Tarihi: 15.05.2022

Kayseri ilinde, göçle ile yerleşmiş çok sayıda birey bulunmaktadır.²⁰⁹ Kayseri Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü Araştırma İstatistik ve Projeler Çalışma Grup Başkanı Eyüp Yaşar'ın 2019 yılında yapmış olduğu açıklamadan bir kesit bu durumu destekler niteliktedir: “...Kayseri’de şu anda 122 farklı milletten yabancı bulunmakta. Tabii bunların büyük bir çoğunluğunu Suriyeli mülteciler oluşturmaktadır....” Kayseri’deki yabancılara açıklamasında devam eden Eyüp Yaşar:

...Kayseri’deki yabancıların büyük çoğunluğu Suriyelidir ama bunun yanında ikamet izni ile kalan, ulusal koruma kapsamında kalan yabancılarda var. İkamet izni ile kalan yabancılardan bahsetmek gerekirse yabancı öğrencilerimiz, Türk vatandaşı ile evlilik yapan yabancı gelinlerimiz var. Çalışma izni ile Kayseri’de bulunanlar var. Turizm amaçlı gelenler var çünkü şehrimizde kış turizmi yapılıyor. Ulusal koruma kapsamında kalan, Irak, Afgan, İran gibi yabancı uyruklular var.

ifadelerini kullanmıştır.²¹⁰ Yukarıdaki açıklamada belirtildiği üzere Kayseri’de çok sayıda yabancı uyruklu insan yaşamaktadır. 2022 yılında ikamet izni ile Kayseri ilinde bulunan yabancıların sayısı 7.577 olarak belirlenmiştir.²¹¹ Suriye’den Türkiye’ye gerçekleştirilen kitlesel göçler kapsamında Türkiye’ye göç etmiş Suriyeliler zamanla Türkiye’nin illerine dağılmışlardır, Kayseri de bu illerden bir tanesidir ve Kayseri’de azımsanamayacak sayıda Suriyeli nüfusu bulunmaktadır. Geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin Kayseri’deki sayısı 2022 yılı itibarı ile 83.891 olarak belirlenmiştir ve kayıtlı Suriyeli sayısının ilde yaşayan toplam kişi sayısına oranı ise %5.53’dür.²¹²

Göçün güvenlik alanına dâhil edilmesi konusunun, Türkiye’nin gelişmiş sanayisi, eğitim olanakları, sosyal yapısı ile öne çıkan ve göç alan kentlerinden biri olan Kayseri ilinde incelenmesinin Kopenhag Okulu bünyesinde ortaya çıkmış ve geliştirilmiş olan “güvenlikleştirme” kavramı temelinde gerçekleştirilmesi amacı ile yürütülen çalışmada ortaya konması planlanan; göçün Kayseri ilinde güvenlik meselesi olarak değerlendirilip değerlendirilmediği, güvenliğe bir tehdit olarak görülüp görülmediği, eğer bir güvenlik tehdidi ise hangi alanlarda ne gibi bir güvenlik tehdidi teşkil ettiği konularına ilişkin

²⁰⁹ Kayseri’de iç göç türünde net göçün pozitif olduğunu gösteren veri için bakınız; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *İllerin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç Ve Net Göç Hızı* (25 Şubat 2022), <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1>, Erişim Tarihi: 01.05.2022, Kayseri’de dış göç türünde alınan göçün verilen göçten fazla olduğunu gösteren veri için bakınız: TÜİK, *İllere Ve Vatandaşlığa Göre Türkiye’ye Gelen Ve Türkiye’den Giden Göç* (17 Temmuz 2020), <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1>, Erişim Tarihi: 01.05.2022,

²¹⁰ HaberTürk, “Kayseri’de 122 farklı ulustan 100 bin göçmen yaşıyor Eyüp Yaşar :”İl Göç İdaresinin temel görevi, yabancıların ülkemizde düzenli yaşamalarını sağlamak”, 29 Aralık 2019, <https://www.haberturk.com/kayseri-haberleri/74432269-kayseride-122-farkli-ulustan-100-bin-gocmen-yasiyoreyup-yasar-il-goc-idaresinin-temel>, Erişim Tarihi: 01.05.2022

²¹¹ Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, “İkamet İzinleri”, <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>, Erişim Tarihi: 01.07.2022

²¹² Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, “Geçici Koruma”, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>, Erişim Tarihi: 01.07.2022

veriler; ildeki siyasi aktörlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular ışığında betimsel bir analiz ile bu bölümde incelenecektir.

Yapılan görüşmelere ait veriler çalışma konusu ile ilişkili olarak aktarılmadan önce gerçekleştirilen görüşmelere dair teknik bilgiler verilmesi gerekirse öncelikle söylenebilir ki; görüşme gerçekleştirilecek kişilerin çalışma ile ilgili önceden bilgi sahibi olmasının görüşmede gerçekleştirilecek konuşmanın seyri ve daha kaliteli bir görüşme gerçekleştirilmesi açısından önem taşıdığı düşünüülerek, görüşmeciler ile görüşme gerçekleştirilmeden önceki günlerde tanışma gerçekleştirilip, çalışma hakkında bilgi verilmiştir ve görüşmenin gerçekleştirileceği gün ile ilgili randevu oluşturulmuştur. Görüşme yapılan her bir aktöre aynı sorular yöneltilmiştir ancak aktörlerle yapılan konuşmanın seyrine göre konudan sapmadan zaman zaman farklı aktörlere birbirinden farklı sorular yöneltildiği durumlar olmuştur. Her bir görüşme yaklaşık 30-50 dakika kadar sürmüştür. Yapılan görüşmelerde görüşme gerçekleştirilen kişilerin bilgisi dâhilinde ses kaydı alınmıştır böylelikle ağızdan çıkan ve önem arz edebilecek olan her bir kelime, her bir cümle eksiksiz olarak metne dökülmüştür. Görüşme yapılan kişiler; içinde bulunduğu ve görev yaptığı kurumu temsil etme yetkisine sahip, göç konusu ile bilgi sahibi kişilerden oluşmaktadır. Görüşmelerin gerçekleştirildiği siyasi parti il teşkilatları ve görüşme yapılan kişilerin siyasi parti teşkilatlarındaki görevine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir. Siyasi parti il teşkilatları dışında göç konusunda en önemli kurum olan Kayseri Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü'nden bir temsilci ile de görüşme gerçekleştirilip, siyasi parti teşkilatlarındaki kişilere yöneltilen ortak sorular yöneltilmiştir. Aşağıda görüşme yapılan kurumlar ve kurumlardaki temsilcilerin görevleri tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Görüşme gerçekleştirilen kurum ve kuruluşlar görüşmecilerin görevleri

Görüşme Gerçekleştirilen Siyasi Parti İl Teşkilatı/Kurum	Görüşme Gerçekleştirilen Kişinin Görevi
Adalet ve Kalkınma Partisi	İl Başkan Vekili
Cumhuriyet Halk Partisi	Genel Sekreter
İYİ Parti	İl Başkanı
Halkların Demokratik Partisi	İl Eş Başkanı
Yeniden Refah Partisi	Kadın Kolları Başkanı
Saadet Partisi	İl Başkanı
Zafer Partisi	İl Başkanı
İl Göç İdaresi Müdürlüğü	Görüşmeci Memur

Tablo 2. Görüşmecilere yönlendirilen sorular ve soruların yer alacağı başlık

Görüşmecilere Yönlendirilen Sorular	Her Bir Aktörün Sorulara Verdiği Cevapların Yer Verileceği Başlık
-------------------------------------	---

Tablo 2 (Devamı)

1-Göç kavramı, göçmen kavramı içinde bulunulan çağda size neler çağrıştırmaktadır?	Göç-Göçmen Kavramına Bakış
2-Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?	Göçe Karşı Genel Tutum
3-Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?	Göç ve Ekonomi İlişkisi
4-Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?	Göç ve Din, Dil ve Kültür İlişkisi
5-Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?	Göç, Uyum ve Entegrasyon
6-Göçün Kayseri'deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?	Göç ve Suç İlişkisi
7-Kayseri'ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?	Göç ve Çevre İlişkisi
8-Kayseri'ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?	Göç Sayısındaki Artış

Görüşme yapılan kişilerin her birine yöneltilmiş ortak sorular tablodaki gibidir ancak sorulara verilen cevapların değişkenliğinden dolayı konuşmanın seyri doğrultusunda görüşme yapılan kişilerden bazılarına zaman zaman farklı sorular yöneltilmiş veya bazı soruların kimi görüşmecilere yöneltilmeden başka sorulara geçildiği durumlar olmuştur. Tablo içerisinde yer verilmeyen farklı sorulara ve bu sorulara verilen cevaplara hangi konu ile ilişkili ise o başlığın altında yer verilecektir.

Görüşme yapılan kişilere yöneltilen sorular ve sorulara verilen cevaplar içerisinde geçen göçmen ifadesi; “düzenli ya da düzensiz olduklarına bakılmaksızın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan-olmayan veya sonradan olan; mülteci, sığınmacı, geçici koruma altındaki sığınmacı, misafir işçi, beyin göçü ile gelen kişiler ve benzerini” kapsayacak şekilde kullanılmıştır ve bu kullanım görüşme yapılan kişilere açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla göçmen denildiğinde tırnak içinde belirtilen ifadelerin her birinin düşünülmesi ve ona göre cevap verilmesinin beklendiği görüşme yapılan kişilere belirtilmiştir.

Görüşmeler ile genel bilgi verildikten sonra göç konusunun Kayseri ilinde güvenlik çerçevesinden ele alınıp alınmadığının konusuna, görüşmelerden elde edilen veriler

aracılığı ile geçilecektir. Bu kapsamda yukarıdaki tabloda yer verilen başlıklar halinde belirtilen sorulara verilen cevaplardan elde edilen bilgiler betimsel analize tabi tutulacaktır. Her bir başlıkta; görüşme yapılan kişilere yöneltilen sorulara ve ek sorular sorulduysa o sorulara yer verilip, sorulara verilen cevaplar aktarılacaktır ardından verilen cevaplar konu ile ilişkili olarak betimsel şekilde yorumlanacaktır.

4.1. Göç ve Göçmen Kavramına Bakış

Kayseri ilinde göçün güvenlik perspektifinden güvenlikleştirme kavramı temelinde incelenmesi için görüşmecilere yöneltilen ilk soru; konunun ana kavramı olan göç ve göçmen kavramı üzerine olmuştur. Soru içerisinde geçen göçmen kavramı ile yukarıda belirtilen tüm grupların algılanması gerektiği tüm görüşmecilere belirtilmiştir. Göçün çeşitli alanlarda ne gibi etkilerinin olduğunun ortaya çıkarılmasından önce görüşmecilerin içinde bulunduğumuz çağda göç kavramından, göçmen kavramından ne anlaşıldığının ortaya çıkarılmasının konunun temeli için önem arz edeceği düşüncesi ile görüşmecilere ilk olarak; *“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?”* sorusu yöneltilmiştir ve görüşmecilerin cevapları aşağıda kategorize edilmiştir.

4.1.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.1.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göçün sebebini önce araştırmak lazım, insanlar neden göç eder, memleketlerini neden terk eder. Allah kimsenin başına vermesin, hamdolsun biz güçlü bir devletin toprakları altında, yönetim olarak güçlü bir devletin yönetimi altında yaşıyoruz. Türkiye’den sadece iş ve çalışma olarak göç oluyor, o da ne oluyor; 1962’den beri yurt dışına Almanya’da Fransa’da Hollanda’da hatta Avusturalya’da dünyanın birçok ülkesinde Türkler var, çalışıyorlar ama kendi topraklarından kendi kültüründen ve kendi ailesinden kopmuyorlar. Onlar iş için gidiyorlar. Bir de tabi savaştan dolayı göç var siz de biliyorsunuz güneyimizde çok büyük bir savaş oldu bundan 8-10 yıl evvel orada insanların yaşama riski oluştu, bombalar altında yaşayamadılar ve bizim ülkemize sığındılar. Göç demeyelim de sığındılar. Çünkü kendilerini güvende hissetmek zorundalardı biz de bir muhacir kavramı adı altında kucak açtık, şu anda biliyorsunuz Ukrayna’da bir karışıklık var yaklaşık 3.5-4 milyon kişi bunlar da göç ettiler, aynı şekilde kendi sınırları içerisinde Moldova Letonya Romanya gibi yerlere göç ettiler...

Görüşmeci göçü anlamak için öncelikle göçe neden olan etmenlerin anlaşılması gerektiğine değinmiştir ve göçle ilgili görüşmecinin söylemlerinden anlaşılacağı üzere işçi göçleri ve bazı olumsuz sebeplerden dolayı gerçekleştirilmek durumunda kalınan

zorunlu göçler içinde bulunduğumuz çağda göç ile ilgili görüşmecinin zihninde beliren göç türlerini oluşturmaktadır.

4.1.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *“Göç özellikle günümüzde çaresizlikten doğan insan hareketliliğidir ama özellikle Türkiye’imizde gerçek anlamını yitirdiğini, çevremizdeki yaşanan olumsuz olaylardan ötürü, olumsuz koşullardan ötürü ülkelerden kaçan insanların Türkiye’ye sığınmacı ya da Türkiye’ye yerleşmesi olarak algılıyorum.”* Ayrıca görüşmeci, göç ile ilgili *“...evet bir insan hareketliliği. Bir kuraklık olur, bir afet olur, bir yerden bir yere gitmek zorunda kalırsınız ama ülkeyi terk etmek, ülkenin içinde bulunduğu koşulları da bahane ederek başka yere gitmek buna pek göç deme imkânım yok benim.”* diyerek vermiş olduğu cevaba ekleme yapmıştır. Görüşmecinin bu söyleminden göçün genel bilinen tanımı doğrultusunda bir hareketlilik olduğunu ancak bu hareketliliğin bir ülkenin içinde bulunduğu koşulları bahane ederek o ülkeyi terk edip başka ülkeye yerleşmesini; her ne kadar bu yerleşim göç çerçevesinde değerlendirilebilecek bir hareketlilik olsa bile bunun kabul edilebilir olduğunu düşünmediğini ve bu hareketliliği göç olarak değerlendiremeyeceğini belirtmiştir. Görüşmeci burada Suriye iç savaşından kaynaklı Türkiye’ye göç etmiş, sığınmış kişilere vurgu yapmıştır ve bu kişilerin Türkiye’ye gerçekleştirdiği hareketi göç olarak değerlendiremediğini belirtmiştir. Dolayısıyla görüşmecinin zihninde göç ve göçmen kavramı ile ilgili Suriyeli kişilerin gerçekleştirdiği hareketin belirttiği söylenebilmektedir.

4.1.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Tarihe baktığımız zaman, Kavimler Göçü de denir, dünya var oldu var olalı insanoğlu göçer, niçin göçer, bulunduğu yerden daha iyi şartlara gidebilmek için, iklimsel zorluklardan iklimi daha uygun yerlere göçer, tarımsal faaliyetlere başlandığı dönemlerde daha verimli topraklara göçer, bunlar genelde akarsu kenarları, daha ılıman topraklara doğru göçler halindedir. İkinci bir göç de istila göçleri. Yani bu da; gücünün diğer topraklardaki güçsüz insanları hegemonyası altına alma, köleleştirme kendisine bağlama ya da bulunduğu yerde bulunmayan bunun adına kıt kaynaklar diyebiliriz veya zenginlik ifade eden altından gümüşten birtakım tarım ürünleri bulunan yerleri istila ederek orayı kendisine bağlama ve sömürme. Özellikle biliyorsunuz Ümit Burnu’nun bulunması ile birlikte başlayan deniz aşırı yolculuklar ve göçler artı Amerika Kıtası’nın keşfedilmesi, yani tarih boyunca göç sürekli devam etmiş. Biz Türklere geldiğimiz zaman; Biz Türklerde de bir göçebelik mevcut, hala

biz o “Kara bıyıklı Türkleriz”, aslında göçü severiz. Orta Asya'dan başlayıp daha iyi şartlardaki yerlere gelme ya da Türk egemenliğini kendi sınırlarının dışına yaymak amacıyla göçler yapmışız. Akabinde de İslamiyet ile birlikte de İslamiyet’i yaymak adına birtakım göçler ve istilalar da gerçekleştirilmiş. Bunların aslında her biri birer göç ve yayılma politikaları. Tabi günümüze geldiğiniz zaman bakıyorsunuz hala biz Türklerin geninde o göçebelik ruhu devam ediyor. Köylerimizde, gerçi artık köy kavramı da ortadan kalktı ama köylerimizde özellikle hayvancılık, koyun işiyle uğraşan yani Anadolu tabiriyle davarı olan kişiler, yaylalara göçerler. Sıcak iklimdeki Adana-Mersin gibi yerlere yaz ayları gelince yaylalara göçerler, o iklimsel olaydan dolayı. Ve şehirlerde bile biz bunu artık görüyoruz, Mesela yaşadığımız şehirde, Kayseri’de bahar mevsimi gelince Erciyes eteklerinde bulunan eski bağ evleri, şimdi oralar villalar oldu, oraya göç ediliyor. Yani aslında göç olayı bir gelenek haline de gelmiş ülkemizde ve şehrimize böyle düşünebiliyorum.

Görüşmecinin yanıtından anlaşıldığı üzere; görüşmeci, göçün insanlık tarihi ile paralel bir olgu olduğunu ve pek çok sebepten göç gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir ve göçün çeşitli nedenlerine değinerek bunun bir gelenek halinde sürekliliği olan bir durum olduğuna değinmiştir. Yani görüşmeci, göçün gerek dünya genelinde gerek Türkiye’de gerekse de Kayseri ilinde mevcut ve olağan bir durum olduğu kanaatindedir.

4.1.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Sosyolojik bakımdan göç insanların herhangi bir neden ya da zarureten dolayı bulundukları yerden bir başka yere taşınmalarıdır, inanç kalıbına göreyse göç “Hicret, Ensar ve Muhacir” gibi terimleri çağrıştırıyor. Bunun yanı sıra bir de bir beyin göçümüz var yani beyin göçü ile kendi ülkelerinde fikirlerini savunamayan insanların da başka ülkelere göçmeleri var bende çağrışan göç bu manadadır.

Görüşmeci göçün sosyolojik yönüne değinmiş ve kendi inanç kalıbı ile değerlendirdiğinde göçün bir hicret, göçmenin ise ensar ve muhacir gibi kavramlara denkliğinden bahsetmiştir. Çok sayıda göç türü içerisinde görüşmeci beyin göçüne dikkat çekmiştir.

4.1.1.5. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göç kavramı, kavramsal olarak aslında sadece göçmenle ifade edilebilecek yer değişiklikleri değildir çünkü pek çok alana bölünebiliyor; göçmen, sığınmacı, mülteci. Bunları, karşımızdaki olguyu doğru değerlendirmek, doğru isimlendirmek gerekiyor. Siz bana göçmen dediniz; göçmen, bulunmuş olduğu, doğup büyüdüğü, tarihinin olduğu atalarının olduğu alandan veya işte yerleşim bölgesinden çok daha uzak bir yere ister iradi olarak ister

iradesi zorlanarak yapılan yer değişikliğine maruz kalan kişilere göçmen diyebiliriz. Ama eğer sorunuzun asıl maksadı şu an Türkiye’de bulunan 8-10 milyon arasındaki kişilerse, Suriye’den Afganistan’dan Pakistan’dan gelen kişiler ise; Suriye’den gelen kişilerin ismi göçmen değil, geçici sığınma statüsündeki insanlar, Pakistan ve Afganistan’dan gelenler ise kaçaklar. Bunların bu terimleri bu şekilde.

Ek olarak görüşmeciye; *kavramsal olarak değil de göç denilince aklınızda beliren şeyler nedir, göçün sizdeki çağrışımı nedir?* şeklinde bir soru yöneltilmiştir, bunun üzerine görüşmeci: *“Şu anda çok olumsuz bir çağrıştırması var. O da ülkemizin son 10 yıl içerisinde akıl ve mantık dışı bir biçimde göçen insanların istilasına maruz kalmasından dolayı göç, göçmenlik, sığınmacılık kelimeleri söylendiğinde benim hiçbir şekilde olumlu bir ifade belirtmiyor zihnimde.”* yanıtını vermiştir. Konuya ilk olarak kavramsal açıdan yaklaşan görüşmeci sorular içerisinde özellikle belirtilmediği halde Suriye’den, Afganistan’dan ve Pakistan’dan Türkiye’ye gelen kişilere de söyleminde değinmiştir. Göç eden kişilerin; bir ülkeye giriş normlarına uygun olmadan yapmış olduğu girişi ve kalışı karşılayan kaçak göçü gerçekleştiren kişiye verilen *kaçak* ifadesine yer vermiştir. Dolayısıyla görüşmeci dolaylı olarak yasal olmayan göç türüne değinmiştir. Görüşmecinin ek soruya verdiği yanıtta anlaşılan ise; Türkiye’ye gerçekleştirilen göçlere istila penceresinden bakışla göçün olumsuz bir duruma karşılık geldiğidir.

4.1.1.6. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göç dediğimiz şey aslında uzun uzadıya bugünlük bir mesele değil. Her zaman, her devirde göçlerle hareket edilmiş. Siyasi, ekonomik sebeplerin hepsi göçlere sebep olan, yani insanların bir yerden bir yere taşınmasına sebep olan gerekçeler. Bugün sadece Orta Doğu’dan veya Batı’dan yapılan göçleri değerlendirmemek lazım, ülkenin göçü de bir göç; mesela doğu tarafından batı tarafına yoğun bir şekilde göç edilmesi de bir göç. Göçmen dediğimiz şey ise; göçmen denilince uluslararası bir tanımlamaya girmiş olursunuz; insanların kendi ülkesi içerisinde yaşadığı o kaygılardan kaynaklı olarak başka ülkelere, aslında bir yerde tam olarak sığınma da diyemiyoruz ama o ülkeden olur alarak o ülkede yaşamasıyla alakalı, bunun diğer bir tanımı aslında muhacir. Yani göçmen dediğiniz şeyin diğer bir tabiri de muhacir.

Görüşmeci göçün geçmişten günümüze gerçekleştirilmiş, her zaman var olabilecek bir hareketlilik olduğuna değinerek içinde bulunduğumuz çağda yoğun olarak gündemde tutulan ve bir sorun alanı olarak görülebilen uluslararası göçlerin dışında başka göçlerin de gerçekleştirildiğine vurgu yapmıştır ve göçü bir bütünlük halinde çeşitli türlerinin olabileceğine değinerek değerlendirmiştir. Göçmen kavramının sığınmacılıkla ilişkili olduğunu ve İslamiyet çerçevesinden *Mekke’den Medine’ye göç eden* kişiler ile Osmanlı

İmparatorluğu döneminde Balkanlar'dan Anadolu topraklarına zorunlu göç eden kişilere verilen ad olan *muhaçir* kavramının göçmen kavramını anlamsal olarak karşıladığını belirttiği görülmüştür.

4.1.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü

“İçinde bulunduğumuz çağda göç kavramı, göçmen kavramı size neler çağrıştırmaktadır?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *“Göçmenler kendi istekleriyle gelmiyorlar tabi buraya yani zorluklar görmüşler ki savaştan kaçarak kendilerine sığınacak yerler arayarak buraya gelmişler Türkiye’yi de belki güvenli olarak görmüşler ve Türkiye gerçekten bu konuda sığınmacılara yardımcı olabilecek ülke olarak tek ülke diyebiliriz....”* Göçmenlerin zorunlu sebeplerden dolayı gerçekleştirmiş olduğu göçe ve bunun sığınma olduğuna değinen görüşmeci göçmen kavramına olan bakışını sığınmacılarla sınırlı tutmuştur ve sığınmacılar konusunda uluslararası ilişkiler bağlamında Türkiye’nin yardım konusunda en etkin ülke olarak nitelendirilebileceğine vurgu yapmıştır.

4.2. Göçe Karşı Genel Tutum

Bu başlık altında göçün önemli bir sorun olarak görülüp görülmediği tespit edilmeye çalışılmıştır ve görüşmecilere bu yönde soru sorulmuştur. Güvenlikleştirme için öncelikle bir meselenin çeşitli aktörlerce sorun olarak görülmesi gerekmektedir ve bu meselenin güvenliğe bir tehdit olarak görülmesi gerekmektedir. Bundan dolayı güvenlikleştirme temelinde il bazlı yapılan bu çalışmada yer verilen ve aktörlere yöneltilen “Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu ile öncelikle göçün bir sorun olarak görülüp görülmediği bilgisine ardından da eğer göç bir sorun olarak görülmekte ise bu sorunun gündemde tutulması gereken önemli bir tehdit unsuru teşkil edip etmediğinin bilgisine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz? sorusunun yöneltildiği görüşmecilerin cevapları aşağıda kategorize edilmiştir.

4.2.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.2.1.1. Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Ben o şekilde düşünmüyorum, niye; ancak güçsüz bir devlette göç önemli bir sorun olur. Yani şu anda Almanya’da 3.5 milyon Türk yaşıyor var mı bir sorun yok, yani işlerini yapıyorlar vergilerini veriyorlar çalışıyorlar bir şekilde oranın işgücüne katkı sağlıyorlar. Burada da buraya gelenlerin çoğu kadın çocuk ve yaşlıydı, tabii zamanında 7-8-10 yaşında olan çocuklar şu anda 17-18 yaşında ailesini geçindirmek için bir evde 8-10 kişi beraber kalıp çalışabiliyorlarsa çalışıyorlar. Sadece ve sadece kanuna karşı olanlar eğer devlet tarafından gerekli yaptırıma uğramıyorsa sıkıntı var... Sadece geçen bir hafta içinde 17bin kişiyi deport etmişiz demek ki biz suça karışanı gönderebiliyoruz.

Görüşmecinin yanıtından anlaşılan şudur ki; göç ancak güçsüz bir devlette problem teşkil edebilecek bir hale gelebilmektedir. Kayseri ilinin içinde bulunmuş olduğu Türkiye Cumhuriyeti devletinde göçün bir sorun teşkil etmediği, sadece kanuna uygun şekilde davranmayan kişilerin probleme yol açabildiği bu problemin de devlet güçlerince çözüldüğü ve devletin problem meydana geldiğinde gerekli çözümü uygulayabildiğine değinilmiştir. Dolayısıyla “güçlü devlet” vurgusu yapan görüşmecinin göçü bir sorun alanı olarak görmediği tespit edilmiştir.

4.2.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Genel ayrıntılarına girmeden elbette büyük bir sorun olduğunu görüyorum. Çünkü gerekli alt yapı hazırlanmadan bu göç eden insanlar karşılanmış, kendi kaderleriyle çoğu kez baş başa bırakılmış bu insanlar sokaklarda gayet doğal olumsuz olayları yaşatmıştır yaşıyorlar da. Üzülüyoruz gerek onların adına gerekse de buradaki insanlarımız adına bunun çeşitli sebepleri var. Mesela burada Kayseri’de yaşayan bir insan diyor ki; “Ben iş bulamıyorum yerli olamayan insanlar alınıyor, sigortasız çalıştırılıyor, benim haklarıma göz dikiyor” ya da “ben elektrik paramı ödeyemezken o insanlar elektriğini bedava kullanıyor suyunu bedava kullanıyor” tabi bunlar ne kadar olduğuna dair elimizde belge yok... ama dışarıdan görünüm bu.

Görüşmeci göçü büyük bir sorun olduğunu görmekle birlikte bu sorunun hem göç gerçekleştiren insanlar açısından hem de bu kişilerin göç ettikleri yerlerde meydana getirdikleri olumsuz davranışların göç ettikleri yer açısından bir zararı olduğuna değinmiştir. Aynı zamanda görüşmeci göçün Kayseri ilinde bir sorun olduğuna ve bu sorunu yerli halkın dile getirdiğine bazı duyumlarından örnekler vererek değinmiştir. Görüşmeci göçün neden olduğu sorunu Kayseri özelinde değerlendirirken ekonomik çerçeveden örnek vererek göçün meydana getirdiği sorunun ekonomik vurgusunu dile getirmiştir.

4.2.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Evet, şöyle; şimdi sağlıklı göçler var, bulunduğu yerlerde yeterli imkanı olmayan insanlar daha iyi imkanlar ve şartlar adına göçüyorlar ama gittikleri yerlerde daha iyi imkanlar ve şartlar bulamadıkları gibi gittikleri yerlerdeki insanların yaşantısında da birtakım değişiklikler meydana geliyor, kültürel değişiklikler meydana geliyor. Özellikle 1960'larda İstanbul'a Türkiye'nin her tarafından bir göç oldu. Köylerimizden göçler olmuş, bu göçlerle birlikte İstanbul'un demografik yapısı da bozulmuş. Şimdi baktığımızda İstanbul'da 10 tane Giresunlu var, 5 tane Sivaslı, 3 tane Trabzonlu var, 4 tane Erzurumlu var, 2 tane Kayserili var, İstanbullu dediğimiz bir halkı da bulamaz hale gelmişiz ve bu göçler o kadar düzensiz yapılmış ki bu düzensizlik nedeniyle illere, bu tür göç alan illerde gecekondulaşma artmış, gecekondulaşma artınca tabi ki sağlıklı şartlar gündeme gelmiş ama siyasi partilerde özellikle bu göç eden insanların oyunu alma adına işte yolunu yapacağım vaadinde bulunmuş, tapunu vereceğim vaadinde bulunmuş ve o gecekondulu semtleri legalleşmiş camiler yapılmış, okullar yapılmış, elektrik gitmiş, su gitmiş, yol gitmiş, işte tapuları verilmiş şimdi ne yapıyoruz bakın kentsel dönüşümlerle özellikle o gettolarda ya da o tür yerlerde değişimler ve yıkımlarla başlıyor artı bu tür gecekondulu kültürünün olduğu yerlerde her türlü toplumsal sıkıntılar da meydana gelmekte buradaki insanlar aslında bazı kişiler ve örgütlerce de kullanılmış, yasadışı örgütler, yasadışı birtakım satışlar, hep yasadışı şeylere yönelmiş, kontrol mekanizması da zorlaşmış o yüzden bu tür göçler aslında sağlıklı değil. Tabi günümüzde de hala devam eden göçler var işte alınan kararlarla köylerin mahallelere dönüştürülmesi, köy okullarının kapatılması, tarımsal ve hayvancılıkla uğraşan köydeki insanların tarım ve hayvancılıkla geçinemez hale gelmesi. Bu nedenle ne yapıyorlar, göçüyorlar, şehirlere göçüyorlar, sağlıklı şartlara göçüyorlar veya çocuklarını okutmak için geliyorlar ama sağlıklı şartlarda. Böyle olunca da hem gelen açısından hem de ginen yer açısından mutlaka sıkıntılar oluyor, bunlar düzensiz göçler olduğu için. Tabi ki kendi memleketimiz içinde bunlar büyük sıkıntı haline geliyor.

Görüşmecinin söylemlerinden anlaşıldığı üzere görüşmeci; köyden kente gerçekleştirilen göçleri bir sorun olarak görmektedir. Gerçekleştirilme şekline ve nedenlerine göre çok sayıda türü olan göçün, bir ülke içerisinde yer değişikliği olarak nitelendirilen iç göç türüne ve bunun kontrolsüz ve düzensiz şekilde gerçekleştirildiğinde meydana getirdiği olumsuz çıktıları değinen görüşmeci, bu göç çerçevesinden göçün bir sorun alanı olarak gördüğünü ve bunun ciddi sıkıntılar meydana getirdiğini belirtmiştir. Aynı zamanda kötü koşullar altında yaşamlarını sürdüren göçmenlerin siyasal emellere alet edildiğine değinerek göçe insani ve toplumsal perspektiften yaklaşmanın yanı sıra siyasi perspektiften de değerlendirmede bulunmuştur. İç göçlerin olumsuz çıktılarına değinen görüşmeciye *"bu konuyu kitlesel göçler bağlamında değerlendirebilir misiniz?"* şeklinde ek bir soru sorulduğunda görüşmeci ilk olarak 1960'larda Türkiye'den Almanya'ya gerçekleştirilen işçi göçüne değinerek şu cümleleri kullanmıştır: *"...Bugün işte Avrupa'da 4 milyonun üzerinde bir Türk nüfusu var üçüncü nesle döndük nesiller arası kopukluk, kültürel dayanışma olmaması bunlar da bir sorun, ne oralılar ne buralılar, bu da baktığımızda Türkiye açısından sorun."* Görüşmecinin Türkiye'den yurt dışına gerçekleştirilen göçlerle Türk vatandaşlarının kendi kültür ve değer normlarından uzaklaştığına değinip bunun Türkiye açısından bir sorun olduğunu vurgulamıştır. Görüşmeci burada konuya nesiller arasında kopukluğa değinerek bunu toplumsal açıdan bir sorun olarak betimlemiştir. Görüşmeci konuşmasına Türkiye'ye gerçekleştirilmiş kitlesel göçlerden devam ederek şu cümleleri kullanmıştır:

Ayrıca burada şu anda en önemli sorun, Türkiye'nin bugün yaşadığı en önemli sorun; Suriyeliler ve bunun dışında düzensiz göçle düzensiz bir şekilde gelen, sadece Suriyeliler değil Afganlar, Sudanlar, Eritreliler aklınıza gelen Afrika'daki her ülkeden yüzlerce insan. Bugün 500 bine yakın, sadece Suriye'nin dışında 500 bine yakın, bu tür Afrika ülkelerinden gelen, Afganistan'dan gelen bir insan topluluğu var, bir bölümü vatandaş olmuş, bir bölümü kaçak çalışıyor, bir bölümü son derece uygunsuz şartlarda evlerde kalıyorlar ve bunların toplumsal açıdan da sıkıntılarını yaşıyoruz.

Görüşmeci düzensiz göçü en önemli sorun olarak nitelendirmiştir. Ardından görüşmeci konuşmasına Suriyelileri ele alarak devam etmiştir:

Şimdi Suriyeliler dediğimiz zaman daha bambaşka bir sorun var. Bunlar bir mülteci değil, bunlar sığınmacı kavramının bile dışında bence. Çünkü bu olay başladığında bir yıl içerisinde bitecekmiş gibi hükümetin de bu şekilde bir öngörüsü vardı ama bitmedi. Ve bu tür göç dalgalarında özellikle, ülkeler tampon bölgeler oluşturur, kamplar oluşturur o insanların orada sağlıklı bir şekilde yaşamalarını, sorunlar çözülünce de evlerine dönmelerini sağlarlar. Ama bugün Suriyeliler dediğimiz zaman kamplarda, sınır bölgesinde oluşturduğumuz kamplarda, %1'i ancak kalıyor, kalmıyor. Geri kalanı inanılmaz derecede hiçbir kontrol mekanizması olmadan Türkiye'nin her iline dağıldılar. Bugün Türkiye'de 10 tane ilde 100 binin üzerinde nüfusları var. Kayseri de bunlardan bir tanesi, Gaziantep de bunlardan bir tanesi, Gaziantep'e bakıyorsunuz; Gaziantep ticaret odası başkanı diyor ki; kayıtlı olan, ticaret odasına kayıtlı olanların şu anda %10'u Suriyeli olmaya başladı diyor. Kilis şu anda, devletin verdiği resmi rakamlar 140 bin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı var, 123 bin Suriye vatandaşı var diyor ama o bölgedeki arkadaşlarımızla konuştuğumuzda daha durumun tam tersine olduğunu söylüyorlar. Çünkü resmi rakamlarla kayıtlı olmayan gelenlerin toplamına baktığınız zaman yani Türkiye'de 4.5-5 milyon diyor 6 milyonun üzerinde belki de, bu tür insanlar var ve bu insanlar çok büyük sıkıntılar getirecekler.

Görüşmeci; kamplardan şehirlere, Kayseri ilinin de içinde olduğu şehirlere, düzensiz ve kontrolsüz bir şekilde yerleşen Suriyelilerin, illerdeki nüfuslarının çok fazla olduğunu hatta bilinenden daha fazla olduğunu söyleyerek bu durumun çok büyük sıkıntılara yol açacağına söyleminde yer vermiştir.

Zamanında savaşırsanız bir şekilde halk oylaması ile Türkiye Cumhuriyeti topraklarına katılan Hatay ile bilgi veren görüşmeci bu durum üzerinden şu cümleleri kullanmıştır:

Bugün Hatay'da İskenderun'da Kilis'te Antep'te korkunç bir nüfus var, Suriyeli nüfusu var. Yarın bir gün Hatay'da Kilis'te Antep'te bu insanların nüfusları yükselmeye devam ettiği sürece tekrar özellikle Hatay için söylüyorum; işte 1938'te böyle bir olay olmuştu burayı referandumla alınmıştı, şimdi burada yeniden referandum yapılmasını istiyoruz, bağımsız olmasını istiyoruz derlerse, önünde de bir tane örnek var çünkü ne olacak? Bakın yapılan istatistikler şunu gösteriyor; 2053 yılında 35 milyon Suriyeli olacak bu ülkede yani bu şu demek; yepyeni bir azınlığımız olacak ve bunun sıkıntılarını çok ciddi şekilde çekebiliriz.

Görüşmeci; Suriyelilerin büyük bir azınlık haline gelebileceği durumunun Türkiye toprakları için bir tehdit unsuru olduğuna söyleminde yer vermiştir. Görüşmecinin bu durumu egemenliğe yönelik bir tehdit unsuru olarak görüp bunu konuşmasına yansıtmasından ötürü konuyu siyasi temelli güvenlikleştirdiğini söylemek mümkündür.

Konuyu güvenlik alanında başka bir açıdan değerlendirmeye devam eden görüşmeci sözlerine şu şekilde devam etmiştir:

Bu insanlarla birlikte -yine bunu da bir güvenlik problemi olarak görüyorum- Türkiye Cumhuriyeti'nin baştan itibaren bu aşılama kampanyalarıyla bitirmiş olduğu bazı hastalıklar yeniden ortaya çıkmaya başladı. Mesela uzun süredir çiçek görülüyordu bu ülkede, çok güzel bir aşılama yapıldı, çiçek ortaya çıktı, kızamık ortaya çıktı. Biz çocukluğumuzda yaşamıştık; biz kızamık da olduk, kabakulak da olduk, çiçek de olduk ama son 20 yıldır hemen hemen Türkiye'de çok nadir vakalar görülürken şimdi bunlar oralardan gelen insanlar nedeniyle aşılama tam olmadığı için arttı.

Görüşmecinin, göçle gelen kişilerin göç ettikleri yerlerden hastalık getirmesini bir güvenlik problemi olarak görerek, göçmenleri hastalık getiren kişiler olarak güvenlik sorunu olarak değerlendirdiği ve güvenlikleştirdiği söylenebilmektedir. Görüşmeci göçmenlerin psikolojik durumunun meydana getirebileceği olumsuzluklara da değinerek konuşmasında şu ifadelerle yer vermiştir:

Bu insanların psikolojik sorunları var, kolay değil bir savaştan kaçtılar orada ailelerinin bir bölümü kaldı veya o çocukların, özellikle 7-10 yaş arasındaki çocukların, o bölgede savaş kanı adam ölmesini, öldürülmesini gördüler ve bu çocuklar şu anda rehabilite edilmeden sokaklarda geziyorlar. Bunların psikolojik sıkıntıları da yarın bir gün bize güvenlik olarak geri dönecek.

Konunun psikolojik boyutunun olumsuz çıktılarını da güvenlik çerçevesinden ele alan görüşmeci bununla ilgili Kayseri ili özelinde bir örnek vererek devam etmiştir:

Bundan 3 ay önce Kayseri'de Eskişehir Bağları'nda 30 küsur yaşındaki bir gencimiz Suriyeli tarafından bıçaklanarak öldürüldü bunlar da güvenlik boyutlarında önemli konular.” “Onun için bu düzensiz göçlere çok dikkat edilmesi gerekiyor yani sınırlarımızın kevgir olmaması gerekiyor. Burası bir toplama kampı değil. Önüne gelenin gelip yerleşeceği bir yer değil yani bazı yerlerde bazı şehirlerde bazı mahallelere girilemez hale geldi. Bugün Kayseri'de Fevzi Çakmak Mahallesi'nde bunu görüyoruz, hemen dibimizdeki Küçük Ali dediğimiz bölgede onu görüyoruz, Eskişehir Bağları'nda bunu görüyoruz. Yani Suriyeliler toplu olarak yaşamaya başladı ve Türklerin tehdit altında olduğunu görüyoruz. Ayrıca bunların çocuklarıyla, tabi ki eğitim almak zorundalar, karma eğitim ile bizim çocuklarımızla aynı okullara gidiyorlar ve orada da birtakım sıkıntılar gündeme geliyor ve daha da gelecektir bunlar güvenlik açısından bir problem olarak görüyorum.

Görüşmeci göç ve göçmen sorunundan ötürü kimlik temelli bir tehdit vurgusu yaparak konuyu toplumsal alanda güvenlikleştirmiştir. Konuya ilişkin alınması gereken önleme değinerek mevcut durum devam ettiği taktirde bu sorunların sonunun gelmeyeceğini vurgulayan görüşmeci; bir meseleyi önce güvenlik tehdidi olarak betimleyip ardından bu meseleye ilişkin alınması gereken önlemlerin alınmadığı taktirde tehdidin devam edeceğine söyleminde yer vererek konuyu güvenlikleştirmiştir. Görüşmeci, söyleminde Suriyelilerin toplu olarak yaşamaya başlamasına değinerek

bunun Türk vatandaşlarına tehdit olduğundan bahsetmiştir ve bunun üzerine görüşmeciye *“Suriyelilerin ya da başka milletten insanların Kayseri’de yoğunluklu olduğu bölgelerde paralel toplumlar inşa ettiklerini düşünüyor musunuz?”* şeklinde bir ek soru yöneltilmiştir. Bunun üzerine görüşmeci:

Kesinlikle düşünüyorum... Kayseri’de tabi o bahsettiğim mahallelerde çok yoğunluklar artık Fevzi Çakmak’ın adı Halef olmuş, Sahabiye’nin adı Şam olmuş işte Eskişehir Bağları’nın adı bilmem ne olmuş. Bu hale döndü artık. Geçen bundan yaklaşık bayramda, bayramda Mersin’deyim sahilde dolaşırken 10 kişi gördüysem 3’ü Arapça konuşuyordu 3’ü Kürtçe konuşuyordu ki onlar bizim vatandaşlarımız ama Arapça konuşan sayısının ne kadar arttığını gördüm...

şeklinde yanıt vermiştir. Görüşmeci, göçmenlerin yoğunlukta olduğu bahsi geçen mahallerin artık onların eski yaşadığı yerlerin adı olarak bahsedildiğine örnek vererek durumun ciddiyetine bir örnek vermiştir. Kendi gözleminden örnek vermeye devam eden görüşmecinin meseleye dil temelli yaklaştığı da görülmüştür.

4.2.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göç meselesi hususunda bir yönden yararı var bir yönden yararı yok, yani bizim açımızdan. Tabi önemli olan burada, biz burada neyi düşünüyoruz, önemli olan burada Türkiyeli vatandaşların, işçinin hakkını korumak istiyoruz. Öncelikle buradaki; mesela halkın işsiz kalması, bunu zaten hoş görmeyiz. Bizim ülkemizde, yani tabi televizyon rakamlarına göre, mesela kimi üç milyon diyor, kimi beş milyon diyor, benim tahminimce belki bir sekiz milyon vardır. Bunlar göç ettikleri için, tabi bunlar kendi ülkelerinden kaçtılar, yani mağdur olup kaçtılar, çoğu da keyfi olarak geldiler. Yani at izi it izi karışma girdi, karıştı birbirine...

Göçün hem yararı hem de zararı olduğuna değinen görüşmeci bunu ekonomik alandan açıklamıştır ancak konuşmacının soruya ilişkin yanıtı ekonomi ile ilişkili olduğu için konuşmacının söylemine ekonomi başlığı altında yer verilecektir. Görüşmecinin söylemindeki göçmenler Suriyelileri kapsamaktadır. Görüşmecinin bu kişilerin çok sayıda olduğuna ve kimin ne amaçla geldiğinin belli olmadığına dikkat çektiği görülmektedir.

4.2.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Elbette ki... Bir atasözü vardır “Rahat sobanın başını hiçbir kedi terk etmez” diye, insanlar rahatlıktan göçmezler demek ki onları o göçe zorlayan mutlaka bir rahatsızlık vardır, o rahatsızlıktan dolayı göçüyorlar ve bu göç sırasında yani sadece Suriye meselesi olarak düşünmeyelim bunu göç sırasında insanların büyük sıkıntılar yaşadığını, göçebilmek için canından olduğu, işte gördük bir “Aylan bebek”lerin kıyılara vurduğunu, kıyılardaki cesetlerini, canlarından olduğunu, mallarından olduğunu, yerlerinden yurtlarından olduğunu. Elbette ki bir sıkıntıdır. Ayrıca Avrupa sistemi, NATO’ya bağlı Avrupa ülkelerinin, sözde gelişmiş ülkelerin, insanlık bakımından bu göçleri kabul etmediklerini, sınıfta kaldıklarını da gördük. Yunanistan’ın, birçok ülkenin bu göçmenlere yapılan zulümlerini, göçmenleri insan yerine koymadıklarını; bazen böyle seyrediyorum belgesellerde bir balinanın hayatını kurtarmak için onca mücadele edenlerin insan hayatını kurtarmak için parmaklarını dahi oynatmadıklarını görünce gerçekten üzüliyorum. Elbette ki büyük bir sorundur. En önemli sorundur diyebiliriz.

Görüşmeci, göçü bir sorun olarak görmekle birlikte bu sorunun insani yönüne vurgu yapmıştır. Görüşmeci, göç etmek zorunda kalan kişilerin göç ettikleri yolda yaşadığı olumsuz durumlara vurgu yaparak göçü insani güvenlik perspektifinden ele almıştır. Konunun başka boyutlarına da değinen görüşmeci konuşmasına şu şekilde devam etmiştir:

İş açısından şu anda Suriyeliler, Afganlar gündemde, ben Suriyeliler ve Afganlar olarak bakayım olaya; onlar için de elbette ki zor, vatanlarını terk ettiler, onların da işe, aşı, eve ihtiyacı var ama benim ülkemdeki benim şehrimdeki insanın da işe aşı ihtiyacı var. Onlar devletten, dış devletlerden yardım aldıkları için çok ucuz bir paraya çalışıyorlar ama buradaki insanımız, Kayseri insanımız, çalışanımızı etkiliyor. Nasıl etkiliyor; işte bir ev kirası oldu 2.500 TL... Bunların ivedilikle düzeltilmesi lazım diyorum.

Görüşmeci göçün ekonomik açıdan problemine değinerek bu durumun Kayseri vatandaşını olumsuz yönde etkilediğine ve göçmenlerin sebep olduğu artan kira fiyatlarına dikkat çekerek konunun çözümünde ivedilikle hareket edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Görüşmecinin ortada olan bir probleme yönelik alınması gereken tedbirlerin ivedilikle, aciliyetle alınması gerektiğini belirtmesi; konuyu ekonomik alandan güvenlikleştirdiğine bir gösterge olabilmektedir. Görüşmecinin konuşmasında kullanmış olduğu “*ivedilikle*” ifadesini daha açık hale getirmek adına görüşmeciye bahsettiği probleme yönelik “*normal politikalar akışında çözülebilecek bir mesele mi yoksa daha acil daha üst düzey önlemler alınması gerekmekte midir?*” sorusu yöneltilmiştir. Bunun üzerine görüşmeci: “*Üst düzey önlemlerin alınması lazım... Kendi ülkelerinde güvenliklerini sağlayalım daha sonra da inşallah onların gidişlerini hızlandıralım çünkü buradaki iş gücü piyasasının da düzelmesi lazım.*” ifadelerini kullanmıştır. Görüşmecinin bu ifadesi konuyu güvenlikleştirdiğine sağlam bir temel oluşturmaktadır, çünkü; güvenlikleştirme, bir meselenin normal politika çerçevesinde sunulan çözüm önerilerinden ziyade olağanüstü, üst düzey önlemlerin alınması gerektiğine işaret etmektedir. Görüşmecinin ifadesinde de bunun açık bir örneği görülmektedir.

4.2.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Genel olarak göçü düşündüğümde; bunun hangi şartlarda gerçekleşmiş olduğuna bağlı... İnsanların doğup büyüdüğü, ayrılmak istemediği topraklardan zorla kopararak veya zorda kalınarak yapılmış olan göç, çok acı bir göç. Ama onun haricinde; insanların yeni kıtayı keşfetmek adına, macera tutkusuyla, yeni iş imkânıyla, yeni kültürler oluşturmak adına yapılan göçler vardı bunların da eğlenceli olabileceğini düşünüyorum, insanlar isteyerek yaptılar veya bir dönem bazen bazı ülkeler işçi veya işte eğitimci açığı nedeniyle başvuruda bulunabiliyorlar. Eğitim amaçlı, iş amaçlı, insanların iradesine dayalı isteyerek yapılan göçlerde bir sakınca görmüyorum, göçün nasıl olduğuna bağlı.

Görüşmeci vermiş olduğu cevap ile göçün bir sorun olup olmadığı göçün gerçekleştirilme şekline ve türüne bağlı olduğunu belirtmiştir.

4.2.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göç deyince ülkemizdeki Suriyeli olayı akıllara geliyor ama sadece Suriyeliler olayı değil işte Afganistan’dan ciddi bir göç var, orada ciddi bir savaş oldu, iktidar değişikliği oldu, darbe diye nitelendirenler var ya da başka bir şekilde. İnsanlar savaştan kaçmak durumunda kaldılar. Bunu bazen ülkemizde şöyle de ifade ediyorlar, işte; “niye kaçıyorsun, gidip ülkende savaş”, şimdi Suriye’de Esad taraftarları da belki mücadelenin içerisine girdi ama Esad tarafında olmayıp Esad’ın düşürülmesini istenmeyen tarafsız insanlar da bu savaşların içerisinde kalabiliyorlar. Bu insanlar yerlerinde barınacak durumları olmadığından, karınlarını doyuramadıkları zaman güvenlik endişesi taşıdıkları zaman ister istemez ülkelerini terk etmek zorunda kalıyorlar.

Görüşmeci, göç denilince akıllara ilk gelen göç olaylarına değinerek tarafsız insanların savaşa maruz kalmak istemeyerek zorunlu olarak göç ettiği ihtimalinin de düşünülmesi gerektiğine değinmiştir ve göçe insani perspektiften yaklaşmıştır. Konuşmasına devam eden görüşmeci;

...Tabi gidenler de gittiği yere dilini de götürüyor, oradaki kendi kültürünü de götürüyor, ahlakını da götürüyor. Dolayısıyla her zaman ahlaklı bir toplumla karşı karşıya kalamayabiliyoruz. Yani gelen toplumların yaşam tarzları bulundukları yere eğer bir adaptasyon sağlayamıyorsa orada bir kaos ortamı da oluşabiliyor. Olumlu getirileriyle birlikte olumsuz getirileri de var.

ifadelerine cevabında yer vermiştir. Göç gerçekleştiren grup ile göçün gerçekleştirildiği yerdeki grubun dili, kültürü, ahlakı uyuşmadığı durumlarda sorunların meydana gelebileceğine değinerek göçe dil ve kültür temelli bir bakıştan yorum yapmıştır. Konuşmasının devamında göç meselesine dair örnekler veren görüşmeci;

Biz de Anadolu'ya göç etmişiz yani Orta Doğu'dan kalkmış gelmişiz, belki de buradan kültürel sorunlar da yaşanmış, yani savaşlar olmuş sonuç itibarıyla ama bu topraklara yerleşilmiş. Bugün bu topraklara gelen insanlara da bir göç... Ben de aslında bir göçmenim, Erzurum, 93 Muhaciri derler, eski tarihle 1876 Rus Harbi döneminde Erzurum'dan göç ettirilmiştir. Geldiğimiz yere kültürümüzü de getirmişiz, ahlakımızı getirmişiz, oturmuşuz yememizi içmemizi getirmişiz, konuşma dilimizi getirmişiz, dilimiz de oraya gelmiş ama toplumla entegre olmuşuz aynı insanın içerisinde aynı coğrafyanın içerisinde olduğumuz için belki yabancılık çekmedik, aynı yerde yaşadık işte Bulgar göçmeni olur, Bosna göçmeni olur vs. Dolayısıyla göç dediğimiz zaman yani hep kötü anlamda bakmamak lazım; kültürlerin de bir yerde alış verişi yapılmış oluyor öyle değerlendirmekte fayda var.

ifadelerini kullanmıştır. Görüşmeci, göçe yüklenen olumsuz anlama karşı çıkarak göç konusunda entegrasyon sağlandığı zaman bir problemin meydana gelmeyeceğini belirterek konuyu güvenlik dışı bir alandan değerlendirmiştir.

4.2.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü

“Göçün önemli bir sorun olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *“Bir ülke için bence göç haddini aşarsa, fazla olursa bir problemdir. Bir ülkenin kapasitesi vardır, mesela diyelim ki; bir milyon insanı kaldırabiliyorsa ve bunların üzerine siz üç milyon tane getiriyorsanız bence bu büyük bir sorundur. Hem ülke için hem vatandaş için.”* Kayseri özelinde ise göç ile ilgili görüşmeci şu ifadeleri kullanmıştır: *“Kayseri için bence bir yük değildir. Halk üzerinde etkisi olabilir ama bu göçmenlerin mesela yardımları olsun şeyleri olsun hep dışarıdan geldiği için bence bir yük değildir ama halkımız bunu bilmiyor.”*

Görüşmeci, göçün bir problem meydana getirip getirmeyeceğinin göçün gerçekleştirildiği ülkenin kapasitesine bağlı olduğunu belirterek kapasite aşan göçlerin büyük bir probleme yol açacağını dile getirmiştir ve Kayseri için böyle bir problemin olmadığını belirterek konuyu güvenlik dışı bir alandan değerlendirmiştir.

4.3. Göç ve Ekonomi İlişkisi

Göç ve ekonomi birbiri ile sıkça ilişkilendirilmektedir ve ekonomi göçün meydana getirdiği etkiler arasında en çok üzerinde durulan konulardan birisidir. Özellikle göçün güvenlikleştirilmesi konusu açısından düşünüldüğünde; göçün gerçekleştirildiği yerlerde meydana gelebilen göçmenlerin sebebi olarak gösterildiği; işsizlik, iş gücü piyasasındaki haksız rekabetler, emeğin değersizleşmesi gibi etmenler göçün, gerçekleştirildiği yerin ekonomik refahına zarar verici bir tehdit unsuru olması bakımından güvenlik meselesi olarak değerlendirilmesi ve ekonomi ve toplumsal alanda güvenlikleştirilmesi ile sonuçlanabilmektedir.²¹³ Bu bağlamda göç ve ekonomi ilişkisi Kayseri bağlamında ele

²¹³ Kaygusuz, a.g.e., s.62

alınarak bu yönde bir soru oluşturulmuştur. “Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusu ile göç ile ildeki ekonomik hayatın ilişkisi ortaya çıkarılarak göçün ekonomi alanında güvenlikleştirme bakışı ile değerlendirilip değerlendirilmediğinin bilgisine ulaşılmak istenmiştir.

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecilerin cevapları aşağıda kategorize edilmiştir.

4.3.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.3.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...Şimdi hiç kimse daha uyguna çalışmıyor, bu Türk olabilir Afgan olabilir Suriyeli olabilir vesaire, aldığı maaş aslında aynı, yani Kayseri’de bir kişi de gitse OSB’ye diyelim ki; x lira bir maaşla girecekse işe, diğeri de aynı x lira maaşla bir işe giriyor çünkü onlar kayıt altında. Şimdi bir firma 50 kişi ile işini yürütecekse ve işçi alımına çıktıysa başvuruları zaten normal bir prosedürde alıyor. Diyor ki “ben 50 tane normal iş gücünde; taşıma, nakliye, temizlik vs. gibi işçi alacağım” dediği zaman dışardan gelen kişilerin başvurusuna göre işe alıyor. Eğer bizden birileri “ya ben rahat etmek istiyorum, ben o fabrikada o şartlarda ağır işlerde çalışmak istemiyorum” diyorsa o fabrika işini yürütmek için mecbur başvuran kişileri alacak, göçmen de olsa başka biri de olsa. Bazıları şunu söylüyor; “ya bizim ülkede iş yok, hep Suriyeliler çalışıyor vs.” aslında Türkiye’de iş var, Türkiye’de iş var. Bakın biz Ak Partiyiz bizim buraya iş başvurusu için birçok kişi buraya geliyor. Biz kendi imkanlarımızla kendi tanıdıklarımıza OSB’ye veya fabrikalara veya inşaatlara yönlendiriyoruz, bir fabrikaya 300 kişi yönlendirdik sadece 3 kişisi devam ediyor hepsi bizim vatandaşımız. Ağır ya, insanlar şunu söylüyor “işte ben belimden ameliyat oldum veya eğilip kalkamıyorum ağır iş yapamıyorum belediye, PTT gibi yerlerde iş varsa çalışırım” diyor. Ama kurumların da belli bir iş alım gücü var. Onlar da belli bir sayı ile çalışabiliyorlar... Sonra şöyle bir algıya kapılıyor ya Suriyeli geldi fabrikada çalışıyor, ya çalışıyor da onun yaptığı işi zaten fabrika işçi alırken ilana çıkmış, sen başvur sen çalış aynı işe sen de girebilirsin.

Görüşmeci göçmenlerin halkın işini elinden almadığını, işsizliğe sebep olarak bazı göçmenler gösterilse bile bunun yanlış bir algı olduğunu belirtmiştir. Türk vatandaşlarının beğenmediği iş için işçi almak durumunda kalan işverenin mecburiyetten göçmenleri işe almak durumunda kalabildiğine değinerek, işsizlik gibi ekonomik problemlerin göçmen kaynaklı olmadığını belirtildiği konuşmada görüşmecinin Kayseri ilinde göç ve ekonomi çerçevesinden bir tehdit görmediği açıktır.

4.3.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Türkiye’imizde özellikle Kayseri’de işsizlik almış başını gidiyor... Çarşı pazar gezdiğimiz zaman; pazarcılık yapan, kahvede çalışan, lokantada çalışan insanların yabancı olduğunu görüyoruz oysa önce kendi insanlarımızı istihdam edebilmeliyiz önce onlara aş ekmek verebilmeliyiz, elbette imkanlarımız ölçüsünde dışarıdan gelenlere de bu imkanları sunabilmeliyiz onlara. İşte duyduklarımıza göre; onlara az ücret, sigortasız iş vererek kendi insanlarımızı büyük ölçüde mağdur ediyoruz. Belki onu çalıştıran rahat edebilir cebinden daha az para çıkabilir ama önemli olan kendi insanımız. Ağacın bütünü olarak düşüneceğiz bir ağacın mutlu olması dalıyla yaprağıyla mutlu olmasına bağlıdır diyerek kendi insanlarımıza öncelik verilmesinden yanayım.

Bunun üzerine görüşmeciye bu konunun gündemde tutulması gerektiğini düşünüyor musunuz sorusu sorulduğunda, görüşmeci: “*Bence Türkiye’nin birincil gündemi budur.*” cevabını vermiştir. Aynı zamanda görüşmeciye bu konu hakkında ne gibi çalışmalar yürütüldüğü sorulduğunda;

Göç idaresiyle iletişim halindeyiz, muhtarlıklarımızla iletişim halindeyiz. Mahallelerimizde ne kadar göç göçmen var bu insanlar ne yer ne içer ne yapar araştırıyoruz, bu insanlarımızın kendi ülkelerine gitmelerine gerçekten arzu ediyoruz ama zorlamadan ama alt yapısını oluşturarak bu insanların ülkelerinde daha mutlu olacaklarını düşünüyoruz. Bizim çalışmalarımız da bu yöndedir.

ifadelerini kullanmıştır. Görüşmecinin soruya vermiş olduğu cevaplardan anlaşıldığı üzere görüşmeci göçmen kaynaklı işsizliğe değinerek bu durumun gündemde tutulması gerektiğini düşünmekte ve bu durumun Türkiye’nin birincil gündemi olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Görüşmecinin kendi görüşüne göre bu konuyu birincil gündem meselesi olarak görmesi ve konuya yönelik çalışmalar yürütülmesi konunun aciliyetli bir mesele olduğuna işaret ederek görüşmeci tarafından ekonomi perspektifinden göç güvenlikleştirilmiştir.

4.3.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Sayın Özhaseki Bey çıktı; Suriyeliler iyi ki var işte yoksa biz iş bulamazdık gibi bir ifade kullandı. Ya bu cumhuriyet kurulduğunda Suriyeliler mi vardı, onlar mı çalışıyorlardı. Tabi bazı iş adamları bundan memnun olabilirler, çünkü sigortasız daha ucuz iş gücü bulundu. Onlar bundan faydalanmış olabilir ya da bunu kabullenmiş olabilirler ama bizim insanımız

bizim çocuklarımız işsiz geziyor. Birçok kişi, küçük çaptaki yerler bile artık yanlarında çalıştırdığı insanları hep Suriyelilerden seçiyorlar, çünkü sigorta vermiyor, maaşı çok ucuz, asgari ücret bile vermiyor. Bu tabii sosyal devlet adına da bizim için sıkıntı, iş arayan çocuklarımız için sıkıntı. Daha sonra da bu insanlar belli bir süre çalıştıkları yerlerde işi öğrendikten sonra kendileri dükkan açmaya başlıyorlar. Bu da büyük bir sıkıntı. Yani bunların ucuz iş gücü diye bu şekilde buralarda çalıştırılması adına kabullenilmesinin uygun olduğunu düşünmüyorum. İşte geliyorlar; bakkal açıyorlar, manav açıyorlar, pastane açıyorlar, sarraf açıyorlar, vergi yok bir şey yok, e vergi veren Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının ne sıkıntısı var, ne suçu var. Bir denetim var mı, denetim yok. Yani bu yüzden de bence ticari anlamda da büyük sıkıntıların olduğunu düşünüyorum.

Göçün ekonomik açıdan bir problem teşkil ettiğine çok kez değinen konuşmacı göçmenlerin ucuz işgücü olarak sigortasız çalışmasına ve bu durumun yerli halkın iş bulamaması ile sonuçlandığına değinerek göçmenleri, dolayısıyla da göçü güvenlikleştirdiği görülebilmektedir. Göçün güvenlikleştirilmesinde en çok kullanılan “göçmenlerin göç ettikleri yerdeki halkın işlerini ellerinden alarak onların işsiz kalmasına sebep olduğu” söylemi görüşmecinin vermiş olduğu yanıtta görülmektedir. Kayseri özelinde bu durumun yoğunluklu olup olmadığı sorulduğunda ise görüşmeci:

Bence yoğun, gezdiğimiz yerlerde görüyoruz. Küçük Mustafa’da bir sürü Suriyeli iş yeri var, Sahabiye’de, Fevzi Çakmak’ta Suriyeli iş yerleri var. Hatta küçük ilçelerimizde bile artık Suriyeli iş yerleri var ve bu öyle bir pozisyona gelmiş ki aynı mevkide Türk işletmeler, dediğim gibi işte vergisi şu bu çok büyük sıkıntılar çekerken bunlar da böyle bir olay olmadığı için çok rahat hareket ediyorlar. Geçen hafta Kocasinan bölgesinde gezerken esnaf dedi ki; “7 tane yan yana esnafız biz dedi, artık elektrik pahalı, doğalgaz pahalı, girdiler pahalı zorlanmaya başladık valla Suriyelilere kiraya versek bundan rahatız niye çünkü adamların umurunda değil vergi vermiyorlar şunu vermiyorlar bunu vermiyorlar”, halkın arasında da büyük tepki var onu söyleyebilirim.

diyerek, göçmenlerin Kayseri’de de çok sayıda işletme açtığını ve bu durumun yerli halkın sahip olduğu işletmeler ile rekabet yarattığını belirten görüşmeci birebir gözlem ve duyumundan bir örnek vererek; Türk vatandaşların geçimini sağlayabilmek için dükkânlarını Suriyelilere kiraya verecek duruma geldiğini belirterek bu durumun halk nezdinde de bir problem olarak görüldüğü ve tepki topladığını belirtmiştir.

4.3.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

... şahsım olarak biz şey diyoruz yani keşke bu tür, komşudaki ülkelerde savaş da olmasaydı, bunlar da gelmeselerdi. Biz bize yeterdik. Şimdi bunlar çalıştıkları zaman buradaki vatandaş çok iş bulamıyor, ben burada mesela, şu durduğum binadan aşağı indiğin zaman bütün Kayseri’deki işçiler burada çalışıyor, merkezi yer şu binanın arkasında. Adam Diyarbakır’dan gelmiş, Ağrı’dan gelmiş, Van’dan gelmiş, Sivas’tan gelmiş veya Pınarbaşı’ndan gelmiş, burada iş yok, iş bulmak için 3 günden 4 günden sonra 1 gün işe gidiyor. E onlar işe girdiği zaman zaten ekonomik durumdan dolayı eğer o kişi 2 sene önce

3 sene önce mesela günlük 150 lira alıyor diyelim, şimdi de mesela bu kişi 450 lira günlük alması lazım ki eski seviyesine ulaşsın ama şu anda 200-250 lira alıyor, aldığı zaman da ben o kanaatteyim ki görüyorum eğer bir kişi akşama kadar çalışıyorsa betonda ağır işte çalışıyorsa 250 lira alıyorsa akşama kadar dese ben 3 öğün yemek yersem, iyi bir yerde yersem yetmiyor. Kendi karnına yetmiyor, kendi yiyeceğine yetmiyor, hele bir de bunun ev kirası varken, çoluk çocuğu varken, okuyan çocuğu da varken bunlara Allah yardım etsin.

Göçle gelen kişilerin gelmemiş olmasını dileyen görüşmeci bu kişilerden dolayı göç alan yerdeki vatandaşın iş bulamadığına veya iş bulsa bile ücretlerin düşük olduğuna değinerek konuşmasına şu şekilde devam etmiştir:

İşverenin işine geliyor. Bu çalışan kişinin işine hakarettir, onların işini elinden almaktır. Onun için yani bence önemli olan burada bizim ülkenin refahı, bizim milletin refahı, milletin yüksek çıtaya çıkması, iyi bir para kazanması, çoluk çocuğun mağdur olmaması için tabi ki devlet de işvereni değil de işçiyi daha çok düşünmesi lazım. İşverenin her halükârda tezgâhı kuruludur, her halükârda para kazanıyordur. Yani şu malzemeden kazanmasa, A malzemeden kazanmasa B malzemeden kazanır, C malzemeden kazanır. Yani iş kuran kişi her halükârda para kazanıyor. Onun için kendi ülkelerine dönmesi bence daha iyi daha güzel bizim halkımız için, bizim ülkemiz için, bizim Türkiye'miz için iyi.

Türkiye durumundan biz bahsederken, yani bu sadece Kayseri Ankara İzmir'de değil, yani bu göç dağılmış, yani her ilde var. Yani Ağrı'ya git Ağrı'da da var. Kayseri'de daha çok var. Ben şu anda Kayseri'deki Suriyelileri de görüyorum, çoğu iş yeri açmış. Yani önceden çok çalışan vardı il genelinde ben görüyordum, çok çalışan vardı şimdi adam kimi lokanta açmış kimi gayrimenkul yapıyor kimi araba galericilik yapıyor var ya, yani adamlar burada bayağı bir işi yapıyor... Ben şahsi olarak buradaki halkın elinden ekmeğinin alındığını düşünüyorum. Şimdi şöyle düşünüyorum: mesela orda lokanta açmasa orda açmasa orda şube açmasa buradaki Türkiye vatandaşlarımız açacak...

Göç güvenlikleştirilirken göçmenlerin yerli halkın işini elinden alan kişiler olarak görülmelerinden ötürü güvenlikleştirilebilmekteydi, görüşmecinin, göçle gelenlerin işverenlerin çıkarları doğrultusunda çalıştırılmasını yerli vatandaşın işini elinden almak olarak görmesi ile birlikte göçmenlerin kendi işletmelerini açarak halkın ekmeğini elinden almasına söyleminde yer vermesi durumunun göçün güvenlikleştirilmesi ile paralel olduğunu söylemek mümkündür. Görüşmecinin vatandaşların göçmenlerden dolayı işlerinden olduğunu söyleminde belirtmesi ile bir yandan ekonomik alanda yapılmış güvenlikleştirme olarak değerlendirilebilmekteyken yine görüşmenin konuşmasında göçmenlerin kendi ülkelerine dönmesi gerektiğini belirtip “biz” vurgusuna söyleminde yer vermesi toplumsal alanda yapılmış bir güvenlikleştirme örneği teşkil edebilmektedir. Göçmenlerin gitmeleri gerektiğine görüşmeci şu ifadeleri ile de belirtmiştir: “...Ülkemiz bize yeter, onlar misafirdir, belli bir süre geldiler, ülkeleri düzeldiği zaman geri gitmeleri gerekmekte. Bir de şu var; ya ben şimdi kendi memleketime kendi milletime faydam olmazsa başka bir ülkeye de faydam olmaz... Yani bu toprağın sahipleri bizleriz, yani misafir olan, göç eden kişiler değillerdir....”

4.3.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göç Kayseri’deki iş gücü piyasasını vasıfsız eleman konusunda eleman arayan işletmelere uygun ücretle eleman bulma fırsatı yaratırken diğer taraftan yerli halk için işsizlik oranını arttırdı. Serbest piyasada rekabet koşulları değişti ve kendi işletmelerini kuran göçmenler vergi ödemedikleri için piyasanın dengesini bozdu. Vergi ödemiyorlar. Ben bir de şuna da karşıyım; eğer benim ülkemde para kazanabiliyorsa benim ülkeme vergi vermeli. Kazandığını nasıl benim yerli halkım Kayserilim kendi kazancından vergi veriyorsa mutlaka o da eğer kazanıyorsa o da vergisini verebilmeli, bunun da düzeltilmesi lazım.

Görüşmeci, göçmenlere piyasanın dengesini bozan kişiler olarak söyleminde yer vererek bunun düzeltilmesi gerektiğine değinmiştir ve bundan ötürü bu durumun görüşmeci nezdinde bir problem alanı olarak görüldüğü söylenebilmektedir. Konuşmasına şu sözlerle devam eden görüşmecinin; “...onunla rekabet edemez benim işçim az önce de söyledim çünkü o dışarı Dünya Bankası falan da para alıyorlar ama bizimkilerin öyle bir şansı da yok onların çalıştığı fiyata çalışsa bir türlü çalışmasa bir türlü yani tamamen tüm dengeler bozuldu diyebilirim.” ifadesi ile dengelerin tamamen bozulduğuna yeniden vurgu yapması dikkat çekmiştir. Konu ile ilgili bir örnek veren görüşmeci şu ifadeleri kullanmaya devam etmiştir:

Benim eşimin karşı dükkânındaki marangoz, marangoz yanına işçi olarak girdirdi. Suriyeli bir komşumuz vardı. Daha sonra da iş ortağı oldu orda. Şimdi kara ortak olduğu gibi vergiye de ortak olmasını isterim. Benim o, dükkân sahibi vergi verecek Türk olan, ama bu vergi vermeyecek bu adalet midir hak mıdır hukuk mudur burasına bakmak lazım.

İşçi olarak işe başladığı yerde iş ortağı olarak devam eden Suriyelinin bu yükselişi ile vergi vermemesini adaletsizlik olarak gören görüşmecinin söylemlerinden anlaşıldığı üzere göç ekonomi başlığında değerlendirildiğinde problemleri bir alan olarak karşımıza çıkmakta ve görüşmeci buna değinerek önlem alınması gerektiğini belirtmektedir.

4.3.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...Geçici sığınmacı statüsündeki Suriyeliler ve kaçak statüdeki Afgan ve Pakistanlıların gerek asayiş gerek sosyo-kültürel olarak gerek iş gücü anlamında gerek ekonomik olarak Kayseri’ye ve Türkiye’ye çok büyük bir yük ve sıkıntı olduklarını düşünüyorum... Esnaflarımız kan ağlıyor işte işçilerimiz hakeza. Bu Suriyeli, Afgan, Pakistanlıların, zaten

kaçak olanlar resmi olarak hiçbir şekilde kayıt altına alınmazlar, Suriyeliler de gerek devletten gerek AB’nden bildiğim kadarıyla yardım aldıkları için onlar da resmi olarak kayıt altına girmeden tabiri caizse veya açık bir ifadeyle kaçak çalışıyorlar.

Görüşmeciye “bu gibi durumların bu ilde olduğunu düşünüyor musunuz?” şeklinde bir sorusu yöneltince şunları söylemiştir:

Biliyoruz... Bir kısmının kaçak olarak çalıştığını biliyoruz. İşverenlerin geçici dönemde bunları çalıştırması onların lehine gibi görünüyor, neden, işte sigorta primlerini ödemiyorlar belli bir külfet, maaş olarak asgari ücretin altında bir maaş veriyorlar, çalışma saatlerini biraz fazla tutuyorlar ama insani olarak baktığımızda bunun insani ve ahlaki hiçbir yanı yok, yani bu insanları sömürü olarak görüyorlar birincisi bu, bu doğru bir şey değil o insanların emeklerinin sömürülmesi doğru bir şey değil birincisi bu.

Görüşmeci öncelikle Kayseri’ye göçle gelmiş bazı grupların pek çok alanda çok büyük bir sıkıntına neden oldukları ile konuşmasına başlayıp bunu bir sorun alanı içerisine taşıyarak ardından bu kişilerin kaçak olarak çalışması veya çalıştırılmasına değinmiştir ve her ne kadar Kayseri ekonomisi için olumsuz getirileri olan bu duruma söyleminde öncelikli olarak yer verse de görüşmeci, konuya insani güvenlik perspektifi ile yaklaşarak; kaçak olarak normal standartların altında, kötü şartlarda çalıştırılan göçmenlerin sömürüldüğünü belirtip bunun ahlaksızlığına değinerek konuyu insani açıdan güvenlik alanına taşıdığı söylenebilmektedir. Görüşmeci konuya şu söylemleri ile devam etmiştir:

İkincisi; bu insanlar bir süre sonra taraftar toplulukları gibi azınlık düşüncesiyle birbirleri ile teşkilatlanıyorlar ve bu süreçte bir güç oluyorlar ve oldukları, yaşadıkları, hissettikleri topluluk gücüyle alakalı olarak bu sefer o işverenlerin karşısında örgütlü bir güç olarak fiziksel şiddete dönüşebilecek şeyler yaşatabiliyorlar ya da bir süre sonra o yaptığı işten tecrübelenip kendisi bir iş yeri açıyor ve bu sefer o işverenin rakibi oluyor....

Sahabiye Mahallesi, “Suriyeliler mahallesi” olarak anılmaya başlandı, o mahallede dolaştığınız zaman esnaf olarak görünen pek çok işletmenin Suriyelilere ait olduğunu göreceksiniz. Şimdi bildiğimiz kadarıyla çok büyük bir kısmının kaçak çalıştığını biliyoruz yani vergi ödemiyorlar kaçak işletiyorlar... Türk insanına göre daha ucuza veriyorlar. Şimdi bu kadar ekonomik krizde herkes zaten 3 liranın 5 liranın hesabını yapar ve esnaf olarak Suriyeliler daha ucuza verdiği için onları tercih edecek olursak o zaman Türk bizim esnafımız hepsi kepenk kapatacak. Bizim gençlerimiz, çalışmak isteyen asgari ücretle vasıfsız insanlarımız organize sanayide iş bulamıyorlar neden çünkü Suriyeliler kaçak çalıştırılıyor, asgari ücretin altında çalıştırılıyor....

Görüşmeci bu kişilerin azınlık olup teşkilatlanmalarına değinerek bu durumun yaratacağı tehlikeden, bu durumun o azınlık karşısındaki kişilere olan tehdidini dile getirerek göçmenlerin gruplaşmasının neden olabileceği sorunlarla göçü toplumsal alanda güvenlikleştirmesi ve Suriyeli işletmelerin Türk işletmelerine piyasada rakip olmasına ve diğer nedenlerle birlikte Türk esnafının kepenk kapatmasını ve Türk gençlerinin işsizliği

ile sonuçlanan duruma söyleminde yer vermesi ile konuyu ekonomik anlamda güvenlikleştirmesi olarak düşünülebilmektedir. Konuşmasına devam eden görüşmeci;

Dediğim gibi şimdi işçimiz iş bulamazsa esnafımız bunlardan dolayı kepenk kapatırsa bunun sonu nereye varır, bunun sonu nereye varır bir düşünün. Geçici sığınma statüsündeki Suriyelilere sağlık bedava biliyorsunuz, ilaç bedava bunlara dediğimiz gibi hem devletten gelen sosyal yardımlar var hem AB’nden gelen sosyal yardımlar var artı bunlar bizim kültürel yapımıza da çok aykırı bir biçimde yaşıyorlar yani aynı evde çok sayıda insan bir arada yaşayabiliyor 8-10 tane, bunların 4-5’i asgari ücretin altında da çalışsa sosyal yardımları sağlık yardımlarını düşündüğünüzde çok rahat geçinecek bunlar zaten... ama Türk insanı ne yapacak....

ifadelerine konuşmasında yer vererek bu durumun devam ettiği takdirde sonucunun ciddi olacağına, gerekli her türlü yardıma sahip Suriyelilerin karşısında Türk insanlarının bu yardımlara veya bedava imkânlarla sahip olmadığına vurgu yapan görüşmecinin; Suriyelileri, Türk insanının refahına ortak olan bir nevi haksız paylaşımcılar olarak güvenlikleştirdiği yorumunda bulunulabilir.

“Bu meselelerin acil çözülmesi gereken meseleler mi yoksa olağan politikalar dâhilinde zaman içerisinde çözüme kavuşturulması gereken meseleler mi” olduğu sorulan görüşmeci soruya cevaben şu ifadeleri kullanmıştır: *“...Bizim derhal bir gün dahi beklemeden bu insanların geri dönüşlerinin sağlanması hızlanmaya başlamasını istiyoruz. Yani şu andaki süreç zaten onları Türkiye’de bırakma süreci çok açık ülkeye ve vatana ihanet olduğunu düşünüyoruz zaten biz bu durumu.”*

Görüşmeci meselenin acil çözülmesi gereken bir mesele olduğunu alınması gereken önlemden bahsederek ve bu önlemin aksinin bir vatana ihanet olduğuna söyleminde vurgu yaparak konuyu güvenlikleştirmektedir. Konu ile ilgili görüşlerini belirtmeye devam eden görüşmeci şu ifadelerle konuşmasına devam etmiştir:

...burada, yani her önüne gelen bizim ülkemizi bu şekilde kullanamaz yani bu kadar, İran kabul etmiyor, Irak kabul etmiyor en kıytırık ülkeler adını sanını bilmediğimiz ülkeler kimse kabul etmiyor biz aklımızı mı kaybettik diye tepki veren ülkeler var hatta... Çok özür diliyorum bunu insanlar açısından söylemiyorum, Türkiye bir göçmen çöplüğüne dönüştürülüyor yani. Herkesi getiriyorsun, üstelik gelenlerin herhangi bir vasfı yok.

Görüşmeci Türkiye’ye *“önüne gelen”*in geldiğini ve bunun kabul edildiğinden bahsederek Türkiye’deki göçmen çokluğu *“Türkiye’nin göçmen çöplüğü”*ne dönüştürülmesinden duymuş olduğu rahatsızlığı dile getirerek bu durumun problemli olduğuna dikkat çekmektedir. Bunun üzerine görüşmeciye, bu durumun göç konusunda Türkiye’nin transit bir ülke oluşu ile ilgili olabileceği mi yoksa kontrolsüzlükten mi kaynaklandığı sorusu yöneltince şu ifadelerle düşüncelerini açıklamıştır:

Bu transit değil, Türkiye’de tutuyorlar. Şimdi bunları yapanların amacı nedir, ne değildir; öncelikle, Suriye’deki iç savaşın ve göçün çok önceden yazılmış büyük Orta Doğu Projesinin bir sonucu olduğunu biliyoruz, biz buna inanıyoruz yani BOP (Büyük Ortadoğu Projesi) Projesinin bir sonucu olarak Suriye’de bir iç savaş, Suriye’nin kuzeyinde başlatıldı, etnik kimlikler üzerinden başlatıldı ve bu insanlar buraya göçmeleri için bombalandı. Oranın Suriyelilerden boşaltılıp peşmergelerle doldurulması Suriye’nin kuzeyinin ve ilerleyen aşamalarda biliyorsunuz Irak’ın kuzeyinde de aynı şey yapıldı, oradaki demografik yapı değiştirildi. Arap ve Türkmenler orada yok edilmeye çalışılıyor, daha açık bir deyimle Kürdistan’ın kurulması için yapılan bir şey bu, eylem bu. Bakın, Hatay sınırlarımızda, Hatay ve Urfa sınırlarımızdaki mayınlar daha Suriye’de hiç savaş yok, savaş sinyali bile yok kimse bilmiyor böyle bir şeyi, mayınlarımızın temizlenmesi için bir ihale açıldı, neden; biz orada organik tarım yapacaktık (!) Koskoca Türkiye Cumhuriyeti’nin bu düz ve verimli arazilerini bıraktık oradaki mayınlı bölgede organik tarım yapacaktık, böyle bir komedi olabilir mi? Önce bunun bir ihalesi yapıldı hatta Suriyeli bir firma aldı sonra ana muhalefet partisi dava açtı, o iptal edildi ama sonrasında yeniden başka türlü kılıflar uygulanarak getirildi ve önce oradaki mayınlar temizlendi. Mayınlar temizlendikten sonra orada bir savaş çıkarıldı ve çok ilginç hiç duyulmadık örgütler, IŞİD gibi Selefi örgütler orada türedi yani vahşet yaşatıldı orada, bütün dünyanın gözüne işte burada çok büyük bir vahşet varmış gibi gösterildi, evet yapıldı ama bunlar hep planlı olan şeyler. İşte herkes orada çok büyük bir savaş olduğunu, insanlara çok büyük bir zulüm yapıldığını vahşet yaşandığını düşündürdüler tüm dünyaya ve bu insanları bu tarafa yönlendirdiler, çok büyük bir kısmını. Bunlar planlama, yazılan çizilen oynanan oyunlar, çok da başarılı oldular. Çok önceden yazılan planlamanın bir parçası. Orada güney Kürdistan toprakları var edilmeye çalışılıyor; Irak’ın kuzeyi, Suriye’nin kuzeyi, İran’ın kuzeyi ardından da Türkiye’ye sıra gelecek ve o kuzey Kürdistan’lık kısmı da Türkiye topraklarına geçecek. Bu insanların hedefi bu. Bizim uyanık olmaktan başka çaremiz kesinlikle ve kesinlikle yok....

Görüşmeci, göçün siyasi emellere alet edildiğini, Suriye’de meydana gelen iç savaşın planlı olarak çıkarılıp, oradaki insanların planlı olarak göç ettirildiğine değinerek bunun Türkiye’nin bölünmez bütünlüğüne ve egemenliği olan topraklara bir tehdit unsuru olduğuna değinerek meseleyi ülke güvenliği çerçevesinde ele alıp dolaylı yollardan gerçekleştirilmiş olan göçü siyasi olarak güvenlikleştirdiği görülmektedir.

Göçü güvenlik çerçevesinden ele alan görüşmeci konunun ehemmiyeti ile ilgili şu ifadelerle konuşmasında yer vermiştir:

“...bizim zaten Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde şu an için belirlediğimiz 5 tane sorun var, 5 önemli sorun var, bunlardan bir tanesi de kaçaklar ve geçici statüdeki sığınmacılar....”

“...Biz ekonomik krizden daha büyük bir kriz olduğunu düşünüyoruz. Şu an Türkiye’de yaşanan ekonomik krizden çok daha büyük bir kriz olduğunu düşünüyoruz.”

Görüşmeci konunun; ülke gündeminde üst sıralarda yer alan konulardan daha acil ele alınması gereken ciddi bir mesele hatta bir kriz olduğuna değinerek konuyu güvenlikleştirmektedir.

4.3.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Aslında bununla ilgili Mehmet Özhasseki'nin bir sözü olmuştu; "Suriyeliler gitse Kayseri organize sanayisi batır" gibi bir ifade kullanmıştı, ben buna katılmamakla birlikte onun söylediğini şöyle serh etmek istiyorum, şöyle açıklamakta fayda var; evet Türkiye'ye gelen Suriyelilerin biraz daha ucuz iş gücü, ucuz iş gücü sonucunda organize çalışmaları temin edilmiş oldu. Bugün sanayilere gittiğiniz zaman kimisi sigortalı kimisi sigortasız olmak suretiyle çalışan insanlar var. İlla ki üretime katkıları olmuştur, olmadı demek doğru değil ama bu katkıyı "eğer onlar olmazsa organize batır" şeklinde uç noktaya taşımak doğru değil. İlla ki bir katkıları var ekonomiye, yani bugün hepimiz insan çalıştırıyoruz, kalifiye eleman bulduğumuz zaman veya bulamadığımız zaman da oluyor. Şimdi vasıfsız eleman aranıyor ifadesinin bir tezahürü olarak oradan belki Suriyeli vatandaşlar, diğer farklı göçmenler gelip orada çalışabilir... İster istemez ekonomiye bir katkıları var yok demek de doğru değil, onlar olmasa batırız demek de doğru değil.

Suriyelilerden yola çıkarak belirttiği fikrinde görüşmecinin; göç ile gelenlerin ekonomiye katkılarının göz ardı edilmemesi gerektiğine ancak onlarsız ekonomide olumsuz durumların yaşanacağını düşünmenin de yanlış olduğuna değinerek göçü ekonomi alanında güvenlikleştirmek yerine tehdit temelli bir yaklaşım sergilemeden bazı katkılara değinerek konuyu güvenlik dışına taşıdığı, güvenlikdışılaştırmaya örnek bir söylem dile getirdiği görülmektedir. Suriyelilerin Kayseri ekonomisine katılmasının yerli halkın işsiz kalması ile sonuçlanabilir mi sorusunun yöneltildiği konuşmacı, şu ifadeleri kullanmıştır:

Üretimin düşükse, eleman ihtiyacı yoksa ve az eleman alacaksanız bu söylediklerinizi vasıfsız eleman diye göçmenlerden tercih ederseniz evet benim işçim orada işsiz kalabilir, doğru, öyle bir formülde ortaya çıkabilir ama Kayseri'nin üretimi bu anlamda yeterli diye düşünüyoruz yani Kayseri'de iş bulacak insanlar var sadece vasıflıyla vasıfsız ayırma noktasında sorun var.

Konuya Kayseri açısından bakıldığında Kayseri'de göçmenlerin yerli halkın işsizliğine sebep olduğunu düşünmeyen görüşmeci göçün ekonomik boyutunu Kayseri özelinde de güvenlik dışı bir alan olarak görerek konuyu güvenlikdışılaştırmıştır.

4.3.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü

"Göçün Kayseri ili iş piyasasına etkilerinden bahsedebilir misiniz? Sizce göç ildeki işgücünü nasıl etkilemektedir?" sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *"Bence göçün, özellikle Suriyeli ve Iraklı göçmenlerin Türkiye'ye etkileri var ekonomi konusunda. Nasıl bir etkileri var; çalışan bir millet Suriyeliler, çalışan ve yurt dışına da ihracat yapıyorlar mobilya üzerinden farklı sektörler üzerinden. Türkiye'ye döviz üzerinden katkıları bence bayağı var."*

Görüşmeci, göç durumunun ve göçmenlerin Türkiye'ye sağlamış olduğu döviz katkılarından ötürü ekonomik hayatı canlandırdıklarına vurgu yapmıştır, göç ve ekonomi ilişkisinin olumlu çerçevesinden fikirlerini belirten görüşmeci göçün ve ekonomi noktasında tek bir olumsuzluğa değinerek şu ifadeleri kullanmıştır: *"... Türk vatandaşının*

alması gerektiği maaş diyelim ki 10bin lira ise Suriyeli vatandaş mecburiyetten yani zorunlu kaldığı için 5bin liraya çalışabiliyor. Bu Türk halkını bence biraz olumsuz etkiliyor.”

Görüşmeci, Suriyelilerin daha ucuza çalışmasının Türk vatandaşları olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

4.4. Göç ve Din, Dil, Kültür İlişkisi

Göç edilen yerde göç edenlerin ve göç edilen yerdeki toplumun dini, dili ve kültürü farklı olabilmektedir. Göç bir bakıma bir kültür taşımacılığı rolü üstlenmektedir ancak göç kaynaklı kültürlerin bir araya gelmesinin çoğu zaman bir probleme yol açacağı düşünülmektedir. Birbiri ile benzerliği olmayan kültürden insanların, birbiri ile adapte halde, uyum içerisinde yaşamasının zorluğu düşüncesi ile göç eden kişilerin dini, dili, kültürü göç edilen yerdeki toplumla farklı olduğu zaman bu durumun göç edilen yerdeki toplumun benimsediği kültüre, gelenek ve göreneklerine, diline zarar vereceği ve bunlar üzerinde göçmenlerin farklı dini, dili, kültürünün bir tehdit yarattığı algısı ile göçmenler “öteki” etiketi ile güvenlik meselesi haline getirilip, tehdit söylemlerine konu edilerek güvenlikleştirilmektedirler.²¹⁴

Bu açıdan ele alındığında; Kayseri’de göçün; din, dil ve kültür alanları ile ne şekilde ilişkilendirildiği, göçün bu alanlarda bir tehdit unsuru teşkil ederek güvenlik çerçevesinden ele alınabilecek bir olgu olup olmadığının bilgisine ulaşmak için görüşmecilere; *“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?”* sorusu yöneltilmiştir. Görüşmecilerin soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar ve bu cevapların betimsel analizi aşağıda kategorize edilmiştir.

4.4.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.4.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Tabi ki bizim kültürümüzle onların kültürü arasında bir fark var, dil farklılığı da var. Bakın aşağı yukarı 8-10 yıldır Kayseri’ye belli bir miktarda göç gelmiş. Kayseri’de benim bildiğim kadarıyla il göç idaresinden gelen bilgiye göre 113 ayrı devletten kişiler var; bunun ağırlığı Suriyeli olur, Afganlı var, İranlı var, Arap ülkelerinden var, Bangladeşli bile var, Nijeryalı

²¹⁴ Kaygusuz, a.g.e., s.68-69

bile var, yok değil. Avrupalı da var. 113 ülkeden kişi var; bunun sayısı bir rivayete göre 50-60 bin, bir rivayete göre 70-80 bin kişi, 70 bin 90 bin kişi arasında rakamlar konuşuluyor, Kayseri’de konuşulan bu. Ben, 8-10 yıldır bu memlekette Suriyeliler var, sokaklarda geziyorlar herhangi biriyle bir çatışma bir laf karşılaşması sokakta absürt bir hareketini daha görmedim. Ben rast gelmedim gelenler var ama görüyoruz sosyal medyada görüyoruz.

Görüşmeci göçmenlerle Türk vatandaşları arasında görülebilen dil ve kültür farklılığını kabul etmekle birlikte bunun bir probleme yol açmadığı kanaatindedir. Görüşmeci aynı zamanda farklılıkların doğru yönetim ve entegrasyon ile problem teşkil etmeyeceğini şu ifadeleri ile açıklamıştır:

Kültür farklılığı var, doğru, orada bir güvenlik koridoru oluşturuluyor, o güvenlik koridoruna da Allah nasip ederse, insanlar yaşayacağına inanırlarsa, güvenli olacağına inanırsa bir kısmı geri dönecek bir kısmı da bizim kültürümüzle entegre şekilde hayatını sürdürmeye çalışıyor yani bize ayak uydurmaya çalışıyor... Bunlar; doğru kontrol, doğru yönetim, doğru entegre ile atlatamayacağımız bir şey değil.

4.4.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Elbette yol açtığına tanık oluyoruz nihayet bu insanlar; ne kadar dini de dili de farklı olsa insan ve insani duygular taşıyor ama görenekleri gelenekleri farklı farklı. Bir büyüğüne, bir arkadaşına, bir küçüğüne nasıl davranılacağını bize göre bilmiyor, davranışları bize göre ters gelebiliyor bunlarla da anlaşmak yan yana yürümek elbette zorluklar getiriyor.

Görüşmeci bahsedilen alanlardaki farklılığın zorluklar meydana getirdiğinden bahsetmiş ancak bu zorlukların değerli bir öznenin, örneğin Kayseri toplumunun varlığına zarar verici bir tehdit olduğuna vurgu yapmamıştır. Dolayısıyla meseleye bu alandan güvenlik çerçevesi içinde yer edindirilmemiştir.

4.4.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Şimdi demografik yapıyı bozduğunuz zaman büyük sıkıntılara neden olursunuz. Yani kültürel farklılıklar büyük büyük sorunları beraberinde getirir, yani diliniz ayrı. Şimdi Suriyeliler için din kardeşimiz deniliyor olabilir ama diliniz, kültürünüz, milliyetiniz farklı bunlar büyük sıkıntılar yaratacaktır ileride, yani çok hızlı üüyorlar, hızlı üremeleri büyük bir sıkıntı mı evet büyük bir sıkıntı, yarın bir gün yaşadığımız mahallelerde kendimizi yabancı hisseder hale geleceğiz.

Başka milletlerden göç etmiş insanların çoklukları nedeni ile göç ettikleri yerin demografik yapısının bozulmasına ve bunun neden olabileceği sıkıntılara vurgu yaparak sözlerine başlayan görüşmeci; kültürel farklılıkları, dilsel farklılıkları olan Suriyelilerin göç ettikleri yerlerde sayılarının artmasını; bir noktada Türk vatandaşlarını kendi yaşadıkları yerde yabancı konumuna düşürecek kadar büyük bir problem olarak görmekte olduğu açıktır. Görüşmeci dilsel, kültürel farklılıkları problem olarak görse bile asıl tehdidin göçmenlerin hızla artan sayısı olduğunu düşünmektedir ve göçmenlerin sayısının artmasını kendi topraklarında Türk insanlarını yabancı durumuna düşüreceği söyleminde bulunarak göçü güvenlikleştirmektedir. Görüşmeci konuşmasında şu ifadelere de yer vermiştir:

...şimdi kültür emperyalizmizdir bunlar. Bunlar dilin yaygın olarak kullanılmaya başlanmasıyla başlayan bir kültür emperyalizmi, dini kullanarak bir kültür emperyalizmi hatta. Biz şimdi Türk milleti olarak belli bir kıyafetimiz var; Türkiye çağdaş modern bir cumhuriyet kimsenin kıyafetine falan karışmıyoruz ama bakın özellikle Suriye'den gelenler, Afganistan'dan gelen insanları kendi milli giysileri olan giysileriyle şehirlerin içerisinde yoğun bir şekilde dolaşmaya başladılar oysaki onların geldikleri topluma entegre olması lazım ama onlar bunu yapmıyorlar ve yapmayacaklar da... Ve her türlü hareketi yapıyorlar işte sosyal medyalarda son zamanlardaki biliyorsunuz özellikle kadınlarımızın yürüyen merdivenlerde alışveriş merkezlerinde alışveriş yaparken gezerken parkta otururken sürekli cep telefonlarıyla çekip bunları yaymalar, taciz, çünkü kültürümüz çok farklı onlarla yani kadına bakış açısı farklı. Bizim Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kadına bakış açımız; bizde çok evlilik yok yasaktır biliyorsunuz efendim kadın modernidir, çalışır, her erkeğin yaptığı işi yapar. Atatürk bu cumhuriyeti böyle kurdu ama onlar böyle mi değil. İşte bunların çok büyük sıkıntılarını önümüzdeki yıllarda görürüz, görürüz maalesef görürüz.

Türk milletinin kültürü ile diğer göçmen gruplarının kültürleri arasındaki farklılığa yaşanan olumsuz olaylardan örnek vererek bahseden konuşmacı durumun ciddiyetini dile getirerek bu durumun önüne geçilmezse ileride çok büyük sıkıntıların yaşanacağına söyleminde yer vermiştir. Güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirdiğimizde bir meseleyi güvenlikleştiren aktörler; ciddi bir sorun olarak öne sürülen konu hakkında önlemler alınmazsa daha büyük problemlerin meydana geleceğine vurgu yapmaktadırlar ve bu söylem üzerinden ortada bir tehdit olduğunun vurgusunu yapmaktadırlar. Görüşmecinin konuşması ile bu durumun paralel olduğu görülmektedir.

4.4.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Şimdi bazen bizim çevrede; mesela bizim hanımlar, Türkiye kadınları bazen bize geliyorlar, diyorlar: “ya biz şuraya gidiyoruz, bir yemek yapıyoruz komşudur diye bir tas ona götürüp verince

bakıyorlar beğenmiyorlar... El sağlıklığı bilmiyorlar. Yani hatta hem bizim kucağıımıza oturmuşlar, hem de bizi beğenmiyorlar. Yani bazen öyleleri de var. Adam burada hem senin ekmeğini yiyecek, hem ülkeyi yiyecek, hem de ülkeyi sevmeyecek tüketecek. Bu olmaz. Bu güvenlik sorunudur. Onun için yani Kayseri’de Suriyelilerin olduğu bazı bölgelerde güvenlik sorunu vardır.

Görüşmeci Türkiye kültüründe olan “*yemek paylaşma*” geleneğı üzerinden bir örnek vererek aradaki kültür farkına değinmiştir. Göçle Türkiye’ye yerleşmiş kişilerin Türkiye’nin kaynaklarını kullanıp bunu hor görmesini bir güvenlik meselesi olarak nitelendiren görüşmeci bu durumu Kayseri özelinde de bir güvenlik meselesi olarak görmüştür. Yemek paylaşma kültürü üzerinden olan bir farklılığın bile yeri geldiğinde bir güvenlik meselesi olarak değerlendirilebilmesi güvenlikleştirme konusuna güzel bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü güvenlikleştirmede bir meselenin gerçekten bir güvenlik sorunu yaratıp yaratmadığı üzerinde durulmaksızın bir meseleden bahseden aktörün o meseleyi kendi çerçevesinden güvenlik problemi olarak nitelendirmesi güvenlikleştirme için yeterli bir adımdır. Görüşmecinin söyleminde de bu görülmektedir.

4.4.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiğı görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Evet, o konuda da bir problem. Türk toplumunun edebiyatı, adabıyla, ahlakıyla, düzeniyle gerçekten bu zamana kadar birçok milletlerden üstünlüğü vardır. Törelerimize bağlıyızdır, geleneklerimize bağlıyızdır, büyüklerimize saygılıyız, hanımlarımıza saygılıyız yani anne-baba, çocuk ilişkilinde Avrupa’dan çok farklıyız, o göç eden insanlardan çok çok farklıyız... Eğer benim ülkeme onlardan çok fazla yerleşirse benim dengelerimi bozacaktır, çocuk çocuğumun dengesini bozacaktır bu bir. İkincisi de mesela Suriyelilerden bahsedelim; onların oturmaları kalkmaları evet yine bir Müslüman ama oturmaları kalkmaları, büyüklerinin karşısında oturmaları, oturmalarıyla dahi Türk insanının adabına uymuyor Türk insanının mizacına uygun hiçbir millet bulamayız, Türk insanının vatanına bağlılığı vatan sevgisi vatan aşkı bambaşkadır bunu dış ülkelerden dışarlardan bulamayız göremeyiz o yüzden bunların da gerek ahlaki olarak gerek yine maddi olarak elbette ki çok probleme yol açabileceğı düşüncesi tarafındayım.

Görüşmeci kültür farklılığı bulunan kişilerin sayısındaki artışın dengeleri bozacağı yönündeki söylemi ile konuyu bir güvenlik meselesi olarak görmektedir. Görüşmeciye bu durumun toplumsal kimlik üzerinde zarar verici bir etkisinin olabileceğini düşünmekte misiniz şeklinde ek bir soru sorulduğunda şu ifadeleri kullanmıştır: *“Tabi ki... Bizim Türk erkeğı, basite indirgeyerek söylüyorum, otobüsteki hanımlara yer verirler ama ben bunu benim dinimden olmasına rağmen Suriyelilerden göremiyorum... Büyük karşısında bir edepli oturma falan bunlar yok. Ben bunların tehlikelerinin var olduğunu düşünüyorum.”* Görüşmecinin kültür farklılığının toplumsal kimliğe zarar verici etkisinden bahsedip

bunun tehlikesine değinmesi toplumsal alanda güvenlikleştirmeye bir örnek teşkil etmektedir.

4.4.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Bizzat biliyoruz, probleme yol açtıklarını bizzat biliyoruz. Şöyle biliyoruz; din olarak bir farklılık yok bildiğim kadarıyla ama Selefi teröristler de geldiler buraya, IŞİD’ci de geldi mesela özellikle Kayseri’de Develi’yi tercih ettiklerini öğrendim ben, bu konuda çalışma yapan birisinden. Neden; çünkü Develi’de köylerde kırsalda çobanlık yapıyormuş gibi kimseyle irtibat halinde değiller uyuyan bir hücre şeklinde bekliyorlarmış. Hani kimseyle irtibat olmayınca polise yakalanma gibi araştırılma gibi takip edilme gibi şüphelenilme gibi bir durumları da olmuyormuş Kayseri’de Develi’de çok yaygın olduklarını ben öğrendim. Nitekim Kayseri’de haberleri takip ettiğinizde hafta geçmiyor ki IŞİD’li birkaç tane terörist yakalanmış olmasın yani, çok yaygın, o anlamda çok ciddi bir güvenlik problemi içerisinde olduğumuzu düşünüyorum.

Din, dil ve kültür farklılığının problemlere yol açtığını bizzat bildiğini belirten görüşmeci konuya öncelikle farklı bir meseleyi ele alarak cevap vermiştir. Başka ülkelerden gelenlerin terörist olarak gelmiş olduğuna Kayseri’den bir örnek veren görüşmeci dolaylı olarak göç adı altında gerçekleştirilen faaliyetlerin aslında terörist faaliyetlere olanak tanıdığına değinerek bunun ciddi bir tehdit teşkil ettiğini ve bu tehdidin güvenlik problemi olduğunu belirterek bu durumu güvenlikleştirme perspektifi ile yorumlamıştır. Sorunun asıl konusu olan dil ve kültür farklılığı temelinde cevap vererek konuşmasına devam eden görüşmeci, şu ifadeleri kullanmıştır:

Kültürel anlamda çok çok fazla bir sıkıntı içerisindeyiz. Bu konu bize çok geliyor mesela. “Parka çocuğumu indiremiyorum” diyor, Suriyelilerin yoğun olduğu parklara çocuklarını götürüyor bizim insanlarımız, annelerimiz, babalarımız. Çocuğumu kaçırmak zorunda kaldım o parktan diyor. Aynı binada, aynı sokakta oturduğu zaman kendini güvende hissetmiyor insanlarımız, onlarla aynı binada oturmak istemiyor insanlarımız çünkü temizliğe dikkat etmiyorlar, gürültü, genel kurallar yani ortak alanların kullanılmasına ilişkin kurallara hiçbir şeye dikkat etmiyorlar.

Mesela bana gelen o teyze diyor ki; yaz dönemlerinde havalar sıcakken dış kapıları sürekli açık diyor ve çok yüksek sesle müzik dinliyorlar diyor ve yüksek sesle konuşuyorlar diyor. İlk taşınacakları zaman geldiler diyor bana gelen teyze en üst katta oturuyor çatı katında karşısına gelecek kişi için diyor; geldiler hemen çatıya çıktılar beni de çağırdılar işte anladığımız kadarıyla az buçuk anlaştık “çatının şu kadar kısmı bana ait şu kadar kısmı sana ait dedi diyor. Daha yeni taşınacaklar, çatıyı paylaşamıyorlar. Oysa çatı ortak alandır kimsenin özel mülkü değildir. Ortak alandır ve kendi şahsın için kullanamazsın, böyle bir şeyi kabul etmediği gibi bilincinde de değil, asla ona kabul ettiremezsin. Benim evimin olduğu kısım bana ait sen burayı kullanma diyebiliyor, bu cüreti gösterebiliyor. Pek çok kişiden duydum.

Yani çocukların işte bu yeni mevsimlerde ağaçlara saldırdığını çağlaları erikleri kopardığını dallarını kırdığını işte temizlik konusunda ha keza her yeri kirlettiklerini, çöplük gibi kullandıklarını herkes bunlardan şikâyetçi zaten hani kültürel anlamda hiçbir şekilde anlaşılmıyor. Hatta arkadaşlara ulaşmışlar Fevzi Çakmak'ta bir bina, binalarında oturan birkaç Suriyeliyi nasıl çıkarabiliriz, bize yardımcı olabilir misiniz diye onlar gelmişler...

Konu ile ilgili örnekler üzerinden düşüncelerini belirten görüşmeci, kültür farklılığının bariz olduğunu ve bunun problemlere yol açtığını dile getirmiştir. Bu problemlerin aynı zamanda vatandaşlar tarafından da değinildiğine ve şikâyetçi olduğuna vurgu yapmıştır. Aynı zamanda dil konusunda da problemler yaşandığına konuşmacı şu sözlerinde yer vermiştir:

Dil konusunda da mesela Türkçe öğrenmeyi de reddediyorlar, sen öğreneceksin şeklinde ukalalığa varan sözler oluyor... Dil öğrenmeyi reddediyorlar, Türklerin önüne geçiyorlar, bedava muayene oluyorlar ve insanlara teşekkür etmek yerine sanki insanlar onlara mecburmuş gibi bağırıp çağırıp işte sıra gelmeyince hiçbir genel kültürleri de yok zaten bir vefa vesaire de yok.

4.4.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...şimdi Suriye halkı ile Türkiye halkı aslında birbiriyle çok yabancı değil daha 80-100 yıl öncesinden buralarda sınır diye bir şey yoktu bunların hepsi birbiri ile komşuydu. Yani gittiğiniz zaman Hatay ile Afrin arasında insanlar arasında çok bir fark yoktur hatta birbirleri ile akrabalıkları da var veya Güneydoğu Bölgesi'ndeki Hakkari'den Kuzey Irak bölgesine oralarda da yine aynı şekilde insanlar akraba, aslında bizim oralarındaki sınırlarımız sadece resmiyetteki sınırdır. Kültürler arasında çok bir farklılıklar yoktur, diler arasında farklılıklar var... Siz oradan insanları kontrolsüz şekilde göç ettirdiğiniz zaman gelip ülkenizde de bu entegrasyonu sağlayamazsanız yaşadığımız sorun ister istemez kültürel bir sorun haline gelir ki o söylediğiniz din dil ırk sorununu yaşıyoruz bugün, Kayseri'mizde olsun diğer şehirlerimizde olsun yaşanıyor bu sorun. Hatta bu sorun son dönemlerde çok fazla güdeme gelmeye başladı. Ama kültür anlamında biz bugün belki Afgan kültürüne biraz daha yabancıyızdır ama Suriye kültürü ile Irak kültürü ile çok da uzak değiliz. Çünkü onlar çok yakın komşularımız ve ikili ilişkilerimizin olduğu insanlar.

Görüşmeci kültür farklılığı olmadığını dil farklılığı olduğunu bu farklılıkların entegrasyon sağlanamadığında probleme dönüşebileceğini belirterek Kayseri'de ve Türkiye'nin diğer şehirlerinde bu problemlerin yaşandığını ve gündemde tutulduğunu belirtmiştir. Görüşmeci konuşmasına şu şekilde devam etmiştir:

Onların ister istemez farklı bir dilleri var, inanış açısından farklı değiller onlar da Müslüman, %90'ı Müslüman dolayısıyla inanç temelinde bir sorun yok. Dil temelinde sorun var belki biraz da yaşam tarzlarında farklılıklar var. Şimdi entegrasyon dediğimiz şey de bu olur zaten; bir kere dilde bir entegrasyon sağlanmalı yani bu ülkeye yıllarca Bulgarlar Boşnaklar efendim Romanlar birçok ülkeden göçler olmuş ama entegrasyon sağlanmış ülkenin içerisine katılmışlar. Şu anda 10. Yılındayız Suriye savaşının, 10 yılda bir çocuk 1 yaşından 10 yaşına

gelir bu çocukların eğer okullarda okumasını temin edemiyorsak işte az önce söylediğimiz o kopukluk yaşıyor....

Dilde entegrasyonun sağlanması ile göçün, göçmenlerin problem teşkil etmeyeceğine vurgu yapan görüşmeci, entegrasyona verdiği önem ile göçü dil, kültür temelinde güvenlik dışı bir alandan değerlendirerek güvendsılaştırdığı görölmektedir.

Kontrolsüz, birçoğu kayıt dışı şu anda ölkemizde. Şu anda Kayseri’de 87bin Suriyeli olduğu söyleniyor ama benim kanaatim, kanaatim dışında bunu birçok insan da söylüyor, kayıtsız da birçok insan olduğu için 87binin de üzerinde bir göçmenle karşı karşıyayız. Şimdi sizin bunları eğitime tabi tutmanız lazım, kontrol altında tutamamışsınız, Suriye’deki ismiyle buradaki ismi farklı olan insanlar var. Bakın biz avukatlık yapıyoruz aynı zamanda, mesleğimizle alakalı önümüze bazı dosyalar geliyor, devlet tarafından görevlendirildiğimiz dosyalar da oluyor; burada bir dilencilik olayına karışmış, dolandırıcılık olayına karışmış şu anda mahkeme kaçınıcı yılındayım 7. Yılındayım dosyayı takip ediyorum yok bulamıyoruz, nereye gittiği belirsiz, ismi belli değil sanı belli değil, yani bir ölkede içerisinde bir insan kaybolur mu ve 7 yıl bulamaz mısınız bulamazsınız niye kayıt dışı olduğu için. Bunlar ciddi problemler, bu söylediğimiz bir suç. Dilencilikle alakalı bir suçtu elimdeki dosya işte bulamıyoruz bunları.

Bazılarına Türk vatandaşlığı verildi, entegrasyon sağlanabilirse belli meslekler de verilebilir insanlar burada ekonomiye katkı sağlıyorlarsa hem toplumsal uzlaşıya katkı sağlıyorlarsa vatandaşlık verilmesinde de sakınca yok ama öyle bir noktaya geldik ki biz, bu cümleleri iktidar da söylüyorlar; biz şu anda Avrupa’nın köprüsü noktasındayız, diyor ki biz kapıları açtığımız zaman şu kadar insan sizin oraya gelecek ve biz bunu AB elinizde tutun dediği için elimizde tutuyoruz insanları ve bu, kontrolsüzlüğü sağlıyor o yüzden bir an önce bizim kontrollü hale getirmemiz lazım bunu. İnsanları bir kere kayıt altına almamız lazım kaç tane Suriyeli var, şimdi konuşuyoruz ama söylenen rakamlar inanın gerçek değil.

Göçün ancak kontrolsüz gerçekleştiğinde, entegrasyon sağlanamadığında bir problem haline gelebileceğine ifadelerinde yer veren görüşmeci, entegrasyon ile konunun güvenlik açısından bir tehdit teşkil etmeyeceği kanaatindedir. Kimliğe zarar verici etkisinin olduğu düşünölerek başka milletten insanlara vatandaşlık verilmesinin söylemlerde güvenlik problemi olarak inşası ile konu pek çok kitle açısından toplumsal alanda güvenlileştirilmesine rağmen görüşmeci doğru entegrasyon ile bunun bir problem teşkil etmeyeceğine değinerek göçü güvenlileştirilmekten uzak bir şekilde ele almaktadır hatta entegrasyonu bir çözüm olarak sunan görüşmecinin bu açıdan bakıldığında göçü güvenliksılaştırdığı söylenebilmektedir. Görüşmeci, kayıtsız göçmen konusu hakkında şu ifadeleri kullanarak konuşmasına devam etmiştir:

...İnsanlar sınırlarımızdan geçiyorlar işte birçok videoda görüyoruz. Sınırlarımızdan geçenlerin tamamı kayıtsız bir şekilde ölkemize giriyor yani bu söylenenler, kayıtsız girenler, görünen görüntülerin %90’ı doğru, evet bu konuda provokasyon yapmak isteyen insanlar işte ölkemizin belki oy kaygısıyla bu tarz ortamı germek isteyen insanların malzemesi haline geliyor olabilir ama gerçekten bu ölkede kayıtsız birçok göçmen var. Tırlarla getirilen insanlar, sınırlarımızdan geçen insanlar bunları kontrol altına almadığımız zaman kayıt altına almadığımız zaman burada yaşanan bir suçla alakalı kişiyi nasıl tespit edeceğiz... Bunların kontrol altına alınması gerekir... Ajan mı geliyor, istihbaratçısı mı geliyor, efendim dolandırıcısı mı geliyor, hırlısı mı geliyor hırsızı mı geliyor kimin geldiği belirsiz o yüzden

bu şeyin planlı programlı yapılmadığı kanaatindeyim. Ondan dolayı da şu anda gerçekten ülke adına aslında milli bir mesele haline gelmeye başladı, ülke de karışıyor...

Kayıtsız göçmenlerin kimliğinin tespit edilememesinin zararına vurgu yapan görüşmeci bu durumun, göç konusunun –her ne kadar kayıt dışı da gerçekleştirilmiş olması üzerine vurgu yapılsa bile- milli bir mesele haline gelebilecek kadar ciddiye bir hal aldığını belirtmiştir. Görüşmecinin konuşması ve vermiş olduğu örnekler, göç gibi hayatın olağan akışı içerisinde herkes tarafından gerçekleştirilebilecek bir hareketliliğin bazı durumlarda ciddi bir güvenlik meselesine dönüşebileceği, toplumsal güvenlik meselesi haline getirilerek güvenlikleştirilebileceğine bir örnektir. Kayıtsız göçü güvenlikleştiren görüşmeci, konuya verilmesi gereken ciddiyeti şu ifadesinde belirtmiştir: *“...ekonomi çok daha öncelikli konumuz aslında bizim ama illaki bu sığınmacılar göçmenler işte kayıt dışı gelen insanların da öncelikli gündem haline alınması lazım, ilk beş madde sayacak olursanız beş madde içerisinde girebilir bu konu girer.”*

4.4.2. Göç İdaresi İl Genel Müdürlüğü

“Kayseri ilindeki göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din/dil/kültür farklılıklarının problemlere yol açabileceğini/açtığını düşünüyor musunuz?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Evet, evet. Biz bununla çok karşılaştık. Suriyeliler buraya geldiği için orada tanıdığı tanımadığı, tanıdığı diyelim hepsi birlikte bir evde 5 kişi oturması gerekirken 20 kişi oturuyorlar ve Türkler buna çok tepki gösteriyorlar, bu birincisi. İkincisi de mesela bu millet Suriyeliler olarak konuşuyorum ben, gece hayatı yaşayan bir millet bizim milletimiz de burada buna alışık değil sabah işe gider çalışır gece yatar. Ama oradakiler gece sabah 4’e 5’e kadar evde ha bire sohbet, Türk halkını rahatsız ediyorlar diye düşünüyorum.

Görüşmeci; bahsettiği durumların bir problem olduğunu ve bu problemler ile karşılaşıldığına değinmiştir ancak görüşmeci bunun güvenlik perspektifinden ele alınması gereken ciddi bir problem olduğuna herhangi bir vurgu yapmamıştır.

4.5. Göç, Uyum ve Entegrasyon İlişkisi

Göç konusu içerisinde en çok ilişkilendirilen kavramlardan biri olan entegrasyon genel bir ifade ile göç çerçevesinden düşünüldüğünde; göç etmiş birey veya birey topluluklarının göç ettiği yerdeki topluluğun değer ve normlarına adapte olarak ona uygun davranışlar sergilemesi sürecine verilen genel addır. Entegrasyonun başarılı bir şekilde sağlanabilmesi için sonradan yerleşilen yerdeki topluma uyum konusunda göç etmiş bireylerin veya birey topluluklarının gönüllü ve öğrenmeye açık olması ve göç alan toplumun dışarıdan gelen toplumun entegre sürecine yapıcı bir bakışla yaklaşması

gerekmektedir.²¹⁵ Göçmenlerin göç ettikleri yerde başarılı bir şekilde sağlanmış entegrasyonu; göçmenlerin, göç alan yerdeki toplum ile barış halinde yaşamalarını mümkün kılmaktadır.²¹⁶

Göç konusunun güvenlik perspektifinden incelendiği bu çalışmada, göçün bir güvenlik meselesi haline gelmesi sebebinin entegrasyon eksikliği olabileceği kanısı ile Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyonunu ortaya çıkarmaya yönelik görüşmecilere şu soru sorulmuştur;

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?”

Görüşmecilerin soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar ve bu cevapların betimsel analizi aşağıda kategorize edilmiştir.

4.5.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.5.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Bu kişiye göre değişir belki yeterlidir, belki yeterli değildir. Mesela İranlılar için söyleyeyim ben; asıl kökeni Amerika vatandaşı olup İran’da yaşayanlar entegrasyon için Türkiye’ye geliyorlar Fevziçakmak Mahallesi’nde, bir iki yıl Türkiye’de kendi kültürleri ve yaşama şeklini daha modern hale getirdikten sonra zaten Amerika’ya gidiyorlar. Bunların böyle bir sistemi var ve onların yaşam masraflarını Amerika karşılıyor. Kişi başı 700 dolar vs. bir para veriyorlar. Onları karşılıyorlar onlar da o aldıkları parayı ne yapıyorlar Türkiye’de alışveriş yapıp daha modern bir hayata uyum sağlayıp ondan sonra paraya gidiyorlar burada entegrasyonla ilgili daha farklı çalışmalar yapılabilir mi yapılabilir yapılmaz diye bir şey demiyorum ama şu anda çok büyük bir kaos olmadığı için bunun da çok çok elzem olduğu söylenebilir mi bence söylenemez.

Görüşmeci Kayseri’nin, İranlıların Amerika Birleşik Devletleri’ne göçünde entegrasyon açısından bir geçiş yeri olduğu üzerinden bir örnek vermiştir. Entegrasyon noktasında başka çalışmaların yapılabileceğini belirten görüşmeci bunun aciliyetli ve ehemmiyetli bir konu olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla ilde göçten kaynaklı entegrasyon problemi yaşanmadığı sonucu çıkarılarak konunun güvenlik alanından değerlendirilebilecek bir tarafı olmadığı anlaşılmaktadır.

²¹⁵ Güler, a.g.e., s.255

²¹⁶ Hasan Şen, Türkiye’deki Suriyeliler: Entegrasyon Mümkün mü?, İstanbul: Hiper Yayın, 2020, s.62

4.5.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Ben en iyi çalışmanın bu insanların gönlünü alarak alt yapının oluşturularak kendi ülkelerine göndermek olduğunu düşünüyorum... Bu insanların burada vatandaşlık yapılmasını istemiyorum, biz Türkiye Cumhuriyeti’ni çok seviyoruz severken de şunu çok iyi biliyoruz; biz bu topraklar üzerinde özgürce yaşıyoruz, bu topraklar üzerinde karnımızı doyuruyoruz, atalarımız bu topraklar altında yatıyor, biz o yüzden buraya vatanımız diyoruz, bağlıyız diyoruz. Bu insanların izlerinden başka bir şeyleri yok vermiş oldukları vatana, o yüzden bunları böyle siyasi amaçlı vatandaşlık yapmak, buraya yerleştirmek, onları entegre etmek pek doğru gelmiyor bana.

Entegrasyon bir toplumun diğer bir topluma entegre olması o toplum ile karşılıklı gönüllülük ve isteklilik esasınca birlikte barış içinde yaşamak, bir nevi iki toplumun bütünleşmesi anlamına geldiği düşünüldüğünde görüşmecinin fikirlerinin bu yönde olmadığı her ne kadar entegrasyonunun barışı sağlamada çatışmaları önlemede etkin bir rolü olduğu bilinse dahi entegrasyon yerine göçle gelenlerin geri gönderilmesi taraftarı olduğu anlaşılmaktadır. Görüşmeci entegrasyon yerine göçle gelenlerin geri gönderilmesini; o kişilerin Türkiye Cumhuriyeti ile milli ve manevi bir bağı olmaması sebebine bağlayarak açıklamıştır. Dolayısıyla entegrasyon çalışmalarına görüşmeci olumlu bakmamaktadır.

4.5.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Bunlar yeterli değil bir de bu insanlar dağıldılar. Türkiye’nin her tarafına dağıldılar. Yani bir devlet kontrolünün dışına çıktılar bu insanlar. Ev tutuyorlar ev satın alıyorlar işte gidiyorlar istedikleri gibi tatil yapabiliyorlar bu şekilde dağıldılar bunlar yani rehabilite edilecek şekilde olmayan insanlar var. Okul yaşıdakiler hadi gönderiyorsa geliyor gidiyor hadi göndermedikleri de var gençler ne durumda bunlar ne iş yaparlar veya sürekli kontrol altındaki insanlar değil bugün Kayseri’de yarın İstanbul’a gidebiliyor.

Entegrasyon çalışmalarını yeterli bulmayan görüşmeci, entegrasyonun her birey için de sağlanamayacağına değinerek bunların kontrolsüzlüğüne değinmiştir. Kayseri’den İstanbul’a gidebiliyorlar şeklinde örnek veren görüşmeciye; *“yol izni belgesini bulundurmaları gerekiyor, bu etkili değil mi sizce?”* şeklinde ek bir soru

yöneltince, görüşmeci soru ile birlikte bu kişilerin kontrolsüzlüğünün ve entegre edilememelerinin problemleri yanlarına şu şekilde değinmiştir:

Hayır etkili falan olduğunu düşünmüyorum altlarında arabalar var, binip gidiyor yani o yüzden bunlar sıkıntılı ve gelecek açısından da Türkiye Cumhuriyeti'nin ikbali ve bekası için çok sıkıntılı olarak görüyorum yani biraz önce rakam verdim 2053 yılında dedim yani şurada 30 yıl kalmış öyle düşünüp 35 milyon olacaklar diyorum çok büyük bir sıkıntı bu, birçok yerde böyle kurtarılmış mahalleler gibi insanlar olacaklar yani bunları entegre etmek çok zor tabi bunların geri dönüşü nasıl olacak mutlaka geri dönmeliler mi evet şahsi fikrim dönmeliler ama bunlar da insani şartlarda dönmeliler tampon bölgeler oluşturulacak Suriye hükümetiyle yapılacak görüşmeler ki Esat'ın af çıkardığını biliyoruz bu insanların güle oynaya memleketlerine döneceği şartları sağlıklı şekilde döneceği şartları oluşturmamız lazım bir maliyeti vardır bunun ama o maliyeti de bu ülke çeksın ama geleceğimizi garanti altına almamız lazım...

Entegrasyon çalışmalarını ve yol izin belgesi prosedürünü etkili ve yeterli görmeyen görüşmeci bunların ciddi problemler olduğunu belirterek bu problemlerin Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasına bir tehdit olduğunu dile getirerek, devletin bekasının tehdit altında oluşuna yapılan vurgu ile göçü siyasi alanda güvenlikleştirmiştir. İlerleyen yıllarda Türkiye'ye göçle gelenlerin sayısındaki artışla bu sayının ciddi sayılara ulaşacağını yineleyen görüşmeci bu çokluğun entegre edilemeyeceği vurgusunu yaparak bu insanların geri gönderilmesinden yana olduğunu açıklamıştır. Söylemleri ile göçü güvenlikleştiren görüşmeci alınabilecek önlemden de bahsederek bu önlemin maliyetinin ne olursa olsun karşılanması gerektiğini dolayısıyla alınacak önlemler bir tehdit inşası üzerinden ikna ediciliğini artırması ile konuyu alınacak önlemlerin ciddiyeti ile de güvenlikleştirmektedir.

4.5.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...Kayseri'ye dışardan gelen göç Suriye olsun İran olsun önce kırsalda çalışıyordu il genelinde, Türkiye'ye etki etmiyordu; Türkiye'nin vatandaşlarına, Türkiye'nin işçilerine etki etmiyordu dışarıda çalıştıkları için. Bunlar gittikçe yığılı gibi oldukları zaman bu sefer adam diyor “ben gelip tarlada çalışmam, ahırda da çalışmam, inşaatta da çalışmam, ben gideceğim fabrikada çalışacağım” diyor. Fabrikaya gittikleri zaman işveren kişiler, her halükarda zenginler, bu insanlar 2 bin liraya sigortasız çalıştığı için. Sonra da toplanıyorlar, bir konferans yapıyorlar, milletvekiline bildiriyorlar, hükümete bildiriyorlar; “bunlara çalışma izni verin de biz de kazanalım” diyorlar yani kendi açısından diyorlar, devlete, hükümete yanlış bilgi veriyorlar, yanlış bilgi verdikleri zaman bunlar da kabulleniyorlar... bu da para kazansın derken diğer taraftan işçi kesimi mağdur ediyorlar.

Entegrasyonla ilgili doğrudan bir cevap vermeyen görüşmecinin entegrasyon vurgusu yapılan soruya yönelik vermiş olduğu yanıttan, dolaylı olarak şu anlaşılabilmektedir; entegrasyon ile dışarıdan gelenlerin sayısının artacağı, önceden kırsalda yaşayan bu kişilerin yığılı hale gelmesi ile birlikte kırsaldan uzaklaşarak fabrikalarda çalıştıklarını bunun da Türkiye'deki işçi kesimi mağdur ettiği anlaşılabilmektedir. Ekonomi alanında görüşlerini bildiren görüşmeci sözlerine şunları da eklemiştir:

“Hükümet bir tarafta bir tarafta işvereni diğer tarafta işçi kesimi bitiriyor. Çok mağdur oluyorlar. Onun için yani bu göç meselesi Türkiye’de bir problemdir. Yani net.”

“Kayseri için de bir problemdir, Türkiye genelinde de bir problemdir. Bir an evvel bu problemi peyderpey, tabi ki de bir seferde hükümet yapmaz da bu işi çalışmaları gerekiyor, bunu yapması gerekiyor.”

Göçün bariz bir problem olduğuna Türkiye genelinde ve Kayseri özelinde değinen görüşmecinin yapmış olduğu vurgulardan ve probleme yönelik yapılacak çalışmaların peyderpey acilen yapılması gerektiğine söyleminde yer vermesi ile ekonomi alanında göçü güvenlikleştirdiği söylenebilmektedir.

4.5.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Şimdi, kesinlikle olması gerektiğini düşünüyorum. Toplumsal uyum ve entegrasyon olmazsa olmazdır... Şunu gözlemliyoruz; yine Suriyelilere gelecek iş, şimdiye kadar o kadar ülkemize göç eden göçmenler vardı, mesela Türkistanlılar vardı, işte birçok insan vardı ama ben bir Halk Bankası’ndan bir Arapça yazıyı görmedim, işte onların yazılarını veya bir Çince yazıyı veya bir başka yazıyı görmemiştim ama bugün Arapça yazıları da görebiliyorum, onlara uyarlandığını bu güzel bir şey, bir yerde güzel ama yeterli mi yeterli değil.

Entegrasyonun önemine değinen görüşmeci entegrasyon çalışmalarından birine örnek vererek bunun güzel bir uygulama olduğunu ancak yetersiz olduğunu belirtmiştir. Konuşmasına dil konusundaki entegrasyon üzerinden devam eden görüşmeci: *“...dil sorunu gerçekten büyük bir sorun ve ben isterim ki terminalde havaalanında nereden geliyorsa bir yabancı, geldiği zaman, yani şehrimizde turist olarak gelmiyorsa göçmen olarak geliyorsa, ona yardımcı olacak orda bir servis olabilir, bir kişi olabilir, bir tercüman olabilir yani onu yönlendirecek biri olabilir...”* ifadelerini kullanmıştır ve entegrasyon ile ilişkili olarak yapılabilecek çalışmalara örnekler vermiştir.

4.5.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: “Toplumsal uyum ve entegrasyonun Suriyeliler, Afganlar ve Pakistanlılar için doğru olduğunu düşünmüyoruz. Entegrasyon falanla uğraşmak değil bunların kendi vatanlarına dönmelerini ve kendi vatanlarında yaşamalarını istiyoruz.”

...Biz gitmelerini istiyoruz, asla entegrasyon değil herkes kendi vatanına. Bakın Suriye’de savaş bitti Pakistan’da zaten savaş yok, Afganistan’daki o yapı da benim suçum değil, herkes kendi vatanına gidecek kendi vatanı toprağı için ve çocuklar için mücadelesini verecek. Biz Türk insanı olarak hiçbir toprağı kaçırmayız biz kadın erkek çoluk çocuk demeden toprağıımız için mücadelemizi veririz, verdik nitekim. Biz atalarımızdan aldık bu toprakları, kimseye de bırakma derdinde değiliz. Gelecek nesillerimizin daha rahat daha güvende daha konforlu yaşamaları için elimizden gelen mücadeleyi vereceğiz.

Entegrasyonu doğru bulmayarak bazı göçmen gruplarının entegre edilmelerinden ziyade net bir tavır ile gönderilmeleri gerektiğini düşünen görüşmeci bazı göçmen grupları ile Türk insanlarını karşılaştırıp aradaki farka vurgu yaparak gitmeleri gerektiğini bu fark üzerinden temellendirmiştir. Gelecek nesillerden bahseden görüşmeciye bu durumun gelecek nesillere tehlike arz edip etmediği şeklinde ek bir soru yöneltince görüşmeci bunun her türlü bir tehlike olduğunu belirtmiştir. Bazı göçmen gruplarının varlığının ve entegre edilmesinin gelecek nesilleri tehlikeye atacağına söyleminde yer vermesi ile görüşmecinin göçü toplumsal alandan güvenlikleştirdiği görülmektedir.

4.5.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Yeterli olmadığı için biz geçen yıl 7. Ayda böyle bir dilekçe vermiştik, özellikle valilik tarafından yapılmasını istemiştik... bir konferans bir çalıştay yapılmasını talep ettik valilikten aynı zamanda tüm kamu kurum ve kuruluşları ile siyasi parti teşkilatları, sivil toplum kuruluşlarının tamamının davet edildiği ortak oturulup bir çalıştay bir konferans şeklinde yapılması sonra burada ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin bir çözüm önerilerine dair bir kitapçık hazırlanarak merkezi idareye sunulup bununla alakalı ciddi bir çalışma yapılması taraftarıydık... Eğitim sorunu varsa bu çocukların eğitimleriyle alakalı, hastaneyle alakalı sorun varsa, niye bunları entegre edemiyoruz gibi. 10 yıldır bu insanlar neden hala kendi dillerinde konuşup, topluma bir türlü entegre olamadılar sorununun tek tek konuşulup hangi sorunlar yaşanıyorsa işte güvenlikse güvenlik, suçsa suç, bunların hepsinin tek tek konuşulup bir metin haline getirilip merkezi idareye yani bugün iktidar mensuplarına gönderilip bunlara bir çözüm bulunmasıyla alakalı bir çalışma yapmıştık geçen yıl. Kayseri için söylemiştik ama genel olarak bunu her yere uygulayabiliriz çünkü burada yaşanan

sorunların birçoğu belki diğer illerde yaşanıyor. O yüzden bu söylediğimiz sadece, biz Kayseri için söyledik ama bütün illerde bu uygulanabilir, güzel çalışmalar yapılabilir.

Entegrasyon çalışmalarını yetersiz görmekte olan görüşmeci entegrasyonun gerekli olduğu kanaatindedir ve bununla ilgili çalışmalar yapılması gerektiğini düşünmektedir. Hatta entegrasyonla ilgili meseleleri ilgili birimlere teklif olarak dahi sunacak kadar önemli görmektedir. Yaklaşık 10 yıldır Türkiye’de yaşamlarını sürdüren göçmenlerin halen entegre olamadıklarına değinen görüşmeci bunu bir problem olarak görmektedir. Kayseri’de göç ile ilgili sorunlar yaşandığına görüşmecinin söyleminde yer verdiği, konuya dair çözüm önerisinin sunulmasından anlaşılmaktadır.

4.5.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü

“Kayseri ilinde toplumsal uyum ve entegrasyon çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmekte misiniz, mevcut çalışmalar etkili mi sizce?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *“Hayır şu an yeterli düzeyde değil bence artırılması gerektiğini düşünüyorum ben.”* şeklinde olmuştur. Konuşmasına Kayseri’de ve Türkiye’de entegrasyona yönelik gerçekleştirilen bir projeden bahsederek devam eden görüşmeci, şu ifadeleri kullanmıştır:

Uyum diye bir projemiz var mesela kayseri olarak Türkiye olarak diyelim. Yabancılarla Türk halkını kaynaştırmak için çalışmalar var projeler var. Suriyelilerden belli kişilere, mesela topluma hitap edecek bazı kesimlere diyelim ki Suriye’de aşiretçilik sistemi var aşiretlerin önderleri olur mesela burada da tanınıyorlar biliniyorlar Kayseri Göç İdaresi olarak. Onlara mesela sertifikalar verildi, Türk halkı ile nasıl uyum halinde olabilir diye sertifikalar verildi, dersler verildi, eğitimler verildi.

4.6. Göç ve Suç İlişkisi

Göç ve suç ilişkisi günümüzde göç ile ilgili yapılan araştırmalardan önemli bir tanesidir. Göç eden bireyler çeşitli sebeplerden ötürü -göçmenin göç ettiği yere adapte olamaması, kendisini “öteki” hissetmesi veya o bireye göç ettiği yerdeki yerli halk tarafından öyle olduğunun hissettirilmesi gibi- göç ettikleri yerde suç işleme eğiliminde olabilmektedirler.²¹⁷ Bu durumun çeşitli araştırmalara yansımaları ile bilinir hale gelmesi/getirilmesi göç alan yerde göçe karşı bir önyargı doğmasına neden olmakta ve göçmenler göç ettikleri yerlerdeki suç oranlarını artırdıkları ve toplum düzenine tehdit oldukları gerekçesi ile güvenlik perspektifinden ele alınarak güvenlikleştirilebilmektedir.

Bu kapsamda bu başlık altında göçün suç ile ilişkisini Kayseri özelinde ortaya çıkarıp bu durumun güvenlik perspektifinden ne şekilde ele alındığını tespit etmek adına

²¹⁷ Jacob 1. Stowell ve Ramiro Martinez, “Displaced, Dispossessed, or Lawless? Examining the Link Between Ethnicity, Immigration, and Violence”, *Aggression and Violent Behavior*, Cilt 12, Sayı 5, 2007, s.565

görüşmecilere; “Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Görüşmecilerin soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda betimsel bir analizle kategorize edilmiştir.

4.6.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.6.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecenin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Son bir iki senede bir olay oldu, yani menfi bir olay oldu, bir genç arkadaşımızla ilgili sıkıntılı bir durum vardı, o genç arkadaşımız yanlış bir işlem yapmış sonrasında dışardan göçle gelen bir insan onu yaraladı vs. yaptı ama topluma bu tabi yansıdı yansımada yani bir veya iki tane bu şekilde bireysel menfi bir olay duydum ama ekstra her gün işte burada şu kavga şu şunu yapmış bu bunu yapmış vatandaşa şöyle eziyet edilmiş ben duymadım.

Görüşmecenin dışarıdan göçle gelenlerin karıştığı asayiş olaylarının çok sayıda olmadığına değinerek konuyu güvenlik perspektifinden değerlendirecek herhangi bir söylemde bulunmadığı görülmektedir.

4.6.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecenin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

“Çeşitli olaylara yaşıyor maalesef üzücü olaylar basında iletişim ulaşım araçlarında görüyoruz bu insanların cinayet dahi işlediklerini kavgalar çıkarttıklarını soygunlar hırsızlıklar yaptıklarını görüyoruz bu da bizi üzüyor... Göçün asayiş üzerinde olumsuz etkisi olduğunu düşünüyorum ve gözlemliyoruz.” Göç ve asayiş ilişkisi için görüşmeci göçmenlerin çeşitli suçlara karıştıklarına değinerek bunun olumsuz etkisine vurgu yapmıştır. Bunun üzerine görüşmeciye *“Bunu konu ile ilgili acil çalışmalar gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz yoksa normal politika alanındaki çözümler yeterli olur mu?”* şeklinde ek bir soru yöneltildiğinde görüşmecenin söylemleri şu yönde olmuştur:

Efendim yetmez, bana göre yetmez, bazı semtler var içinde bulunduğumuz şu mahalle dahil Sahabiye mahallesi tamamen Suriyelilerden oluşmakta. Bütün kiracılar bütün yerleşik mükimler Suriyeli, esnafları Suriyeli, hatta birine soruyorlar işte eleman çalıştırıyor musunuz biz yabancıları çalıştırmıyoruz kendi elemanlarımızı çalıştırıyoruz diyor yani burada yerleşik olan insanları yabancı olarak görüyor kendi kendilerine iş veriyorlar bu da üzücü oluyor tabi, kendi ülkemizde yabancı olarak nitelendirilmek her insanı üzer diye düşünüyorum.

Göç ve asayiş ilişkisine değinen görüşmeci konu ile ilgili normal politika alanındaki çözümlerin yetmeyeceğini belirterek konuyu normal politika alanında değerlendirilmeyecek bir konu olarak görerek göçü asayiş konusu üzerinden güvenlikleştirdiği yorumu yapılabilmektedir. Kayseri'deki Sahabiye mahallesindeki Suriyeli sayısının çokluğunun yerleşik insanları kendi topraklarında yabancı durumuna düşürmesi ve yine aynı şekilde yerleşik halkın kendi yaşadığı yerde iş açıp o halktan kişileri Suriyelilerin kendi işletmelerinde çalıştırmayan çalıştırmamasının yerleşik halkı kendi topraklarında yabancı durumuna düşürmesi üzerinden görüşmecinin konuya toplumsal alandan ve ekonomik alandan güvenlikleştirmeye örnek söylemlerle ele aldığı görülmektedir.

4.6.1.3. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Çok oldukları yerlerde tartışma olduğu zaman onlar Türk milletine hakaret ediyorlar. Türkiye halkları onlara hakaret etmiyor. Yani mesela adam haksız bir bakıyorsun Afganlı ya da İranlı bir başka biri haksız sen karakola gittiğin zaman “ya işte misafirdir, işte savaştan kaçmış göçmüş”. Ama kardeşim savaştan kaçmış göçmüş gelmiş de ama gelip de buradaki yığılı halka bir üstünlüğü yok ki.

Görüşmeci, bazı göçmen gruplarının birtakım olaylara karışsa dahi “hoşgörü” çatısı altında değerlendirilmelerinin haksızlığına değinmiştir.

...Ben kendi çevreme de bakıyorum Kayseri’de, bizim burada Türk halkı olsun Kürt halkı olsun, Çerkes, Alevi (kişiler) herhangi bir milliyetçilik ayrımcılık yapmıyorlar ama Suriyeliler yapıyorlar, bunu görüyorum... Adam Ambar’dan biniyor, geliyor şu Küçük Mustafa’ya kadar, orada Suriyelilerin yeri var. Tavuk satıyorlar. Ya oraya kadar geliyorlar onlardan alışveriş yapıyorlar. Yani o kadar milliyetçilik yapıyorlar. Milliyetçilik hiçbir zaman iyi bir şey değil. Onun için göç meselesi hususunda, tabi ki Kayseri’de de var bu, bu göç meselesi Kayseri’de sorun yaratır. Eskişehir Bağları’nda sorun yarattılar, vurulma oldu, yaralama oldu, ölme oldu Suriyelilerden dolayı, Sahabiye mahallesinde oldu. Şu anda en çok Eskişehir Bağları’nda, Sahabiye’de...

Göç ve göçmenler konusu ile milliyetçilik bağlantısını ortaya koyan görüşmeci bunun Kayseri’de sorun yaratacağına değinerek konuşmasında bahsettiği Ambar ve Küçük Mustafa adlı Kayseri’deki iki konumun arasındaki mesafenin çok uzak olmasına rağmen, basitçe bir tavuk alacak Suriyelinin sırf kendi milletinden olandan almak için kat ettiği yola vurgu yaparak bu kişilerin milliyetçi davranışlarından duymuş olduğu rahatsızlığı dile getirmektedir. Bu meselenin sorun yaratacağından bahseden konuşmacı Kayseri’de Suriyeli kaynaklı kişilerden kaynaklanan asayiş olaylarına değinerek bunun en çok yaşandığı yerlerle ilgili bilgi vermiştir. Görüşmecinin ifadelerinden göçün asayiş

boyutu ile bir güvenlik meselesi yarattığı anlaşılmaktadır ve görüşmeci bu konu üzerinden Suriyelileri, hem yapmış oldukları milliyetçilikten hem de bu milliyetçiliğin sebebiyet verdiği asayiş olaylarına karışıp suçlu kişiler olmalarından ötürü güvenlikleştirmektedir.

4.6.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Göçmenlerin geldikleri ülkelere göre şehrimiz asayiş bakımından büyük bir tehlike altındadır. Gelen göçmenlerin geldikleri ülke ve göç nedenlerini iyi araştırmak gerekiyor. Bu konuda aile yapısından tutun ahlaki yapıya kadar akla ne geliyorsa şehir halkımız tehlike ve risk altındadır. Niye böyle diyoruz; işte televizyonlarda görüyoruz, diyor ki “kelle kesmem lazım” diyor, şimdi sıkıntılı yaşıyorlar, gördük ki burada Kayseri’de Sahabiye’de Suriyeliler yine Suriyelileri yaktılar bir aileyi, son anda dumanlardan etkilenerek iki çocuğu kurtardılar eşini kesmişler boynundan boğazından koymuşlar yangın çıkartmışlar yukarıdan aşağıda yangından ölecekti yangından son anda kurtarıldı bunun gibi birçok örnek verebiliriz Kayseri’de. Diğer şehirlerimizde de var ama Kayseri adına bu tür örnekleri yaşadık kavgalarını gürültülerini, Eskişehir Bağları’nda birbirlerine girmelerini bıçaklı kavgalı dövüş...

Görüşmecinin çeşitli örneklerle desteklediği Kayseri’de asayiş bakımından yaşanan olumsuzluklarla birlikte Kayseri’nin büyük bir tehlike altında bulunduğu yönündeki söylemi, göçü asayiş temelinde güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirişine büyük bir göstergedir. Aynı zamanda görüşmecinin aşağıdaki ifadelerinde yer verdiği *“risk altında olma durumu”, “acil önlemler”*in alınması gerektiğine yapılan vurgu da konunun güvenlikleştirildiğine birer gösterge niteliği taşımaktadır. Görüşmeci soruya vermiş olduğu cevabı şu ifadelerle sonlandırmıştır:

...Onlar da çıktı geldiler belki onların da maddi sorunları var onların da manevi sorunları var yani onlar da dört dörtlük rahat değiller farklı bir ülkeye geldiler onlar için de kolay değil ama bizim için de çok büyük bir tehlike, gençlerimiz için özellikle gençlere omuz atıyorlar ters ters davranıyorlar bunu da gençlerimizin kaldırması mümkün değil hatta bir gencimizi bıçaklayarak öldürdüler yine Kayseri’de risk altında mıyız, risk altındayız. Neler yapılması gerekiyor; emniyet olarak, valilik olarak kaymakamlık olarak yani asayiş kimler yapıyorsa bunların acilen önlem alması lazım. Bizi onlarla bir iç çatışmaya sürüklemeyen çünkü yangın kıvılcımından çıkar, bunlar kıvılcımı yakıyorlar yangını da biz körüklemeyelim onun için bu tür şeyler için önlem alınması gerekir diye düşünüyorum.

4.6.1.5. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Bunlar geldikten bir süre sonra kendi aralarında örgütlendiler. İşte kendi sosyal medya grupları, whatsapp grupları vs. oluşturdular ve belli yerlere de biriktikleri için oralarda belli

bir baskı grubu oluşturdular. En önemlisi bu. Hatta kendi aralarında da satırlı bıçaklı tartışmalar çok oluyor. Onun haricinde işte sataşmalar vs. Türklere yönelik olarak çok oluyor. Belli bir saatten sonra Sahabiye'ye gidemiyorsunuz mesela. Belli parklara gidemiyorsunuz, oturamıyorsunuz çünkü güvenli bulmuyorsunuz onlarla bir arada olmayı...

Görüşmeci bazı göçmen gruplarının kendi aralarında örgütlendiklerinin meydana getirmiş olduğu tehlikeye vurgu yaparak bu kişilerden kaynaklanan tehlikelerin Türklere karşı olmakla kalmayıp kendi aralarına da yansıdığını belirterek bu kişilerden dolayı güvenliğin olmadığını ve Kayseri'deki bir mahalleye vatandaşların bu kişilerden dolayı giremediklerini belirterek konuyu güvenlik perspektifinden ele aldığı görülmektedir. Aynı zamanda konuşmacının söyleminde yer verdiği "güvenli olamama" durumuna yaptığı vurgu konuşmacının meseleyi güvenlikleştirdiğine bir gösterge niteliği taşımaktadır.

4.6.1.6. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

"Göçün Kayseri'deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?"

sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Şöyle suç oranlarına baktığımız zaman aslında suç oranlarında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının işlemiş olduğu suç oranlarıyla Suriye vatandaşlarının suç oranları arasında çok fazla bir fark yok hatta Suriyeli vatandaşların işlemiş olduğu suçlar biraz daha az, verilere göre biraz daha az... Bir futbol maçında Suriyeliler ile Türkler karşılıklı bir maç yapıyorlar yani gayet anlaşmışlar mahallenin çocukları toplanmışlar bir arada maç yapmışlar. Bir gün yapmışlar, iki gün yapmışlar, haftalarca yapmışlar bir gün bir maçta kavga çıkmış, şimdi bu kavgayı şöyle nitelendirmek "Suriyelilerle Türk vatandaşları kavga etti" şeklinde lanse etmek; evet sonuç doğru ama e bunlar haftalardır da maç yapıyorlardı. Suç oranları dediğimiz gibi, Kayseri için söylüyorum ben bunu suç oranlarında bizim Türk vatandaşlarının suç oranları bir tık daha önde onu söylemekte fayda var.

Şimdi gündeme geldi; alıp kamerayı eline çekiyor, bu doğru veya yanlış, bilmiyorum gerçek görüntüler veya yanlış görüntüler onları yorumlama değil kastım, geçen İç İşleri Bakanı bunlar doğru değil dedi ama yani şimdi 4 milyon Suriyelinin içerisinde 100 kişinin böyle yapması veya 1000 kişinin böyle yapması suç oranında ne kadar etkili olabilir yani bunu değerlendirmek lazım. Bunu yapan kendi vatandaşımız yok mu, inanın kendi vatandaşlarımız da var, dediğim gibi meslekte olduğumuz için meslekte önümüze de geliyor taciz dediğiniz zaman efendime söyleyeyim istismara getirmeyelim sadece tacizde bırakalım taciz dediğiniz kısımların birçoğu kendi vatandaşlarımızda da var bugün gidelim adliyede bir listeye bakalım kaç tanesi Suriyeli kaç tanesi kendi vatandaşımız. Bir tarafı suçlamak değil, maksadımız şimdi bunu söylediğimiz zaman toplumun önünde söylediğimiz zaman toplumda sanki Suriyeli taraftarıymış gibi algılanılıyor, hayır kardeşim burası bizim vatanımız oradan biri gelmiş zorunluluktan gelmişler...

Görüşmeci suç oranlarında Suriyelilerin etkilerinin çok olmadığını belirterek vermiş olduğu mahalle maçında çıkan kavga örneği ile birkaç sefer olumsuz bir olay yaşanmasını her zaman oluyormuş gibi lanse etmenin yanlışlığına değinerek yanlış algıların var olduğunu, olayları doğru değerlendirmek gerektiğini belirtmiştir. Görüşmecinin güvenlik konulu meseleyi güvenlik penceresi dışında değerlendirmesi,

tehdit söylemlerinde bulunmaması veya konuya ilişkin aciliyetli bir önlem alınması gerektiğine vurgu yapmaması ile meseleye güvenlik dışında yaklaşması, görüşmecinin konuyu güvenlikdışılaştırma perspektifinden ele alışına işaret etmektedir.

4.6.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü

“Göçün Kayseri’deki asayiş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Yok, gerçekten. Mesela bir yabancı Kayseri iline kayıtlıysa, bu şahıs yol izin belgesi almadan ya da ne bileyim buradan muvafakat almadan farklı bir yere gidemez. Bu konuda, mesela Suriyeliler, Kayseri’de kimlik alıp da başka yerlerde yaşayan çok fazla insan var ve bunların kimlikleri kapatıldı, böyle oldukları için. Polis bu konuda çok sıkı çalışıyor, bunların kimlikleri kapalı olan şahısların mevcutlu olarak gözüktüğü için sistemlerinde ellerinde tutarak buraya kadar getirmek zorunda kalıyorlar.

Görüşmeci asayiş konusunun ilde ciddiye bir problem olmadığına örnek bir asayiş olayı üzerinden cevap vererek bu konu ile ilgili de sıkı çalışmaların olduğuna değinip dolaylı olarak da bir tehdit, bir tehlike, aciliyeti olan bir durum olmadığını belirtmiştir.

4.7. Göç ve Çevre İlişkisi

Güvenlik konularının gündemi genişlerken içinde bulunduğumuz yüzyılda çevresel konular da güvenlik perspektifinden ele alınır hale gelmiştir. Güvenlik perspektifinden ele alınan çevresel konular aslında tüm insanlığın etkileneceği büyük çaptaki çevresel problemler olarak algılansa da çevreyi oluşturan canlı-cansız bütünler, hava, su, toprak gibi unsurlarda meydana gelebilecek bozulmaların küçük bir çevrede meydana gelmesi bile güvenliğe bir tehdittir çünkü küçük bir birimdeki bozulma genişleyerek daha büyük birimlere ulaşabilir. Dolayısıyla küresel bağlamda düşünülen çevre güvenliği yerel bağlamda da düşünülmelidir²¹⁸ bundan dolayı göç alan yerde göçmen sayısının artışına bağlı olarak çevresel yapıda birtakım değişiklikler meydana gelebileceği düşüncesi ile *“bu durumun ciddiyeti nedir, bu durum bir güvenlik meselesi olarak görülmekte midir, güvenliğe bir tehdit midir?”* sorusu çalışma temelinde akıllara gelmiştir. Bundan dolayı göçün Kayseri ilinde çevresel etkilerinin ortaya çıkarılıp bunun görüşmecilerle bir güvenlik problemi olarak ele alınıp alınmadığı bilgisine ulaşmak adına görüşmecilere; *“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz, gerçekleştirilen göçlerin; hava kirliliği, su kirliliği, gürültü kirliliği*

²¹⁸ Şafak Kaypak, “Güvenlikte Yeni Bir Boyut; Çevresel Güvenlik”, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 8, 2012, s.11

üzerinde ne gibi bir etkisi var sizce?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Görüşmecilerin soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda betimsel analize tabi tutularak başlıklar halinde kategorize edilmiştir.

4.7.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.7.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...kendileri hep aynı bölgede yaşadıkları için gürültüleri birbirlerine, yani şimdi Eskişehir Bağları’nda birçok kişi yaşıyor ama bu gelip de merkezde çok kişi yaşamadıkları için Sahabiye’de var, Uğurevler’de var belli bir kesim, Argıncıkta var ama ben açıkçası ya her gün gürültü yapıyorlar ya yüksek sesle müzik dinliyorlar ya bağırıyorlar çağırıyorlar eğleniyorlar şeklinde duymadım. Topluma bazen şu yansıyor; Suriyeli nargile içiyor sahil kenarında, biz sahilde gidecek yer bulamıyoruz veya işte deniz kenarını kapladılar, onu kapladılar bunu kapladılar, ya eğer buna kötü gözle bakmak istersen çok örnek ararsan bulursun ama normal akışına bırakırsak kötü gözle bakmazsak onlar birer tane ferdi olaydı ben o açıdan bakıyorum.

Suriyelileri kastederek, gürültü üzerinden konuşmasını başlatan görüşmeci böyle bir sorun varsa bile bu sorunun o kişilerin kendilerini etkileyebileceğini belirterek bununla ilgili herhangi bir şikâyet, bunun problem teşkil ettiğine dair bir duyum almadığını belirterek bunu güvenlik sorunu olarak görmemiştir. Konuşmasının devamında toplumdaki bir algıya değinen görüşmecinin; olaylara kötü tarafından bakmanın problemlere sebebiyet verdiğini belirttiği ifadelerinden anlaşılan şudur ki; görüşmeci konuyu güvenlik dışı bir alana taşıyarak karamsar yaklaşımdan uzaklaşıp, çözümleyici bakış açısına değinmiştir. Bu durum güvenlikdışılaştırmaya örnek bir gösterge olabilmektedir.

4.7.1.2. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Yani mutlaka, küçük çaplı da olsa birtakım şeylere yol açmakta. Özellikle işte Sahabiye bölgesini düşündüğümüz zaman ya da Fevzi Çakmak ya da Eskişehir Bağları ya da Küçük Mustafa dediğimiz yerleri düşündüğümüz zaman; buralarda doğal gazı olmayan evlerde kaldıkları ya da doğalgazı var açtırmadıkları ya da buralarda kötü yakıtlar kullanmaları kış ayı için söylüyorum mutlaka bir kirlilik oluşturur mu oluşturur ama ben asıl kirliliğin o mahallelerde artık Türklerin sıkıntı yaşadıklarını çünkü bunlar koloni halinde yaşıyorlar

gürültülü insanlar kimse ses çıkaramıyor anında saldırganlar korku iklimi yaratıyorlar asıl kirliliğin burada olduğunu düşünüyorum.

Çevresel açıdan muhakkak olumsuz getirilerin olacağı kanaatinde olan görüşmeci bunu güvenlik alanına taşımamıştır ancak görüşmeci asıl kirliliği; bazı göçmen gruplarının Türk insanına yaşattıkları sıkıntılar olarak görerek göçmen gruplarını korku iklimi yarattıkları gerekçesi ile güvenlik perspektifinden ele alarak güvenlikleştirdiği görülmektedir.

4.7.1.3. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: *“Şimdi şöyle yani bir yük her zaman yüküdür. Yani işe yükse çevre temizliğine de yüküdür. Giyime de yüküdür. Bir zincir içerisinde birbirine etkilemektedir. Yani göç dediğimizde bir yük dediğimizde; sağlıktan yük, çevreden yük, yiyecekten yük, yiyecekten yük.”*. Görüşmeci göçün çok sayıda alana bir yük olduğuna değinerek bundan çevrenin de etkilendiğini belirtmiştir ancak görüşmeci; bunun çok ciddi bir zararı olduğuna değinmemekle bu konuyu acil defedilmesi gereken bir tehdit olarak gördüğünü belirtecek ifadeler kullanmamıştır dolayısıyla görüşmecinin göçü çevresel alandan güvenlikleştirdiği söylenememektedir.

4.7.1.4. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

...Piknik alanları pislikten geçilmez oldu; Hisarcık’a erkenden gittik, -Beştepeler onların oldu artık orada pislikten hiç geçilmez oldu- geceleyin orda yatmışlar yataklar yerlerde, yani adım atacak yer yok, elbette ki biz de daha önce gidiyorduk ama erkenden gidiyorsun yerini alıyorsun oturuyorsun tertemiz bırakıyorsun, bakıyorsun her taraf pislik içinde hani oturacak yer bırakmadılar bize öyle söyleyeyim ve bu bizi elbette ki kaygılandırıyor Türk insanı olarak Türk milleti olarak, Kayserili olarak da kaygılanıyoruz şehrimizdekilerden.

Görüşmeci bazı göçmenlerin şehirdeki piknik alanlarına zarar vermelerinden ve çevre kirliliğine sebep olmalarından duyulan kaygıyı dile getirmiştir. Görüşmeci, konuşmasına kendi anısından örnek vererek devam etmiştir:

Ben 2-3 sene önce Bursa’ya gitmiştim, siz de duymuşsunuzdur Bursa’nın çok ünlü Kültür Parkı vardır; Kültür Parkı, Kültür Parkı olmaktan çıkmış aynı buradaki Beştepeler’e dönmüş pasak ve kir içinde ve Bursa için bahsediyorum yani hani gelişmiş bir şehir. Kültü Parkı’nın

6-7 tane kapısı vardır çekirge kapısından çıkacağım kime varsam sorsam Suriyeli, kime varsam Suriyeli artık en son biri vardı Türk müsün dedim evet abla Türküm dedi oh çok şükür bir tane Türk bulabildim dedim, yani o şekilde Türkiye'nin dört bir yanında. Ben kendi gözlemlerimi anlatıyorum yani herhangi birinden duymuş değilim... Bunlara acilen ama acilen nasıl getirilecekse bir çözüm getirilmesi lazım. Öncelikle çatışmaya meydan vermemek için yerli halkın isteklerini, yerli halkı daha önceliklerine alacaklar, onlar ikinci planda tutulsun demiyorum ama onlara da o zaman farklı yerler açılsın...

Türkiye'nin başka bir ilindeki kirliliğin tıpkı Kayseri ilindeki gibi göçmen kaynaklı oluşuna vurgu yapan görüşmeci çevresel kirlilikten yola çıkarak verdiği örnekten konuşmacının göçmenlerin çok fazla oluşuna dikkat çekerek bundan duyulan rahatsızlığa vurgu yapması dikkat çekmiştir. Bu durumun acil çözülmesi gereken bir mesele oluşuna söyleminde yer veren görüşmecinin yerli halk ile göçmen gruplarının bazı ortak kullanım alanlarının ayrılması gerektiğini belirterek meseleyi güvenlikleştirdiği yorumu yapılabilmektedir. Konuşmasına birebir duyumlarından ve yaşantısından örnekler vererek devam eden görüşmeci, şu ifadeleri kullanmıştır:

Gürültü kirliliği... Suriyeliler kapısını açtığın zaman dört beş aile bir evdeler, Suriyelilerin alt katındaki komşu benim arkadaşımı defalarca karakola şikâyetle gitti artık yeter ne olur duramıyorum bıktım diye, hiçbir şey yapamıyoruz diyorlar yani polisin eli kolu bağlı "bir şey yapamıyoruz, onlara bir şey söyleyemiyoruz" iyi de onlar da insanlıktan bir haber alt katta oturanın canı yok mu, yani gürültü müzikleri vs. efendim işte nargileleri bağırımları çağırımları vs. e tabi ki bu da gürültü bakımından da kültürel bakımından da her türlü her şekilde uyum sağlamamız çok zor ve bizim yine söylüyorum gelecek neslimizi korumak adına bunlardan ne kadar uzaklaştırabiliriz o derde bakmamız lazım... Çok acil olarak bir şeyler yapılması lazım.

Suriyelilerin sebep olduğu çeşitli çevre ve düzen bozucu hareketler ve bunların önüne geçilememesinden dolayı gelecek nesillere tehdit teşkil edecek bir durumun varlığını bir örnek ile açıklayan görüşmecinin; aynı zamanda acil önlemler alınması gerektiğini belirtip, gelecek nesillerin tehlike altında olduğu temeli ile söylemini sağlamlaştırarak çevresel ve toplumsal alanlarda meseleyi güvenlikleştirdiği söylenebilmektedir.

4.7.1.5. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

"Kayseri'ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?" sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Bence ana mesele değil... Müziği bugün herkes dinliyor, ben İngilizce müzik de dinlediğim zaman müziği son ses açıp şuradan geçsem, motoruma veya arabamın son gazına basıp sizi rahatsız ettiğim sürece o kendi vatandaşımız için de geçerli bir sorun, illa bir göçmen için düşünmek doğru değil. Çok bunların sorun olduğu kanaatinde değilim. Bir kirlilik bir sorun varsa bu bir insanlık sorunu bir Suriyeli veya Afgan sorunu değil.

Göçün ve göçmenlerin çevresel yapıdaki etkilerinin ana mesele olmadığını belirten görüşmeci bu tarz problemlerin gruplar bazında ele alınmasını doğru bulmamaktadır.

4.7.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin ildeki çevresel yapıya etkilerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz...?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Yani gürültü kirliliğini diyebiliriz. Niye, gerçekten gece hayatı yaşayan bir millet, geceleri sabahlara kadar yatmazlar, bir evde 15-20 kişi oturur, muhabbet eder sabaha kadar ve o apartmandaki bütün bireyler rahatsız olur ondan. Çevre konusunda da şey diyebiliriz, mesela en basitinden attığı çöpü kaldırıp çöpe atmaz, sokağa atar. Parklarda mesela duyduğumuz kadarıyla, belki de yanlış, yani gözlemlediğimiz kadarıyla Türk halkına uymuyorlar, mesela çocuklu aileleri, nargilesini alıp parkta oturup milleti rahatsız eden çok fazla şahıs var bu konuda. Bu ciddi bir problem.

Görüşmeci tıpkı diğer görüşmeciler gibi gürültü ve çevre kirliliğine değinerek bunların ciddi bir problem olduğunu belirtmiştir.

4.8. Göç Sayısındaki Artış

Göç gerçekleştirilen yerlerde göç sayısındaki artışa bağlı olarak çeşitli problemler meydana gelebilmektedir. Bundan dolayı göç alan yerlerde göç sayısındaki artışa ve bu artışın hızına bağlı olarak bu konu ciddiyetli bir mesele haline gelerek göç alan yerdeki kimi aktörlerce güvenliğe bir tehdit meydana getirdiği gerekçesi ile güvenlikleştirilebilmektedir. Kayseri’nin aldığı göçlerin verdiği göçlerden fazla olduğu ve her geçen yıl artarak göç almaya devam eden bir şehir olduğu göz önünde bulundurularak görüşme yapılan kişilere “Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Görüşmecilerin soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda kategorize edilmiştir.

4.8.1. İl Siyasi Parti Teşkilatlarındaki Aktörlerin Konuya Bakışı

4.8.1.1. Ak Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Ben çok çok fazla göç olduğu kanaatinde değilim, şöyle söyleyeyim; Kayseri’de 70bin ise Antep tarafında belki 170 bin belki 370 bin sayıyı biliyorum daha yakın bölgelerde daha fazla göç var zaten, bir de metropol dediğimiz şehirlerde İstanbul gibi İzmir gibi yerlerde var ama iç Anadolu’da; ben Kayseri’nin Konya’nın Eskişehir’in Sivas’ın aynı oranda, nüfusun belki yirmide biri belki otuza biri oranında bir yerleşimle göç göçmen barındırdığı kanaatindeyim.

Görüşmeci ildeki göçmen sayısının çok olmadığına vurgu yaparak bu durumun herhangi bir sorun teşkil edeceğine dair bir yorumlamada bulunmamıştır.

4.8.1.2. Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: “...bana göre Kayseri’nin kaldıramayacağı kadar yabancı var bu yabancılar da Kayseri’ye yük diye düşünüyorum.” Görüşmeci Kayseri’de bulunan yabancı sayısının çok fazla olduğuna vurgu yaparak bunu il için bir yük olarak belirtmiştir. Bunun üzerine görüşmeciye; bu durum *“göçü ilde öncelikli bir sorun alanı haline getirmekte midir”* şeklinde ek bir soru yöneltildiğinde görüşmeci konuşmasına şu ifadelerle devam etmiştir: *“Bu mesele ilk üçe de girer ilk bire de girer. Şimdi şunu söylüyorum; ülkemizde sınırlardan geçişler bu kadar kolay olmamalı...”*

Görüşmeci meselenin ilde öncelikli bir sorun alanı hatta en öncelikli bir sorun alanı olarak görmektedir ve bunu söylemine yansıtmaktadır. Görüşmecinin Kayseri’nin potansiyelini aşan bir göçmen bulunması ve bunun öncelikli bir sorun alanı olarak görmesini belirtmesine dayanarak görüşmecinin göçmen sayısındaki fazlalığa istinaden göçü güvenlikleştirdiği yorumunda bulunulabilmektedir.

4.8.1.3. İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur: “...Şu anda Kayseri’de göç meselesi ilk üçte. Suriyeliler konusu Afganlar konusu şu anda Kayseri’de ilk üçteki meseleler ve Kayseri’de gittiğim gezdiğim insanları sorunlarınız ne dediğim zaman esnaflar özellikle hemen ilk söyledikleri şeylerden bir tanesi Suriyeliler.”

Görüşmeci konuşmasına Kayseri’deki göç dışında var olan konulara uzun uzadıya değindikten sonra Kayseri’de göç konusunun ildeki diğer önemli meseleler içerisinde ilk üçte yer aldığını belirterek problemin ehemmiyetine vurgu yapmıştır.

4.8.1.4. Halkların Demokratik Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Kayseri’de bakıyorsun bir var bakıyorsun beş yüz var; Suriyeli var, her geçen yıl artıyor. Yani diyelim Antalya’dan meyve sebze getiriliyor; bu meyve sebze geldiği zaman, bir kişinin yemesi ayrıdır, beş yüz kişinin yemesi ayrıdır, bir milyon beş yüz kişinin yemesi ayrıdır, iki buçuk milyon kişinin yemesi ayrıdır. Her halükarda tetikliyor. Et de öyledir süt de öyledir...

Görüşmeci Suriyeli göçmenler üzerinden yürüttüğü konuşmasında göçün her geçen yıl arttığına bunun da her alanda problemleri tetiklediğine bir örnek vererek meselenin problemli bir mesele olduğuna dikkat çekmiştir.

4.8.1.5. Yeniden Refah Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Maalesef daha da artıyor, hiç azalmıyor, şimdi Suriyeliler gelmiyor ama Afganlılar koşa koşa geliyorlar yani şu anda İstanbul’da İzmir’de büyük şehirlerde Afganlı istilasını yaşıyor, sahillerde... Şu oldu; nüfusları arttı yani maşallah nasıl söyleyeyim sürekli doğum yapıyorlar, benim Türk insanlarıma doğum kontrol hapları veriliyor, Türk insanımı yoklukla mücadelede, Avrupa’dan her türlü doğum kontrol ilacı adına her türlü şey bedava, bedava baş ağrısı ilacı vermiyor Avrupa bana ama doğum kontrol hapi veriyor, özellikle sezaryen yaptırılıyor çok doğum olmaması için benim yerli halkıma, şöyle söyleyeyim üretimi yasakladılar ama onlara üretim her türlü serbest.

Görüşmeci göçün sürekli artmasına vurgu yaparak, bazı göçmen gruplarının üremelerinin desteklenirken Türk insanına doğum kontrol hapları verilmesi tezatına dikkat çekerek, Türk nüfusunun artmasının engellendiğini kastedip, konuşmasına şu sözleri ile devam etmiştir:

Suriyelilere baktığım zaman aynı bizim Doğu’nun bir zamanlar yaptıkları gibi 7-8 çocuk, bu ne demektir; insan gücünü de ele alacak, işgücünü de ele alacak bizi azınlığa düşürecekler çünkü, rahmetli Erbakan hocamın bir sözü vardı; “Siyonist planını bir yıllık iki yıllık yapmaz on yıllık yirmi yıllık elli yıllık yüz yıllık plan uyguladılar” derdi... Şimdi bir yüz yıllık plana yaydıkları zaman demek ki gelecek nesillerimiz çok büyük tehlike altındadır ve buna acilen önlem alınması gerekir diye düşünüyorum.

Görüşmeci göçmenlerin nüfusunun fazlalığı ve bu fazlalığın devam edebileceğinden ötürü ki görüşmeci bunu “istila” şeklinde nitelendirmiştir, Türk milletinin kendi vatanında azınlık hale getirebileceğine dikkat çekerek ve bunun

tehlikesini gelecek nesiller açısından belirtip aciliyetli bir meselenin varlığına söyleminde yer veren görüşmecinin göçü güvenlikleştirdiği yorumunda bulunulabilmektedir. Göçü güvenlik alanına taşıyarak güvenlikleştirme açısından önem arz eden söylemlerde bulunan görüşmeci göç meselesi ile ilgili başka kaygılarını da dile getirmiştir:

...Benim korkum daha; küçücük bir toprak parçası verildi Filistin'e ve bugün Filistin halkı İsrail'in zulmü altındadır, böyle bir oyun benim ülkem üzerinde oynanır korkusundayım. Açıkça söylüyorum, çünkü topraklarım satılıyor arazim satılıyor... benim ülkeme gelen yabancılar toprak satın alıyorlar bu da çok büyük bir tehlike arz ediyor tabi ki bu tehlikenin farkında olunması lazım... Köylere gidiyoruz köy halkı da aynı kaygıyı yaşıyor çünkü köylünün de topraklarını satın alıyorlar. Aynı telaş ve aynı kaygıyı yaşıyoruz ve acilen önlem alınması gerekir diye düşünüyorum.

Toprak bütünlüğünün tehlike altında olduğunu ve bu tehlikenin farkında olunmasına vurgu yapan görüşmeci konuya ilişkin alınacak önlemlerin aciliyetli olmasını vurgulayıp, toprak meselesi üzerinden göçü siyasi alanda da güvenlikleştirdiği görülmektedir.

4.8.1.6. Zafer Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Problem meydana getirdi bile zaten... Gazeteleri okuyun lütfen hafta geçmiyor ki şu kadar DAŞ’li şu kadar İŞİD’li yakalandı Kayseri’de diye. Yani bu çok ciddi bir sorun. Sahabiye’ye girilmiyor, Eskişehir Bağları öyle, Fevzi Çakmak öyle, yani düşünün, daha küçük parçalarla her yerde varlar ama hani özellikle buralarda çok büyük bir nüfus yoğunluğu oluşturdular ve bizim kentimizi bizim için yaşanılır olmaktan çıkartıyorlar...Bakın yakın zamanda gıda ve iklim krizi geliyor ben şu anda 80 milyon vatandaşımı doyurmaktan acizim. Bir on milyon Suriyeliyi ben nasıl doyuracağım üstüne ve bunlar artarak devam ediyor. Kaçakların sayısını bile bilmiyoruz.

Göç sayısının ilde artışının problem meydana getirdiğini, bu problemleri; ilde terörist kişilerin yakalanması ve ildeki bazı mahallelere bazı göçmen gruplarının sayılarının çokluğundan ötürü girilemeyecek hale gelmesi örnekleri üzerinden anlatıp bu durumdan dolayı kentin yaşanılabilir olmaktan çıktığına söyleminde yer vererek konuyu toplumsal alanda güvenlikleştirdiği yorumunda bulunulabilmektedir. Göçmen sayısındaki çokluğun ve bu sayının artışının meydana getirdiği etkileri görüşmeci şu şekilde ifade etmeye devam etmiştir:

...Bakın eğitimde kaliteyi düşürdüler, sağlığa biz vergi veriyoruz, bu ülke için canımızı veriyoruz, hepimizin geriye dönük iki nesil atamız ya Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı, Birinci Dünya Savaşı gazisidir ya da şehididir. Başka bir seçenek yok. Bu toprakların sahibi bizim,

Türk milleti. Biz bu toprakların sahibiyiz, topraklarımızı kimseyle paylaşmak niyetinde değiliz ancak bize yetecek. Ben sağlıktan faydalanamıyorum onların faydalandığı gibi, ben yardımlardan faydalanamıyorum onların faydalandığı gibi. Eğitim ha keza asayiş ha keza sosyo kültürel olaylar ha keza. Yaşadığımız çağın, gereklerine uygun; bilim ve teknik alanında iyi yerlere ulaşmış, bilim üreten sanat üreten bir toplum olayım derken bunlarla uğraşmak zorunda kalıyoruz ve resmen paçalarımızdan tutuluyor ve çamura doğru bataklığa doğru çekiliyoruz.

4.8.1.7. Saadet Partisi Kayseri İl Başkanlığı

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Türkiye’nin birinci sorunu ekonomi, eğer bu söylediğiniz devam edecek olursa, göç artışı, ekonomimiz ister istemez etkilendiği için böyle bir sorunla karşı karşıya kalabiliriz... yani oradan gelecek ucuz iş gücü bizim vatandaşlarımızı eğer işsiz bırakacak bir noktaya gelmişse bir sorun haline gelir tabi ki de ama bunu üretimi artırarak bir avantaja da çevirebiliriz yani burada ucuz iş gücü var o zaman ben 2 tane daha üretimle alakalı fabrika açarım dersiniz Kayseri’yi büyütmek geliştirmek adına bunu olumlu yönde de düşünebilirsiniz... Lehe çevrilebilir bir durum yani.

Görüşmeci göç artışının sorunlu olabileceğini yok saymayarak bu artışın avantaja da çevrilebileceğini bir örnek üzerinden belirterek konuyu güvenlik dışı bir çerçeveden yaklaşıp güvenlikdışlaştırmaya gösterge niteliği taşımaktadır.

4.8.2. Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü

“Kayseri’ye gerçekleştirilen göçlerin artması/artabileceği durumu göç konusunu ilde öncelikli sorun alanlarından biri haline getirmekte midir?” sorusunun yöneltildiği görüşmecinin soruya yanıtı şu şekilde olmuştur:

Evet, günde biz burada 20 tane 30 tane hatta 50 tane kayıt yapıyoruz günden güne daha da artıyorlar ve her arttıklarında da bazen Türk vatandaşları geliyorlar, biz bunlara yetişemiyoruz diyorlar mesela, önlerine nasıl geçilecek, bunların gitgide nüfusları artıyor ve bizleri daha da kötü etkileyecek ilerleyen zamanlarda Türk halkını bu konuda bayağı sıkıntıya sokuyor... ancak bu durum bence ilde öncelikli bir sorun alanı değildir.

Görüşmeci ilde her geçen gün göçmen nüfusunun arttığını ve Türk vatandaşlarının bu durumdan rahatsız olduğunu dile getirmiştir ancak bunun öncelikli bir sorun alanı olarak görmediğini dolayısıyla durumun olağanüstü acil önlemler alınması gerektirecek bir mesele olduğuna dair herhangi bir yorumda bulunmaması ile konuya güvenlik penceresinden yaklaşmamıştır.

Göçün güvenlik çerçevesinden ele alınıp alınmadığının araştırıldığı çalışmanın araştırma bölümünde ortaya konulan bilgiler, çalışmanın araştırma soruları ve hipotezleri göz önünde bulundurularak sonuç bölümünde değerlendirilecektir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Uluslararası ilişkilerin ana konularından en önemli iki tanesi olan güvenlik ve göç, içinde bulunulan çağda birbiri ile sıkça ilişkilendirilen meseleler haline gelmiştir. Soğuk Savaş öncesi dönemde güvenlik meselesi olarak askeri meseleler ön planda tutulup diğer meseleler güvenlik perspektifinden ele alınmazken, Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası ilişkilerin seyrindeki değişim, güç dengelerindeki değişim ve yeni dünya düzeni ile güvenlik meseleleri arasında yeni konuların da tartışılması gerektiği fikirleri ortaya atılmıştır. Bu kapsamda siyasi, ekonomik, toplumsal, çevresel ve benzeri alanlardaki sorunlar da güvenlik konuları çerçevesinden değerlendirilmesi gerektiğine inanılan ve savunulan konular arasında yer almıştır. Göç de bu konular içerisinde önemli bir yere sahip olarak bir güvenlik meselesi haline getirilebilmektedir.

Göç alan ülkedeki kimi aktörler, göçün o ülkede meydana getirdiği veya getirebileceği ekonomik, toplumsal, kültürel, çevresel sıkıntıları güvenliğe tehdit olarak dillendirerek göçü güvenlik söylemleri içerisine dâhil edip konuyu güvenlikleştirebilmektedirler. Göçmenlerin göç ettikleri yerde asayiş olaylarına, çeşitli hastalıkların ortaya çıkmasına, işsizliğe, çatışma ve huzursuzlukların meydana gelmesine sebep oldukları veya olabilecekleri, göç ettikleri yerde paralel toplumlar inşa ederek kaldıkları yerin toplumsal kimliğine zarar verebilecekleri ihtimallerinin bulunması; göç ve göçmenlere yönelik olumsuz bir algının oluşmasına neden olmaktadır. Göçmenlerin sebep oldukları/olabilecekleri etkilerin, göç alan yerdeki siyasi nüfuza sahip aktörlerin söylemlerinde güvenliğe tehdit olarak lanse edilmesi göçün güvenlikleştirilmesine örnek niteliği taşımaktadır.

Çok sayıda göçmene ev sahipliği yapan ve farklı uyruklardan, farklı kültürden insanların yoğun olarak yaşadığı bir il olan Kayseri’de göçün meydana getirdiği etkiler ve bu etkilerin güvenlik alanında değerlendirilip değerlendirilmediği, göçün meydana getirmiş olduğu problemlerin söylemlere bir güvenlik tehdidi olarak yansıtılarak bu problemlerin acil çözüme kavuşturulması gereken problemler olup olmadığı dolayısıyla göçün güvenlikleştirme penceresinden ele alınıp alınmadığı çalışmanın araştırma konusunu oluşturmuştur. Konu kapsamında ilde yetkili kişiler ile gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen bilgiler ışığında ulaşılan sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri İl Başkanlığı’nı temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; Kayseri ilinde göçün önemli sorunlara sebebiyet vermediği, göçmenlerin halkın işini elinden almadığı ve bunun sadece yanlış bir algıdan

ibaret olduğu, işsizlik gibi ekonomik problemlerin göçmen kaynaklı olmadığı, göçmenlerle Türk vatandaşları arasında görülebilen dil ve kültür farklılığının probleme yol açmadığı, entegrasyon noktasında daha fazla çalışmaların yapılabileceği ancak bunun aciliyetli ve ehemmiyetli bir konu olmadığı dolayısıyla ilde göçten kaynaklı entegrasyon problemi yaşanmadığı, dışarıdan göçle gelenlerin karıştığı asayiş olaylarının çok sayıda olmadığı, meydana gelen az sayıda münferit olayın ciddi bir problem olarak görülmediği, göçmenlerin çevresel açıdan problem teşkil etmediği ve bunun bir güvenlik sorunu olarak nitelendirilmediği bilgisine ulaşılmıştır. Olaylara kötü tarafından bakmanın problemlere sebebiyet vermesinden ötürü göçün güvenlik dışı bir alanda değerlendirilerek karamsar yaklaşımdan uzak durulduğu dolayısıyla göçe güvenlikdışlaştırma perspektifinden yaklaşıldığı söylenebilmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri İl Başkanlığı'nı temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; göçe olumsuz bir anlam yüklendiği, göçün hem gerçekleştirenleri açısından olumsuz etkileri hem de göç alan yerde meydana gelen olumsuz etkilerden dolayı büyük bir problem olarak görüldüğü, göçün Kayseri ilinde bir sorun olarak görüldüğü, ilde göçmen kaynaklı işsizliğin mevcut olduğu ve bu durumun gündemde tutulması gerektiği hatta Türkiye'nin birincil gündeminin bu olması gerektiğine yapılan vurgu ve konunun aciliyetli bir mesele olarak görülmesi ile göçün ekonomik alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiği söylenebilmektedir. Ayrıca göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen din, dil, kültür farklılığının zorluklar meydana getirdiği ancak bunun güvenlik çerçevesinden ele alınabilecek bir konu olmadığı, entegrasyonunun barışı sağlamada çatışmaları önlemede etkin bir rolü olduğu bilinse dahi entegrasyon yerine göçle gelenlerin geri gönderilmesi gerektiğinin düşünüldüğü, göçmenlerin ilde çeşitli suçlara karışarak asayiş üzerinde olumsuz bir etkiye sahip oldukları, konu ile ilgili normal politika alanındaki çözümlerin yetmeyeceğinin belirtilmesi ile göçün asayiş konusu üzerinden güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiği söylenebilmektedir. Bunlarla birlikte göçmen sayısı hususunda, Kayseri'de, ilin kaldıramayacağı kadar fazla göçmen bulunduğu, bunun bir yük olarak görüldüğü ve bu durumun öncelikli bir sorun alanı olarak dillendirilmesi ilde göçün güvenlikleştirme perspektifinden ele alınabileceğine bir örnek olarak düşünülebilmektedir.

İyi Parti Kayseri İl Başkanlığı'nı temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; kontrolsüz ve düzensiz şekilde gerçekleştirilen göçün bir sorun alanı olarak görüldüğü ve bunun ciddi sıkıntılar meydana getirdiği, Kayseri ilinin de içinde bulunduğu şehirlere, düzensiz ve kontrolsüz bir şekilde yerleşen Suriyelilerin, illerdeki nüfuslarının

çok fazla olmasından ötürü ilerleyen zamanlarda bu kişilerin büyük bir azınlık haline gelebileceği ve bu durumun Türkiye'nin egemenliğine yönelik bir tehdit unsuru olarak dillendirilmesinden dolayı konunun siyasi alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilebilecek bir yönünün olduğuna ulaşılmıştır. Dili ve kültürü farklı olan Suriyelilerin sayılarının artmasının Türk vatandaşlarını kendi yaşadıkları yerde yabancı konumuna düşürecek kadar büyük bir problem olarak görülmesi ve bu durumun önüne geçilmezse çok ciddi problemlerin doğacağına belirtilmesi, meselenin toplumsal alanda güvenlikleştirilebilecek diğer bir yönüne göstergeci.

Ayrıca görüşmede; göçmenlerin hastalık getiren kişiler olarak dillendirilmesi, Kayseri'de göçmenlerin yoğunlukta yaşadığı yerlerde paralel toplumlar oluşturmalarına istinaden kimlik temelli bir tehdit vurgusu yapılarak alınması gereken önlemlerin alınmadığı takdirde mevcut sorunların sonunun gelmeyeceğine yapılan vurgu, konunun toplumsal alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilebildiğini göstermektedir.

Göçün ekonomik açıdan bir problem teşkil etmesi; göçmenlerin ucuz işgücü olarak sigortasız çalıştırılması, kendilerine ait işletmelerde vergi vermemeleri ve bu durumların yerli halkın işsizliği ile sonuçlanması üzerinden dillendirilmesi, göçün ekonomik alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiğine bir işaret niteliği taşımaktadır.

Entegrasyon çalışmalarının yeterli olmadığı ve bunların ciddi problemler olduğunun belirtilmesi ile bu problemlerin Türkiye Cumhuriyeti'nin bekasına bir tehdit olduğunun dile getirilmesi, devletin bekasının tehdit altında oluşuna yapılan vurgu ile göçün siyasi alanda güvenlikleştirilmesine bir zemin hazırlar niteliktedir.

Göçün çevresel kirliliğe sebep olabileceğinin belirtilip asıl kirliliğin bazı göçmen gruplarının Türk insanına yaşattıkları sıkıntılar şeklinde belirtilmesi, göçmen gruplarının ilde korku iklimi yarattıkları, Kayseri'de göç konusunun önemli meseleler içerisinde ilk üçte yer alabilecek ehemmiyetli bir mesele olduğuna yapılan vurgu ile göçün, güvenlik perspektifinden ele alınabildiği ve güvenlikleştirilebildiği görülmüştür.

Halkların Demokratik Partisi'ni temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; göç sebebi ile ilde yerli halkın iş bulamadığı, iş bulsa dahi ücretlerin düşük olduğu, göçle gelenlerin işverenlerin çıkarları doğrultusunda çalıştırılmasının yerli vatandaşın işini elinden almak olarak görülmesi ile birlikte göçmenlerin kendi işletmelerini açarak halkın ekmeğini elinden aldığı söylenmesi ve belirtilen probleme yönelik yapılacak çalışmaların peyderpey, acilen yürütülmesi gerektiğine yapılan vurgu ile göçün ekonomik alanda güvenlikleştirilebildiği bilgisine ulaşılmıştır.

Göçmenlerin milliyetçi davranışlarının bulunduğu ve bu durumun Kayseri’de asayiş olaylarına yol açtığı, göçmenlerin hem yapmış oldukları milliyetçilikten hem de asayiş olaylarına karışan suçlu kişiler olmalarından ötürü güvenlikleştirilebildikleri söylenebilmektedir. Kayseri ilinde göçün çok sayıda alana bir yük olarak görülmesi ve her geçen yıl artmasının ilde problemleri tetiklediği dolayısıyla göçe problemli bir mesele olarak yaklaşıldığı görülmüştür.

Yeniden Refah Partisi’ni temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; göçmenlerin sebep olduğu ekonomik problemlerin Kayserili vatandaşları olumsuz etkilediği, göçmenlerin piyasanın dengesini bozan kişiler olarak betimlendiği ve göçmenlerin sebep olduğu kira fiyatlarındaki artışa dikkat çekilerek konunun çözümünde ivedilikle hareket edilmesi ve üst düzey önlemler alınması gerektiğinin belirtilmesi ile konunun ekonomik alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilebildiği görülmüştür. Göçmenler ile yerli halk arasında görülebilen kültür farklılığının dengeleri bozacağına yapılan vurgu ve kültür farklılığının toplumsal kimliğe zarar verici etkisinden bahsedilip bunun tehlikesine değinilmesi göçün toplumsal alanda güvenlikleştirilebileceğine örnek oluşturmuştur. Göçmenlerin neden olduğu Kayseri’de yaşanan asayiş bakımından olumsuzluklarla birlikte Kayseri’nin büyük bir tehlike altında bulunmasının belirtilmesi ve acil önlemlerin gerekliliğine yapılan vurgu ile göçün asayiş temelinde güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiği yorumunda bulunmayı mümkün kılmaktadır. Göçmen kaynaklı Kayseri ilindeki çevre kirliliğinin mevcudiyeti, göçmenlerin çeşitli çevre ve düzen bozucu hareketlerin bulunması ve bunların önüne geçilememesinden dolayı gelecek nesillere tehdit teşkil edecek bir durumun varlığının işaret edilmesi ve göçmenler ile yerli halkın bazı ortak kullanım alanlarının ayrılması gerektiği gibi ayrıştırıcı bir uygulama olarak görülebilecek bir önerinin dillendirilmesi konunun toplumsal alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiğine gösterge olabilmektedir.

Göçmenlerin nüfusunun fazlalığı ve bu fazlalığın devam etmesi durumunun, Türk milletinin kendi vatanında azınlık hale getirebileceği şeklinde yorumlanması ve bu durumun gelecek nesiller açısından bir tehdit oluşturduğunun belirtip aciliyetli bir mesele olarak görülmesi ile göçün toplumsal alanda güvenlikleştirilebileceğine bir örnektir.

Zafer Partisi’ni temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; Kayseri’ye göçle gelmiş bazı grupların pek çok alanda çok büyük sıkıntılara neden oldukları, ilde azınlık olup teşkilatlandıkları bilgisine ulaşılmıştır. Göçmenlerin gruplaşmasının yarattığı tehlikeden, bu durumun göçmenlerin karşısındaki kişilere olan

tehdidinin dile getirilmesi; göçmenlerin gruplaşmasının neden olabileceği sorunlar temelinde toplumsal alanda başvurulacak bir güvenlikleştirme adımı oluşturmaktadır.

Suriyeli işletmelerin Türk işletmelerine piyasada rakip olması ve bu sebeple Türk esnafının kepenk kapatması, göçmen kaynaklı Türk gençlerinin işsiz kalması gibi durumlara değinilerek bu durumların devam ettiği taktirde sonucunun ciddi olacağının dile getirilmesi konunun ekonomik alanda güvenlikleştirme perspektifinden ele alınmasına bir örnek olduğu söylenebilmektedir.

Suriye’de meydana gelen iç savaşın planlı olarak çıkarılıp, oradaki insanların planlı olarak göç ettirildiği düşünülerek göçün siyasi emellere alet edildiğine değinilmesi ve bu durumun, Türkiye’nin bölünmez bütünlüğüne ve sahip olduğu topraklara bir tehdit unsuru olarak dile getirilmesi, meselenin ülke güvenliği ve toprak bütünlüğüne zarar verici etkisi çerçevesinden ele alınması ile göçün siyasi olarak güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilebildiğini göstermektedir.

Dış ülkelerden göç eden kişilerin terörist olarak gelmiş olduğuna Kayseri’den bir örnek verildiği görüşmede; göç adı altında gerçekleştirilen faaliyetlerin aslında terörist faaliyetlere olanak tanıdığına değinilmiştir ve bu durumun ciddi bir tehdit teşkil ettiğinin belirtilerek bu tehdidin güvenlik problemi olarak dillendirilmesi, konunun güvenlikleştirme perspektifinden ele alınmasına olanak sağlamaktadır.

Entegrasyonun doğru bulunmadığı ve bazı göçmen gruplarının entegre edilmelerinden ziyade net bir tavır ile gönderilmeleri gerektiği, bazı göçmen gruplarının varlığının ve entegre edilmesinin gelecek nesilleri tehlikeye atacağının belirtilmesi ile göçün toplumsal alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilebildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bazı göçmen gruplarının kendi aralarında örgütlenmelerinin meydana getirmiş olduğu tehlikeye vurgu yapılması ve bu kişilerden kaynaklanan tehlikelerin Türklere karşı olmakla kalmayıp kendi aralarına da yansıdığına belirtilmesi, bu kişilerden dolayı güvenliğin olmadığı ve Kayseri’deki bir mahalleye vatandaşların bu kişilerden dolayı giremediklerinin belirtilmesi ile konunun il çerçevesince güvenlik perspektifinden ele alınarak “güvenli olmama” durumuna yapılan vurgu ile konunun güvenlikleştirildiği söylenebilmektedir. İlde göç sayısının artışının problem meydana getirdiği, bu problemlerin; ilde terörist kişilerin yakalanması ve ildeki bazı mahallelere bazı göçmen gruplarının sayılarının çokluğundan ötürü girilemeyecek hale gelmesi örnekleri üzerinden anlatılması ve bunlardan dolayı kentin yaşanılabilir olmaktan çıktığına yapılan vurgu, konunun toplumsal alanda güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirildiğine başka bir işaret niteliğindedir.

Saadet Partisi'ni temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; göçe yüklenen olumsuz anlamlara karşı çıkıldığı ve entegrasyon sağlandığı zaman göç ile ilgili problemlerin meydana gelmeyeceği fikrinin değerlendirilmesi ile konuya güvenlik dışı bir alandan yaklaşıldığı yorumunda bulunulabilmektedir. Yine, Kayseri'de göçmenlerin yerli halkın işsizliğine sebep olduğunun düşünülmemesi ve göç ile gelenlerin ekonomiye katkılarının göz ardı edilmemesi gerektiğine yapılan vurgu ile konunun güvenlik dışı bir alandan değerlendirildiği görülmüştür.

Entegrasyon konusunda; entegrasyonun yeterli olmadığı ve bundan kaynaklı Kayseri'de ve Türkiye'nin diğer şehirlerinde bazı problemlerin yaşandığı ancak dilde entegrasyonun sağlanması ile göçün, göçmenlerin problem teşkil etmeyeceğine vurgu yapılması ile göçün dil, kültür temelinde de güvenlik dışı bir alandan değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Suç oranlarında göçmenlerin etkisinin çok olmadığı, kayıtsız göçmenlerin bir problem olarak görüldüğü ve göçün sadece bu açıdan bir güvenlik meselesine dönüşebileceği fikri belirtilmiştir. Göç sayısındaki artış konusunda bu artışın sadece dezavantaj olarak görülmemesi gerekliliği ile bu artışın avantaja çevrilebileceğine yapılan vurgu, konunun güvenlik meselesi teşkil etmediğinin düşünülmesi olarak yorumlanabilmektedir.

Göç İdaresi Kayseri İl Genel Müdürlüğü'nü temsil eden yetkili ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda; Kayseri açısından göçün bir problem olmadığı, ekonomik anlamda göç durumunun ve göçmenlerin döviz katkılarından ötürü ekonomik hayatı canlandırdıklarına değinilerek ekonomik bir problemin göçmenlerin kaynaklığında bulunmadığı, sadece bazı göçmenlerin Türk vatandaşlarından daha ucuza çalışmasının Türk vatandaşlarını olumsuz etkilediği bilgisi elde edilmiştir. Kayseri'de göçmenler ile yerli halk arasında dil, kültür farklılıklarının bir problem olduğu ancak bu durumun güvenlik perspektifinden ele alınmasını gerektiren ciddi bir problem olmadığı belirtilmiştir. Entegrasyon çalışmalarının ilde yeterli olmadığı, asayiş konusunda ilde ciddi problemler yaşanmadığı, gürültü ve çevre kirliliğinin göçmenlerden kaynaklı yaşandığı, ilde her geçen gün göçmen nüfusunun arttığı ve Türk vatandaşlarının bu durumdan rahatsız olduğu ancak bunun öncelikli bir sorun alanı olarak görülmediği belirtilmiştir. Dolayısıyla göçe güvenlik dışı bir alandan değerlendirme yapılmıştır.

Görüşmelerden elde edilen bilgilerden ulaşılan bulgulara dayanılarak söylenebilmektedir ki; göç, güvenlik meselesi olarak ele alınmaya müsait bir konu olmuştur. Göç konusu ele alınırken güvenliği ön plana çıkarılan nesne göç alan yerdeki toplumken güvenliği geri planda bırakılan nesne göçmenler olmuştur. Bağlam olarak ele

alınan Kayseri ilinde göç konusu, yoğun olarak güvenlik meselesi olarak değerlendirilmiştir. Kayseri ilinde yaşayan göçmenler; ile olan kimi etkilerinden kaynaklı ekonomiye, topluma ve çevreye ve genel çerçevede düşünüldüğünde devlete bir güvenlik tehdidi olarak nitelendirilmişlerdir. Ayrıca göçün Kayseri ilini, ekonomik, toplumsal alanlarda yoğun olarak, çevresel alanda görece az olarak olumsuz etkilediği açığa çıkmıştır ve çalışmada ele alınan aktörlerin çoğunluğu tarafından göçün, Kayseri ilinde bahsedilen alanlarla ilişkilendirilerek güvenlikleştirme perspektifinden ele alınabilen bir konu olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Acar, Ü. (2019). Şartlı mülteciler ve ulusal güvenlik. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(3), 1211-1225.
- Açıkmeşe, S. A. (2011). Algı mı, söylem mi? Kopenhag Okulu ve yeni klasik gerçeklikte güvenlik tehditleri. *Uluslararası İlişkiler*, 8(30), 43-73.
- Akça, G. (2005). Modernden postmodern kültür ve kimlik, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 1-24.
- Akdemir, İ. O. Ve Arslan, A. (2020). Yeni Güvenlik Epistemolojisi Ve Çevresel Güvenlik Paradigması. Küresel Ekolojik Güvenlik Uluslararası Sempozyum, 16-17-18 Ekim, 2019, Ankara, Ed. N. Algan, D. Ö. Demiralp ve F. S. Çörtoğlu, ss. 1-15.
- Akdeniz, H. (2020, 7 Temmuz). Değişen güvenlik konsepti ve güvenliğin yeniden kavramsallaştırılması. 15 Ocak 2022. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/54637/degisen_guvenlik_konsepti_ve_guvenligin_yeniden_kavramsallastirilmasi adresinden erişildi.
- Akıncı, B., Nergiz, A. ve Gedik, E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: göç ve toplumsal kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 58-83.
- Akmanlar, H. (2019). *Soğuk Savaş Sonrasında Güvenlik Algısının Değişimi: Doğu Avrupa Ve Türkiye Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 293-303.
- Aldemir, E. (2008). Kentleşme ve göçün suç olgusu üzerine etkileri. 6 Haziran 2022 tarihinde https://www.academia.edu/36145468/Kentle%C5%9Fme_ve_G%C3%B6%C3%A7_ve_Su%C3%A7_Olgusu_%C3%9Czerine_Etkileri adresinden erişildi.
- Alkan, U. (2015). Avrupa’da refah devleti ve göç ilişkisi: refah şovenizmi örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 70(3), 751-768. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002369.
- Arı, Ö. ve Kıran, A. (2011). Uluslararası ilişkilerde sosyal inşacılık. *EKEV Akademi Dergisi*, 15(46), 49-64.
- Aslan, S. ve Yılmaz, A. (2001). Modernizme bir başkaldırı projesi olarak postmodernizm. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 93-108.

- Ataman, M. (2009). Feminizm: Geleneksel uluslararası ilişkiler teorilerine alternatif yaklaşımlar demeti. *Alternatif Politika*, 1(1), 1-41. 01.03.2022 tarihinde, <https://alternatifpolitika.com/site/dosyalar/arsiv/1-Nisan-2009/1.muhittin-ataman.pdf> adresinden erişildi.
- Atmaca, A. Ö. ve Ercan, P. G. (2018). Uluslararası güvenliği yeniden düşünmek: uluslararası ilişkiler disiplininde feminist eleştiriler. *Uluslararası İlişkiler*, 13(59). <https://doi.org/10.33458/uidergisi.523824>
- Aydın, M. (2004). Uluslararası ilişkilerin "gerçekçi" teorisi: kökeni, kapsamı, kritiği. *Uluslararası İlişkiler*, 1(1), 33-60.
- Bakan Z. A. (2007). Soğuk savaş sonrasında güvenlik teorileri ve Türkiye'nin güvenlik algılamaları. *21. Yüzyıl*, 1(3), 35-50.
- Bal, H. (2006). *Kent Sosyolojisi*, Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları.
- Baldwin, D. (1996). Security studies and the end of the cold war. *World Politics*, 48(1), 117-141.
- Baldwin, D. A. (1997). The concepts of security. *Review of International Studies*, 23(1), 5-26.
- Balzacq T. (2005). The three of securization: political agency, audience and context. *European Journal of International Relationst*, 11(2), 171-201. <https://doi.org/10.1177/1354066105052960>.
- Baran, T. Ve Macar, E. (2017). Değişen güvenlik yaklaşımları örneğinde Kopenhag Okulu'nun toplumsal güvenlik yaklaşımı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54), 251-259. DOI:10.17719/jisr.20175434592.
- Barışık, S. (2020). *Göç Kavramı, Tanımı Ve Türleri*, Küreselleşen Dünyada Fırsat Eşitliği Arayışında Uluslararası Göç Ve Türkiye'nin Suriye Deneyimi içinde (ss. 1-25). Ankara: Gazi Kitabevi
- Battır, O. (2021). *Dünden Bugüne Uluslararası Göç; Kuram, Algı, Siyasa*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Baylis, J. (2008). Uluslararası ilişkilerde güvenlik kavramı. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(18), 69-85.
- Bayraktar, C. (2014). Postmodernizm ve iktisattaki uzanımları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 5(11), 1-17.
- Baysal B. ve Lüleci Ç. (2015). Kopenhag Okulu ve güvenlikleştirme teorisi. *Güvenlik Stratejileri*, 11(22), 61 – 96.
- Bilgin, N. (1999). *Kolektif Kimlik*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Bilgin, P. (2003). Individual and societal dimensions of security. *International Studies Review*, 5(2), 203-222. <https://doi.org/10.1111/1521-9488.502002>.
- Bilgin P. (2010). Güvenlik çalışmalarında yeni açılımlar: yeni güvenlik çalışmaları. *Stratejik Araştırmalar*, 8(14), 31-52.
- Booth, K. (1991). Security and emancipation. *Review of International Studies*, 17(4), 313-326.
- Booth K. (1994). *Security And Self Reflections of a Fallen Realist*. New York University Press
- Booth, K. (2007). *Theory of World Security*, Cambridge University Press,
- Bourbeau, P. (2011). *The Securitization of Migration: A Study of Movement and Order*. Londra: Routledge.
- Brodie B.(1949). Strategy as a science. *World Politics*, 1(4), 467-488. <https://doi.org/10.2307/2008833>
- Burchill, S. ve Linklater, A. (2012). *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, çev., Ali Aslan ve Muhammed Ali Ağcan, İstanbul: Küre Yayınları.
- Buzan, B. (1991). New patterns of global security in the twenty-first century. *International Affairs*, 67(3), 431-451.
- Buzan B. (1997). Retinking security after the cold war. *Cooperation and Conflict*, 32(1), 5-28.
- Buzan, B., Waever, O. ve Wilde, J. D., (1998). *Security: A New Framework For Analysis*. United States of America: Lynne Rienner Publications.
- Buzan, B. (2015). *İnsanlar, Devletler ve Korku- Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Güvenlik Çalışmaları İçin Bir Gündem*, çev., Emre Çıtak, Röle Akademik Yayıncılık.
- Cabellero-Anthony, M. (2016). *Understanding non-traditional security*. An Introduction To Non-Traditional Security Studies: A Transnational Approach içinde (ss. 3-20). Sage Publications.
- Ciğer, M. İ. (2016). Uluslararası hukuka uygun geçici koruma rejiminin unsurları üzerine. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 62-92.
- Cox, R. W. (1981). Social forces, states and world orders: beyond international relations theory, *Millennium: Journal of International Studies*, 10(2), 126-155. DOI: 10.1177/03058298810100020501.
- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 26-49.

- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 26-49.
- Çavuşoğlu, N. (1999). *Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Azınlık Hakları*. İstanbul: Bilim Yayınları.
- Çetinkaya, Ş. (2012-2013). Güvenlik algılaması ve uluslararası ilişkiler teorilerinin güvenliğe bakış açıları. *21. Yüzyılda Sosyal Bilimler*, (2), 241-260.
- Çetinsay, İ. ve Aksoy, M. (2020). Feminizmin tarihsel dönüşümü ve uluslararası ilişkilerde güç kavramına yaklaşımı. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 9(18), 208-217.
- Çukur S. (2020). Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme teorisi bağlamında ABD'nin Irak politikası: 2000-2008. *UPA Strategic Affairs*, 1(1), 51 – 72.
- Dedeoğlu, B. (2008). *Uluslararası Güvenlik Ve Strateji*. İstanbul: YeniYüzyıl Yayınları
- Dikçe, Ç. D. (2020). *Türkiye’de siyasi elitlerin Suriyeli göçmenlere yönelik söylemlerinin güvenlikleştirme kuramı ile analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Altınbaş Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, C. (2017). Düzensiz göçmenlerin Türkiye’ye ekonomik açıdan etkileri. *Tarih Okulu Dergisi*, 10(31), 315-329.
- Doğan, F. ve Özlük, D. (2016). Feminist uluslararası ilişkiler ve uluslararası ilişkiler eleştirisi: cinsiyet, devlet ve güvenlik. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(32). 53-70. <https://doi.org/10.30976/susead.302135>.
- Doğan, Z. (2019). *Güvenlikleştirme süreçlerinde medyanın rolü: 28 şubat örneği*. Yayımlanmamış doktora tezi. Polis Akademisi, Ankara.
- Doğan, Z. (2019). Kopenhag Okulu'nun güvenlikleştirme teorisi bağlamında güvenlik-medya ilişkisi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (49), 170-186.
- Dufoix, S. (2011). *Diasporalar*. Hrant Dink Vakfı Yayınları.
- Eken, E. M. (2021). *Feminizm, Maskülinite ve Uluslararası İlişkiler Teorisi: Uluslararası Siyasetin Toplumsal Cinsiyeti*, R. Gözen (Der.), Uluslararası İlişkiler Teorileri içinde (ss. 479-527). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Elman, C. (2013). *Realism*, P. D. Williams (Ed.), Security Studies An Introduction içinde (ss. 15-31). Routledge Publication.
- Ersoy, E. (2021). *Realizm*, R. Gözen (Der.), Uluslararası İlişkiler Teorileri içinde (ss. 165-196). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ertoyl, B. (2019). Uluslararası ilişkilerde realist geleneğin dönüşümü ve neoklasik realizm. *Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-26.

- Faist, T. (2003). *Uluslararası Göç Ve Ulusaşırı Toplumsal Alanlar*, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Genç, H. D. (2018). *Dünya Küreselleştikçe Hareketleniyor, Hareketlendikçe Kısıtlanıyoruz*, N. A. Ş. Öner, Suna G. Ve I. Öner (Ed.), Uluslararası İlişkilerde Göç: Olgular, Aktörler ve Politikalar içinde (ss. 71-89). İstanbul: Der Kitabevi.
- Gökbayrak, Ş. (2008). Uluslararası göç ve kalkınma tartışmaları: beyin göçü üzerine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(3), 65-82. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002073.
- Güder, M. (2016). Türkiye'deki dış göç olgusuna sosyoekonomik bir yaklaşım ve Avrupa Birliği ile Geri Kabul Anlaşması'nın olası etkileri. *Sosyoekonomi*, 24(30), 129-138. <https://doi.org/10.17233/se.2016.10.007>.
- Güler H. (2020). Göç ve entegrasyon: Türkiye'de uyum ama nasıl?. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 245-268. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2020.ek1.012>
- Güler, H. (2020). Göç ve entegrasyon: Türkiye'de uyum ama nasıl?. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 245-268. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2020.ek1.012>.
- Günay, E., Atılgan, D. ve Serin, E. (2017). Dünyada ve Türkiye'de göç yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 37-60.
- Güneş, E. (2012). Günümüz uluslararası siyasal sistemin yapısı ve güç dağılımı. *İ.İ.B.F. Dergisi*, 12(23), 78-101.
- Gürpınar, B. (2017). Feminist uluslararası ilişkilerde güvenlik ve barış: Suriye iç savaşı ve kadınlar. *Alternatif Politika*, 9(3), 1 Mart 2022 tarihinde <https://alternatifpolitika.com/site/cilt/9/sayi/3/8-Bulut-Gurpinar-Feminist-ui-ve-Suriye.pdf> adresinden erişildi.
- HaberTürk. (2019, 29 Aralık). Kayseri'de 122 farklı ulustan 100 bin göçmen yaşıyor Eyüp yaşar: il göç idaresinin temel görevi, yabancıların ülkemizde düzenli yaşamalarını sağlamak. 1 Mayıs 2022 tarihinde <https://www.haberturk.com/kayseri-haberleri/74432269-kayseride-122-farkli-ulustan-100-bin-gocmen-yasiyoreyup-yasar-il-goc-idaresinin-temel> adresinden erişildi.
- Herz J. H. (1950). Idealist internationalism and the security dilemma. *World Politics*, 2, 157-180. <https://doi.org/10.2307/2009187>

- Hisarlıoğlu F. (2019). Güvenlikleştirme. *Güvenlik Yazıları*, (24), 1-7. DOI: 10.13140/RG.2.2.20824.65289.
- Huymans J. (1998). Revisiting Copenhagen: or, on the creative development of a security studies agenda in Europe. *European Journal of International Relations*, 4(4), 479-505. <https://doi.org/10.1177/1354066198004004004>.
- Huysmans, J. (2006). *The Politics Of Insecurity- Fear, Migration And Asylum In The Eu*. London: Routledge.
- I. Uluslararası Göç Ve Güvenlik Konferansı Sonuç Raporu (2016). Uluslararası Kitleli Göçler ve Türkiye'deki Suriyeliler. Rapor No: 5. Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- İmamoğlu, M. F. Ve Uygun, A. G. (2021). Türkiye ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Doğu Akdeniz enerji politikalarının neorealist perspektiften karşılaştırmalı analizi. *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2). 187-201. DOI: 10.47899/ijss.20213208.
- İnal, M. (2021). *Güvenlik ve Sosyal İnşacılık Bağlamında Suriye Savaşı Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Kantarıcı, Ş. (2012). Soğuk savaş sonrası uluslararası sistem: yeni sürecin adı "koalisyonlar dönemi mi?". *Güvenlik Stratejileri*, 8(16), 47-84.
- Karabulut, B. (2021). Uluslararası ilişkiler kuramlarının güvenlik yaklaşımları: karşılaştırmalı bir analiz. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 51-87.
- Karasu, M. A. (2020). *Göç ve Güvenlik Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve*, Y. Bulut ve S. Akın (Ed.), Yerel, Ulusal ve Küresel Boyutlarıyla Göç ve Mülteci Sorunu içinde (ss. 71-111). İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Kardaş, T. Ve Erdağ, R. (2021). *Postyapısalcılık ve Uluslararası İlişkiler*, R. Gözen (Der.), Uluslararası İlişkiler Teorileri içinde (ss. 415-440). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kaygusuz, D. (2021). Uluslararası ilişkilerde göç olgusu ve göçün güvenlikleştirilmesi. *Akademik Düşünce Dergisi*, (3), 60-76.
- Kaygusuz, D. (2021). Uluslararası İlişkilerde Göç Olgusu Ve Göçün Güvenlikleştirilmesi. *Akademik Düşünce Dergisi*, (3), 60-76.
- Kaypak Ş. (2012). Güvenlikte yeni bir boyut; çevresel güvenlik. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, 1 – 22.
- Kayseri Sanayi Odası. (2020). Neden sanayi. 1 Temmuz 2022 tarihinde <https://www.kayso.org.tr/tr/31/Neden-Kayseri.html> adresinden ulaşıldı.

- Kedikli, U. Ve Akça, M. (2017). Soğuk savaş sonrası Avrupa’da artan islamofobi. *TESAM Akademi Dergisi*, 4(1), 57-95.
- Kıyıcı, H. (2012). *Uluslararası İlişkiler Teorilerinde Güvenlik Kavramı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Koçak, H. N. (2019). *Feminist güvenlik teorileri ve yapısal şiddet: türkiye’de kadın güvenliğine eleştirel bir bakış*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye’de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *Kafkas Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 163-184.
- Kolasi, K. (2014). *Eleştirel Teori Ve Güvenlik: Kimin İçin Güvenlik?*, E. Çıtak ve O. Şen (Ed.), Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı: Teorik Değerlendirmeler içinde (ss. 121-155). İstanbul: Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi.
- Koyuncu, Ç. A. (2012). Feminist uluslararası ilişkiler yaklaşımları açısından güvenlik konusunun analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(1), 111-139. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002240
- Kuyaksil, A. ve Özdemir, M. (2015). Türkiye’de kırsaldan kente göç ve güvenlik ilişkisi. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi (Assam - Uhad)*, 2(4), 24-40.
- Lee E. S. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47-57. <https://doi.org/10.2307/2060063>
- Linklater, A. (1990). *Beyond Realism And Marxism: Critical Theory And International Relations*, London: The Macmillan Press.
- Lipschutz, R. D. (1995). *On Security*. New York: Columbia University Press.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, çev., Osman Akınhay ve Derya Kömürcü, Ankara: Bilim Ve Sanat Yayınları.
- Mcsweeney, B. (1999). *Security, Identity And Interests: A Sociology Of International Relations*. Cambridge University Press.
- Mearsheimer, J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: Norton.
- Meç S. N. (2018). Göçün güvenlikleştirilmesi. AFD ve Suriyeli mülteci krizi. *ViraVerita E-Dergi: Disiplinlerarası Karşılaşmalar*, (8), 123-150.
- Miller, B. (2001). The concept of security: should it be redefined?. *The Journal of Strategic Studies*, 24(2), 13-42.
- Mumcu, S. N. (2019). *Bir güvenlikleştirme örneği olarak brexit referandum kampanyası*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul.

- Okur, M. A. Ve Ongur, H. Ö. (2021). *Uluslararası İlişkilerde Eleştirel Teori*, R. Gözen (Der.), Uluslararası İlişkiler Teorileri içinde (ss. 327-359). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Okutan, Ç. (2004). Teori ve uluslararası metinlerde azınlık tanımı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 59(2), 60-75. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001508.
- Özdemir, C. (2001). Kimlik ve söylem. *Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 107-122.
- Özdemir, M. (2008). *Türkiye’de içgöç olgusu, nedenleri ve Çorlu örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Özdoğan, M. (2019). Realizm ve neorealizm bağlamında soğuk savaş sonrası güvenlik anlayışının değerlendirilmesi. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-24.
- Perruchoud, R. ve Redpath-Cross, J. (2013). *Göç Terimleri Sözlüğü*. Uluslararası Göç Örgütü.
- Polat, D. Ş. (2017). *Ulus-Devletin Değişen Doğası Ve Ulusal Güvenliğin Dönüşümü*, T. Sakman (Ed.), Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları içinde (ss. 81-99). TASAM Yayınları.
- Rumelili, B. ve Adısönmez, U. C. (2020). Uluslararası ilişkilerde kimlik-güvenlik ilişkisine dair yeni bir paradigma: ontolojik güvenlik teorisi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 7(66), 23-39. <https://doi.org/10.33458/uidergisi.720630>.
- Rumelili, B. ve Karadağ, S. (2017). Göç ve güvenlik: eleştirel yaklaşımlar. *Toplum Ve Bilim*, 140, 3-28. DOI: 10.33458/uidergisi.777329.
- Sağlam, S. (2006). Türkiye’de iç göç olgusu ve kentleşme. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, 5(5), 33-44.
- Sam, D. L. (2006). *Acculturation: Conceptual Background And Core Components*, D. L. Sam ve J. W. Berry (Ed.), The Cambridge Handbook Of Acculturation Psychology içinde (ss. 11-26). Cambridge University Press.
- Sancak, K. (2013). Güvenlik kavramı etrafındaki tartışmalar ve uluslararası güvenliğin dönüşümü. *KTÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 124-134.
- Sandıklı, A ve Emeklier, B. (2011). 21’inci yüzyılda uluslararası örgütlerin güvenlik yaklaşımları ve Balkanlar’ın güvenliği. Uluslararası Balkan Kongresi, 28-29 Nisan, 2011, Kocaeli, Ed. H. Çomak ve C. Sancaktar, ss. 21-41.
- Sandıklı, A. Ve Emeklier B. (2012). *Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim ve Dönüşüm*, A. Sandıklı (Ed.), Teoriler Işığında Güvenlik, Savaş, Barış ve Çatışma Çözümleri içinde (ss. 3-71). İstanbul: Bilgesam Yayınları

- Saygın, S. ve Hasta, D. (2018). Göç, kültürleşme ve uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(3), 312-333. <https://doi.org/10.18863/pgy.364115>.
- Serdar İ. (2015). Neorealizm, neoliberalizm, konstruktivizm ve İngiliz okulu modellerinde uluslararası sistemsel değişikliklere bakış. *The Journal Of Europe-Middle East Social Science Studies*, 1(1), 14 – 38.
- Seten, F. (2020, 31 Mayıs). Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı. 25 Mart 2022. <http://politikaakademisi.org/2020/05/31/uluslararasi-iliskilerde-guc-kavrami/#:~:text=%C3%87at%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1n%20nedenini%20insan%20do%C4%9Fas%C4%B1%20yerine,gereken%20bir%20ara%C3%A7%20olarak%20tan%C4%B1mlan%C4%B1r adresinden erişildi>.
- Sokullu E. C. (2019). Savaş türleri. *Güvenlik Yazıları Serisi*, 22, 1-12. DOI:10.13140/RG.2.2.31310.41283.
- Stowell, J. I. ve Martinez R. JR. (2007). Displaced, dispossessed, or lawless? Examining the link between ethnicity, immigration, and violence. *Aggression and Violent Behavior*, 12(5), 564-581. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2007.02.011>
- Sula İ. E. (2021). Güvenlikleştirme kuramında ‘söz edim’ ve ‘pratikler’: Türkçe güvenlikleştirme yazınında ‘yöntem’ arayışı. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 17(37), 85- 118. <https://doi.org/10.17752/guvenlikstrj.905758>.
- Šulović, V. (2010, 5 Ekim). Meaning of security and theory of securitization. *Belgrade Centre for Security Policy*, 1-7.
- Şahin, Ç. (2004). *Güvenlikleştirme: Soğuk Savaş Sonrasında Türkiye Örneğinde Yeni Bir Güvenlik Analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Şahin, G. (2017). Küresel güvenliğin dönüşümü; NATO bağlamında kavramsal, tarihsel ve teorik bir analiz. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 16(2), 59-81. <https://doi.org/10.17134/khosbd.405678>.
- Şeker, B. D. (2015). *Göç Ve Uyum Süreci: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme*, B. D. Şeker, İ. Sirkeci ve M. M. Yüceşahin (Der.), *Göç Ve Uyum içinde* (ss. 11-26). Londra: Transnational Press.
- Şemşit, S. (2010). *Avrupa Birliği göç politikasının güvenlikleştirilmesi ve dışsallaştırılması: Türkiye’ye yansımaları*. Yayımlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Şemşit, S. (2018). Avrupa Birliği politikaları bağlamında uluslararası göç olgusu ve türleri: kavramsal bakış., *Yönetim Ve Ekonomi*, 25(1), 269-289.
- Şen, H. (2020). *Türkiye’deki Suriyeliler: Entegrasyon Mümkün mü?*. İstanbul: Hiper Yayın.

- Şimşek, D.ve İçduygu, A. (2017). Giriş: Uluslararası Göç, Politika Ve Güvenlik, *Toplum Ve Bilim*, (140), 90-70.
- Tatar, H. (2010). Feminist uluslararası ilişkiler yaklaşımı kapsamında feminist güvenlik ve yapısal şiddet. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 12(1). 3-24.
- Telatar, G. (2019). *Göç Ve Güvenlik: Kavramsal Ve Teorik Bir Analiz*, G. Telatar, U. Kedikli (Ed.), Uluslararası Göç Ve Güvenlik içinde (ss. 7-34). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tezel, E. (2014, 5 Mart). Kenneth Waltz. 25 Mart 2022. <https://www.tuicakademi.org/kenneth-waltz-ve-neorealizm/> adresinden erişildi.
- Tickner J. A. (1995). Introducing feminist perspectives into peace and world security courses. *Women's Studies Quarterly*, 23(¾), 48-57.
- Tickner, J. A. (2001). *Gendering World Politics: Issues and Approaches in the Post-Cold War Era*. New York: Colombia University Press
- Tickner, J. A. VE Sjoberg, L. (2007). *Feminism*, T. Dunne, M. Kurki ve S. Smith (Der.), International Relations Theories: Discipline and Diversity içinde (ss.). Oxford University Press.
- Tokatlı, S. G. (2022). Klasik realizm ve neorealizm kuramının incelenmesi: devlet kavramına yönelik analiz, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(21), 122-141.
- Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Türk Tarih Kurumu Basım Evi.
- Türk Dil Kurumu Sözlük. Göç. 6 Haziran 2022 tarihinde <https://Sozluk.Gov.Tr/> adresinden erişildi.
- Türk Dil Kurumu. Güvenlik. 7 Şubat 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. Geçici koruma. 1 Temmuz 2022 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. İkamet izinleri. 1 Temmuz 2022 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı. İkincil koruma. 7 Haziran 2022 tarihinde <https://www.goc.gov.tr/ikincil-koruma> adresinden erişildi.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *İllerin aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızı* (2022, 25 Şubat). 1 Mayıs 2022 tarihinde

- <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1> adresinden erişildi.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). *İllere ve vatandaşlığa göre Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den giden göç*. (2020, 17 Temmuz). 1 Mayıs 2022 tarihinde <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1> adresinden erişildi.
- Ulman R. H. (1983). Redefining security. *International Security*, 8(1), 129-153. <https://doi.org/10.2307/2538489>
- Ultan, M. Ö. (2014). Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik Yaklaşımları Ve Genişletilmiş Güvenlik Kavramları. Uluslararası Güvenlik Kongresi, 8-9 Ekim, 2013, Kocaeli, Ed. H. Çomak ve C. Sancaktar, ss. 646-657.
- Uluslararası Koruma Çeşitleri Nelerdir. (2018, 24 Eylül). 7 Haziran 2022 tarihinde <https://Limitlesskurumsal.Com/Uluslararası-Koruma-Cesitleri-Nelerdir/> adresinden erişildi.
- Urk, M (2010). *Göç olgusu bağlamında mülteciler, sığınmacılar ve insan hakları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Uzuner, Ş. O. (2021), 1923 – 1945 yılları arasında gerçekleşen dış göçler. *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 51-66. <https://doi.org/10.53440/bad.1011417>.
- Ünay, S. (1998). Yapısal realizm ve ötesi Kenneth Waltz'un "uluslararası siyaset teorisi"ne eleştirel bir yaklaşım. *Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 4(4), 207-216.
- Ünsal, A. (2019). Uluslararası göç kavramı ve uluslararası göçün ülke ekonomileri üzerinde muhtemel etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (18), 50-61.
- Ünsal, Z. (2007). *Güvenlik eksenli bir bakış açısından Avrupa'da değişen göç politikaları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Vural, D. G. (2007). *Uluslararası göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Waever, O. (2003). *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge University Press.
- Waltz K. N. (1990). Realist thought and neorealist theory. *Journal of International Affairs*, 44(1), 21-37.
- Waltz S. M. (1991). The renaissance of security studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211-239. <https://doi.org/10.2307/2600471>

- Wendt A. (1995). Constructing international politics. *International Security*, 20(1), 71-81. <https://doi.org/10.2307/2539217>.
- Wolfers A. (1952). National security as an ambiguous symbol. *Political Science Quarterly*, 67(4), 481-502. <https://doi.org/10.2307/2145138>
- Wolfers, D. A. (1962). *Discord And Collaboration: Essays On International Politics*. Johns Hopkins University Press.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK). Resmi Gazete 28615 (11 Nisan 2013), Kanun No. 6458.
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yalçın, H. B. (2015). Uluslararası sistem ve istikrar: kavramsal bir değerlendirme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 10(1), 209-229. <https://doi.org/10.17550/aid.74205>.
- Yaşar, N. ve Aktaş, H. (2022). Savaş: modern devletin var oluş amacı. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1(53), 108-123. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.1057578>.
- Yıldırım E. (2020). Uluslararası ilişkiler yaklaşımlarında güvenlik kavramı. *Turkish Studies-Economy*, 15(3), 1697-1714. DOI: <http://dx.doi.org/10.47644/TurkishStudies.44826>.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Turkish Studies*, 9(2), 1685-1704. DOI: 10.7827/TurkishStudies.6274.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası göç: çeşitleri, nedenleri ve etkileri. *Turkish Studies*, 9(2), 1685-1704. DOI: 10.7827/TurkishStudies.6274.
- Yılmaz, E. A. (2019). *Türkiye'deki Suriyelilerin Sorunları Ve Toplumsal Uyum Süreçleri Aydın İli Örneği*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Zengin, A. K. (2019). *Rusya Federasyonu'nun ulusal güvenlik politikalarına yön veren belgeler ve etki eden güvenlik yaklaşımları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Ziya, O. (2012). Mülteci-göçmen belirsizliğinde iklim mültecileri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 25(99), 230-240. 04.04.2022 tarihinde, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-99-1156> adresinden erişildi.

ETİK KURUL KARARI

T.C. GÜMÜŞHANE
ÜNİVERSİTESİ
Rektörlüğü

GÜMÜŞHANE
UNIVERSITY
Rector's Office

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

(Proje Onay Formu)

TARİH	: 22.02.2022
YER	: Gümüşhane
ÜYELER	: Prof.Dr. GÜNAY ÇAKIR (Başkan) Prof.Dr. HASAN AYAYDIN (Üye) Prof.Dr. MÜGE YILMAZ (Üye) Prof.Dr. BAYRAM NAZIR (Üye) Prof.Dr. EKREM CENGİZ (Üye) Prof.Dr. HURİ İLYASOĞLU (Üye) Prof.Dr. FERKAN SİPAHİ (Üye)
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU PROJE ONAY FORMU	
Projenin Adı:	Göçün Kayseri Örneğinde Güvenlikleştirilmesi
Projenin Niteliği:	Yüksek Lisan Tezi
Proje Araştırmacıları:	Sedanur Ocak

ÖZGEÇMİŞ

2012-2016 yılları arasında Kocasinan Anadolu Lisesi'nde eğitimini tamamlamıştır. Lise eğitiminden sonra 2016-2020 yılları arasında Erciyes Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun olarak lisans eğitimin tamamlamıştır. Lisans eğitimi sırasında 2019 yılında Erasmus öğrenci öğrenim hareketliliği projesi kapsamında bir dönem Lodz Üniversitesi'nde eğitim almıştır.

